Begroting 2022

Heerlen

Gemeente **Heerlen**

Gemeente Heerlen

Begroting 2022

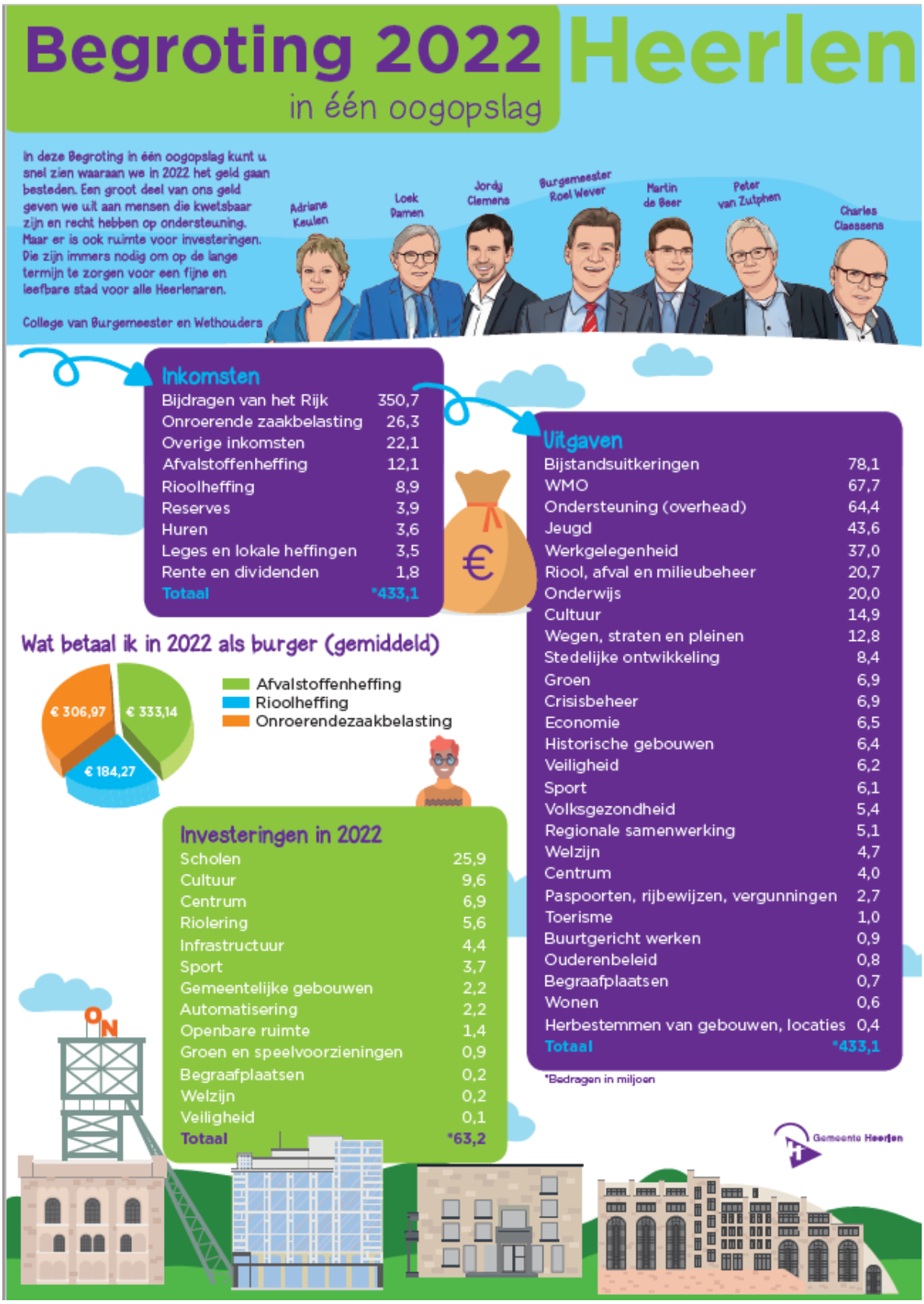
Inhoudsopgave

BEGROTING IN 1 OOGOPSLAG 9
Raadsvoorstel 11
Raadsbesluit 19
Leeswijzer 21
Gemeenteraad en college van burgemeester en wethouders 23
BELEIDSBEGROTING 27
1. Bestuurssamenvatting begroting 2022 27
2. Opgaves 33
2.1 Heerlen-Noord 33
2.2 Onderwijs naar de binnenstad 35
2.3 Omgevingswet 37
2.4 Dienstverlening / Digitalisering 41
2.5.1 Rode draad: Duurzaamheid 45
2.5.2 Rode draad: Burgerbetrokkenheid en Lokale democratie 47
3. Programma's 49
3.1.0 Programma Bestuur en ondersteuning 49
Kernthema Bestuurskracht 52
Kernthema Dienstverlening 54
Kernthema Middelen en heffingen 55
3.1.1 Programma Veiligheid 57
Kernthema Crisisbeheer 60
Kernthema Veiligheid 61
3.1.2 Programma Verkeer en Vervoer 65
Kernthema Mobiliteit 68
Kernthema Wegen, straten en pleinen 70
3.1.3 Programma Economie 73
Kernthema Economie 77
Kernthema Economische promotie 79
3.1.4 Programma Onderwijs 81
Kernthema Onderwijs 83
3.1.5 Programma Sport, Cultuur en Recreatie 87
Kernthema Sport 90
Kernthema Cultuur 92
Kernthema Cultureel erfgoed 94
Kernthema Groen 96
3.1.6 Programma Sociaal Domein 99
Kernthema Sociale basisvoorzieningen 104

Kernthema Jeugd maatwerkvoorzieningen 107
Kernthema Volwassenen maatwerkvoorzieningen 109
Kernthema Arbeidsmarktbeleid 112
Kernthema Inkomensondersteuning 114
Kernthema Buurtgericht werken 116
Kernthema Integraal ouderenbeleid 118
3.1.7 Programma Volksgezondheid en Milieu 125
Kernthema Volksgezondheid 127
Kernthema Riool, afval en milieubeheer 128
Kernthema Begraafplaatsen 131
3.1.8 Programma Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Stedelijke Vernieuwing (VHROSV) 133
Kernthema Ruimtelijke ordening 136
Kernthema Centrum 138
Kernthema Herstructurering 139
Kernthema Wonen 141
3.2 Algemene dekkingsmiddelen 143
3.2.1 Lokale heffingen, waarvan de besteding niet gebonden is 144
3.2.2 Gemeentefonds 145
3.2.3 Dividenden 147
3.2.4 Saldo van de financieringsfunctie 148
3.3 Overzicht overhead 149
3.4 Bedrag heffing vennootschapsbelasting 151
3.5 Onvoorzien 153
4. Paragrafen 155
4.1 Lokale heffingen 155
4.2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing 165
4.3 Onderhoud kapitaalgoederen 177
4.4 Financiering 179
4.5 Bedrijfsvoering 185
4.6 Verbonden partijen 191
4.7 Grondbeleid 229
4.8 Demografische ontwikkelingen 233
4.9 Subsidies 235
4.10 IBA (Internationale Bau Ausstellung) 237
4.11 Bestuursprogramma’s 239
FINANCIËLE BEGROTING 251
5.1 Uitgangspunten financiële meerjarenbegroting 2022-2025 251
5.2 Ontwikkelingen 253
5.3 Overzicht baten en lasten 255

5.4 Uiteenzetting van de financiële positie en meerjarenraming 261
5.5 Financiële status en weerbaarheid 267
5.6 Bijlage baten en lasten per taakveld 2022 271
5.7 Bijlage meerjarig overzicht baten en lasten per taakveld 2022-2025 273
5.8 Bijlage berekening rentepercentage GREX 275

BEGROTING IN 1 OOGOPSLAG

Raadsvoorstel

gemeenteraad

Onderwerp:
Begroting 2022

Voorstel:
De raad voor te stellen:

1. De begroting 2022 vast te stellen met daarin het volgende;

De programmatotalen inclusief resultaatbestemming:

0.	Programma Bestuur en Ondersteuning	€ 250.123.000
1.	Programma Veiligheid	-€ 13.052.000
2.	Programma Verkeer en Vervoer	-€ 11.248.000
3.	Programma Economie	-€ 6.205.000
4.	Programma Onderwijs	-€ 12.409.000
5.	Programma Sport, Cultuur en Recreatie	-€ 30.146.000
6.	Programma Sociaal Domein	-€ 161.346.000
7.	Programma Volksgezondheid en Milieu	-€ 4.818.000
8.	Programma Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Stedelijke Vernieuwing (VHROSV)	-€ 10.901.000

Nieuwe investeringskredieten voor een totaalbedrag van € 4.688.000, beschikbaar te stellen in de begroting 2022.

Pr	Kernthema	Omschrijving Jaren	2022	2023	2024	2025
2	Wegen, straten en pleinen	Civieltechnische kunstwerken	56	138	115	286
		Actieplan fiets	250	750	750	250
		Parkeerplaats en voorterrein Gezondheidscentrum Hoensbroek	100			
5	Groen	Dierenverblijf hertenpark	125			
		Vervangingsbudget groen	350	350	350	350
6	Sociaal domein	Gymzaal Heksenberg (Bruinkoolweg 2) scouting	162			
7	Riool, afval, milieubeheer	Vervanging pompen en gemalen	75			
7	Begraafplaatsen	Trekker	71			
		Padenstructuur begraafplaats Randweg	51			
		Minigraver	34			
		Kniklader	25			
		Oplegger	25			
		Overkapping tbv graafmachines	25			
		Investeringstotalen cumulatief 4.688:	**1.349**	**1.238**	**1.215**	**886**

De bestaande investeringskredieten te verschuiven in de tijd:

- voor een totaalbedrag van € 13.764.000 van 2021 naar 2022;
- voor een totaalbedrag van € 10.172.000 van 2022 naar 2023 t/m 2025.

Investeringen 2022-2025

Omschrijving	Begroting 2022	Meerjarenraming 2023	2024	2025	totale krediet	doorgeschoven krediet naar			
Archiefbewaarplaats	7.128				10.285	7.128	22		
St Janscollege renovatie	4.670	4.400			16.000	1.800	22	4.400	23
Leisure Lane / Mijnspoor	1.225	1.225			2.551	1.225	22	1.225	23
Romeins Museum	1.026	4.373	1.032	100	7.200	831	22	3.106	23 tm 25
Nieuwe Nor	1.015				3.740	1.015	22		
Overkapping Romeins badhuis	714	500	841	100	2.400	955	22	1.441	23 tm 25
Uitbreiding De Tovercirkel	600				1.260	600	22		
Aldenhofpark	158				1.154	103	22		
Parkeerapparatuur	65				65	65	22		
Gras Kloosterstr 2A vh BBS Voeegelsjtang	42				42	42	22		
	16.643	**10.499**	**1.872**	**200**	**44.696**	**13.764**		**10.172**	

2. Het saldo 1 januari 2021 van de bestemmingsreserve coronagelden ad. € 1,7 mln. vrij laten vallen ten gunste van de incidentele dekking 2022.

3. Het ondernemersfonds de komende vier jaar te continueren en in 2023 een tussentijdse evaluatie plaats te laten vinden.

4. Het college van burgemeester en wethouders autorisatie te verlenen tot bestedingen van de bedragen per programma.

Voorstel

gemeenteraad

Vergadering:
gemeenteraad Heerlen

Vergaderdatum:

Registratienummer:

Agendapunt:

Heerlen,

Onderwerp
Begroting 2022

Inleiding/aanleiding
Conform artikel 190 van de Gemeentewet biedt het college jaarlijks, tijdig voor de in artikel 191, eerste lid, bedoelde vaststelling, de raad een ontwerp aan voor de begroting met toelichting van de gemeente en een meerjarenraming met toelichting voor ten minste drie op het begrotingsjaar volgende jaren.
Artikel 191, eerste lid, stelt dat de raad de begroting vaststelt in het jaar voorafgaande aan dat waarvoor zij dient.

Begroting 2022
Het college biedt de raad ook dit jaar weer een sluitende begroting aan. Ondanks flinke financiële tegenwind en onzekerheden door de demissionaire status van het kabinet presenteren wij een begroting voor 2022 waarmee we kunnen blijven investeren in Heerlen. Met deze begroting kan volgend voorjaar ook het nieuw aan te treden college, ondanks de tegenslagen waarmee wij net als andere gemeenten te maken hebben, komend jaar met hart en ziel de schouders onder de stad zetten. Dat is dan ook nog ons motto voor het komend jaar: schouders eronder!
De begroting geeft de beleidsmatige en budgettaire kaders aan voor het komende jaar 2022. Daarbij wordt er een doorkijk gegeven naar de drie volgende jaren. De opgaven en richtinggevende kaders voor deze begroting zijn door de raad aangegeven in de Kadernota 2022. Het is ons gelukt om in de begroting 2022 te voldoen aan de financiële eisen in het herstelplan: een begroting met een weerstandsvermogen binnen de met de raad afgesproken kaders.

De programma overstijgende opgaven die vanuit de kadernota zijn benoemd zijn verder geconcretiseerd in diverse opdrachten. Daarnaast start deze opgavengerichte begroting voor de leesbaarheid met een "begroting in één oogopslag" en bieden wij u de begroting zowel digitaal als (eind oktober) in boekwerk aan. Mede door de goede economische vooruitzichten en daardoor de extra financiële middelen uit het gemeentefonds[1] hebben wij de begroting sluitend kunnen maken, zonder daarbij onze ambities voor de stad uit het oog te verliezen. Omdat de veerkracht en de potentie die in onze stad zit, het verdient om juist ook in deze onzekere tijden de schouders eronder te blijven zetten.

[1] In 2022 wordt de "samen trap op trap af" systematiek in de algemene uitkering van het gemeentefonds weer toepast. In 2020 en 2021 was sprake van een "bevriezing" vanwege Corona.

Toetsingskaders
Bij het opstellen van deze begroting is rekening gehouden met de algemene toetsingscriteria van de provincie. Het financieel herstelplan, zoals afgesproken met de provincie Limburg, ligt op koers.

Uitgangspunt bij de provinciale toetsing zijn de kaders en criteria genoemd in de Gemeentewet, de Algemene wet bestuursrecht, het Besluit Begroting en Verantwoording provincie en gemeenten, het provinciale Gemeenschappelijke financieel toezichtkader 2021 en de begrotingscirculaire van het voorjaar 2021.

Concreet zijn met name de volgende criteria gehanteerd bij het opstellen van deze begroting:
- De begroting dient in 2022 naar het oordeel van de provincie structureel en reëel in evenwicht te zijn of als dat niet het geval is, dient de meerjarenraming aannemelijk te maken dat dit evenwicht in het laatste jaar van de meerjarenbegroting uiterlijk tot stand zal worden gebracht;
- Geen opschuivend meerjarenperspectief;
- De provincie beoordeelt de begroting, inclusief de verwerkingen van de meicirculaire. Wij hebben echter een goed gebruik om u onze begroting inclusief de septembercirculaire voor te leggen. Op deze wijze hebt u een reëel en actueel beeld van onze financiële situatie;
- We voldoen aan het in de begroting 2019 opgenomen herstelplan;
- De financiële risico's binnen o.a. het sociaal domein en onze grondexploitaties moeten beheersbaar zijn.

Kernthema
Alle kernthema's

Bevoegdheid
Raad

Voorstel

1. De begroting 2022 vast te stellen met daarin het volgende;

De programmatotalen inclusief resultaatbestemming:

0.	Programma Bestuur en Ondersteuning	€ 250.123.000
1.	Programma Veiligheid	-€ 13.052.000
2.	Programma Verkeer en Vervoer	-€ 11.248.000
3.	Programma Economie	-€ 6.205.000
4.	Programma Onderwijs	-€ 12.409.000
5.	Programma Sport, Cultuur en Recreatie	-€ 30.146.000
6.	Programma Sociaal Domein	-€ 161.346.000
7.	Programma Volksgezondheid en Milieu	-€ 4.818.000
8.	Programma Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Stedelijke Vernieuwing (VHROSV)	-€ 10.901.000

Nieuwe investeringskredieten voor een totaalbedrag van € 4.688.000, beschikbaar te stellen in de begroting 2022:

Nieuwe kredieten meerjarig in € 1.000

Pr	Kernthema	Omschrijving Jaren	2022	2023	2024	2025
2	Wegen, straten en pleinen	Civieltechnische kunstwerken	56	138	115	286
		Actieplan fiets	250	750	750	250
		Parkeerplaats en voorterrein Gezondheidscentrum Hoensbroek	100			
5	Groen	Dierenverblijf hertenpark	125			
		Vervangingsbudget groen	350	350	350	350
6	Sociaal domein	Gymzaal Heksenberg (Bruinkoolweg 2) scouting	162			
7	Riool, afval, milieubeheer	Vervanging pompen en gemalen	75			
7	Begraafplaatsen	Trekker	71			
		Padenstructuur begraafplaats Randweg	51			
		Minigraver	34			
		Kniklader	25			
		Oplegger	25			
		Overkapping tbv graafmachines	25			
		Investeringstotalen cumulatief 4.688:	**1.349**	**1.238**	**1.215**	**886**

De bestaande investeringskredieten te verschuiven in de tijd:

- voor een totaalbedrag van € 13.764.000 van 2021 naar 2022
- voor een totaalbedrag van € 10.172.000 van 2022 naar 2023 t/m 2025

Doorgeschoven kredieten meerjarig in € 1.000

Investeringen 2022-2025									
Omschrijving	**Begroting**	**Meerjarenraming**			**totale**	**doorgeschoven**			
	2022	**2023**	**2024**	**2025**	**krediet**	**krediet**	**naar**		
Archiefbewaarplaats	7.128				10.285	7.128	22		
St Janscollege renovatie	4.670	4.400			16.000	1.800	22	4.400	23
Leisure Lane / Mijnspoor	1.225	1.225			2.551	1.225	22	1.225	23
Romeins Museum	1.026	4.373	1.032	100	7.200	831	22	3.106	23 tm 25
Nieuwe Nor	1.015				3.740	1.015	22		
Overkapping Romeins badhuis	714	500	841	100	2.400	955	22	1.441	23 tm 25
Uitbreiding De Tovercirkel	600				1.260	600	22		
Aldenhofpark	158				1.154	103	22		
Parkeerapparatuur	65				65	65	22		
Gras Kloosterstr 2A vh BBS Voeegelsjtang	42				42	42	22		
	16.643	**10.499**	**1.872**	**200**	**44.696**	**13.764**		**10.172**	

2. Het saldo 1 januari 2021 van de bestemmingsreserve coronagelden ad. € 1,7 mln. vrij laten vallen ten gunste van de incidentele dekking 2022.

3. Het ondernemersfonds de komende vier jaar te continueren en in 2023 een tussentijdse evaluatie plaats te laten vinden.

4. Het college van burgemeester en wethouders autorisatie te verlenen tot bestedingen van de bedragen per programma.

Argumenten

1.1 De begroting is structureel en reëel in evenwicht

Uit de begroting moet duidelijk zijn welke geraamde baten en lasten structureel zijn en welke incidenteel. Het begrotingstotaal van de gemeente Heerlen vertoont een structureel evenwicht in de begroting 2022 e.v. Regelgeving geeft tevens aan dat er een overzicht moet zijn van beoogde structurele toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves (artikel 19 BBV), en een overzicht van geraamde incidentele baten en lasten is opgenomen met toelichting (artikel 19 c BBV). Deze verplichte overzichten zijn opgenomen in de begroting 2022.

1.2 De begroting voldoet aan de gestelde eisen conform herstelplan

De provincie Limburg heeft eisen gesteld aan de (financiële) beheersbaarheid door middel van het herstelplan. In onze begroting zijn deze onderdelen meegenomen om zo te voldoen aan de gestelde eisen.

1.3 De financiële risico's zijn beheersbaar

De gemeente dient grote financiële risico's beheersbaar aan te tonen. In de risicoparagraaf is deze beheersbaarheid middels maatregelen aangetoond.

1.4 Borging begrotingsrechtmatigheid.

Conform de regels uit de financiële verordening is de raad bevoegd om alle mutaties van de baten en de lasten per taakveld goed te keuren. Onze ervaringen de afgelopen jaren leren dat dit niet werkbaar is voor de raad en het college. Het detailniveau (taakniveau) maakt de sturende en controlerende rol van de raad lastiger mede omdat de taakvelden in onze administratie zijn verweven en niet op dit niveau in de begroting worden weergegeven.

1.5 Investeringen en kredieten.
Deze investeringen en kredieten zijn noodzakelijk om de voorgenomen beleidsintenties te realiseren en af te schrijven

2.1 Het saldo 1 januari 2021 van de bestemmingsreserve coronagelden ad. € 1,7 mln. vrij laten vallen ten gunste van de incidentele dekking 2022.
Uit oogpunt van prudent financieel beleid zijn vorig jaar de rijksgelden voor corona ad. 1,7 mln. "geparkeerd" op een bestemmingsreserve. Voor dit jaar zullen we naar verwachting nog zo'n 3 mln. aan rijksgelden voor corona toe gaan voegen aan deze bestemmingsreserve. De corona uitgaven, waar we steeds meer zicht op hebben, zullen binnen deze toevoeging blijven. We denken dat het verantwoord is om deze geparkeerde gelden vanuit 2020 ad 1,7 mln. in te gaan zetten als éénmalige dekking voor de opgaven uit 2022.

3.1 Ondernemersfonds continueren
Volgens afspraak heeft het fonds een evaluatie uitgevoerd dit jaar. Uit deze evaluatie is naar voren gekomen dat ondernemers het fonds van meerwaarde vinden en positief beoordelen. Vandaar dat het voorzetten van dit fonds wenselijk is.
Het fonds kent ook in 2022 een omvang van € 1 miljoen. In 2023 zal een tussentijdse evaluatie plaats vinden.

4.1. Conform financiële verordening (art.5) autoriseert de raad, met het vaststellen van de begroting, de lasten en de baten per programma.
De gemeenteraad is het algemeen bestuur, stelt beleidskaders vast en controleert het college van B&W. De gemeenteraad stelt de doelstelling vast en geeft het college de opdracht om deze te realiseren. Het college van B&W neemt de dagelijkse besluiten. Afwijkingen op budgetten zoals deze in de begroting door de raad zijn toegekend, worden gedurende het jaar 2022 via een begrotingswijziging aan de raad voorgelegd.

Tegenargumenten en risico's
N.v.t.

Kosten en dekking
Zie het boekwerk Begroting 2022.

Communicatie
Persconferentie,
Persbericht,
(Stads)krant

Evaluatie
Conform planning- en control cyclus door middel van afwijkingenrapportages (zomernota, novembernota) en jaarrekening 2022.

Planning, procedure en uitvoering
- Digitale verspreiding naar de raadsleden op 7 oktober 2021;
- Hard-copy naar de raadsleden op 29 oktober 2021;
- Technische toelichting op de begroting op 13 oktober 2021;
- Vraag & antwoord technische raadsvragen van 8 oktober tot en met 26 oktober;
- Algemene beschouwingen op 3 november 2021;

- Verzending naar gedeputeerde staten (toezichthouder) vóór 15 november 2021.

Bijlagen
Meegezonden (digitaal) boekwerk Begroting 2022.

Burgemeester en wethouders van Heerlen,

de secretaris a.i.,	de burgemeester,
L. Schouterden	drs. R. Wever

Raadsbesluit

De raad der gemeente Heerlen;

gezien het voorstel van burgemeester en wethouders d.d. registratienummer;

gezien het advies van de raadscommissie;

besluit:

Aldus besloten tijdens de vergadering van de raad van de gemeente Heerlen van 3 november 2021.

de griffier,	de voorzitter,
drs. T.W. Zwemmer	drs. R. Wever

Leeswijzer

Deze opgavengerichte begroting heeft betrekking op het vierde en laatste jaar van het Meerjarig Bestuurlijk Programma (MBP) 2019-2022. In deze begroting geven we over de jaren 2022 tot en met 2025 zowel financieel als inhoudelijk inzicht in onze plannen.
Bij het maken van deze begroting zijn de richtlijnen en wettelijke voorschriften gevolgd zoals ze beschreven zijn in de BBV (Besluit Begroting en Verantwoording). Het document is opgebouwd uit een beleidsbegroting (hoofdlijn en detail) en een financiële begroting. De beleidsbegroting bestaat uit de begroting in één oogopslag, de opgaven, het programmaplan en de paragrafen.

De begroting in één oogopslag en de hoofdlijn geven de lezer de kans om in korte tijd een totaalbeeld te krijgen over wat er allemaal in de gemeentelijke praktijk speelt. Dit willen we versterken door de begroting digitaal beschikbaar te stellen. Daarnaast zijn de volgende opgaven in de begroting opgenomen:

1. Heerlen-Noord
2. Onderwijs naar de binnenstad
3. Omgevingswet
4. Dienstverlening/digitalisering
5. Rode draden: Duurzaamheid (1) en Burgerbetrokkenheid en lokale democratie (2)

Deze opgaven zijn programma overstijgend en gericht op ketensamenwerking. Vandaar dat per opgave het maatschappelijk effect, doel en de tijdsscope is beschreven. Evenals de omgeving met samenwerkingspartners en afhankelijkheden. Verder zijn concrete opdrachten beschreven en de relatie daarvan met de programma's en de paragrafen. Per opgave zijn de eventuele risico's nader belicht.

In het programmaplan zijn vervolgens de volgende 9 programma's opgenomen:

0. Bestuur en Ondersteuning
1. Veiligheid
2. Verkeer en vervoer
3. Economie
4. Onderwijs
5. Sport, cultuur en recreatie
6. Sociaal domein
7. Volksgezondheid en milieu
8. VHROSV (volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing)

We volgen bij de opbouw van deze begroting de structuur van de 3 W-vragen:

- Wat willen we bereiken? (=maatschappelijk effect dat we willen)
- Wat gaan we daarvoor doen? (=acties om dit voor elkaar te krijgen)
- Wat mag het kosten? (=financiële implicaties van die acties)

Op programmaniveau beantwoorden we de vragen 'Wat willen we bereiken?' en 'Wat mag het kosten?' in combinatie met de beleidsindicatoren en de risico's. Deze indicatoren geven we nu grafisch en meerjarig weer (in plaats van in tabelvorm). Per kernthema beantwoorden wij vervolgens de vragen 'Wat gaan we daarvoor doen?' en 'Wat gaat dat kosten?' en geven we een overzicht van de investeringen. Dat doen wij alleen wanneer dat daadwerkelijk van toepassing is.

In de financiële tabellen presenteren we de cijfers in een veelvoud van € 1.000. Hierdoor ontstaan mogelijk afrondingsverschillen in totaaltellingen, saldi en dergelijke. De kaders die we hanteren bij het realiseren van onze doelen zijn opgenomen in de paragrafen. In de paragrafen worden onderwerpen die versnipperd staan in de begroting gebundeld in een kort overzicht zodat voldoende inzicht wordt verkregen. De verplichte paragrafen conform het BBV zijn lokale heffingen, weerstandsvermogen en risicobeheersing, onderhoud kapitaalgoederen, financiering, bedrijfsvoe-

ring, verbonden partijen en het grondbeleid. Daarnaast hebben we ervoor gekozen om de onderwerpen demografische ontwikkelingen, subsidies, IBA en de bestuursprogramma's in aparte paragrafen op te nemen.

De 50 door de BBV verplichte taakvelden zijn als zodanig niet zichtbaar in het programmaplan, maar hebben wij opgenomen in de financiële begroting hoofdstuk 5.

Gemeenteraad en college van burgemeester en wethouders

Aan het hoofd van de gemeente staat de gemeenteraad. De leden van de Raad worden elke 4 jaar direct gekozen door de bevolking en treden namens hen op. Zij hebben een kaderstellende taak. Dat wil zeggen dat zij het beleid maken en de stad op hoofdlijnen besturen. De gemeenteraad heeft ook een controlerende taak: de raad controleert of burgemeester en wethouders hun werk goed uitvoeren. Tenslotte hebben de gemeenteraadsleden een volksvertegenwoordigende taak: taak om alle belangen mee te nemen en de belanghebbenden te betrekken bij de besluitvorming.

Het aantal raadsleden binnen een gemeente is afhankelijk van het aantal inwoners en kan variëren van minimaal 7 tot maximaal 45 raadsleden. De gemeenteraad van Heerlen heeft 37 raadsleden.
De zetels in de Raad van de gemeente Heerlen zijn als volgt verdeeld:

- Socialistische Partij (SP) 10 zetels
- Ouderenpartij Heerlen (OPH) 7 zetels
- Christen Democratisch Appèl (CDA) 4 zetels
- Hart-Leers (HL) 3 zetels
- Partij Hoensbroeks Belang (PHB) 3 zetels
- Partij voor de Dieren (PvdD)2 zetels
- Het Alternatief (Stadspartij) 2 zetels
- Volkspartij voor Vrijheid en Democratie (VVD) 2 zetels
- Democraten 66 (D66) 1 zetel
- Fractie Tijdeman (FT) 1 zetel
- Partij van de Arbeid (PvdA) 1 zetel
- Fractie Diederen (FD) 1 zetel

De gemeenteraad heeft vier commissies ingesteld:

- Commissie Maatschappij en Financiën (MF)
- Commissie Ruimtelijke Ontwikkeling (RO)
- Commissie Leefomgeving (LO)
- Commissie Economische Stimulering (ES)

In de commissies wordt het vooroverleg gevoerd voorafgaand aan de raadsvergadering.

Werkgroep Financial Audit (WFA)
De verordening op de raadscommissies stelt dat de commissie Maatschappij en Financiën ook de taak heeft om advies te geven over de verantwoording van het door het College gevoerde bestuur. Het College legt onder andere verantwoording af in de jaarrekening en het jaarverslag, zoals bedoeld in artikel 197 van de Gemeentewet. Met de voorbereiding van dit advies wordt de Werkgroep Financial Audit belast.

College van burgemeester en wethouders
Het College is het dagelijks bestuur van de gemeente Heerlen en bestaat uit burgemeester Roel Wever en zes wethouders: Peter van Zutphen, Loek Damen, Martin de Beer, Adriane Keulen, Jordy Clemens en Charles Claessens. De wethouders behandelen ieder een bepaald aantal zaken. Die zijn vastgelegd in de portefeuilleverdeling. De gemeentesecretaris Lieve Schouterden staat het college van burgemeester en wethouders bij de uitoefening van hun taak terzijde en is daarnaast algemeen directeur van de ambtelijke organisatie. Die ambtelijke organisatie geeft uitvoering aan het beleid en de besluiten van het bestuur.

Roel Wever
Burgemeester
- Veiligheid en openbare orde
- (Inter-)nationale samenwerking
- Strategie en lobby
- Personeel en Organisatie
- Krimp
- Parkstad
- Communicatie
- Stadsmarketing

Peter van Zutphen (SP)
Wethouder Welzijn, Armoedebestrijding en Centrumontwikkeling
- Welzijn
- WMO
- Volksgezondheid
- Armoedebestrijding
- Centrumontwikkeling
- Locoburgemeester
- Buurtwethouder van Maria-Gewanden, Molenberg en Zeswegen-Nieuw Husken

Loek Damen (OPH)
Wethouder Middelen, Ruimtelijke Ordening en Herstructurering
- Middelen
- Ruimtelijke Ordening (inclusief IBA)
- Herstructurering
- Omgevingswet
- Buurtwethouder van GMS, Heerlerbaan en Hoensbroek Centrum-De Dem

Adriane Keulen (OPH)
Wethouder Integraal Ouderenbeleid, Buurtgericht Werken, Publieke Dienstverlening en Informatisering
- Integraal Ouderenbeleid
- Buurtgericht Werken
- Publieke Dienstverlening
- Informatiemanagement
- Buurtwethouder van Caumerveld-Douve Weien, Heksenberg en Mariarade

Martin de Beer (VVD/D66)
Wethouder Economie, Arbeidsmarkt en Sport
- Economie
- Arbeidsmarkt
- Participatie
- Sport
- Buurtwethouder van Aarveld- Bekkerveld, Nieuw-Lotbroek en Welten-Benzenrade

Jordy Clemens (SP)
Wethouder Onderwijs, Jeugd, Cultuur, Erfgoed en Wonen
- Onderwijs
- Jeugd
- Cultuur
- Erfgoed
- Wonen (inclusief wijkvoorzieningen)
- Buurtwethouder van Vrieheide-De Stack, Heerlen-Centrum en Beersdal-Rennemig

Charles Claessens (CDA)
Wethouder Beheer en Onderhoud, Mobiliteit, Duurzaamheid & Milieu
- Beheer en Onderhoud
- Mobiliteit
- Duurzaamheid & Milieu
- Afval
- Dierenwelzijn
- Buurtwethouder van Eikenderveld, Heerlerheide-Passart en MSP

BELEIDSBEGROTING

1. Bestuurssamenvatting begroting 2022

Algemeen
Voor u ligt de begroting 2022-2025. Het is de laatste begroting van de huidige coalitie. Zoals u weet zijn er op 16 maart 2022 nieuwe gemeenteraadsverkiezingen en zal een nieuw bestuur het stokje van ons overnemen. Maar dat betekent niet dat wij aan het afronden zijn. Integendeel, wij staan als college nog midden in onze opdracht en opgave die door u als raad aan ons is opgedragen. Daarnaast zijn we vol ambitie om de stad in dit laatste coalitiejaar nog beter en nog sterker te maken. Parallel daaraan stellen we met vreugde vast dat de ontwikkelingen rondom onze stad de afgelopen jaren ongekend dynamisch zijn en ons steeds weer nieuwe perspectieven en kansen voor de toekomst bieden.

Immers, toen u als raad het coalitieakkoord en vervolgens het Meerjarig Bestuurlijk Programma vaststelde in 2018, kregen we al snel te maken met die dynamiek. Het was met name het succes van onze lobby die onverwacht prachtige vruchten begon af te werpen. Het lukt ons steeds beter om de specifieke problematieken en thema's van onze regio op de Rijksagenda te krijgen. Zo wisten we als regio voor het maximale bedrag de hand te leggen op een Regiodeal. Ook kregen we als Zuid-Limburg de status van NOVI gebied (Nationale Omgevingsvisie) naast zeven andere gebieden in Nederland. Maar de grootste opsteker was het perspectief dat wij kregen voor Heerlen-Noord. Naast 15 andere stadswijken in Nederland werd Heerlen-Noord tot stedelijk vernieuwings-gebied benoemd. Hierdoor is er uitzicht gekomen op een programmatische, generatielange aanpak in dit gebied in Heerlen. Een gebied dat die aandacht nodig heeft en verdient.

Maar de dynamiek waarmee wij te maken kregen vanaf 2018 werkte niet alleen in ons voordeel. Zo waren er een aantal grote financiële tegenvallers die de kop opstaken en die vooral van buiten onze invloedssfeer kwamen. Gemeenten worden de laatste jaren steeds vaker overgeleverd aan enerzijds onverwacht fluctuerende gemeentefondsbijdragen en anderzijds plotseling sterk oplopende autonome kosten. In 2018 kregen wij in alle hevigheid hiermee te maken hetgeen resulteerde in een financieel herstelplan. Feitelijk werden wij gedwongen om onze financiële vitaliteit weer van onderaf op te bouwen. Hiervoor waren forse stortingen in de algemene reserve nodig de afgelopen jaren met parallel hieraan een strakke begrotingsdiscipline zonder concessies. Met trots mogen we nu vaststellen dat het ons gelukt is om weer een stevige financiële basis onder onze eigen ambities te leggen en vooral ook onder de ambities van een nieuwe coalitie. Met deze begroting komt onze algemene reserve weer volledig op peil, kunnen we zelfs over een extra vangnet beschikken in de vorm van een post 'onvoorzien' en 'last but not least' is het ons gelukt om u een sluitende meerjarige begroting voor te leggen. Het laat, volgens ons, zien dat het mogelijk is om tegelijkertijd zowel heel ambitieus te zijn als financieel verantwoord.

Het zijn deze gecreëerde kansen die de basis leggen om onze diepste ambities, nl. het oppakken van de grote problemen en thema's van onze stad, daadwerkelijk waar te maken. Tegelijkertijd weten we dat we dat we die ambities niet alleen kunnen realiseren. Alleen door samen te werken met partijen zowel buiten als binnen de stad, kunnen wij het verschil maken. Het smeden van coalities heeft onze hoogste prioriteit. Daarnaast stellen we vast dat juist deze kansen en ambities een grote druk leggen op onze cofinancieringscapaciteit en onze uitvoeringskracht. We zullen in 2022 in belangrijke mate onze aandacht hierop concentreren.

In de Kadernota 2022 die u op 30 juni jl. vaststelde heeft u in algemene termen aangegeven binnen welke grenzen/kaders u wilt dat wij als college de begroting 2022 samenstellen. U heeft onder andere aangegeven dat de huidige koers de juiste is en dat we door kunnen gaan op de ingeslagen weg. Met in achtneming van de opmerkingen, suggesties en ideeën die u ons heeft meegegeven bij de kadernota hebben wij deze begroting opgesteld.

Macro-Economisch
Op het moment van schrijven van deze begroting was er nog geen nieuw kabinet en nog geen regeerakkoord. Het is belangrijk om te weten waar voor ons nieuwe accenten en mogelijkheden liggen binnen het nieuwe Rijksbeleid. Daar kunnen wij als stad en regio op inspelen met onze lobby en ons eigen beleid. In dat verband is het belangrijk dat de nieuwe regering er snel zal zijn zodat wij weten wat we niet, maar vooral wat we wel kunnen verwachten en hoe we daar op kunnen anticiperen en er ons voordeel mee kunnen doen.

De laatste ramingen van het Centraal Planbureau blijven onveranderd optimistisch. In de 'Augustusraming 2021-2022' geeft het CPB aan dat er weliswaar onzekerheid blijft bestaan door de coronapandemie, maar dat de economie veerkracht laat zien en opvallend kwiek herstelt. De economie groeit in 2022 met 3% en de werkloosheid loopt na het wegvallen van de steunmaatregelen slechts licht op tot 3,6% in 2022. Daarmee blijft er sprake van krapte op de arbeidsmarkt. Volgens de meest recente Macro Economische Verkenning (MEV), die gepubliceerd werd op Prinsjesdag, wordt zelfs aangegeven, ervan uitgaande dat er geen grootschalige nieuwe contactbeperkingen nodig zijn, dat de economie in 2022 zelfs met 3,5% zal groeien. In deze MEV is tevens een actualisatie van de Middellangetermijnverkenning (MLT) opgenomen. Deze verkenning zal door het CPB gebruikt worden voor de doorrekening van het eventuele regeerakkoord.

Opgaven
Naast de bestaande kaders heeft u in de kadernota 2022 het begrip 'opgave gericht begroten' geïntroduceerd. Door de begroting rondom opgaven te formuleren kan de uitvoering ook beter rondom die opgaven, en daarmee onze prioriteiten, georganiseerd worden. Hierdoor worden we als gemeente flexibeler om langskomende kansen op te pakken en op de steeds dynamisch wordende omgeving te anticiperen. Het streven daarbij is om dat zoveel mogelijk samen met betrokken bedrijven, instellingen en bewoners te doen.

We benoemen in deze begroting, analoog aan de kadernota, een vijftal 'opgaven'. Deze opgaven komen niet 'uit de lucht vallen'. Soms bestaat het onderwerp of programma al, en zo niet dan sluit het aan op een fundamenteel, actueel Heerlens thema. Dit zijn deze vijf opgaven:

Opgave Heerlen-Noord.
Heerlen-Noord is het gebied 'Achter het Spoor' plus Eikenderveld waar ruim 50 duizend Heerlenaren wonen. Na jarenlange intensieve interventies, projecten, herstructureringsprogramma's etc. moeten wij vaststellen dat het gebied achter blijft op de sociaal/maatschappelijk en economische gemiddelden in Limburg en Nederland. Als een van de zestien stedelijk vernieuwingsgebieden in Nederland wordt de mogelijkheid gecreëerd om een generatielange, integrale aanpak te ontwikkelen en uit te voeren samen met bewoners en organisaties/ondernemers in het gebied.
Ons doel is om de volgende generatie jongeren in Heerlen-Noord dezelfde kansen te geven als andere Nederlanders. Daarvoor gaan we allianties aan met andere partijen en gaan we de komende jaren focussen op structurele verbeteringen op thema's als jeugd, wonen, werken, gezondheid en veiligheid.
Belangrijke voorwaarde is dat de nieuwe regering ook daadwerkelijk budgetten opneemt in haar begrotingen ten behoeve van deze stedelijke vernieuwingsgebieden. Dan kunnen we vanaf 2022 een start maken met de inhoudelijke invulling.

Opgave Onderwijs naar de binnenstad.
De ontwikkeling van ons centrum hebben we gestructureerd in een programma. Tal van projecten, zowel fysiek als niet-fysiek, zijn afgesloten, lopen of worden opgepakt. Een nieuwe kans is het verwezenlijken van een oude wens om het onderwijs (Zuyd Hogeschool, Open Universiteit en middelbaar onderwijs) met honderden werknemers en ruim tienduizend studenten te huisvesten in

het centrum. Dat zal resulteren in een grensverleggend effect voor de dynamiek in het centrum. We hopen in 2022 hiervoor al de eerste stappen te kunnen zetten.

Opgave Omgevingswet.
De Omgevingswet treedt naar verwachting op 1 juli 2022 in werking. Deze wet bundelt en moderniseert de bestaande wetten voor de leefomgeving. Dit betekent dat wij als gemeente tal van processen en structuren moeten aanpassen. Maar er is ook een cultuurverandering nodig over de manier waarop de interactie tussen gemeente en inwoners vorm wordt gegeven.

Opgave Dienstverlening / Digitalisering.
Als continu ontwikkelende organisatie zullen wij in 2022 de dienstverlening / digitalisering als opgave centraal stellen. Binnen de opgave stellen we onszelf de vraag 'hoe kunnen we de dingen slimmer voor onze inwoners organiseren?', 'hoe kunnen we onze organisatie slimmer organiseren?' en 'hoe pakken we via digitalisering economische kansen?'
Voor onze dienstverlening naar de burger speelt digitalisering een belangrijke rol. Digitalisering kan onze dienstverlening aan de burger naar een hoger niveau tillen. We werken hierbij bijvoorbeeld toe naar een dienstverlening waarbij snelheid, toegankelijkheid, betrouwbaarheid en zorgvuldigheid de vereiste uitgangspunten zijn.
Digitalisering is ook van meerwaarde op tal van andere thema's zoals: retail, smart services / AI (Artificial Intelligence) Netwerk en de sociaaleconomische opgave tot circulair bouwen. Ook op deze vlakken beschouwen wij digitalisering in 2022 als een rode draad in onze agenda.

Opgave Aanscherpen rode draden duurzaamheid en burgerbetrokkenheid/lokale democratie.
Deze beide thema's hebben een plek in ons coalitieakkoord en daarmee in onze begroting. Echter, door steeds weer nieuwe maatschappelijke ontwikkelingen worden deze thema's steeds belangrijker.
Duurzaamheid
Deze opgave is in Heerlen vertaald naar drie doelen:
- De samenleving in Heerlen woont, vervoert en werkt energieneutraal in 2040;
- We hebben in 2050 een groene, gezonde, klimaat bestendige en water robuuste stad;
- We hebben in 2050 een circulaire economie.

We realiseren ons dat deze opgave de capaciteiten en middelen van de gemeente te boven gaat. We zoeken daarom allianties (burgers, bedrijven, woningcoöperaties en andere overheden) om vanuit een gezamenlijke verantwoordelijkheid hierin op te trekken.
Burgerbetrokkenheid/Lokale democratie
Als je doet wat je deed krijg je wat je kreeg. We komen er achter dat de manier waarop we traditioneel met onze sociale, maatschappelijke en economische thema's omgaan op onderdelen niet meer goed werkt. We hebben vernieuwing nodig in ons denken en doen. Dat is de reden waarom we steeds vaker projecten starten die niet in een kantoor zijn bedacht maar op straat en in de huiskamer. Oftewel een aanpak waarbij de overheid niet bepaalt wat de samenleving nodig heeft, maar een aanpak waarbij de samenleving zelf bepaalt wat nodig is. We krijgen zo niet alleen betere plannen maar daarmee is de betrokkenheid van onze inwoners bij het gemeentebestuur sterker. Dat gaan we in 2022 nog meer uitbouwen.

Verdere agenda 2022
De opgaven, hierboven genoemd, bepalen in grote mate onze inhoudelijke agenda in het nieuwe begrotingsjaar 2022. Maar er zijn ook nog andere highlights met urgentie die een belangrijk onderdeel van onze aandacht vragen.

Sociaal Domein
De sociaal-maatschappelijke problematiek in onze stad en regio heeft grootstedelijke aspecten en de hulp vanuit het Rijk ten behoeve van Heerlen-Noord is hoognodig en noodzakelijk. We zijn blij

met die hulp. Maar we hebben zelf als stad de afgelopen jaren niet stil gezeten. We zijn de problemen niet uit de weg gegaan. Ons beleid op het thema Sociaal Domein heeft steeds in het centrum van onze aandacht gestaan. Dat verandert niet. Ook niet de komende jaren in combinatie met de aandacht en hulp die we vanuit het Rijk verwachten.

Preventie is bij de aanpak binnen het Sociaal Domein een sleutelbegrip. Een goed voorbeeld is ons project 'Kansrijk van Start' waarbij wij aanstaande en jonge ouders al begeleiden voordat de kinderen geboren zijn en vervolgens tijdens de eerste 1000 levensdagen van hun kind. Hierdoor kunnen we de levensstart van kinderen verbeteren waardoor de kansen en mogelijkheden voor deze kinderen toenemen. Een belangrijke bijvangst is dat we hierdoor het beroep op zorg in de toekomst kunnen verminderen. In deze lijn willen wij in 2022 verder gaan.

In 2022 realiseren we de eerste Skaeve Huse en gaan we ervaring opdoen in twee proeftuinen met huisvesting voor jongeren die nog niet volledig zelfstandig kunnen wonen. Onze ambitie voor ouderen is een stad waar mensen gelukkig en gezond ouder worden in een veilige omgeving. Waar mensen zolang als mogelijk regie houden over hun eigen leven. Als het gaat om lokale inclusie is onze ambitie dat iedereen in Heerlen 'tot zijn recht komt'. En op het gebied van schuldhulpverlening verwachten we dat de positieve effecten van nieuwe én tijdelijke wet- en regelgeving in 2022 zichtbaar gaan worden.

Centrum
In 2016 hebben we een bidboek gemaakt met de bedoeling in het centrum nog een tandje bij te zetten na een periode waarbij we van een miserabele staat van de stad gingen naar een stad die zichzelf opnieuw uitvond (het project Hartslag, de renovatie van het theater en Schunck en natuurlijk de realisatie van het Maankwartier). We kregen hulp vanuit de provincie, het Rijk, IBA en andere partners. Het lukte ons een transformatie in gang te zetten door retail- en kantoormeters uit de markt te halen, het winkelaanbod te verkleinen en kwalitatief de woningvoorraad te verbeteren. Hiermee gaan we door de komende jaren. Daarnaast leveren we een nieuwe Nieuwe Nor op, een nieuw stadskantoor, een gerestaureerd stadhuis, een nieuw Romeins Museum, de aanpak van de beide Schinkelkwartieren en het van Grunsvenplein. Dat is nog maar een gedeeltelijke opsomming. Maar onze grootste droom of ambitie zou de verhuizing van de onderwijsinstellingen Open Universiteit, Herle en Zuyd Hogeschool naar het centrum zijn.

Veiligheid
De leefbaarheid en veiligheid in Heerlen staat onder druk. We hebben te maken met grootstedelijke problematiek, waar we een antwoord op moeten hebben. De aanpak van georganiseerde criminaliteit, ondermijning en digitale veiligheid vraagt steeds meer aandacht. In 2022 willen we deze negatieve tendens een halt toe roepen. Daarom gaan we extra capaciteit inzetten bij het Flexteam voor het uitvoeren van meer integrale controles. Verder wordt het HAP-project, dat per 1 juli 2022 eindigt, met eigen middelen voortgezet in een nieuwe opzet met bredere taken, gericht op controle, preventie, toezicht en interventie. In Heerlen-Noord krijgen we de kans om dit langjarig integraal aan te pakken. De gebiedsgerichte integrale projectaanpak 'Sociaal veilig' is in 2021 in twee wijken gestart. In 2022 gaan we deze aanpak verder uitrollen. We realiseren ons dat de ene wijk niet de andere is. We werken daarom steeds intensief samen met partners en inwoners.

IBA
IBA Parkstad heeft de afgelopen jaren in de regio 50 grote projecten in gang gezet, van de herbestemming van een watertoren in Schimmert, de realisatie van de Nieuwe Nor, tot een geheel nieuw regionaal gezondheidscentrum in Kerkrade. Daarnaast konden Parkstedelingen een beroep doen op 'Bewoners Maken Parkstad' om initiatieven in hun buurt van de grond te trekken. Ook hier is de opbrengst bijna 50. Dit traject eindigt met een climax nl. het IBA Expojaar. Het jaar is gestart in augustus 2021 en loopt tot en met augustus 2022. Gedurende dat jaar laat IBA aan heel

Parkstad de gerealiseerde projecten zien, gaan we de kennis over én de trots op ons gebied vergroten, en gaan we het gesprek aan over de toekomst van onze regio na IBA.

Naast deze highlights zijn er nog tal van thema's die we op deze plek zouden willen noemen. Denk aan het 'Schoon en Heel' houden van onze stad, de lobby voor een intercity naar Aken, het op peil houden van de dienstverlening in de wijken, het optimaliseren van onze cultuur en sport agenda, de vernieuwing van onze scholen. Op deze plek verwijzen wij naar de inleidingen van de verschillende programma's in de begroting waar deze thema's zijn opgenomen en natuurlijk naar de kernthema's waarin dat op een meer gedetailleerde manier is gebeurd.

De financiële situatie

Het is ook dit jaar weer gelukt om u een sluitende begroting voor te leggen. Het is ons ook gelukt om aan de financiële eisen die wij onszelf opgelegd hebben in het herstelplan, te voldoen. Dat betekent dat we vanaf 2022, na 4 jaar, weer kunnen beschikken over een gezonde begroting met een algemene reserve die op peil is, een ingebouwde post 'onvoorzien' ter hoogte van € 1,5 miljoen en een weerstandsratio die zich weer beweegt binnen de door u als raad aan ons opgelegde marges nl. 0,93.

In deze nieuwe, sluitende begroting die wij nu aan u voorleggen, hebben wij forse investeringen opgenomen ten behoeve van de opgaven zoals we die hierboven hebben benoemd en tegelijkertijd hebben we de begroting op onderdelen geactualiseerd en bijgesteld. Hierdoor lukt het ons om enerzijds financieel invulling te geven aan onze belangrijkste ambities en anderzijds om de begroting kwalitatief en reëel op peil te houden.

Ten aanzien van de opgaven willen wij in 2022 extra investeringen doen van bijna € 3 miljoen die vooralsnog in de jaren daarna teruglopen naar € 1,7 miljoen in 2023 en bijna € 1,5 miljoen in de jaren daarna. Zo willen wij in Heerlen-Noord niet de mogelijke rijkssubsidies afwachten maar al een begin maken met een aanpak en een financiële impuls realiseren van € 710.000 in 2022 en € 460.000 structureel in de jaren daarna. Hiermee geven we ook uiting aan onze opvatting dat de aanpak van Heerlen-Noord ook urgent is zonder het mogelijke stedelijke vernieuwingsgeld van het Rijk. Met de investeringen in de andere opgaven denken wij onze ambities binnen die thema's daadwerkelijk gestalte te kunnen geven.

Naast oog voor onze ambities hebben wij in deze begroting ook net zoveel aandacht gehad voor het zo realistisch mogelijk samenstellen van de begrotingsonderdelen. Dat resulteerde in extra middelen voor onder andere de openbare ruimte (€ 925.000 structureel), voor meer blauw op straat (€ 220.000 structureel), ondermijning en sociale veiligheid (€ 300.000 in 2022 en € 600.000 daarna structureel). Ook zagen we dat extra impulsen nodig waren voor thema's als eenzaamheid, jeugd, stadsmarketing, cultuur en vastgoed om zodoende de afspraken die wij met u als raad maakten daadwerkelijk te kunnen nakomen. Om al deze investeringen ook goed te laten renderen moesten wij ook onze uitvoeringskracht op peil brengen. Dat gaan we doen door de extra belasting op de uitvoering in onze eigen organisatie op te vangen en op regionale schaal het programmamanagement op peil te brengen.

De financiering van deze investeringen konden wij met name vinden in de meevallers binnen het gemeentefonds (extra rijksmiddelen jeugd en de septembercirculaire). Ook kozen wij er voor om een bedrag van € 1,7 miljoen euro te halen uit de 'bestemmingsreserve corona'. Tot slot was het nodig om op een beperkt aantal onderdelen bezuinigingen door te voeren ter hoogte van bijna € 2 miljoen. Deze bezuinigingen wisten we over het algemeen te beperken tot versoberingen zoals bijvoorbeeld een incidentele verlaging van het opleidingsbudget en alternatieve financiering zoals bijvoorbeeld de financiering van het peuterspeelzaalwerk in 2022 uit rijksgelden. Het resterend saldo van de begroting jaarschijf 2022 is toegevoegd aan de algemene reserve.

Een en ander resulteert in de volgende meerjarige saldo's:

Begroting 2022	2022	2023	2024	2025
TOTAAL	**0**	**-2.173**	**-3.041**	**1.233**

Bedragen x € 1.000

Slot en verder proces

Op 3 november, tijdens de algemene beschouwingen, wordt deze meerjarige begroting 2022-2025 aan u voorgelegd ter vaststelling.

2. Opgaves

2.1 Heerlen-Noord

Maatschappelijk effect, doel, tijdsscope

Aanleiding:

Heerlen-Noord heeft te maken met sociaal-economische achterstanden en leefbaarheidsproblematiek. De ernst van de situatie is erkend door meerdere Ministeries en daarom is Heerlen-Noord één van de 16 stedelijke vernieuwingsgebieden van het programma Leefbaarheid en Veiligheid van Nederland. Heerlen-Noord is een gebied waar sprake is van een combinatie en cumulatie van opgaven op het gebied van onderwijs, werk/armoede/inclusie, veiligheid/ondermijning, wonen en gezondheid.

Doel:

Om de volgende generatie jongeren in Heerlen-Noord nieuw perspectief te bieden gelijk aan andere Nederlanders, gaan we als gemeente in een brede alliantie met andere partijen, de komende jaren inzetten voor structurele verbeteringen op de leefgebieden leren, werken, gezondheid, wonen en veiligheid. Met onze opgave gaan we aantoonbaar bijdragen aan de ambitie, de beoogde resultaten en de na te streven effecten van het programma Heerlen-Noord om de sociaal-economische achterstanden en leefbaarheidsproblematiek in 1-generatie (25 jaar) integraal en structureel te verbeteren. Onze focus ligt bij de jeugd. We zetten in op een trendbreuk en een structurele verandering voor Heerlen-Noord.

Indicatoren:
Het Heerlen-Noord programma gaan we monitoren aan de hand van een nog vast te stellen set aan indicatoren op de terreinen leren, werken, gezondheid, wonen en veiligheid. Doelstelling is om toe te werken naar het Nederlands gemiddelde op die indicatoren.

Omgeving
De aandacht voor Heerlen-Noord is niet nieuw. Er wordt door gemeente, rijk, provincie, regio en maatschappelijke partners al jaren samen opgetrokken. Bijvoorbeeld in de vorm van regiodeal projecten. Duidelijk is geworden dat de aanpak steviger, nog meer integraal en langduriger moet zijn om de hardnekkige problematiek aan te pakken. Een nationaal erkende opgave van hoge complexiteit en urgentie.

Om de ambitie voor Heerlen-Noord te kunnen realiseren zijn we afhankelijk van een meerjarig financieel en inhoudelijk commitment vanuit het Rijk. De 16 Stedelijke Vernieuwingsgebieden zijn tezamen in gesprek met het Rijk voor een extra bijdrage.

Lokaal is de kracht van de Alliantie Heerlen-Noord medebepalend voor ons succes. In Heerlen-Noord werken we samen met de partners van corporaties, onderwijs, welzijn, zorg, veiligheid, bedrijfsleven en burgers die samen het verschil willen maken in Heerlen-Noord.

Opdrachten
Het uitvoeringsprogramma Heerlen-Noord is in ontwikkeling. Voor de aanpak van Heerlen-Noord spelen activiteiten vanuit nagenoeg alle Heerlense begrotingsprogramma's een rol van betekenis. Soms in de vorm van een activiteit waarin wij voorop lopen (bijvoorbeeld werken, veiligheid en openbare ruimte) maar waarschijnlijk vaker daar waar wij de activiteiten van onze alliantie-partners ondersteunen (bijvoorbeeld gezondheid en onderwijs).

Waar we als gemeente prioriteit aan geven binnen Heerlen-Noord in deze begroting zijn de leefgebieden leren, werken, gezondheid, wonen en veiligheid. Omdat het uitvoeringsprogramma van de alliantie nog niet gereed is en omdat nog niet zeker is welke rijksbijdrage op welke termijn beschikbaar komt, kan er nog niet worden aangegeven welke opdrachten wij met de extra rijksmiddelen de komende jaren gaan uitvoeren. Omdat Heerlen-Noord niet kan wachten zijn de alliantie-partners al bezig om bestaande acties te bundelen en te versnellen. Vanuit de gemeente brengen wij in dit kader alvast voor 2021/2022 de vakschool, het project 'sociaal veilig', de projecten in het kader van de regiodeal (verschillende woonprojecten en werk in de wijk) en kansrijk van start in als nieuwe/geïntensiveerde zaken die het verschil kunnen maken. In 2022 gaan we in Heerlen-Noord aan de slag met een burgerparticipatieproject openbare ruimte en de uitvoering van het volkshuisvestingsfonds en een vergroeningsprogramma.

Naast de hierboven genoemde acties in Heerlen-Noord zullen wij begin 2022 werken aan het samen met alliantiepartners neerzetten van een programmabureau. Dat bureau gaat zorgen voor een goed afgestemde uitvoering van de verschillende programma's en projecten. Daarnaast werkt het bureau samen met partners aan het aangaan van meerjarig partnerschap met lokale, (boven)regionale, nationale en Europese partijen die onze doelen delen en in onze aanpak geloven of daar iets aan kunnen toevoegen. In deze begroting zijn middelen opgenomen om onze eigen acties zoals afgesproken met de alliantie in 2021 in 2022 te continueren in afwachting van een toezegging van een rijksbijdrage medio 2022.

Risico's
Het niet kunnen invullen van de belangrijkste voorwaarden om de opgaves tot resultaat te brengen is het grootste risico. De voornaamste zijn: voldoende capaciteit en (m.n. externe) middelen in relatie tot ambitie en gestelde doelen, duurzame samenwerkingskracht, organisatiekracht, resultaatgerichtheid en draagvlak.

2.2 Onderwijs naar de binnenstad

Maatschappelijk effect, doel, tijdsscope

De ambitie om onderwijs te huisvesten in de binnenstad draagt nadrukkelijk bij aan het versterken van het centrum van Heerlen voor de regionale concentratie van stedelijke voorzieningen, alsook als economische motor. Het betreft zowel het voortgezet onderwijs (Herle College, Grotius College en Vrijeschool Parkstad) en het hoger beroepsonderwijs (Zuyd Hogeschool) en het wetenschappelijk onderwijs (Open Universiteit (OU)).

Leerlingen en studenten alsook medewerkers vormen immers een belangrijke doelgroep om een centrum aantrekkelijker te maken. Zij nemen deel aan het culturele leven en maken gebruik van de centrumvoorzieningen. Het draagvlak zal daarmee toenemen, waardoor het profiel van het centrum sterker wordt. Deze ontwikkeling vormt zo een echte gamechanger voor het creëren van meer levendigheid.

Anderzijds willen OU en Zuyd Hogeschool hun programma's op het gebied van onderwijs en onderzoek verder verbinden met regionale transitie-opgaven en activiteiten vanuit het economisch en maatschappelijk middenveld. OU en Zuyd Hogeschool vormen immers samen met Maastricht University en de scholen van Zuyd Hogeschool in Maastricht en Sittard het fundament voor het hoger en wetenschappelijk onderwijs op Zuid-Limburgse schaal. Op deze wijze wordt een sterke spin-off gecreëerd voor een verdere ruimtelijke en economische structuurversterking van de stad en regio.

Vanuit de opgave van huisvesting in de binnenstad van Heerlen willen OU en Zuyd invulling geven aan de behoefte aan een moderne onderwijsinfrastructuur op een aantrekkelijke ontmoetingsplek en streven met de gemeente samen in 2022 onomkeerbare besluitvorming hierover na. De herbestemming van vrijkomende locaties vormt een belangrijke aanvullende opgave die hierin wordt meegenomen.

Omgeving

Heerlen en de besturen van het Herle College, Grotius College en Vrijeschool Parkstad hebben gezamenlijk vanuit een stuurgroep de scenario's voor de herhuisvesting van de scholen onderzocht. Vanuit deze samenwerking zal de verdere ruimtelijke en financiële uitwerking van het scenario voor verplaatsing naar de binnenstad plaatsvinden.
De Open Universiteit en Zuyd Hogeschool willen de binding met het centrum zowel programmatisch als ruimtelijk verder concretiseren en werken hierin samen met Heerlen.

Opdrachten

- Verplaatsing Herle College, Grotius College en Vrijeschool Parkstad naar het centrum.

In het kader van het Integraal huisvestingsplan Voortgezet Onderwijs heeft een haalbaarheidsonderzoek plaatsgevonden voor deze 3 scholen, waarbij verschillende toekomstscenario's zijn onderzocht. Geconcludeerd werd dat vanuit het oogpunt van onderwijsinhoud, duurzaamheid en verantwoord investeren een verplaatsing van het Grotius College en Vrijeschool Parkstad naar één unilocatie, alsook de verplaatsing van het Herle College naar het centrum, het beste scenario vormt. Op basis hiervan heeft de Raad besloten om aan de hand van een uitwerking van het programma van eisen alternatieve locaties nader te onderzoeken en daarbij tevens de herbestemming van de vrijkomende locaties aan te geven. In 2022 zullen de ruimtelijke en financiële randvoorwaarden nader worden uitgewerkt.

- Verplaatsing Open Universiteit en Zuyd naar de binnenstad.

Op basis van de afspraken die dit jaar tussen gemeente, Open Universiteit en Zuyd Hogeschool worden gemaakt over de programmatische samenwerking alsook over de mogelijkheden tot verplaatsing naar het centrum en eventuele herbestemming van de huidige locaties zal het vervolgproces voor 2022 nader worden geconcretiseerd. In 2022 is het streven om tot onomkeerbare besluitvorming te komen.

Risico's

Onvoldoende focus op de kansen die vanuit de opgave worden geboden en teveel nadruk op kostenaspect en verantwoordelijkheden.
De totale opgave zal leiden tot financiële en ruimtelijke dilemma's, waarover gemeente en onderwijsinstellingen het eens moeten worden. Er ontstaat bij deze strategische ontwikkeling veelal externe druk, waardoor polarisatie dreigt te ontstaan. De focus moet worden gelegd op gezamenlijke belangen en een gedragen procesverloop stap voor stap met oog voor de lange termijn.

2.3 Omgevingswet

Maatschappelijk effect, doel, tijdsscope
Het motto van de wet is: 'ruimte voor ontwikkeling, waarborgen voor kwaliteit'. Het motto is vertaald in twee maatschappelijke doelen:

- Een veilige en gezonde fysieke leefomgeving en een goede omgevingskwaliteit bereiken en in stand houden.
- De fysieke leefomgeving doelmatig beheren, gebruiken en ontwikkelen om er maatschappelijke behoeften mee te vervullen.

De gemeente wil de leefomgeving meer centraal stellen door beter in te spelen op maatschappelijke signalen, transparant te werken, regels te stroomlijnen en te vereenvoudigen en door gebiedsgericht maatwerk te bieden. Daarbij staat klantgerichtheid voorop, maar niet zonder de omgeving daarin te kennen. Ondanks het denken in mogelijkheden, mag het algemeen belang niet genegeerd worden.

De doelen en uitgangspunten van de Omgevingswet vragen een andere manier van werken dan tot nog toe onder de Wabo. De Omgevingswet vergt een cultuuromslag in denken en werken van overheden, burgers en bedrijven. De gezamenlijke verantwoordelijkheid voor een evenwichtige en gezonde fysieke leefomgeving vraagt, binnen de nieuwe wettelijke kaders, vertrouwen van alle deelnemers in die fysieke leefomgeving.

- ingangsdatum omgevingswet: 01-07-2022
- uiterlijke datum omgevingsvisie 31-12-2024
- uiterlijke datum overgang omgevingsplan met afronding invoering omgevingswet 31-12-2028

Omgeving

- Bewoners, ondernemers, instellingen, verenigingen en stichtingen in Heerlen
- Het Rijk
- Provincie Limburg
- Samenwerkingsverband Gemeenschappelijke Informatievoorziening Vergunning, Toezicht en Handhaving met deelnemende partners.
- Softwareleveranciers

Opdrachten

Vergunningen

Om te voldoen aan juridische eisen passen wij de techniek en de procesinrichting aan zodat een intake, de beoordeling en afhandeling van vergunningaanvragen en meldingen mogelijk is.
Medewerkers leiden wij op over de inhoudelijke wijzigingen die de Omgevingswet en aanverwante wetgeving met zich meebrengen.
Concreet betekent dit dat de volgende zaken vanaf 01-07-2022 zijn geïmplementeerd:

- Het kunnen ontvangen van aanvragen en meldingen;
- Het proces behandelen vergunningaanvragen en meldingen is ingericht;
- Het kunnen beoordelen van vergunningaanvragen;
- Het kunnen aanleveren van indieningsvereisten;
- Een gemeentelijke adviescommissie ruimtelijke kwaliteit is ingesteld;
- Vergunningverlening is aangepast op de Wet kwaliteitsborging bouw (Wkb).

Toezicht & Handhaving

Het toezicht- en handhavingsbeleid aanpassen voor correcte afhandeling van:

- Bodemmeldingen;
- Toezicht op verleende vergunningen en meldingen voor bodem, milieu, bouw- en ruimtelijke ordening activiteiten;
- Handhaving op bodem, milieu, ruimtelijke ordening en bouwovertredingen;
- Behandelen van klachten en handhavingsverzoeken bodem, milieu, ruimtelijke ordening en bouwovertredingen.

Omgevingsplan

Wij stellen een 'casco omgevingsplan' op als sjabloon. Dit sjabloon is de basis voor de Heerlense omgevingsplannen. Bij de inwerkingtreding van de Omgevingswet voldoet het casco omgevingsplan aan de juridische eisen. Daarnaast is er een vertaling van onze huidige regels naar nieuwe regels van het omgevingsplan. Vervolgens integreren wij onderdelen (bijvoorbeeld gemeentelijke verordeningen) stapsgewijs.

Omgevingsvisie

Het opstellen van een Omgevingsvisie pakken wij weer op ná inwerkingtreding van de Omgevingswet.

Juridische aspecten

Wij passen de legesverordening, mandaatregeling en verordening planschade (wordt nadeelcompensatie) aan. Bij de Grondaanvullingswet ligt de nadruk op het borgen van kostenverhaal door de gemeente.

Techniek

Om de Omgevingswet te ondersteunen wordt sterk ingezet op ondersteuning door digitalisering, applicaties en zaakgericht werken. Met de deelname aan het Samenwerkingsverband Gemeenschappelijke Informatievoorziening Vergunning, Toezicht en Handhaving (VTH) van de Provincie Limburg (BWV-20000257) wordt voorzien in benodigde nieuwe software voor VTH. Nieuwe plansoftware is nodig voor het opstellen en wijzigen van beleidsdocumenten omgevingsvisie en

omgevingsplannen.
Ook de installatie van software, met het maken van een koppeling met het landelijk Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO), voor het raadplegen van Toepasbare Regels is vereist. Tenslotte is een koppeling vereist tussen het Heerlense zaaksysteem en het VTH-systeem.

Toepasbare regels
Wij stellen toepasbare regels op voor de vergunning check en leveren die aan de landelijke voorziening van het DSO (DSO-LV). Per 1-7-22 tenminste voor die activiteiten waarvoor het uitvoeren van een vergunning check nu ook al mogelijk is (gelijkblijvend dienstverleningsniveau).

Processen
Ten minste de onderstaande processen met hoogste prioriteit (opgave VNG) herinrichten naar werkende processen:
- Beleidsproces;
- Wijzigen omgevingsplan;
- Verkennen en begeleiden initiatieven;
- Werkwijze voor participatie bij initiatieven;
- Behandelen aanvraag vergunning en behandeling melding activiteit;
- Toezicht en handhaving.

Opleiding
Medewerkers opleiden om kennis en expertise op te bouwen over de inhoudelijke wijzigingen die de Omgevingswet en aanverwante wetgeving met zich meebrengt én in het werken met nieuwe programma's en processen.

Risico's
1. De komende maanden moeten de laatste voorbereidingen voor de implementatie van de omgevingswet worden geregeld. Dat is deels een opgave op Zuid Limburgse schaal en deels een opgave voor de gemeente zelf. Belangrijkste knelpunten hierbij zijn de procesaanpassingen en de kennisontwikkeling. Beide zijn zeer tijdsintensieve elementen die een beroep doen op onze mensen, mensen die ook nodig zijn om de winkel open te houden. Bekeken moet worden welke mensen en middelen nodig zijn om zowel de invoering van de wet als de (wellicht op punten versoberde) uitvoering van reguliere taken vorm te geven.

2. De structurele effecten van de stelselwijziging zijn nog ver weg, van veel factoren afhankelijk (zowel binnen als buiten de invloed van de gemeente), en worden niet verwacht voldoende positief te zijn om de invoeringskosten te compenseren binnen 10 jaar.

3. De invoeringskosten leggen grote druk op de gemeentelijke financiën. Verlichting van de financiële druk door het Rijk is op termijn noodzakelijk is om de invoering van de Omgevingswet te accommoderen.

4. De verwachting is dat de kosten voor VTH zullen toenemen, leges zijn dan wellicht niet of minder kostendekkend.

2.4 Dienstverlening / Digitalisering

Maatschappelijk effect, doel, tijdsscope

Onze gehele gemeentelijke organisatie is betrokken bij de opgave dienstverlening. Veel gaat op het vlak van dienstverlening al goed, maar er zijn ook onderdelen waar wij tekort schieten en wij onze dienstverlening moeten verbeteren. Ook uw raad heeft daarover signalen afgegeven (bijvoorbeeld de motie verbetering vergunning dienstverlening en de meldingenapp).

Als continu ontwikkelende organisatie zullen wij in 2022 de dienstverlening als opgave centraal stellen. We weten op een aantal fronten waar de schoen wringt en wat anders en beter moet. We werken hierbij toe naar een dienstverlening waarbij snelheid, toegankelijkheid, creativiteit waar mogelijk, maar ook zeker betrouwbaarheid en zorgvuldigheid de vereiste uitgangspunten zijn. Hieraan koppelen wij een concreet uitvoeringsprogramma met heldere doelstellingen en randvoorwaarden.

Voor onze organisatie én voor onze dienstverlening speelt digitalisering een belangrijke rol. We willen efficiënter, gebruiksvriendelijker, pro-actiever en persoonlijker werken. Digitalisering kan onze dienstverlening naar een hoger niveau tillen. We doen digitaal wat kan en we houden hierbij rekening met mensen die minder (digi)taalvaardig zijn. Zo kan iedereen gebruik maken van onze dienstverlening.

Om deze dienstverlening voor burgers, ondernemers en instellingen mogelijk te maken, moet de digitale inrichting van onze organisatie op orde zijn, zodat we 'klaar zijn voor morgen' en kunnen beantwoorden aan de vraag en de behoefte die er ligt. We denken hierbij van buiten naar binnen.

Digitalisering raakt de fundamenten van de samenleving. Technologie wordt steeds gewoner in ons privéleven: van slimme koelkasten tot pratende auto's. Het biedt ons snel en veel informatie. We wisselen makkelijk kennis uit. Dezelfde snelheid en creativiteit verwacht de afnemer van onze dienstverlening ook van ons als overheid. Zorgvuldigheid en betrouwbaarheid zijn hierbij noodzakelijke vereisten.
Die verandering biedt nieuwe mogelijkheden. Informatie (data) is – naast mensen, middelen en kennis – de belangrijkste grondstof voor onze dienstverlening en daarmee essentieel voor ons functioneren.

Gemeente Heerlen stelt zich daarom de volgende vragen:
1. Hoe kunnen we een optimale dienstverlening leveren aan onze burgers?
2. Wat houdt deze optimale dienstverlening in?
3. Hoe kunnen we de zaken die digitaal kunnen, slimmer organiseren.
4. Welke kansen kunnen we verzilveren met digitalisering?

Omgeving
Burgers, ondernemers, instellingen, college van burgemeester en wethouders, gemeenteraad en de gemeentelijke organisatie.

Opdrachten
Dienstverlening en digitalisering zitten als opgave in alle programma's omdat we allemaal communiceren met burgers, ondernemers en instellingen. De nieuwe opgave wordt daarom integraal opgepakt. Alleen zo krijgen we onze dienstverlening op een hoger niveau.

We pakken aan wat nu prioriteit heeft en gaan onze dienstverlening verder inhoud geven. Digitalisering is daarbij een hulpmiddel. Het menselijke contact en de menselijke maat zullen in onze dienstverlening nadrukkelijk aandacht (blijven) krijgen.

De opgave dienstverlening hebben wij gesplitst in de volgende drie deelopgaven die wij in 2022 uitvoeren:
1. We moderniseren de gemeentelijke dienstverlening en bedrijfsvoering om de klant beter te bedienen. Dit doen wij door de realisatie van de volgende projecten:
   a. Project Slim Digitaal Samenwerken;
   b. Project Archief op Orde;
   c. De meldingenapp;
   d. De uitbreiding van de vergunning dienstverlening;
   e. De functie van de website meer verbinden met onze dienstverlening;
   f. Het ontwikkelen van gegevensbeheer;
   g. Het ontwikkelen van informatie- en archiefbeheer;
   h. Het doorontwikkelen van informatieveiligheid en privacy;
   i. Het voldoen aan de wet- en regelgeving op het gebied van digitalisering, veiligheid en privacy.

2. We werken op basis van data om economische kansen te grijpen en maatschappelijke problemen integraal op te lossen en te voorkomen. Hiervoor staan de volgende projecten centraal:
   a. Optimaliseren sturing en bedrijfsvoering: doorontwikkeling naar integraal en opgavegericht werken waarbij de basis op orde is (in control);
   b. Managementinformatie verbeteren: digitale dashboards;
   c. Toepassing nieuwe technologie in projecten (bijv. kunstmatige intelligentie).
3. We digitaliseren mensgericht waarbij we oog hebben voor de minder (digi)taal vaardigen. Hiervoor worden de volgende 2 projecten uitgevoerd:
   a. Project Inclusie;
   b. Project Smart Community.

Naast deze drie deelopgaven realiseren wij in 2022 de volgende zaken:

- Evaluatie van het Gemeentelijk Informatiepunt (GIP) bij Schunck en de Informatiepunten Digitale Overheid (IDO) in de bibliotheken. Op basis van de evaluatie al dan niet aangepast invoeren van het GIP en invulling geven aan het verstrekken van algemene informatie. Wij bieden ook hulp bij het invullen van digitale formulieren.
- Heldere taal (B1) in onze communicatie naar de inwoners. In 2022 starten wij met een groeimodel rondom het project heldere taal. Wij gaan "heldere taal" introduceren als norm voor onze organisatie.
- Aanpak en preventie van identiteitsfraude
- Vormgeven van gastheerschap en de selfservicedesk in de nieuwe Publiekshal.
- In het kader van de gemeenteraadsverkiezingen wordt net zoals in 2021 een drive-in stembureau ingezet en waar nodig verbeteren we de toegankelijkheid van het stemlokaal.

Naast hulpmiddel bij dienstverlening is digitalisering ook van meerwaarde op tal van andere thema's zoals: retail, smart services / AI (Artificial Intelligence) Netwerk en de sociaal-economische opgave tot circulair bouwen. Ook op deze vlakken beschouwen wij digitalisering in 2022 als een rode draad in onze agenda.

2.5.1 Rode draad: Duurzaamheid

Maatschappelijk effect, doel, tijdsscope

De internationale afspraken op het gebied van duurzaamheid (CO^2 reductie, circulariteit, opwarming tegengaan) en de vertaling daarvan naar de Nederlandse context met doorvertaling naar Heerlen vormt de basis van de opgave.
De opgave is in Heerlen vertaald in drie doelen:
1) De samenleving in Heerlen woont, vervoert en werkt energieneutraal in 2040;
2) We hebben in 2050 een groene, gezonde, klimaat bestendige en water robuuste stad;
3) We hebben in 2050 een circulaire economie.
Deze opgave is vertaald in het huidige programma naar projecten, inrichten samenwerkingsverbanden en bewustwording die deze lange termijn doelen dichterbij brengen.

Omgeving

De opgave gaat de capaciteiten en middelen van de gemeente te boven. De betrokkenheid van burgers, bedrijven, woningcoöperaties en andere overheden (Provincie, Rijk, Euregio, Europa) is nodig om in gezamenlijkheid en vanuit eigen verantwoordelijkheid hierin op te trekken.

Een paar voorbeelden: Met burgers werken we samen in energiecoöperaties. In het kader van windenergie doorlopen we met de direct betrokkenen een langdurig participatietraject. Via de WoonWijzerwinkel verstrekken we informatie en middelen waarmee mensen zelf aan de slag kunnen gaan (1/3 van alle door ons gebruikte energie kan bespaard worden). De Corporaties moeten hun bezit verduurzamen, samen met hen worden koppelkansen gezocht. Mijnwater wil verder met warmtenetten; of, waar, onder welke condities en met wie vereist samenwerking met veel partijen. De overheid stelt regels rondom de wijze waarop we overgaan naar andere energie

dan gas. De condities waaronder dit kan, zijn nog steeds aan verandering onderhevig (indien we de huidige systematiek volgen zijn de maatschappelijk kosten voor Heerlen € 2 miljard, dit is niet te behappen). Met de VNG trekken we samen op om hierin verandering te brengen. In de Euregio trekken we samen op om grensoverschrijdend energie op te wekken en te delen. Met andere Zuid-Limburgse gemeenten werken we samen aan een Limburgs energie bedrijf. Met bedrijven werken we samen aan nieuwe producten maar ook aan goede voorbeelden voor andere bedrijven.
Alle medewerkers van de gemeente zouden in hun handelen duurzaamheid mee moeten nemen, hen hiervan bewust maken en de middelen geven om dit te doen zal de slagkracht vergroten.
Kortom op het gebied van duurzaamheid zijn wij afhankelijk van samenwerking met veel partijen maar dit geldt ook andersom.

Opdrachten

- Energieneutraal in 2040 (Palet, Regionale Energiestrategie)
  - Energiebesparing (potentieel 1/3 van alle nu benodigde energie)
  - Energie opwekken (wind, zon, geothermie)
  - Wamtetransitie (wijken van het gas af)
- Klimaatadaptatie
  - Droge voeten (rioolvernieuwing, waterbuffers, ontkoppelen regenpijpen van riool)
  - Opvang droogte
  - Minder ervaren van hitte
  - Vergroening en soortendiversiteit
- Circulaire economie
  - Hergebruik
  - Circulair inkopen
  - Afval is grondstof
  - Deelplatformen

De randvoorwaarden waaronder duurzaamheid wordt ingevuld zijn participatie en inclusief. We doen dit samen met de maatschappij en we dragen er zorg voor dat iedereen mee (kan) doen. Vanuit deze randvoorwaarden bestaan er sterke relaties met het programma Burgerbetrokkenheid. Daarnaast is er ook vanuit Arbeidsmarkt een sterke band, denk hierbij aan scholing en nieuwe bedrijvigheid. De wijze van invulling door het programma centrum draagt ook bij aan de realisering van de doelen. Daarnaast geldt dat aandacht van de gehele organisatie, duurzaamheid in al ons handelen belangrijk is.

Risico's

- Regelgeving/condities waaronder:
  De wijze waarop de warmtetransitie gaat plaatsvinden is een gebied van schuivende panelen. De wijze waarop we dit risico verminderen is door in te zetten op maatregelen waar we geen spijt van krijgen, zoals energiebesparing. Dit brengt ons dichterbij het doel maar is zinvol.
- Het programma duurzaamheid heeft weinig middelen. Financiële stimuleringen om zaken te versnellen of extra capaciteit in te zetten zijn daardoor niet mogelijk. We verminderen dit risico door in te zetten op Europees geld.
- Om burgers en bedrijven te laten participeren zijn financiën en capaciteit nodig, dit ontbreekt. Het risico is dat burgers en bedrijven afhaken. Door samenwerking proberen we de schaarse middelen voor meerdere doelen in te zetten.
- Communicatief is er zeer beperkte capaciteit voor duurzaamheid. Gezien de benodigde inzet van vele maatschappelijke partners is dit een vertragende factor.

2.5.2 Rode draad: Burgerbetrokkenheid en Lokale democratie

Maatschappelijk effect, doel, tijdsscope

Aanleiding:

Als je doet wat je deed krijg je wat je kreeg. Dat is wat wij als gemeentebestuur zien in de stad bij onze inwoners en bij de gemeentelijke organisaties, waaronder onze eigen organisatie. We realiseren ons dat de manier waarop we traditioneel met onze sociale, maatschappelijke en economische thema's omgaan op onderdelen niet meer goed werkt. We hebben vernieuwing nodig in ons denken en doen.

Dat is de reden waarom we steeds vaker projecten starten die niet in een kantoor zijn bedacht maar op straat en in de huiskamer. Oftewel een aanpak waarbij de overheid niet bepaalt wat de samenleving nodig heeft, maar een aanpak waarbij de samenleving zelf bepaalt wat nodig is. Steeds meer wordt ons duidelijk dat dit werkt. De waarde die we zo met z'n allen aan de stad toevoegen is veel groter dan wanneer we 'van bovenop' de stad beter willen maken.

We zijn er van overtuigd dat een gemeente die haar burgers serieus neemt, prikkelt, uitdaagt en de ruimte geeft, een overheid is die niet op afstand opereert maar naast de mensen in de stad, waardoor de bestuurlijke legitimiteit groter wordt en de lokale democratie verbetert.

Om dit verder uit te bouwen doen we twee dingen.
Op de eerste plaats moeten er zaken geregeld worden en denken we goed na hoe we dit voor elkaar kunnen krijgen. Hiervoor is het bijvoorbeeld nodig om ambtenaren in te zetten die deze nieuwe aanpak begrijpen en die dit kunnen. Ook is het nodig om een plan te hebben dat goed is afgestemd met de mensen in de stad. Inmiddels hebben we een programmatische aanpak en hebben we een programmaplan. We kunnen dus steeds beter vanuit een degelijke basis aan de slag.
Op de tweede plaats willen we vooral ook doen. Aandacht geven aan de stad, samen met de stad projecten bedenken en uitvoeren, initiatieven helpen ontwikkelen, leren om niet alleen achter het beeldscherm te zitten maar ook te ontdekken wat er in de stad gebeurt. We bevinden ons op dit moment volop in deze dynamiek en dat zetten we voort in 2022.

De komende jaren kunnen we de handen uit de mouwen steken. Een stad als Heerlen groeit en bloeit elke dag. Heel veel uitdagingen komen op ons af. Denk bijvoorbeeld aan de ontwikkeling van het centrum, Heerlen-Noord als stedelijk vernieuwingsgebied, de nieuwe omgevingswet en de mogelijkheden van technische en digitale ontwikkelingen. Bij al deze thema's is een fundamentele rol weggelegd voor de Heerlenaren. Niet omdat we denken dat dat hoort maar omdat we denken dat we zo een betere stad worden.

Omgeving
Alle inwoners, buurtorganisaties, ondernemers, verenigingen, maatschappelijke partners, gemeenteraad. In de stad en wanneer nodig buiten de stad, maar altijd voor de stad.

Opdrachten
In het programmaplan 'Samen maken we de stad' zijn diverse projecten genoemd die als belangrijk worden omschreven om de betrokkenheid van burgers en de lokale democratie te verhogen.

Dit zijn een aantal projecten die we hebben opgenomen in ons programmaplan:
We gaan samen met de stad een aantal zogenaamde participatietrajecten opstarten in Heerlen. Daarbij gaan we als gemeente onder andere financieel ondersteunen.
Ook gaan we onze schouders zetten onder het veranderen van de cultuur binnen dit thema.
We gaan lesprogramma's voortzetten en communicatiecampagnes opzetten om de opkomst van de gemeenteraadsverkiezingen te bevorderen
We gaan bij belangrijke gemeentelijke thema's en projecten de verbinding aanbrengen met de stad. Denk daarbij aan Heerlen-Noord, de omgevingswet etc.
Ook gaan we actief uitvoering geven aan het project Smart Citizins.

Dit is nog maar een gedeelte van wat we van plan zijn. We willen echter vooral ook flexibel zijn als het gaat om burgerbetrokkenheid. Natuurlijk moeten we uitvoeren waarvoor we plannen hebben gemaakt en geld hebben gereserveerd, maar we willen ons ook elke dag weer afvragen of we op de goede weg zitten. En wanneer andere dingen nodig zijn, dan zijn andere dingen, of misschien wel nieuwe dingen, nodig.

Risico's
Burgerbetrokkenheid is een traject waar een lange adem voor nodig is. Ook betekent het een andere manier van werken. Het is altijd makkelijker om je kort ergens op te focussen en het is ook makkelijker om te blijven doen wat je altijd deed. Maar we zouden Heerlen niet zijn om juist deze uitdaging aan te gaan. Natuurlijk zal niet alles lukken en moeten we af en toe onze frustratie verbijten maar op de lange termijn gaan we voor elkaar krijgen wat we ons tot doel hebben gesteld.

3. Programma's

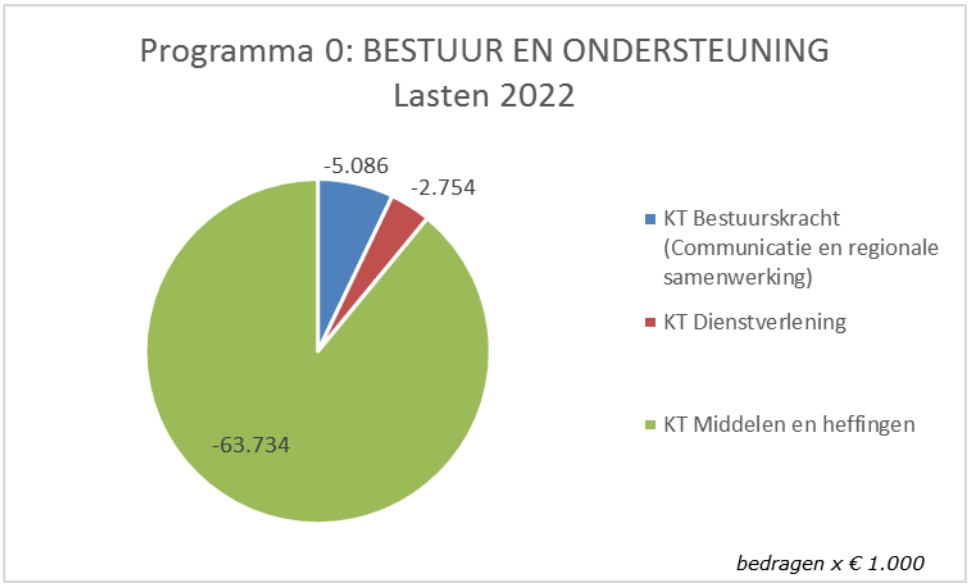
3.1.0 Programma Bestuur en ondersteuning

Portefeuillehouders: Roel Wever, Loek Damen, Adriane Keulen

Wat willen we bereiken?
Vanuit het kernthema bestuurskracht werken we aan het samen met andere kernthema's, paragrafen en programma's creëren en onderhouden van de ideale randvoorwaarden voor de ontwikkeling van onze samenwerkingskracht, uitvoeringskracht en organisatiekracht. Wij zetten daarbij in op de versterking van de positie als centrumgemeente ten gunste van de hele regio om die uitvoeringskracht te versterken. Onze partners, zoals de Provincie, het Ministerie van BZK en onze Duitse buurgemeenten verwachten dat ook van ons. Het gewenst maatschappelijk effect is de versnelde realisatie van door Heerlense burgers, bedrijven en instellingen gedragen beleid en uitvoering. Met ons MBP als leidraad en mét de stad gaan wij samen op zoek naar partners zodat wij het maximale kunnen halen uit onze eigen middelen.

Voor de dienstverlening aan de inwoner is het belangrijk dat we deze dienstverlening blijven verbeteren, nog toegankelijker maken en helder communiceren met onze inwoners. Iedereen moet mee kunnen doen in de (digitale) samenleving. Wij bieden extra hulp aan inwoners en beantwoorden vragen die bij de gemeente thuishoren.

Wat mag dat kosten?

Programma 0 - Bestuur en Ondersteuning

	Rekening	Bijgestelde begroting	Begroting	Meerjarenraming		
	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Lasten	-73.731	-78.618	-71.574	-73.403	-73.700	-74.403
Baten	326.494	316.741	320.069	319.524	321.503	325.167
Totaal saldo van baten en lasten	**252.763**	**238.122**	**248.495**	**246.121**	**247.803**	**250.764**
Toevoeging reserves	-5.289	-1.567	-708	0	0	0
Onttrekking reserves	2.648	721	2.336	190	0	0
Resultaat	**250.122**	**237.276**	**250.123**	**246.311**	**247.803**	**250.764**

Bedragen x € 1.000

Specificatie kernthema's (saldo)

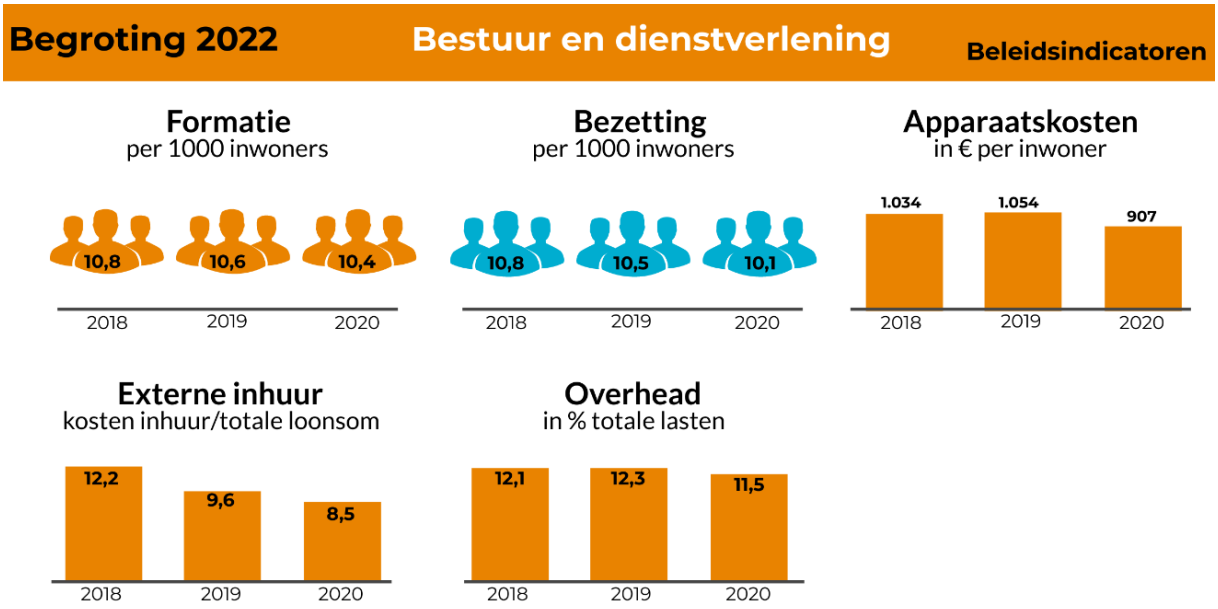
	Rekening	Bijgestelde begroting	Begroting	Meerjarenraming		
	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Bestuurskracht (Communicatie en regionale samenwerking	-9.562	-9.149	-5.083	-5.097	-5.111	-5.127
Dienstverlening	-379	-1.429	-1.469	-1.506	-1.404	-1.485
Middelen en heffingen	262.703	248.700	255.047	252.724	254.318	257.375
Bestemming	-2.641	-846	1.628	190	0	0
Totaal	**250.122**	**237.276**	**250.123**	**246.311**	**247.803**	**250.764**

Bedragen x € 1.000

Risico's

Onze ambities en opgaven zijn groot, wij hebben de afgelopen jaren bij diverse partners een goed imago opgebouwd wat betreft het kunnen leveren van resultaten. Dit heeft geleid tot zeer ambitieuze afspraken, denk bijvoorbeeld aan de selectie van Heerlen-Noord als stedelijk vernieuwingsgebied binnen het Interbestuurlijk Programma (IBP) Leefbaarheid & Veiligheid, de NOVI (Nationale Omgevingsvisie) status voor Zuid-Limburg, het Bidboek centrum, de regiodeal, PALET (Parkstad Limburg Energietransitie) en het Volkshuisvestingsfonds.
Het in de toekomst nog succesvoller worden in het verwerven van externe middelen en samenwerkingspartners is afhankelijk van ons vermogen om de lopende afspraken waar te maken. Als wij in de uitvoering niet kunnen waarmaken wat wij afspreken dan daalt het vertrouwen in ons en daarmee onze mogelijkheden om te blijven werken aan de grote ambities van onze stad en regio.

Beleidsindicatoren

Kernthema Bestuurskracht

Wat gaan we er voor doen om onze maatschappelijke effecten te bereiken?

Vanuit het kernthema bestuurskracht ondersteunen we alle inhoudelijke kernthema's zodat maatschappelijke effecten sneller/beter/goedkoper gerealiseerd kunnen worden. Die ondersteuning bestaat bijvoorbeeld uit het structureel onderhouden van bestuurlijke en ambtelijke netwerken, het structureel monitoren en inspringen bij externe geldstromen, het voortdurend uitdragen van het verhaal van Heerlen/Parkstad/Zuid-Limburg daar waar dat kansen kan opleveren en voortdurend zorgen voor extra verbindingen tussen interne en externe ontwikkelingen. Daarnaast zorgen wij vanuit de integraliteit dat wij gemeentebreed en met onze beperkte middelen de juiste dingen goed doen in relatie tot de met de stad en partners gemaakte afspraken.

Iedereen ziet dat er in Heerlen en Parkstad veel gebeurt. Met de Regiodeal en de binnengehaalde subsidie van het Volkshuisvestingsfonds wordt die lijn doorgetrokken met de keuze voor Heerlen Noord als stedelijk vernieuwingsgebied waarmee we de kans krijgen om de sociaaleconomische achterstanden in dit gebied langjarig aan te pakken. Het in ontwikkeling zijnde Programma Heerlen-Noord is een integraal meerjarig (1-generatie-plan) programma, waarbij de aanpak van het Nationaal Programma Rotterdam-Zuid als inspiratie dient. Op basis van het concept programmaplan, dat in december 2020 zal worden gepresenteerd, zal het Rijk naar verwachting begin 2022 besluiten over de Rijksinzet voor het programma. Een belangrijk thema in 2022 is de vraag op welke wijze we in staat zijn om IBA (Internationale Bau Ausstellung) en de Regiodeal een vervolg te kunnen geven met het oog op onze stedelijke en regionale ambities op het gebied van gebiedsontwikkeling en gebiedstransformatie.

De gemeente Heerlen wil graag profiteren van de grensligging en samen met buurstad Aken inzetten op concrete projecten op het gebied van mobiliteit, cultuur en digitalisering. Heerlen vindt het belangrijk om partners als kennisinstellingen en bedrijven aan beide kanten van de grens met elkaar te verbinden. Wat betreft mobiliteit is het doortrekken van de Intercity vanuit de Randstad via Eindhoven naar Aken nog steeds prioriteit en op het gebied van digitalisering en is het belangrijk dat het A.I. (Artificial Intelligence) netwerk van Brightlands Euregionaal nog sterker wordt.
Ook vindt Heerlen partners in de MAHHL (Maastricht, Aken, Hasselt, Heerlen, Luik) samenwerking. Deze samenwerking wordt geïntensiveerd door een vertegenwoordiger van de MAHHL steden plaats te laten nemen bij de Euregio Maas Rijn. De focus moet liggen op uitvoering van concrete projecten. In 2022 zal een evaluatie plaatsvinden van de nieuwe MAHHL samenwerking.

De Tripool steden hebben elkaar opgezocht en de nieuwe bestuurders hebben verkend hoe Zuid-Limburg zich het beste kan neerzetten in Den Haag. Ook heeft men in Zuid-Limburg gewerkt om invulling te geven aan de totale opgave die Zuid-Limburg heeft onder de NOVI (Nationale Omgevingsvisie) vlag. De komende periode wordt nader verkend op welke terreinen samenwerking kan leiden tot meerwaarde.

De samenwerking met Amsterdam zetten we voort. In 2020 is het idee ontstaan om samen met de stedenband steden een Brede Welvaart Conferentie in Heerlen te organiseren. Parkstad en Heerlen pakken dit samen op.

Een aantal grote Heerlense c.q. regionale dossiers zijn vanuit het landelijke perspectief bijzonder en interessant. Denk daarbij bijvoorbeeld aan het Heerlen-Noord dossier. Het is dus zaak om deze thema's goed te delen, naast de kansen en aanknopingspunten van het nieuwe regeerakkoord te leggen en passende initiatieven te ontwikkelen. Als stad, regio en Provincie Limburg gaan wij onze boodschap bij iedere geschikte gelegenheid uitdragen. Als college willen we ieders netwerk, effectief inzetten voor een gezamenlijke lobby voor de opgaves van onze stad.

Het belang van lobby/public affairs wordt steeds belangrijker aangezien de strijd om aandacht en geld tussen steden en regio's in Den Haag en Brussel steeds heviger wordt. Bekeken wordt hoe wij onze inzet hierop kunnen verbeteren.

Communicatie is essentieel om onze gemeentelijke ambities, plannen en projecten te verbinden en te laten aansluiten op de mensen in onze samenleving. We blijven werken aan een eigentijdse en functionele communicatie die aansluit bij de techniek van de dag en de behoeften van onze bevolking. Hierbij gebruiken we digitale media voor zowel de informatie aan de inwoners als voor het contact met de inwoners. Daarnaast volgen we actief wat mensen via sociale media zeggen om beter te kunnen aansluiten op wat er leeft in de samenleving. Tegelijkertijd hebben we oog voor de behoeften van die mensen die niet digitaal vaardig of laaggeletterd zijn.

Jarenlang is de Stadskrant een beproefd middel geweest om de inwoners van Heerlen te bereiken. Door bezuinigingen is dit communicatiemiddel in het verleden verdwenen voor de Heerlense burger.
Echter, in dit snel veranderende digitale tijdperk is het echter zo dat niet iedereen in staat is online mee te doen. Daarom komt er weer een nieuwe Stadskrant, de Stadskrant 2.0 zogezegd. Met deze Stadskrant willen wij de inwoners van Heerlen bereiken die digitaal minder onderlegd zijn. De Stadskrant maakt onderdeel uit van een brede mix aan communicatiemiddelen zoals de website, social media en papieren en digitale nieuwsbrieven die de gemeente tot haar beschikking heeft.
In de nieuwe Stadskrant willen wij verdieping en achtergrondverhalen bieden voor en door Heerlenaren. Online zijn berichten altijd kort, de Stadskrant biedt alle online informatie op papier maar geeft er nét wat meer verdieping aan. Door het frisse uiterlijk, inhoud en fotografie wordt de stadskrant een blikvanger met bijvoorbeeld de cultuuragenda, achtergrond bij grote onderwerpen, verhalen van Heerlenaren, mensen die werken voor de stad. Ook gebruiken we de Stadskrant als stadsmartketingtool. Daarnaast maken we komend jaar, 2022, uiteraard ook een verkiezings-specal.

Over welk bestaand beleid beschikken wij om dit te realiseren?

- Regiodeal Parkstad 2019;
- Strategische agenda Parkstad;
- NOVI (Nationale Omgevingsvisie) uitvoeringsprogramma;
- Convenant Heerlen-Aken;
- MAHHL (Maastricht Aken, Hasselt, Heerlen, Luik) jaarplan 2021;
- Strategische beleids- /ambitiedocumenten van andere kernthema's o.a.:
  - Bidboek centrum
  - Uitvoeringsprogramma IBA (Internationale Bau Ausstellung)
  - PALET (Parkstad Limburg Energietransitie)
  - Economische samenwerking Zuid-Limburg (arbeidsmarkt)

Wat gaat dat kosten?

KT Bestuurskracht (Communicatie en regionale samenwerking)

	Rekening	Bijgestelde begroting	Begroting	Meerjarenraming		
	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Lasten	-9.562	-9.152	-5.086	-5.100	-5.114	-5.129
Baten	0	3	3	3	3	3
Totaal	**-9.562**	**-9.149**	**-5.083**	**-5.097**	**-5.111**	**-5.127**

Bedragen x € 1.000

Kernthema Dienstverlening

Wat gaan we er voor doen om onze maatschappelijke effecten te bereiken?

Vanwege het benoemen van digitalisering / dienstverlening als specifieke opgave verwijzen wij u voor het kernthema dienstverlening naar de opgave digitalisering / dienstverlening.

Over welk bestaand beleid beschikken wij om dit te realiseren?

- Verordening BRP 2014;
- Paspoortwet;
- Wet BRP;
- Regeling briefadres 2020.

Wat gaat dat kosten?

KT Dienstverlening

	Rekening	Bijgestelde begroting	Begroting	Meerjarenraming		
	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Lasten	-1.601	-2.637	-2.754	-2.878	-2.870	-2.962
Baten	1.223	1.208	1.285	1.371	1.466	1.477
Totaal	**-379**	**-1.429**	**-1.469**	**-1.506**	**-1.404**	**-1.485**

Bedragen x € 1.000

Kernthema Middelen en heffingen

Wat gaan we er voor doen om onze maatschappelijke effecten te bereiken?

Binnen dit kernthema gaat het over het beschikbaar krijgen van voldoende middelen om de doelen en de daarbij horende maatschappelijke effecten, die in de diverse programma's zijn verwoord, te realiseren en deze middelen vervolgens doelmatig te besteden.

Belangrijkste taken binnen dit kernthema zijn:

- het uitvoering geven aan de treasury-functie (onder andere financieringsinstrumenten en risicobeheersing);
- het scheppen van kaders voor de belastingheffing en -inning van lokale belastingen (zie paragraaf 'Lokale heffingen');
- het beheer en de advisering rondom verworven aandelenkapitaal van de gemeente Heerlen en het jaarlijks te genereren dividend;
- verhogen van inkomende subsidies;
- het beheer van en de advisering rondom het gemeentefonds (zie paragraaf 'Algemene dekkingsmiddelen').

Het kernthema Middelen en heffingen gaat over diverse onderwerpen. Deze onderwerpen worden verder uitgewerkt in de paragrafen. Wij kiezen ervoor, in het kader van duidelijkheid en transparantie, om de onderwerpen in een keer geheel uit te werken in plaats van deze opgesplitst te beschrijven onder de programma's en een gedeelte onder de paragrafen.

Hieronder staan de onderwerpen met verwijzing naar de betreffende paragraaf.

Onderwerp	**Paragraaf**
Financiën (inclusief Planning & Control)	Financiering
Coördinatie deelnemingen	Verbonden partijen
Bedrijfsvoering	Bedrijfsvoering
Procesoptimalisatie	Bedrijfsvoering
Burgerzaken, belastingen en heffingen	Lokale heffingen
Gemeentefonds, dividenden	Algemene dekkingsmiddelen
Onderhoud kapitaalgoederen	Onderhoud kapitaalgoederen
Risicomanagement	Weerstandsvermogen en risicobeheersing
Vastgoed, gronden en beheer	Grondbeleid
Grondexploitatie	Grondbeleid

Over welk bestaand beleid beschikken wij om dit te realiseren?

- Financiële verordening 2018;
- Nota risico's en weerstandsvermogen 2012;
- Treasury statuut 2010;
- Nota Reserves en Voorzieningen 2018;
- Beleidsnota Lokale Heffingen;
- Nota Verbonden Partijen 2017;
- Kaders voor het fonds economische cultuurversterking;
- Legesverordening 2021.

Wat gaat dat kosten?

KT Middelen en heffingen

	Rekening	Bijgestelde begroting	Begroting	Meerjarenraming		
	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Lasten	-62.568	-66.830	-63.734	-65.426	-65.716	-66.312
Baten	325.271	315.530	318.781	318.150	320.034	323.686
Totaal	**262.703**	**248.700**	**255.047**	**252.724**	**254.318**	**257.375**

Bedragen x € 1.000

Welke investeringen gaan we daarvoor doen?

Omschrijving	Begroting	Meerjarenraming		
	2022	2023	2024	2025
Gemeentelijke huisvesting	2.202			
Basisvoorzieningen Parkstad-IT	1.873	1.873	1.873	1.873
Software uitbreiding en vervanging	300	300	300	300
Totaal	**4.375**	**2.173**	**2.173**	**2.173**

Bedragen x € 1.000

3.1.1 Programma Veiligheid

Portefeuillehouder: Roel Wever

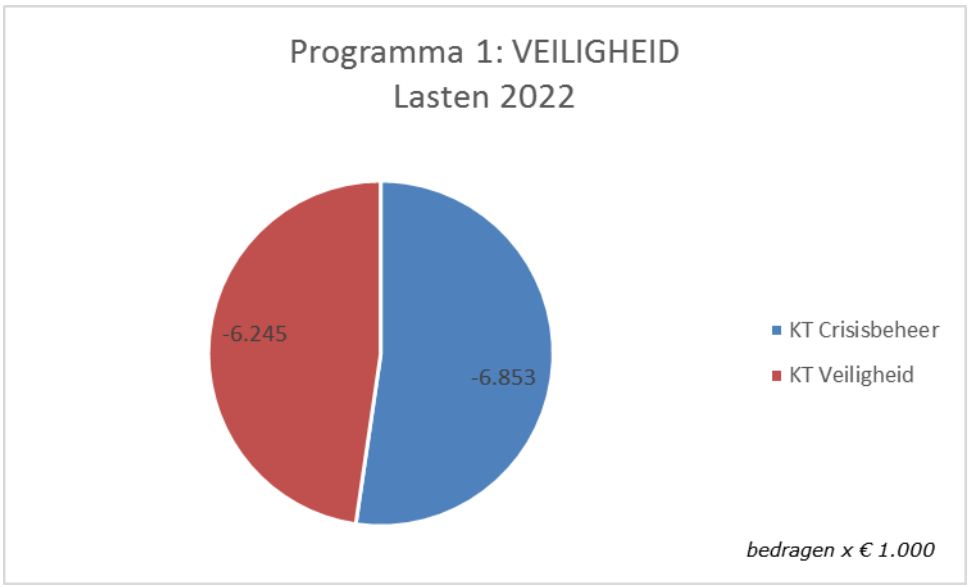
Wat willen we bereiken?

De leefbaarheid en veiligheid in Heerlen staat onder druk. We hebben te maken met grootstedelijke problematiek, waar we een antwoord op moeten hebben. Heerlen-Noord is door het Rijk zelfs aangewezen als een van de zestien gebieden in Nederland met de grootste achterstanden. De aanpak van georganiseerde criminaliteit, ondermijning en digitale veiligheid vraagt steeds meer aandacht. Ook de sociale veiligheid laat een negatieve ontwikkeling zien. In 2022 willen we deze negatieve tendens een halt toe roepen. Van daaruit gaan we gestructureerd en langdurig werken aan het verbeteren van de leefbaarheid en veiligheid in Heerlen. Het programma Heerlen-Noord moet ons hiervoor de vereiste middelen in geld en capaciteit geven.

Wat gaan we daarvoor doen?

Binnen het programma Heerlen Noord focussen we op structurele verbeteringen op thema's als jeugd, werk, gezondheid, wonen, maar zeker ook op het verbeteren van de leefbaarheid en veiligheid. De gebiedsgerichte integrale projectaanpak 'Sociaal veilig' is in 2021 in twee wijken gestart. In 2022 gaan we deze aanpak verder uitrollen in Heerlen-Noord. Daarbij is altijd sprake van maatwerk. Hierbij werken we intensief samen met partners binnen het veiligheids- en sociaal domein. Ook betrekken we actief de burgers. Om de toenemende overlast, criminaliteit en ondermijning aan te pakken, gaan we meer controles uitvoeren en preventie, toezicht en interventie verstevigen. Daarvoor wordt extra capaciteit ingezet.
Om te weten wat er speelt gaan we nog meer inzetten op informatie gestuurd werken. Aangezien overlast en criminele activiteiten niet stoppen bij de gemeentegrens, gaan we intensiever samenwerken met de buurgemeenten. Een voorbeeld daarvan is de aanpak van jeugdoverlast.

Wat mag dat kosten?

Programma 1 - Veiligheid

	Rekening	Bijgestelde begroting	Begroting	Meerjarenraming		
	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Lasten	-12.424	-13.288	-13.098	-13.544	-13.630	-14.191
Baten	1.299	629	46	46	46	46
Totaal saldo van baten en lasten	**-11.125**	**-12.659**	**-13.052**	**-13.498**	**-13.584**	**-14.145**
Toevoeging reserves	0	0	0	0	0	0
Onttrekking reserves	0	49	0	0	0	0
Resultaat	**-11.125**	**-12.610**	**-13.052**	**-13.498**	**-13.584**	**-14.145**

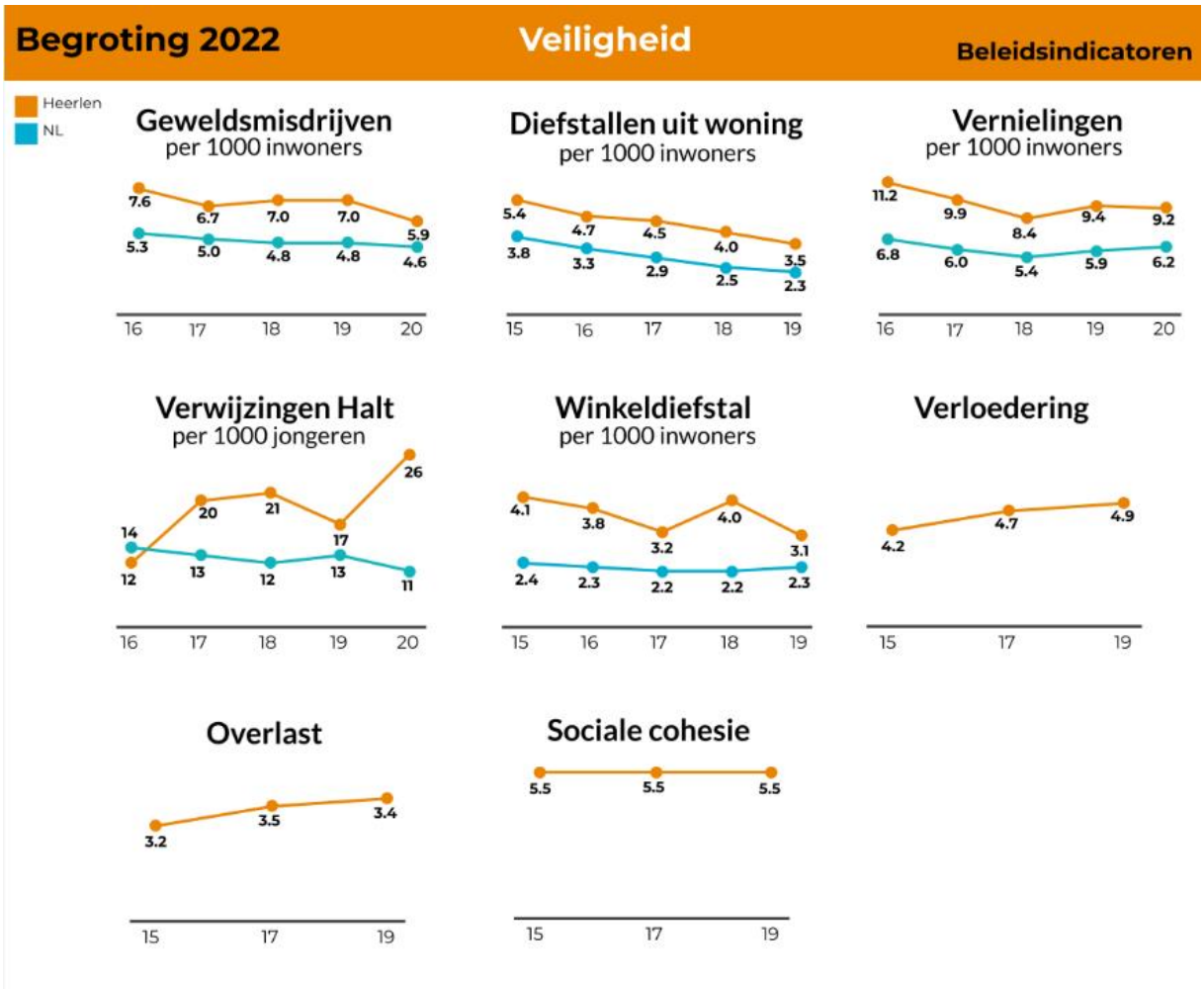
Bedragen x € 1.000

Specificatie kernthema's (saldo)

	Rekening	Bijgestelde begroting	Begroting	Meerjarenraming		
	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Crisisbeheer	-6.113	-6.510	-6.853	-7.024	-7.127	-7.704
Veiligheid	-5.012	-6.150	-6.199	-6.474	-6.457	-6.441
Bestemming	0	49	0	0	0	0
Totaal	**-11.125**	**-12.610**	**-13.052**	**-13.498**	**-13.584**	**-14.145**

Bedragen x € 1.000

Beleidsindicatoren

Risico's

- Onverwachte gebeurtenissen lokaal of elders die van invloed zijn op de veiligheid in Heerlen of het veiligheidsgevoel van burgers.
- Capaciteit veiligheidspartners staat onder druk (politie, brandweer, OM).
- Onvoldoende capaciteit en budget.
- Onzekerheid met betrekking tot definitieve besluitvorming programma Heerlen-Noord.
- Impact COVID-19 op de samenleving.

Kernthema Crisisbeheer

Wat gaan we er voor doen om onze maatschappelijke effecten te bereiken?
Ook in 2022 blijven we onze bijdrage leveren aan de Veiligheidsregio Zuid-Limburg en de regionale crisisorganisatie. Heerlen levert diverse medewerkers voor regionale piketfuncties in deze crisisorganisatie. We zorgen dat onze medewerkers opleidingen en trainingen volgen voor hun taken. Het jaar 2022 zal mede in het teken staan van de uitvoering van verbeterpunten uit de evaluaties van de COVID-19-pandemie. Verder zullen samenwerking, bevolkingszorg, evenementen, (risico)communicatie, informatiemanagement, opleiding, training en oefening en kwaliteitszorg en professionaliteit centraal staan. Om aan Europese regelgeving te voldoen, dient er bij de brandweer sprake te zijn van taakdifferentiatie tussen vrijwilligers en beroepsmedewerkers. Op landelijk niveau zijn hiervoor denkrichtingen uitgewerkt. Een stuurgroep heeft de opdracht gekregen om in 2022 een implementatieplan uit te werken voor een toekomstbestendig brandweerstelsel.

Over welk bestaand beleid beschikken wij om dit te realiseren?

- Regionaal beleidsplan Veiligheidsregio Zuid-Limburg

Wat gaat dat kosten?

KT Crisisbeheer

	Rekening	Bijgestelde begroting	Begroting	Meerjarenraming		
	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Lasten	-6.523	-6.510	-6.853	-7.024	-7.127	-7.704
Baten	410	0	0	0	0	0
Totaal	**-6.113**	**-6.510**	**-6.853**	**-7.024**	**-7.127**	**-7.704**

Bedragen x € 1.000

Kernthema Veiligheid

Wat gaan we er voor doen om onze maatschappelijke effecten te bereiken?

Buurtveiligheidsaanpak
Om de veiligheid te verbeteren, blijven we in 2022 inzetten op een veiligheidsaanpak op buurtniveau. Om maatwerk te realiseren, blijven we werken met buurtveiligheidsplannen voor de negentien woonbuurten van Heerlen. Burgers worden actief geïnformeerd over de veiligheidscijfers van hun buurt en welke knelpunten er zijn. We investeren om burgers nog actiever te betrekken bij de veiligheid en leefbaarheid in hun buurt.

Aanpak Woonoverlast
In 2022 continueren we de aanpak van ernstige en aanhoudende (woon)overlast. Daar waar deze niet vanuit bestaande structuren en samenwerkingsverbanden op wijkniveau kan worden teruggedrongen, wordt deze opgeschaald naar een integrale gebieds- of persoonsgerichte aanpak. Dit doen we met alle benodigde partners onder regie van de gemeente (conform de beproefde Hartslag 2.0 methodiek). De combinatie van zorg en veiligheid is hierbij cruciaal. Waar nodig en mogelijk worden ook bestuursrechtelijke maatregelen, waaronder de Wet aanpak woonoverlast (de Waw), ingezet.

Inzetten bestuursrechtelijke maatregelen
Door middel van juridische procedures (waarschuwingen, dwangsommen of sluitingen) wordt handhavend opgetreden om de openbare orde en veiligheid en gezondheid te waarborgen. Er wordt opgetreden tegen onder andere illegale prostitutie, productie en handel in verdovende middelen en het strijdig met wet- en regelgeving exploiteren van een horecabedrijf.

Ondermijning
De bestrijding van ondermijning blijft ook in 2022 een speerpunt. Hierbij werken we nauw samen met het Regionaal Informatie en Expertisecentrum (RIEC). Het RIEC Limburg heeft een integraal ondermijningsbeeld (IOB) voor de gemeente Heerlen gepresenteerd. Het IOB is een bundeling van signalen en fenomenen van criminele aanwezigheid en activiteiten per gemeente. Op basis van het IOB bepalen we de aanpak en prioritering voor 2022.
Vanuit de Regiodeal Parkstad investeren we samen met de andere Parkstadgemeenten in het betrekken van ondernemers bij de aanpak van ondermijning. Dit gaan we doen door bestaande Keurmerk Veilig Ondernemen (KVO) samenwerkingsverbanden te verstevigen en nieuwe KVO's te starten. Ondernemers, gemeente, politie en brandweer werken hierbij samen om het winkelgebied of bedrijventerrein veiliger te maken

Hennep Aanpak Parkstad (HAP)
We blijven ook in 2022 op grote schaal bedrijfsgebouwen controleren op de aanwezigheid en/of productie van hennep of drugs. Doel van het project is het tegengaan van ondermijning en het verdrijven van hennepteelt uit Parkstad. Formeel eindigt het HAP op 1 juli 2022, inclusief de financiering vanuit het Rijk. Gezien de goede ervaringen en noodzaak om ondermijning en (drugs)criminaliteit structureel aan te pakken, blijven we ook daarna de werkwijze voortzetten. In een nieuwe opzet worden de taken verbreed naar een team dat zich richt op controle, preventie, toezicht en interventie. In de begroting 2022 worden hiervoor middelen vrijgemaakt.

Informatieknooppunt
Het informatieknooppunt Leefbaarheid en Veiligheid ontwikkelen we in 2022 verder door. Steeds meer informatie en relevante databronnen bieden de basis voor de verbetering van onze informatiepositie.

Handhaving overlast
Wij ontvangen steeds meer meldingen en signalen van overlast, zoals geluidsoverlast, drugsoverlast, jeugdoverlast of openbare orde problemen. Voorbeelden hiervan zijn overlast rondom

woningen, kamerverhuurbedrijven en openbare inrichtingen (onder andere coffeeshops, horeca-inrichtingen en seksinrichtingen). Deze meldingen en signalen worden meegenomen bij integrale controles en het uitvoeren van toezicht, waaronder de periodieke controles op bouw- en brandveiligheid. Waar nodig wordt juridisch gehandhaafd of worden bestuurlijke maatregelen ingezet. Om deze toename van overlast tegen te gaan, gaan we meer integrale controles (flexacties) uitvoeren. Hiervoor zal een uitbreiding van capaciteit bij het Flexteam plaatsvinden. Deze extra capaciteit zal ook worden ingezet bij de aanpak van woonoverlast en ondermijning.

Experiment Gesloten Coffeeshopketen/regulering hennepteelt/-verkoop
Heerlen neemt deel aan het landelijke experiment 'Gesloten Coffeeshopketen'. De eerste helft van 2022 wordt de (juridisch- en beleidsmatige) voorbereiding op de start van het experiment afgerond. Vermoedelijke startdatum van het 4-jarig durend experiment is door de verantwoordelijke ministeries uitgesteld naar 2022. Op dat moment start de daadwerkelijke verkoop van legale hennep in de coffeeshops van de deelnemende gemeenten. Bij de start is nadrukkelijk aandacht voor het voorkomen en aanpakken van illegale straathandel.

Cybercrime
Criminelen gebruiken steeds vaker digitale middelen om klassieke vormen van criminaliteit te plegen. De risico's van cyberaanvallen nemen elk jaar fors toe. Ondanks het toenemend aantal cyberaanvallen lijken veel burgers en bedrijven digitale risico's te onderschatten, waardoor ze gemakkelijk doelwit en slachtoffer kunnen worden. In 2022 gaan we burgers en bedrijven weerbaar maken tegen digitale criminaliteit.

Softdrugsbeleid
Het softdrugsbeleid dateert uit 2002 en is sterk verouderd. In het eerste kwartaal van 2022 wordt het geactualiseerd beleid vastgesteld.

Verbinding zorg en veiligheid
Op regionaal niveau bestaat het voornemen om zorg- en veiligheidsthema's meer en op grotere schaal met elkaar te verbinden. Heerlen is actief betrokken bij dit proces. In 2022 moet meer duidelijk worden hoe dit verder vorm krijgt. Verder gaan de drie veiligheidshuizen in Zuid-Limburg intensiever samenwerken en processen uniformeren. Het Veiligheidshuis Parkstad is voornemens door te ontwikkelen tot een zorg- en veiligheidshuis. Dat doet meer recht aan het takenpakket en de casuïstiek waar het veiligheidshuis verantwoordelijk voor is.

Evenementen
In overleg met organisatoren en hulpdiensten worden veiligheidsmaatregelen genomen. Dit is per evenement maatwerk. De verantwoordelijkheid voor een veilig verloop van een evenement ligt primair bij de organisator. Tijdens geprioriteerde evenementen voeren we toezicht en handhaving uit en na afloop wordt standaard geëvalueerd. We zoeken de balans tussen een levendige en een leefbare stad. De coronacrisis heeft een grote impact op de evenementenbranche. Dit zal ook nog zijn doorwerking hebben in 2022.

Demonstraties en betogingen
We zien een toename van demonstraties en betogingen, zowel in Heerlen als landelijk. De verwachting is dat deze trend ook in 2022 zal doorzetten. Uitgangspunt is het faciliteren van het grondrecht tot demonstreren.

Toezicht en Handhaving
Ook in 2022 zetten we toezichthouders en BOA's in om uitvoering te geven aan het handhaven van het gemeentelijk beleid, zoals Jeugdoverlast, woonoverlast, milieudelicten en parkeeroverlast. Specifiek voor jeugdoverlast maken we ook in 2022 gebruik van straatcoaches. Cameratoezicht, zowel vast als mobiel, speelt een belangrijke rol bij toezicht en handhaving. De gemeentelijke

meldkamer is het communicatieknooppunt voor de handhavers op straat, politie en andere hulpdiensten.

Toezicht en handhaving van bouwen, ruimtelijke ordening, milieu, drank- en horecawetgeving en APV (met betrekking tot de Wet op de Kansspelen en terrasvergunning)
Welke activiteiten we in 2022 uitvoeren, leggen we vast in het jaarlijkse handhavingsuitvoeringsprogramma. Via een handhavingsjaarverslag leggen we verantwoording af over geleverde prestaties.

Over welk bestaand beleid beschikken wij om dit te realiseren?

- Algemene plaatselijke verordening (APV);
- Kadernota Leefbaarheid en Veiligheid 2021 – 2022;
- Evenementenbeleid vergunningverlening, veiligheid en facilitering;
- Damoclesbeleid Heerlen 2019;
- Verordening bestuurlijke boete handhaving overlast in de openbare ruimte 2021;
- Vaste gedragslijn dwangsommen straathandel drugs en meevoeren inbrekerswerktuigen;
- Horecasanctiebeleid;
- Beleidsregels beoordeling norm slecht levensgedrag;
- Beleidsregels verdeling exploitatievergunningen coffeeshops Heerlen;
- Softdrugsbeleid Heerlen;
- Handhavingsbeleid Digitaal Opkopers Register Heerlen 2019;
- Seksinrichtingenbeleid;
- BIBOB-beleid;
- Toezicht- en handhavingsbeleidsplan 2019-2022 Wabo (bouwen, ruimtelijke ordening, milieu, DHW en APV met betrekking tot Wet op de kansspelen en terrasvergunning).

Wat gaat dat kosten?

KT Veiligheid

	Rekening	Bijgestelde begroting	Begroting	Meerjarenraming		
	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Lasten	-5.901	-6.778	-6.245	-6.519	-6.503	-6.487
Baten	888	629	46	46	46	46
Totaal	**-5.012**	**-6.150**	**-6.199**	**-6.474**	**-6.457**	**-6.441**

Bedragen x € 1.000

Welke investeringen gaan we daarvoor doen?

Omschrijving	Begroting	Meerjarenraming		
	2022	2023	2024	2025
Parkeerapparatuur	65			
Bodycams	35			
Migratie camerasysteem handhaving		135		
Totaal	**100**	**135**	**0**	**0**

Bedragen x € 1.000

3.1.2 Programma Verkeer en Vervoer

Portefeuillehouder: Charles Claessens

Wat willen we bereiken?
We gaan door op de ingeslagen weg met de Mobiliteitsvisie "Heerlen in Beweging, waarin we streven om een vitale, duurzame en leefbare stad te zijn die optimaal en multimodaal bereikbaar is. Hierbij hebben we een transitie in gang gezet om de toekomst van duurzame mobiliteit in Heerlen samen met inwoners, bezoekers, maatschappelijke organisaties en ondernemers vorm te geven. We focussen ons op drie doelen: nul ernstige verkeersslachtoffers per jaar, de vervoerswijze van Heerlenaren verschuift van 'vervuilend' naar duurzaam en gezond en we willen energieneutraal zijn op het gebied van mobiliteit in 2040.

We verwachten in 2022 een verdere daling van het aantal verkeersslachtoffers te realiseren, meer mensen voor korte verplaatsingen binnen de 7,5 km gebruik te laten maken van fiets of voet en de duurzame netwerken verder te optimaliseren.

Ook willen we een stad die schoon, heel en veilig is. Een schone, hele, veilige en bereikbare openbare ruimte vormt immers het fundament voor een leefbare stad. We houden de stad schoon door o.a. zwerfafval en graffiti te verwijderen én dumpingen aan te pakken. Om de openbare ruimte 'heel en veilig' te houden, voeren wij onderhoud uit aan wegen, groen, viaducten, bruggen, riool en de openbare verlichting.

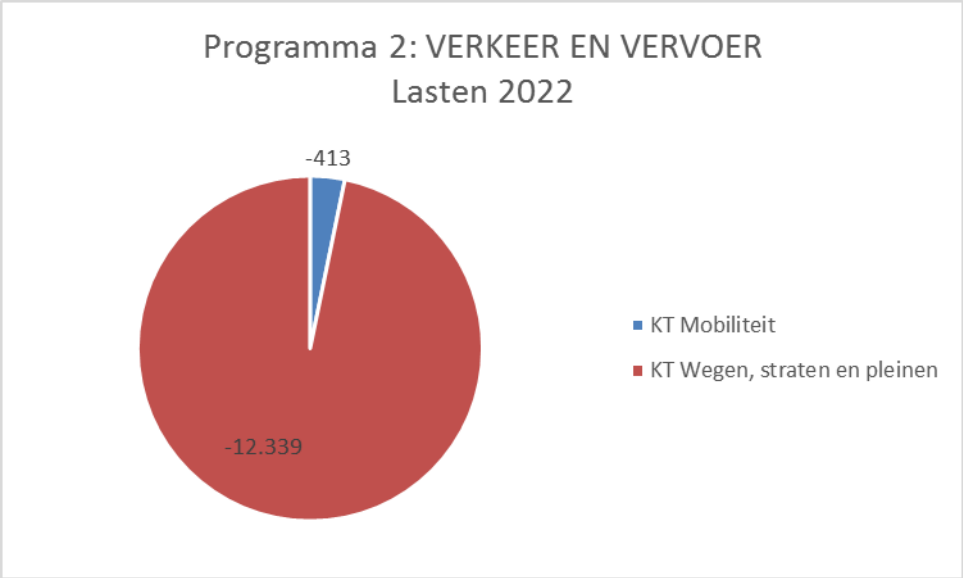
Bij het onderhoud zoeken we maximale aansluiting bij de opgaves van het centrum en Heerlen-Noord en het programma duurzaamheid door 'werk met werk te maken'. Hierbij zijn er belangrijke meekoppelkansen op het terrein van klimaatadaptatie, gezondheid, biodiversiteit en duurzaamheid. Deze onderwerpen voegen 'waarde toe' aan de leefbaarheid, schoonheid en toekomstbestendigheid van de stad.

Tot slot zetten we in 2022 de laatste stappen om van onderhoudsniveau van B naar B- te gaan, zoals afgesproken in het Meerjarig Bestuurlijk Programma 2019-2022. Wij verwachten dat dit leidt tot een grotere tevredenheid over de directe woon- en leefomgeving. Uit het Burgeronderzoek blijkt namelijk dat de tevredenheidscore over het beheer en onderhoud is gedaald van 6,7 in 2017 naar 6,3 in 2019. Daarom heeft de gemeenteraad in deze coalitieperiode in zijn totaliteit € 925.000 beschikbaar gesteld.

Als het gaat om mobiliteit zetten we in 2022 de in 2020 geïntroduceerde werkwijze met adaptieve jaarplannen voort. Het jaarplan 2022 wordt opgebouwd rond een 4-tal lijnen:
Actielijn 1 - Basis op orde met projecten gericht op het verbeteren van de verkeersveiligheid en bereikbaarheid;
Actielijn 2 – Stadsaanpak met projecten gericht op openbaar vervoer, deelmobiliteit en parkeren;
Actielijn 3 – Buurtaanpak met specifieke maatwerkprojecten per buurt;
Actielijn 4 – Bewustwording / Hoe laat jij Heerlen bewegen met projecten gericht op gedragsbeïnvloeding.

Om van onderhoudsniveau van B- naar B te gaan, intensiveren we het kleinschalig onderhoud in de openbare ruimte. Ook gaan we na wat de komende jaren aan grootschalig onderhoud nodig is. Duidelijk is dat met name de wegen om forse investeringen gaan vragen. Daarnaast zetten we de benodigde stappen om de formatie op peil te krijgen. Dit is nodig om het kleinschalige onderhoud te verrichten en grootschalige projecten te kunnen wegzetten. Ook werken we de waarden uit de Beleidsvisie openbare ruimte nader uit.

Wat mag dat kosten?

Programma 2 - Verkeer en Vervoer

	Rekening	Bijgestelde begroting	Begroting	Meerjarenraming		
	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Lasten	-10.972	-11.322	-12.751	-13.442	-13.477	-13.654
Baten	3.094	1.582	1.504	1.507	1.510	1.513
Totaal saldo van baten en lasten	**-7.878**	**-9.740**	**-11.248**	**-11.935**	**-11.967**	**-12.140**
Toevoeging reserves	0	0	0	0	0	0
Onttrekking reserves	254	4	0	0	0	0
Resultaat	**-7.624**	**-9.736**	**-11.248**	**-11.935**	**-11.967**	**-12.140**

Bedragen x € 1.000

Specificatie kernthema's (saldo)

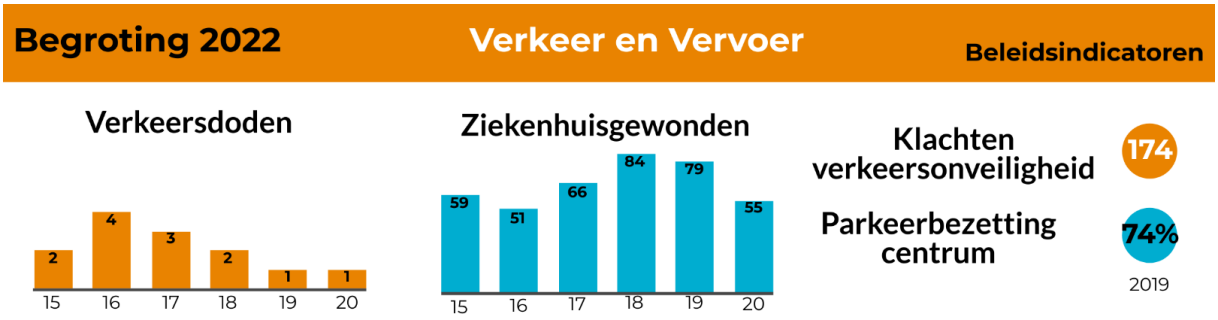
	Rekening	Bijgestelde begroting	Begroting	Meerjarenraming		
	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Mobiliteit	-23	-315	-413	-488	-442	-441
Wegen, straten en pleinen	-7.855	-9.425	-10.835	-11.447	-11.525	-11.699
Bestemming	254	4	0	0	0	0
Totaal	**-7.624**	**-9.736**	**-11.248**	**-11.935**	**-11.967**	**-12.140**

Bedragen x € 1.000

Risico's

- Beperkte groei fietsgebruik en toename energiegebruik als gevolg van stijging van het autogebruik;
- Ontevredenheid burgers met betrekking tot de fysieke inrichting en onderhoud van wegen;
- Onderschatting van de verkeersveiligheid;
- Langere doorlooptijden en uitbreiding gemeentelijke werkzaamheden in de transitiefase van de mobiliteitsvisie en als gevolg van de nieuwe manier van werken.

Beleidsindicatoren

Kernthema Mobiliteit

Wat gaan we er voor doen om onze maatschappelijke effecten te bereiken?

De wijze waarop we verkeersveiligheidsknelpunten aanpakken gaat wijzigen. In het Strategisch Plan Verkeersveiligheid 2030 is de gezamenlijke aanpak voor hernieuwd verkeersveiligheidsbeleid vastgelegd. Samen met de regio werken we in 2022 de risicoanalyse en uitvoeringsagenda uit tot een concreet uitvoeringsprogramma. Dit uitvoeringsprogramma vervangt uiteindelijk de huidige Heerlense verkeersveiligheidsaanpak zoals beschreven in de systematiek 'Top 10 verkeersknelpunten' en 'Aanpak grijze wegen'. De uitvoering van de infrastructurele projecten vindt in 2022 nog plaats op basis van de huidige systematiek.

We blijven ons inzetten voor de gewenste intercityverbinding tussen de Randstad–Heerlen-Aachen en werken samen met de provincie Limburg aan een verdere optimalisatie van het OV-netwerk. Zo zal de spoorverdubbeling Heerlen-Landgraaf afgerond worden alsook de herinrichting van de Glas Mij-weg. Als aanvulling op dit netwerk werken we aan de verdere uitrol van het deelfietssysteem Velocity. Ook starten we met de uitvoering van het actieplan fiets. Het fietsroutenetwerk wordt het komende jaar uitgebreid met de regionale fietsverbinding Heuvelland-Parkstad, waarbij eerst het vrij liggende fietspad langs de Daelsweg wordt aangelegd.

Na afronding van de eerste fase van de digitalisering van de parkeerketen -de digitale vergunning uitgifte en bezoekersregeling- wordt in 2022 de voorbereiding van de tweede fase opgestart. Door de eigenschappen van het nieuwe digitale systeem is het hierbij ook mogelijk om het parkeerbeleid in de verschillende buurten afzonderlijk te bekijken. De pilot parkeren in Eikenderveld is hiervan een eerste voorbeeld.
Nu de onderwijsinstellingen weer kunnen overgaan tot fysieke lessen, zal de parkeerbehoefte rondom de Onderwijsboulevard opnieuw toenemen. Om te voorkomen dat de wijk Welten opnieuw dagelijks geconfronteerd wordt met hoge parkeerdruk, zal onderzocht worden of er draagvlak is voor het eventueel invoeren/uitbreiden van parkeerschijfzone in Welten. Daarnaast zal er, naast het feit dat Zuid-Limburg Bereikbaar verder blijft inzetten op zowel de Onderwijsaanpak als de Werkgeversaanpak, interactie onderhouden worden met de werkgevers/onderwijsinstellingen om te bezien op welke wijze de parkeeroverlast in Welten gezamenlijk aangepakt kan worden.

De verdiepingsslag naar de mobiliteitsbehoefte die is uitgevoerd in Molenberg heeft geresulteerd in nieuwe inzichten en aanbevelingen. In 2022 vertalen we deze aanbevelingen in concrete projecten die we bij wijze van pilot in de wijk willen gaan uitrollen.

Na de eerste communicatiefase waarin we de inwoners en bezoekers met behulp van het Mobiliteitsplatform bewust hebben gemaakt van hun eigen mobiliteitsgedrag gaan we in 2022 inzetten op gedragsbeïnvloeding en samenwerking. Hiermee stimuleren we dat meer mensen hun reisgedrag gaan aanpassen naar een duurzame manier van verplaatsen.

Door middel van een mobiliteitsstudie worden de huidige en toekomstige bereikbaarheidsproblemen van de bedrijventerreinen Avantis-Trilandis alsook de omliggende bedrijventerreinen inzichtelijk gemaakt. In het verlengde hiervan zullen stappen ondernomen worden om de eveneens voorgestelde oplossingsrichtingen tot uitvoer te brengen.

Over welk bestaand beleid beschikken wij om dit te realiseren?

- Structuurvisie Heerlen 2035 (2015);
- Parkeernota Visie- en Ambitiedocument (2016);
- Parkstad Limburg Energietransitie PALET 3.0 (2016);
- Mobiliteitsplan provincie Limburg 'Slim op weg naar morgen' (2018);
- Mobiliteitsvisie 'Heerlen in Beweging' (2019);
- Mobiliteitsvisie Zuid-Limburg (20 mei 2020).

Wat gaat dat kosten?

KT Mobiliteit

	Rekening	Bijgestelde begroting	Begroting	Meerjarenraming		
	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Lasten	-23	-345	-413	-488	-442	-441
Baten	0	30	0	0	0	0
Totaal	**-23**	**-315**	**-413**	**-488**	**-442**	**-441**

Bedragen x € 1.000

Welke investeringen gaan we daarvoor doen?

Omschrijving	Begroting	Meerjarenraming		
	2022	2023	2024	2025
Verkeersknelpunten	205			
Totaal	**205**	**0**	**0**	**0**

Bedragen x € 1.000

Kernthema Wegen, straten en pleinen

Wat gaan we er voor doen om onze maatschappelijke effecten te bereiken?

Integrale aanpak openbare ruimte

We geven in 2022 nadere uitwerking aan de Beleidsvisie openbare ruimte, waarin schoon, heel en veilig, gezondheid, klimaatadaptatie, biodiversiteit en duurzaamheid belangrijke waarden zijn. Er wordt maximale aansluiting gezocht bij de opgaves centrum en Heerlen-Noord én het Programma duurzaamheid. Daar waar kansen liggen, werken we samen met bewoners en maatschappelijke partners. Hierdoor laten we niet alleen aan bewoners zien dat we in hun leefomgeving investeren. Maar ook dat zij zelf waarde kunnen toevoegen aan hun eigen woonomgeving en hun gezondheid. Denk aan het creëren van een attractieve leefomgeving die uitnodigt tot ontmoeting, ontspanning en beweging.

Ook treffen we de voorbereidingen voor een nieuwe Wegverhardingsnota. Uit de weginspecties blijkt namelijk dat twintig procent van de verhardingen (met name in woongebieden) niet aan de vereiste kwaliteit voldoet. Uit de landelijke onderhoudsstrategie van het CROW blijkt dat bij de betreffende wegen de technische levensduur is bereikt. Dit betekent dat we niet oneindig de gaten kunnen blijven vullen, maar dat we op veel plekken al bijna door de fundering heen zijn gezakt. Op korte termijn houden we deze wegen veilig door extra in te zetten op kleinschalig onderhoud. Daarnaast treffen we de voorbereidingen voor de Nota civiel technische kunstwerken en de Nota openbare verlichting. Deze worden tezamen met de Wegverhardingsnota in de volgende coalitieperiode aan de gemeenteraad voorgelegd.

Over welk bestaand beleid beschikken wij om dit te realiseren?

- Beleidsvisie Openbare Ruimte;
- Wegverhardingsnota;
- Nota civiel technische kunstwerken;
- Groenbeleidsplan;
- Stedelijk plan schoonhouden;
- Klimaatadaptatiestrategie Parkstad Limburg;
- Beleidsplan openbare verlichting;
- Watertakenplan Gemeente Heerlen;
- Programma Duurzaamheid.

Wat gaat dat kosten?

KT Wegen, straten en pleinen

	Rekening	Bijgestelde begroting	Begroting	Meerjarenraming		
	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Lasten	-10.948	-10.977	-12.339	-12.954	-13.035	-13.212
Baten	3.094	1.552	1.504	1.507	1.510	1.513
Totaal	**-7.855**	**-9.425**	**-10.835**	**-11.447**	**-11.525**	**-11.699**

Bedragen x € 1.000

Welke investeringen gaan we daarvoor doen?

Omschrijving	Begroting	Meerjarenraming		
	2022	2023	2024	2025
Achterstand IBOR	1.905	1.720	1.720	1.720
Mobiliteitsvisie Heerlen in beweging	1.264	1.303	1.143	113
Actieplan fiets	250	750	750	250
Openbare verlichting armaturen	209	56	10	28
Openbare verlichting masten	204	171	296	209
Verkeersregelinstallaties	177	188	190	209
Parkeerplaats en voorterrein Gezondheidscentrum Hoensbroek	100			
Civieltechnische kunstwerken	56	138	115	286
Totaal	**4.164**	**4.326**	**4.224**	**2.815**

Bedragen x € 1.000

3.1.3 Programma Economie

Portefeuillehouder: Martin de Beer

Wat willen we bereiken?
We richten ons op twee economische hoofdopgaves: een gezonde voorzieningenstructuur en meer werkgelegenheid. De voorzieningenstructuur bestaat uit sterke, aantrekkelijke clusters en werklocaties die minder leegstand kennen. De werkgelegenheid willen we versterken door acquisitie van nieuwe bedrijven, accountmanagement voor bestaande bedrijven en samenwerking in de arbeidsmarkt.

Onze focus ligt vooral op de medtech-logistiek, smart services en retail. Door de coronacrisis hebben veel ondernemers het moeilijk, vooral in de (niet-dagelijkse) retail, de horeca en toerisme; wij willen onze bedrijven helpen om zo goed mogelijk te blijven presteren en weer goed uit het corona-dal te komen.

Daarbij heeft het centrum bijzondere aandacht als visitekaartje voor de hele regio. We willen vernieuwend ondernemerschap en (nog) betere samenwerking tussen ondernemers voor een aantrekkelijk en gastvrij winkelaanbod. Daarnaast zetten we in op een kwalitatief beter (kern)winkelgebied.

Voor de medtech-logistiek zoeken wij binnen Parkstad naar ruimte om de vraag te kunnen accommoderen. Zo bouwen we onze positie als Europese hotspot voor medtech-logistiek verder uit.

De Brightlands Smart Services Campus (BSSC) gaan wij steviger verankeren, uitdragen en uitbouwen. Samen met de campus willen wij Heerlen op de kaart zetten als stad waar ict/data bedrijven graag willen zijn.

De retail is een werkgelegenheidssector van formaat, daarom zetten we in op het realiseren en faciliteren van sterke clusters. Voor een prettig leefklimaat willen we dat onze inwoners beschikken over complete en aantrekkelijke boodschappenclusters. Vanuit het ontwikkelingsprogramma vrijetijdseconomie Parkstad zetten wij in op een verbeterslag van horeca, toerisme en recreatie in onze regio.

Binnen Zuid-Limburg werken we samen aan economische structuurversterking in Economische Samenwerking Zuid-Limburg (ESZL). Voor het onderwerp onderwijs-arbeidsmarkt vervullen wij de trekkersrol.

Bijdrage aan prioritaire opgaven
Vanuit het programma economie werken we in 2022 aan het realiseren van de prioritaire opgaven waar de stad voor staat. Concreet houdt het in:

<u>Heerlen-Noord</u>
- Een betere verbinding tussen onderwijs, arbeidsmarkt en vraag naar arbeidskrachten;
- Afstemming transformatieopgaven leegstaand commercieel vastgoed met onder meer het woonbeleid;
- Actief betrekken van het bedrijfsleven binnen de projecten.

<u>Centrum</u>
- Maken van een retailplan kernwinkelgebied inclusief onderzoek outletcenter;
- Uitvoeren pilot stratenaanpak transformeren overtollig winkelvastgoed (inzet transformatie coach);

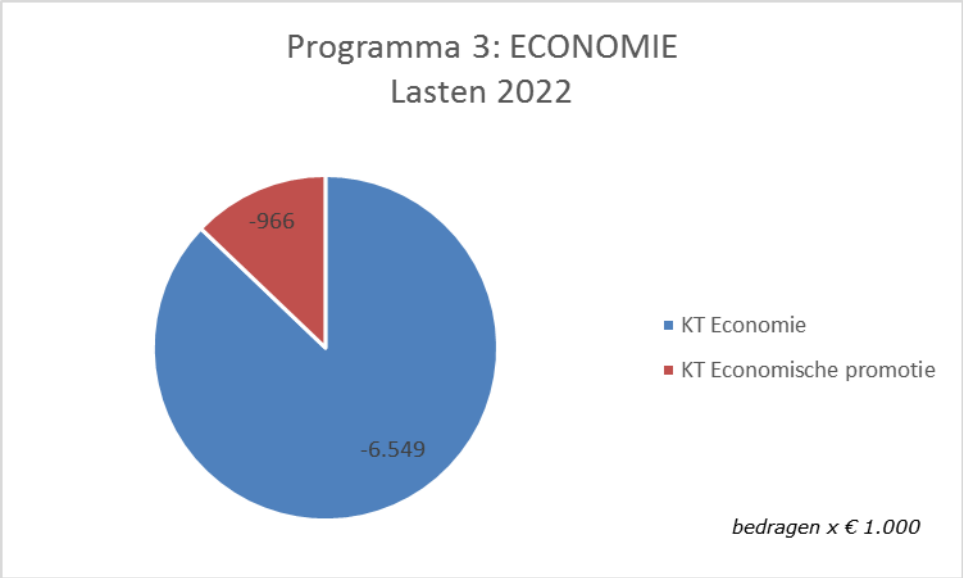
- Stimuleren en faciliteren van nieuw ondernemerschap via onder andere de stimuleringsregel Ruimte voor Ondernemerschap;
- Transformatie van leegstaand retailvastgoed naar andere functies in ’t Loon;
- Impuls aan levendigheid in het Maankwartier;
- Bijdrage leveren aan betere positionering ruimtelijk economische functies centrum.

Onderwijs naar het centrum
- Onderzoeken mogelijkheden leegstaande winkellocaties in binnenstad;
- Onderzoeken financiële bijdrage via Retail/binnenstadsfonds EZK;
- Mogelijke bijdrage via FES;
- Actief naar kansen zoeken voor de te verlaten gebouwen/gebieden.

Digitalisering
- Samenwerking met BSSC concretiseren op basis van 4 thema’s (MKB, arbeidsmarkt, acquisitie, branding).

Omgevingswet
- Inbrengen ruimtelijk economische beleidsdoelstellingen van sterke economische clusters.

Wat mag dat kosten?

Programma 3 - Economie

	Rekening	Bijgestelde begroting	Begroting	Meerjarenraming		
	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Lasten	-4.203	-8.155	-7.515	-7.778	-7.813	-7.797
Baten	1.158	901	906	909	911	913
Totaal saldo van baten en lasten	**-3.045**	**-7.254**	**-6.609**	**-6.869**	**-6.902**	**-6.884**
Toevoeging reserves	-634	0	0	-200	-200	-200
Onttrekking reserves	249	1.584	404	200	200	200
Resultaat	**-3.430**	**-5.670**	**-6.205**	**-6.869**	**-6.902**	**-6.884**

Bedragen x € 1.000

Specificatie kernthema's (saldo)

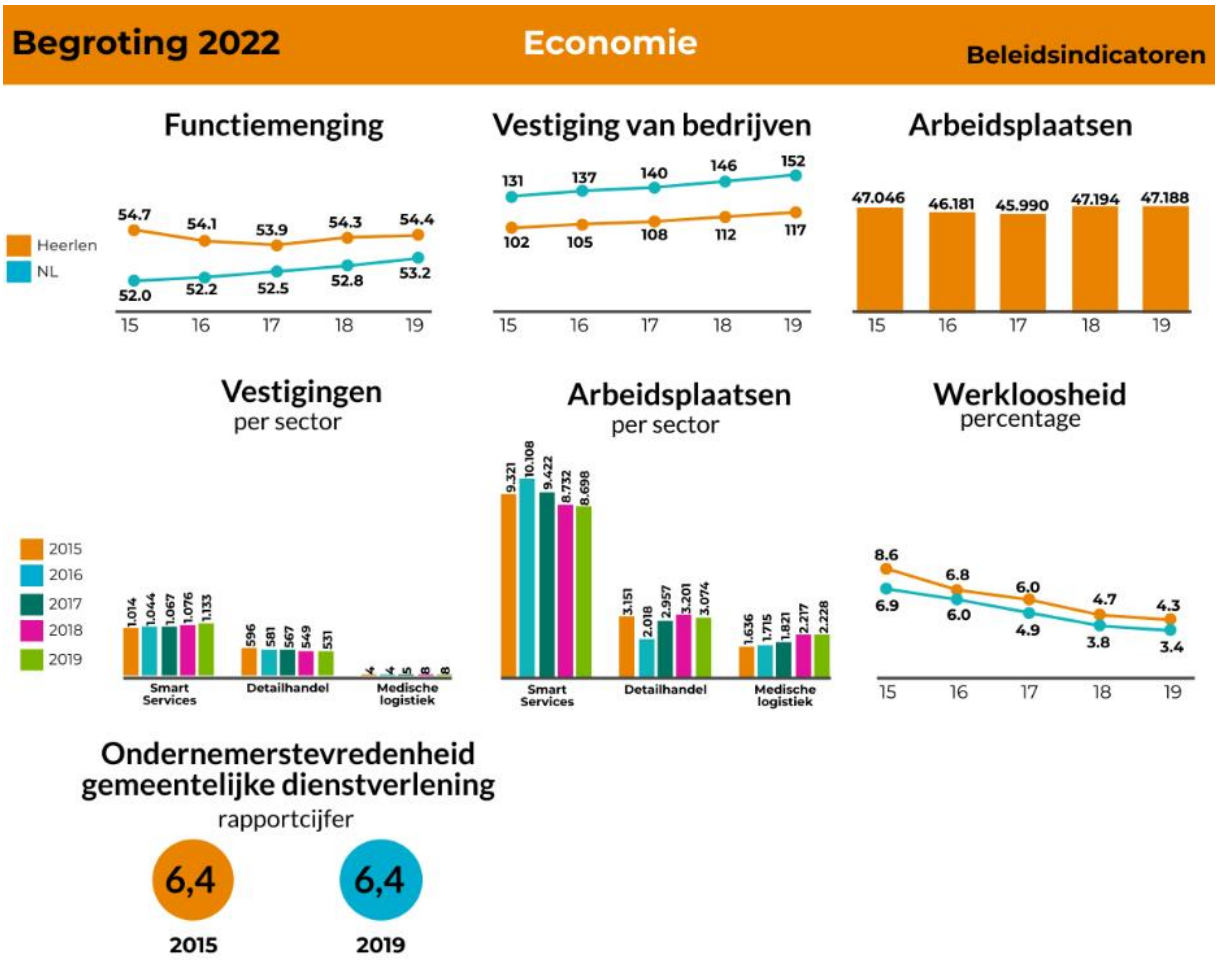
	Rekening	Bijgestelde begroting	Begroting	Meerjarenraming		
	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Economie	-2.503	-6.833	-5.960	-6.222	-6.255	-6.239
Economische promotie	-542	-421	-649	-648	-647	-644
Bestemming	-385	1.584	404	0	0	0
Totaal	**-3.430**	**-5.670**	**-6.205**	**-6.869**	**-6.902**	**-6.884**

Bedragen x € 1.000

Risico's

- Effecten van de coronacrisis zijn nog onvoldoende voorspelbaar;
- Onvoldoende interne capaciteit (kwantitatief en kwalitatief) om de voorgenomen opgaves uit te voeren, inclusief eventueel nog langer noodzakelijke extra corona-capaciteit voor de onderne-mersdienstverlening;
- Druk op bedrijventerreinen en centrum wegens aantrekkende markt. Hierdoor kunnen bedrijven niet verder groeien om dat er geen geschikte gronden of bedrijfsruimtes meer zijn;
- Krimp op de arbeidsmarkt, bedrijven vinden weinig geschikt en/of gemotiveerd personeel;
- Krapte in bedrijventerreinen; stikstofeisen die ontwikkelingen bemoeilijken.

Beleidsindicatoren

Kernthema Economie

Wat gaan we er voor doen om onze maatschappelijke effecten te bereiken?

Om deze effecten te realiseren, focussen we beleidsmatig en uitvoerend op de 3 A's:

Acquisitie

We zetten ons Fonds Economische Structuurversterking (FES) in om binnen onze economische speerpuntsectoren smart services, industrie & logistiek en retail bedrijven aan te trekken, samenwerking te stimuleren en de economische SVREZL-clusters te versterken. Dit pakken wij ook actief op binnen het promotie en acquisitieoverleg in de regio in overleg met de marktpartijen. Daarnaast stellen we een plan voor de retail op in het centrum, zodat de ontbrekende branches en nieuw ondernemerschap gericht kunnen worden aangetrokken.

Aanjagen

We gaan intensiever met de Brightlands Smart Services Campus samenwerken. Dat wil zeggen aandacht voor de acquisitie van bedrijven en voor de branding van de stad. Maar ook samen met partners uit onderwijs en de regio werken aan een goede aansluiting tussen vraag en aanbod op de ict arbeidsmarkt. Daarnaast bouwen we met de stadsregio Parkstad de digitaliseringsagenda verder uit en concretiseren deze. De coronacrisis heeft duidelijk laten zien hoe belangrijk digitalisering is.
We gaan meer inzetten op kwalitatief goede recreatieve voorzieningen: een aantrekkelijke wandel- en fietsroutenetwerk en goede horeca. Daarbij zoeken we ook de verbinding met cultuur en erfgoed en groenbeleid. Dit zal meer beleving, promotie en levendigheid opleveren voor Heerlen.
Binnen het uitvoeringsprogramma Retail Parkstad Limburg zijn we aan de slag met planvorming voor de boodschappenclusters. Zo maken we een gemeentebrede visie op supermarkten oftewel boodschappencentra.
Daarnaast werken we aan een Parkstadbrede pilot (transformatiecoach) voor de aanloopstraten om de kansen voor transformatie te inventariseren. Tenslotte blijven we het ondernemerschap activeren en stimuleren middels het Ondernemersfonds Heerlen.

Activeren

Tenslotte gaan we samen met het onderwijs en bedrijfsleven de doelstellingen op het gebied van talentontwikkeling concretiseren, in onder meer ICT-onderwijs en arbeidsmarkt (van hoog tot laag).

Over welk bestaand beleid beschikken wij om dit te realiseren?

- Provinciaal Omgevingsplan Limburg (POL) 2014;
- Structuurvisie Ruimtelijke Economie Zuid-Limburg (SVREZL) 2017;
- Uitvoeringsprogramma Retail Parkstad Limburg (2019);
- Structuurvisie Parkstad Limburg 2009;
- Structuurvisie Heerlen 2035;
- Nota Economie;
- Kantorennota Heerlen;
- Leegstand in breder verband;
- Bidboek Urban Heerlen 2016-2020;
- Horecavisie Heerlen;
- Uitvoeringsprogramma's Economische Samenwerking Zuid-Limburg (ESZL);
- Fonds Economische Structuurversterking (FES);
- Visie Vrijetijdseconomie Zuid-Limburg (VTE) 2020;
- Ontwikkelprogramma vrijetijdseconomie Parkstad Limburg.

Wat gaat dat kosten?

KT Economie

	Rekening	Bijgestelde begroting	Begroting	Meerjarenraming		
	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Lasten	-3.473	-7.417	-6.549	-6.813	-6.849	-6.836
Baten	970	584	589	592	594	596
Totaal	**-2.503**	**-6.833**	**-5.960**	**-6.222**	**-6.255**	**-6.239**

Bedragen x € 1.000

Kernthema Economische promotie

Wat gaan we er voor doen om onze maatschappelijke effecten te bereiken?

Acquisitie

We hebben inmiddels een groot netwerk met externe partijen, dat we onderhouden en verder verbreden. We zoeken de samenwerking met partners als LIOF, Provincie en de NFIA om meer bekendheid voor Heerlen en de regio als vestigingsplaats te genereren. Daarnaast willen we de goede (Eur)regionale samenwerking en aanwezigheid bij beurzen en congressen behouden, promoten we Heerlen en trekken we bedrijven aan. Grootschalige evenementen en beurzen zijn hopelijk gauw weer mogelijk. In de tussentijd onderzoeken we mogelijkheden om in de eerste helft van 2022 kleinschalige bijeenkomsten te organiseren gericht op specifieke doelgroepen.
In 2022 zal de gezamenlijke website "Business in Parkstad" actief gebruikt worden. Deze dient als regiopromotie inclusief de mogelijkheden voor ondernemers. Het Ondernemershuis is aanspreekpunt voor acquisitie en doorontwikkeling van bedrijventerreinen binnen heel Parkstad. Belangrijke acquisitietrajecten bespreken wij periodiek met alle Parkstadgemeenten binnen het Promotie en Acquisitie overleg.

Aanjagen

De ingezette profilering van onze economische speerpuntsectoren continueren wij. We bouwen verder aan het integraal dienstverleningsconcept en werken zoveel mogelijk vanuit één (online en offline) aanspreekpunt voor ondernemers: het Ondernemershuis. We zoeken naar ontmoetingsmogelijkheden en overlegmomenten met ondernemerscollectieven en ondernemers, waarbij we kijken naar mogelijkheden tot bevordering van samenwerkingsvormen tussen ondernemers en ondernemerscollectieven. We werken het accountmanagement op de bedrijventerreinen verder uit.

Activeren

Bij de uitvoering trekken we op met WerkgeversServicePunt (WSP). We maken een plan voor de gezamenlijke benadering van ondernemers, waarbij de continuïteit van de onderneming voorop staat. Hierin komt aan de orde wat bedrijven vanuit diverse invalshoeken kunnen bieden. We gaan gezamenlijk in gesprek. We stimuleren en faciliteren sociaal ondernemerschap en brengen het Besluit bijstandverlening zelfstandigen (BBZ) onder de aandacht. Naast het uitvoeren van de BBZ-regeling begeleidt het Zelfstandigenloket ook de naweeën van de coronacrisis.

Over welk bestaand beleid beschikken wij om dit te realiseren?

- Stimuleringsregel Ruimte voor Ondernemerschap;
- Beleidsregel beroeps- en bedrijfsmatige activiteiten in de woonomgeving;
- Nota Economie;
- Leegstand in breder verband;
- Horecavisie Heerlen;
- Uitvoeringsprogramma Bedrijventerreinen Parkstad Limburg.

Wat gaat dat kosten?

KT Economische promotie

	Rekening	Bijgestelde begroting	Begroting	Meerjarenraming		
	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Lasten	-730	-738	-966	-965	-964	-961
Baten	188	317	317	317	317	317
Totaal	**-542**	**-421**	**-649**	**-648**	**-647**	**-644**

Bedragen x € 1.000

PLUS Winnubst
Teranda

3.1.4 Programma Onderwijs

Portefeuillehouder: Jordy Clemens

Wat willen we bereiken?

Ieder kind heeft recht op onderwijs. Onderwijs gaat over het bieden van gelijke kansen aan kinderen en jongeren, over het ontwikkelen van talenten en het bestrijden van achterstanden. Hiermee willen wij bereiken dat zij op volwassen leeftijd economisch en maatschappelijk zelfstandig kunnen functioneren.

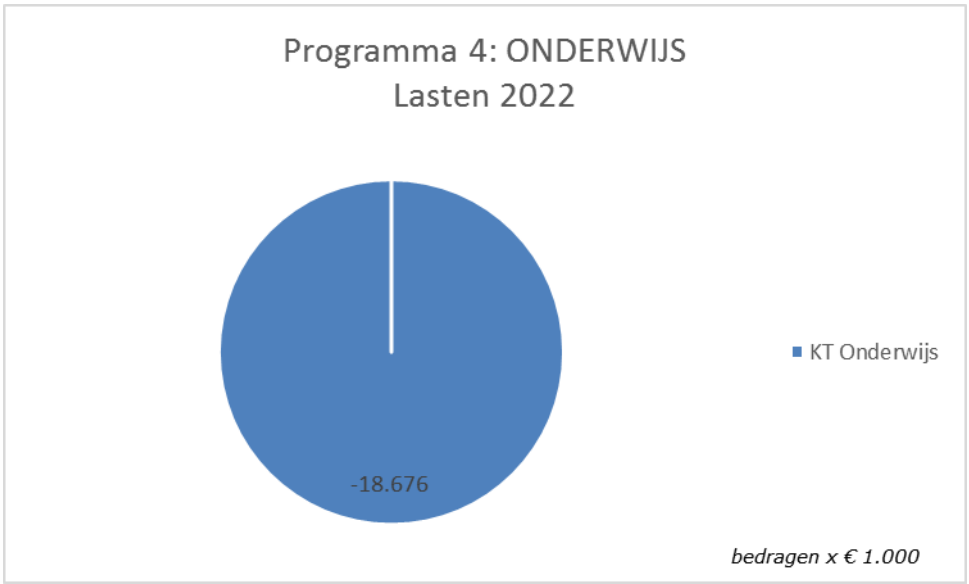
Voor een deel van de kinderen en jongeren is gezond en veilig opgroeien echter niet vanzelfsprekend. Deze jeugdigen krijgen ondersteuning. De voorschoolse voorzieningen en scholen zijn belangrijke plaatsen om deze problemen in een vroeg stadium te signaleren en op te lossen. Bij voorkeur gebeurt dit in de eigen buurt.

Verder zetten wij ons er sterk voor in dat jongeren hun schoolperiode succesvol afronden waardoor hun kansen op een duurzame plek op de arbeidsmarkt vergroot worden. Hiervoor is een goede samenhang tussen onderwijs, zorg, bedrijfsleven en overheid nodig.

Om de participatie van volwassenen te verhogen, zetten wij in nauwe samenwerking met het onderwijs en bedrijfsleven maatregelen in om de basisvaardigheden te vergroten.

Tenslotte zijn er ontwikkelingen in de wijze waarop en waar jeugdigen onderwijs volgen. Dit heeft gevolgen voor de huisvesting. Wij zorgen er voor dat de schoolgebouwen ten behoeve van zowel het primair- en voortgezet onderwijs niet alleen een duurzame, gezonde en veilige omgeving zijn, maar ook geschikt zijn voor het faciliteren van de eisen die modern en hedendaags onderwijs aan schoolgebouwen stelt. Het flexibel en multifunctioneel gebruik van de schoolgebouwen speelt hierin een belangrijke rol.

Wat mag dat kosten?

Programma 4 - Onderwijs

	Rekening	Bijgestelde begroting	Begroting	Meerjarenraming		
	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Lasten	-19.922	-20.968	-18.676	-18.650	-19.484	-18.003
Baten	11.315	11.453	6.630	6.247	6.307	5.619
Totaal saldo van baten en lasten	**-8.606**	**-9.515**	**-12.046**	**-12.403**	**-13.177**	**-12.384**
Toevoeging reserves	-584	-579	-1.359	-1.362	-2.052	-576
Onttrekking reserves	1.314	510	996	1.009	1.006	1.003
Resultaat	**-7.877**	**-9.584**	**-12.409**	**-12.756**	**-14.223**	**-11.958**

Bedragen x € 1.000

Specificatie kernthema's (saldo)

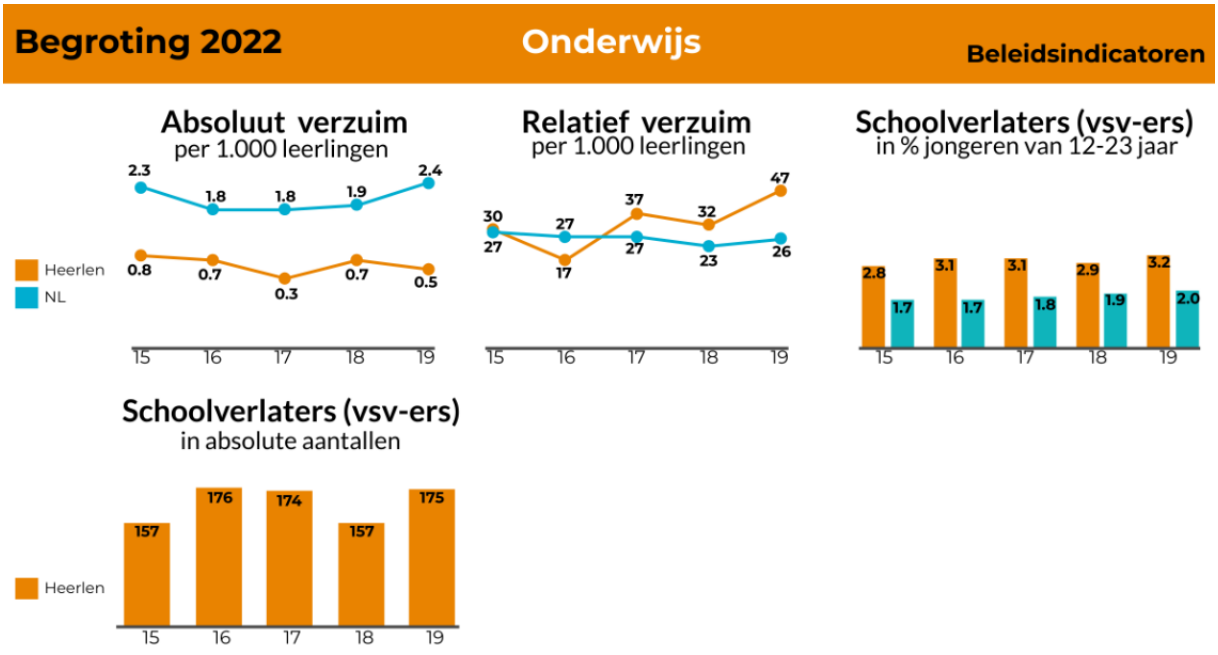
	Rekening	Bijgestelde begroting	Begroting	Meerjarenraming		
	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Onderwijs	-8.606	-9.515	-12.046	-12.403	-13.177	-12.384
Bestemming	729	-69	-363	-354	-1.046	427
Totaal	**-7.877**	**-9.584**	**-12.409**	**-12.756**	**-14.223**	**-11.958**

Bedragen x € 1.000

Risico's

- Vaak geen directe sturing op resultaten;
- Rijksbudget volwasseneducatie/taalvaardigheid;
- Aanbestedingen die niet passen binnen de beschikbare budgetten;
- Stijgende bouwkosten door hogere prijzen van de bouwmaterialen en langere levertijden;
- Planningen die niet haalbaar blijken waardoor vertragingskosten ontstaan.

Beleidsindicatoren

Kernthema Onderwijs

Wat gaan we er voor doen om onze maatschappelijke effecten te bereiken?

Taalstimulering bij het jonge kind

Op alle peuterspeelzalen en de meeste basisscholen doen de peuters en kleuters mee aan een taalprogramma. Het bereik en de resultaten van VVE (voor- en vroegschoolse educatie) volgen we met behulp van een monitor. Ouders worden bij de ontwikkeling van het kind betrokken door de inzet van VVE Thuis en het programma "Leren doe je samen met je kind" van het Vistacollege. Op de basisschool kunnen kinderen met een taalachterstand in de groepen 3 t/m 8 deelnemen aan een schakelklas of verlengde schooldag.

Iedereen doet mee

Wij stimuleren dat iedereen kan meedoen (Passend Onderwijs en inclusie), onder meer door plusgroepen in de kinderopvang en startklassen op vier basisscholen. Daarnaast ondersteunen wij op ten minste zes basisscholen in minder kansrijke buurten de beroepenoriëntatie en talentontdekking via het programma IMC basis en JINC. Ook stellen wij een talentenagenda Parkstad op met de andere Parkstadgemeenten. Verder voeren wij GKA-agenda uit (Gelijke Kansen Alliantie) met het Rijk en de provincie en is ten minste één school van de Toekomst en een school met een verlengde schooldag gestart. Hierover zijn ook afspraken gemaakt in het kader van de regiodeal. Bovendien gaan we de samenwerking in de knooppunten verbeteren en doorontwikkelen tussen de voorschoolse voorzieningen/scholen en kernpartners zoals JENS. Preventie en "vindplaats is werkplaats" staan hierbij voorop. Tot slot gaan wij de nieuwe Lokaal Educatieve Agenda 2021-2023 uitvoeren.

Tegengaan Voortijdig Schoolverlaten (VSV)

Om thuiszitten en voortijdig schoolverlaten bij jongeren tussen de 15 en 27 jaar te voorkomen en bestrijden, werken we met en via bureau VSV samen met het onderwijs, zorgpartners en het jongerenloket. Daarnaast voeren wij als contactgemeente RMC/voortijdig schoolverlaten samen met de contactschool (VISTA) regie op de uitvoering van het regionaal programma VSV Zuid-Limburg 2020-2024.

Opleiden voor de arbeidsmarkt

Wij maken met het onderwijs en andere partners afspraken over het opleiden van jongeren en volwassenen voor de (euregionale) arbeidsmarkt. In de sterk gewijzigde arbeidsmarkt als gevolg van de coronamaatregelen, worden de meest kwetsbare groepen het hardst getroffen door verdringing op de arbeidsmarkt. We gaan voor de jongeren uit PrO en VSO inzetten op samenwerking op de schakelmomenten tussen school en werk en bieden verlengde begeleiding. Dit doen we in onze rol als centrumgemeente samen met andere gemeenten en de scholen. Mensen met een taalachterstand bieden we een scholingstraject aan, waarin het leren van de taal wordt gecombineerd met het opdoen van werknemersvaardigheden en praktijkervaring. Dit wordt afgesloten met een MBO-praktijkverklaring wat als opstap dient voor instroom in het onderwijs of als CV-verrijking dient bij een sollicitatie.
De aanpak van achterstand in de basisvaardigheden taal, rekenen en computervaardigheden bij volwassenen krijgt een impuls. We gaan mensen in het sociaal domein opsporen en verwijzen naar het volwassenenonderwijs. Het bereik en resultaat van het volwassenenonderwijs gaan we monitoren. Zo meten we het maatschappelijk effect voor de deelnemers.

Onderwijshuisvesting

In 2022 zal worden doorgewerkt aan de renovatieprojecten van de basisschool Gerardus Majella en Mijn Spoor en de uitbreiding van de dislocatie van de openbare basisschool de Tovercirkel. Daarnaast werken we aan de realisatie van BMV Heerlerbaan en de nieuwbouw van het Sint Janscollege.

Invulling zal worden gegeven aan het vastgestelde Integraal Huisvestingsplan Voortgezet Onderwijs 2021-2036 waarbij o.a. voor het Herlecollege en de combinatie Grotiuscollege/Vrijeschool Parkstad een start zal worden gemaakt ten behoeve van vervangende huisvesting. Zie verdere uitwerking onder het kopje "onderwijs naar het centrum".
Voor de groei van de SBO de Griffel, de Vrijeschool Helianthus alsmede de Taalschool zal nader onderzoek plaatsvinden.
Voor de groei van het leerlingenaantal van de Broederschool, die deel uitmaakt van de BMV Molenberg, is een passende oplossing gevonden door gebruik te maken van de bestaande units behorende bij het voormalige UTP gebouw aan de Oliemolenstraat 60. Deze units staan al een aantal jaren leeg en worden opgeknapt en geschikt gemaakt voor het geven van onderwijs. Het gebruik van deze units is voorzien voor een periode van 5 jaar. Na dit tijdvak zal bezien worden of er een structurele/permanente oplossing mogelijk is. Het noodzakelijk budget is opgenomen in de begroting.

Over welk bestaand beleid beschikken wij om dit te realiseren?

- Convenant VVE;
- Ambtelijke notitie Onderwijsachterstandenbeleid Parkstad;
- Handhavingsprotocol kinderopvang Heerlen 2018;
- Beleidsregel extra leertijd;
- Agenda jeugd Parkstad, inclusief agenda passend onderwijs-basishulp jeugd;
- Regioagenda onderwijs ZL;
- Lokaal Educatieve Agenda Heerlen 2-12 jarigen;
- Bestuursovereenkomst 2020 inzake samenwerking uitvoering Leerplichtwet en RMC;
- GKA-agenda (Gelijke Kansen Alliantie) 2021-2023 OCW-Heerlen;
- Regiodeal;
- Regionaal programma VSV Zuid-Limburg 2020-2024;
- Productovereenkomst Vistacollege Volwasseneneducatie;
- Verordening leerlingenvervoer;
- Integraal Huisvestingplan Primair Onderwijs;
- De verordening voorzieningen huisvesting onderwijs;
- Beleidsregel Volwassenenonderwijs Zuid-Limburg;
- De wet OKE (Ontwikkelingskansen door Kwaliteit en Educatie);
- De Wet Kinderopvang;
- De Leerplichtwet en de RMC-regelgeving;
- Wet Passend Onderwijs;
- Wet Educatie en Beroepsonderwijs;
- Participatiewet;
- Inburgeringswet;
- Jeugdwet.

Wat doen we op de volgende thema's:

<u>Heerlen-Noord</u>

- Met scholen interventies uitvoeren om goed onderwijs te kunnen blijven bieden en de talentontwikkeling en gezondheid van jeugdigen te stimuleren in een veilige omgeving in en om de school.
- Aanhaking onderwijs bij de vakschool. Denk aan trajecten voor kwetsbare jongeren die klaar zijn met school of die uitgevallen zijn en geen werk hebben en (anderstalige) volwassenen.
- Aanhaking van onderwijs bij andere ontwikkelingen. Denk aan de inzet van leerlingen voor ontwikkelprojecten in Heerlen-Noord, bijvoorbeeld jongeren van Citaverde bij het planten van bomen in de stad of leerlingen van het techniekcollege bij het opknappen van gebouwen.

Onderwijs naar het centrum

Invulling zal worden gegeven aan het vastgestelde Integraal Huisvestingsplan Voortgezet Onderwijs 2021-2036 waarbij o.a. voor het Herlecollege en de combinatie Grotiuscollege/Vrijeschool Parkstad een start zal worden gemaakt ten behoeve van vervangende huisvesting. In het kader van het Integraal huisvestingsplan Voortgezet Onderwijs heeft een haalbaarheidsonderzoek plaatsgevonden voor deze 3 scholen, waarbij verschillende toekomstscenario's zijn onderzocht. Geconcludeerd werd dat vanuit het oogpunt van onderwijsinhoud, duurzaamheid en verantwoord investeren een verplaatsing van het Grotius College en Vrijeschool Parkstad naar één unilocatie alsook de verplaatsing van het Herle College naar het centrum het beste scenario vormt. Op basis hiervan heeft de Raad besloten om aan de hand van een uitwerking van het programma van eisen alternatieve locaties nader te onderzoeken en daarbij tevens de herbestemming van de vrijkomende locaties aan te geven.

Voor de verplaatsing van het middelbaar onderwijs naar het centrum moet einde 2021 een locatiekeuze zijn gemaakt op basis van een vastgesteld programma van eisen en zal in 2022 het programma van eisen in een bouwopgave concreet gemaakt moeten worden en zullen de vereiste publiekrechtelijke procedures doorlopen moeten worden.

Wat gaat dat kosten?

KT Onderwijs

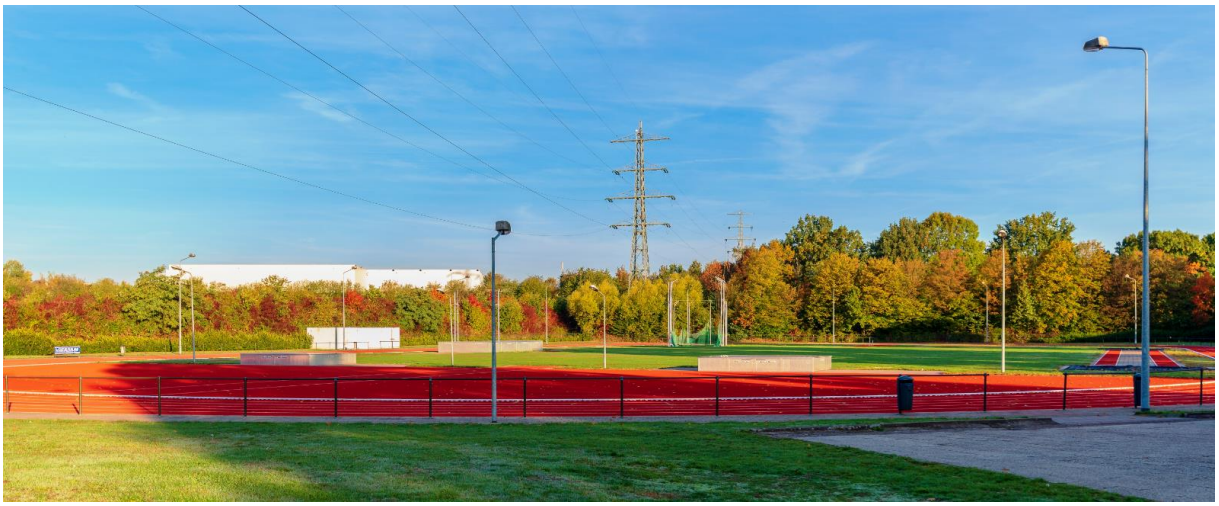
	Rekening	Bijgestelde begroting	Begroting	Meerjarenraming		
	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Lasten	-19.922	-20.968	-18.676	-18.650	-19.484	-18.003
Baten	11.315	11.453	6.630	6.247	6.307	5.619
Totaal	**-8.606**	**-9.515**	**-12.046**	**-12.403**	**-13.177**	**-12.384**

Bedragen x € 1.000

Welke investeringen gaan we daarvoor doen?

Omschrijving	Begroting	Meerjarenraming		
	2022	2023	2024	2025
BMV Heerlerbaan	9.971	5.723		
Div OHV marktwerking	8.027			
St Janscollege renovatie	4.670	4.400		
Renovatie BS Mijn Spoor	1.427			
Renovatie BS Gerardus Majella	856			
Uitbreiding De Tovercirkel	600			
Renov. Units BMV Molenberg/Broederschool	353			
Gras Kloosterstr 2A vh BBS Voeegelsjtang	42			
Totaal	**25.946**	**10.123**	**0**	**0**

Bedragen x € 1.000

3.1.5 Programma Sport, Cultuur en Recreatie

Portefeuillehouders: Martin de Beer, Jordy Clemens, Charles Claessens

Wat willen we bereiken?

Sport

Ook in 2022 blijven we inzetten om de MBP doelstelling het verlagen van het aantal niet-sporters, te bewerkstelligen. Onlangs heeft de GGD Zuid-Limburg de Gezondheidsatlas geactualiseerd. Daarin is te zien dat het aantal volwassen dat wekelijks sport in 2020 licht gedaald is ten opzichte van 2016 (en dus een ongunstige stijging van niet-sporters van 59% naar 61%). Daarbij moet worden opgemerkt dat de gegevens zijn verzameld in het najaar van 2020 tijdens de coronapandemie.

Op basis van de meest recente cijfers van de Jongerenmonitor van de GGD Zuid-Limburg zien we onder jongeren wel een voorzichtige positieve ontwikkeling. Het aandeel jongeren tussen 13 en 16 jaar dat lid is van een sportaanbieder steeg van 54% in 2015 naar 56% in 2019 (pre-corona).De afname in ledenaantallen bij sportverenigingen worden vermoedelijk gecompenseerd door toename van lidmaatschap bij andere sportaanbieders.

Het effect van corona op sportdeelname zal de komende tijd moeten blijken. Samen met onze partners willen we deze trend voortzetten waarbij het niet alleen draait om abstracte indicatoren maar hebben we nadrukkelijk oog voor concrete initiatieven die veel impact hebben op de maatschappelijke relevantie van sport en bewegen. Het Jeugdfonds Sport en Cultuur is daar een goed voorbeeld van.

Cultuur en cultureel erfgoed

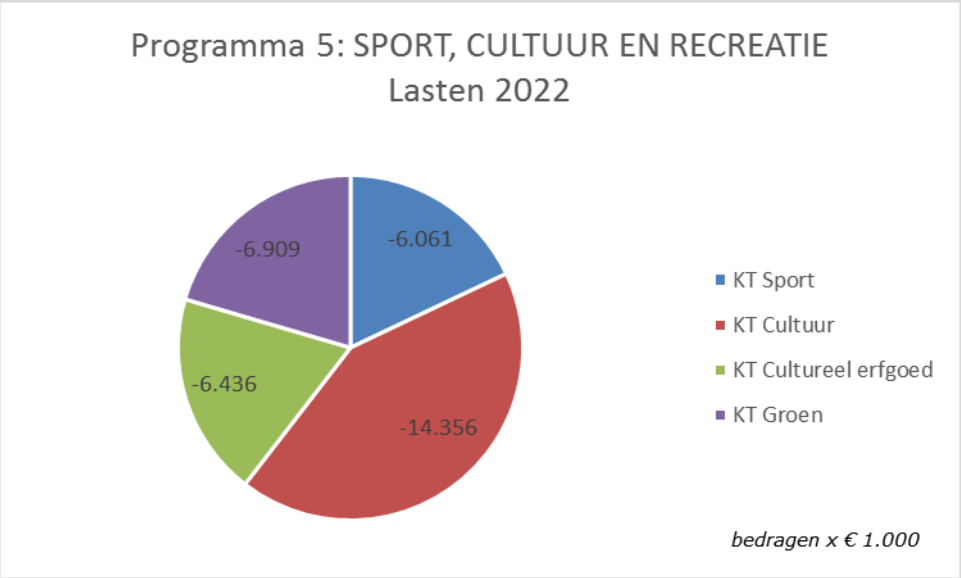
Heerlen is een cultureel brandpunt waar nieuwe horizonten worden ontdekt, waar ruimte is voor experiment en waar cultuur en erfgoed bijdragen aan levendigheid, gemeenschapszin en saamhorigheid. Het aanbod in Heerlen is voor iedereen toegankelijk en inclusief. Het biedt gelijke kansen voor iedereen.

We verankeren cultuur en cultureel erfgoed in het onderwijs en hebben samen met onze culturele partners oog voor het bereiken van een breed publiek. Gezamenlijk dragen de instellingen zorg voor een boeiend aanbod. Een aanbod dat duidelijk zichtbaar en goed vindbaar is voor iedere inwoner van Heerlen. Heerlen centrum vormt de huiskamer van de stad en regio met een breed, kwalitatief hoogwaardig en toegankelijk aanbod van festivals, podia en musea. Verbinding, participatie en ontmoeting stimuleren we eveneens in de verschillende stadsdelen, waar we een belangrijke rol zien voor de verenigingen en de urban sector.

Het verleden is zichtbaar en te beleven op een eigenzinnige wijze, festivals creëren een prettige sfeer, talenten geven we kans om te experimenteren en de stad ademt creativiteit en speelsheid. Als centrumstad nemen wij de verantwoordelijkheid voor een sterke culturele infrastructuur voor Heerlen en de directe regio en beschermen we gebouwen en plekken met een hoge cultuurhistorische waarde. We zijn een brandpunt op het gebied van podiumkunsten en de urban sector en er is een uitgebreid aanbod op het vlak van cultuurhistorie, film en diverse cross-overs. We koesteren tradities en zijn trots op onze moderne uitstraling.

We bouwen voort op wat er de afgelopen jaren gerealiseerd is. Wij dragen zorg voor een sterke en brede basis. Een volledig ecosysteem van amateurkunsten tot professionele kunsten, van cultuurbeleving tot cultuurbeoefening, van carnaval via erfgoed tot urban arts. We laten het hoogste niveau zien, blijven alert op kansen en zoeken de samenwerking op in de regio om een zo compleet mogelijk en kwalitatief hoogwaardig aanbod te creëren voor inwoners en bezoekers.

Wat mag dat kosten?

Programma 5 - Sport, cultuur en recreatie

	Rekening	Bijgestelde begroting	Begroting	Meerjarenraming		
	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Lasten	-31.774	-29.771	-33.763	-34.617	-34.964	-35.332
Baten	3.711	3.919	4.043	4.049	4.203	4.194
Totaal saldo van baten en lasten	**-28.063**	**-25.852**	**-29.720**	**-30.568**	**-30.761**	**-31.139**
Toevoeging reserves	-143	-322	-499	-7	-7	-7
Onttrekking reserves	131	84	73	38	38	38
Resultaat	**-28.075**	**-26.090**	**-30.146**	**-30.537**	**-30.730**	**-31.108**

Bedragen x € 1.000

Specificatie kernthema's (saldo)

	Rekening	Bijgestelde begroting	Begroting	Meerjarenraming		
	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Sport	-4.313	-3.382	-3.988	-3.984	-4.373	-4.747
Cultuur	-12.792	-12.553	-13.663	-14.192	-14.198	-14.202
Cultureel erfgoed	-5.276	-4.167	-5.194	-5.205	-5.071	-5.049
Groen	-5.682	-5.750	-6.874	-7.186	-7.119	-7.141
Bestemming	-13	-238	-427	31	31	31
Totaal	**-28.075**	**-26.090**	**-30.146**	**-30.537**	**-30.730**	**-31.108**

Bedragen x € 1.000

Risico's

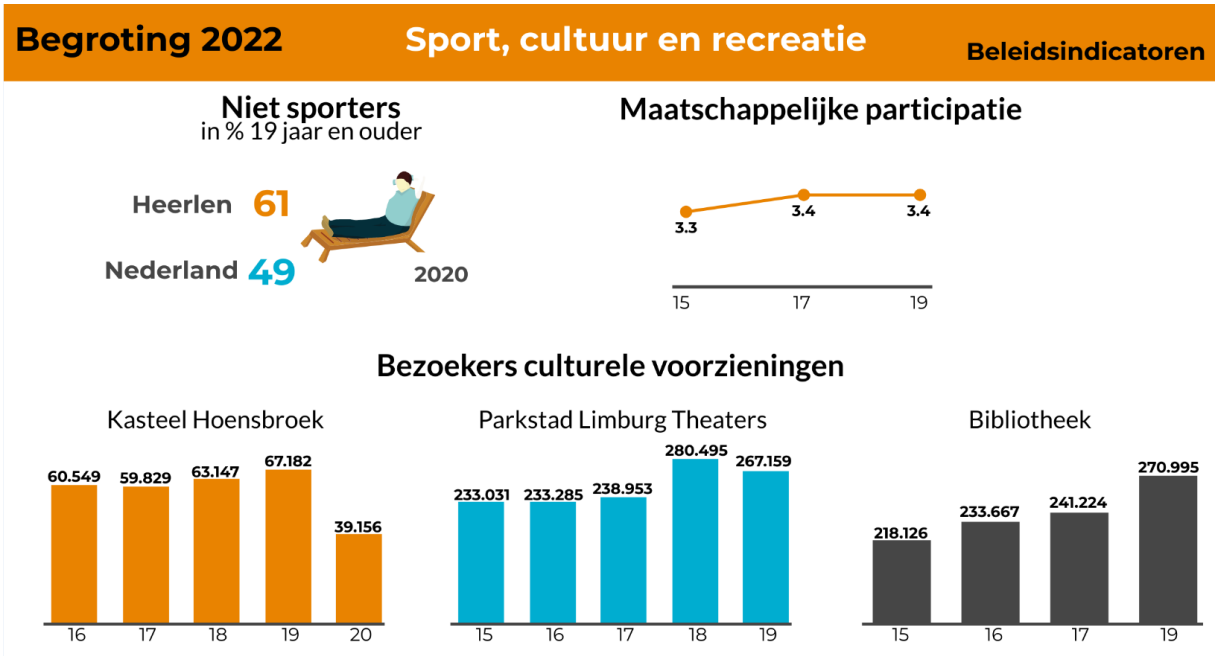
Sport

- Als gevolg van de bouwkostenstijging zal nog moeten blijken of het beschikbare krediet van € 7,5 miljoen voor zwembad Hoensbroek in 2022 toereikend is. Ten aanzien van het Centrumbad is daar weliswaar bij de berekening van de investering in voorzien maar is dit risico er ook.

Cultuur en cultureel erfgoed

- Corona heeft de culturele sector zwaar geraakt. Maatregelen ter bestrijding van het virus beperkten culturele instellingen in hun mogelijkheden; hun eigen inkomsten en bereik liepen fors achter vergeleken met voorgaande jaren. In 2022 kan de culturele sector nog de nasleep hiervan voelen. Veranderingen in de vrijetijdsbesteding van mensen zorgde ervoor dat mensen keuzes maakten. Het is niet vanzelfsprekend dat deze tijd automatisch opnieuw met cultuur wordt ingevuld. We zien dit vooral in de amateurkunst en bij de dansopleiding.
- Sommige programma's met externe middelen zijn van tijdelijke aard (bijvoorbeeld bidboek). We blijven in de uitvoering balans zoeken tussen structurele en incidentele middelen om de beleidsdoelen te realiseren.
- Niet indexeren van subsidies terwijl lonen, prijzen en huren wel stijgen. Met de verhoging van de BTW en de aanstaande Fair Practice Code staat dit vraagstuk momenteel op de politieke agenda.

Beleidsindicatoren

Kernthema Sport

Wat gaan we er voor doen om onze maatschappelijke effecten te bereiken?

We continueren onze inzet op sportstimuleringsprogramma's Heel Heerlen Beweegt, Iedereen kan Sporten Parkstad en het schoolzwemmen. De focus ligt daarbij op jeugd.

Met sport en bewegen willen we een belangrijke bijdrage leveren aan de opgaven van het programma Heerlen-Noord. Concreet denken we dan aan: sport- en beweegactiviteiten in relatie tot de verlengde schooldag, het vergroten van de maatschappelijke waarde van sportverenigingen door het inbedden van (arbeids)participatietrajecten en het ontwikkelen van vernieuwend sport- en beweegaanbod samen met jongeren. We beogen daarnaast een verplaatsing van de atletiekaccommodatie van AVON naar sportcomplex Varenbeuk. Niet alleen vanwege het versterken van de toekomstbestendigheid van de vereniging maar ook vanwege de nieuwe mogelijkheden die hiermee ontstaan in relatie tot stimuleren van sport en bewegen voor omwonenden.

Op het gebied van sportaccommodaties zal in 2022 gestart worden met de renovatie van zwembad Hoensbroek en de voorbereidingen op de realisatie van het Centrumbad worden verder voortgezet.

Vanuit het lokale Sportakkoord wordt dit jaar voornamelijk ingezet op het ondersteunen en versterken van de sport van onderop. Om sportverenigingen beter van dienst te kunnen zijn, zijn we in 2021 gestart met een verenigingsondersteuner vanuit het programma Heel Heerlen Beweegt. Dit zetten we voort en in de eerste helft van 2022 evalueren we dit. Vanuit een samenwerking tussen sport en cultuur is een nieuw platform ontstaan waarbij lokale community's op het gebied van sport en cultuur ondersteund worden door professionals.

Wat betreft de sportevenementen verwachten we dat de organisatoren te maken blijven houden met aangescherpte evenementenprotocollen en verder met de herinrichting van het centrumgebied. De verwachting is dan ook dat Limburgs Mooiste en de RaboRonde en een aantal kleinere typisch Heerlense sportevenementen in 2022 weer zullen plaatsvinden. Ook de herstart van de Eredivisie Beach Volleybal inclusief Beachweek worden onderzocht.

Over welk bestaand beleid beschikken wij om dit te realiseren?

- Herstructurering Buitensport;
- Beleidsnotitie Binnensportaccommodaties Heerlen 2015-2020;
- IMAH 2018-2022;
- Grenzeloos Actief Parkstad, kaders 2018-2020;
- Beleidsregel subsidiering amateursportverenigingen;
- Lokaal Sportakkoord Heerlen.

Wat gaat dat kosten?

KT Sport

	Rekening	Bijgestelde begroting	Begroting	Meerjarenraming		
	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Lasten	-6.673	-5.594	-6.061	-6.074	-6.637	-7.010
Baten	2.360	2.212	2.073	2.090	2.263	2.263
Totaal	**-4.313**	**-3.382**	**-3.988**	**-3.984**	**-4.373**	**-4.747**

Bedragen x € 1.000

Welke investeringen gaan we daarvoor doen?

Omschrijving	Begroting	Meerjarenraming		
	2022	2023	2024	2025
Renovatie Zwembad Hoensbroek	2.700	4.500		
Centrumbad	500	1.300	4.750	
Buitensportaccommodaties	547	688	715	787
Totaal	**3.747**	**6.488**	**5.465**	**787**

Bedragen x € 1.000

Kernthema Cultuur

Wat gaan we er voor doen om onze maatschappelijke effecten te bereiken?

- We verankeren cultuur in het primair onderwijs. Dat doen we via het programma Cultuureducatie met Kwaliteit (CmK);
- We herijken de beleidsregel Cultuureducatie in het primair onderwijs;
- We organiseren een gestructureerd overleg tussen het voortgezet onderwijs, MBO en de culturele instellingen over cultuureducatie en talentontwikkeling;
- In samenwerking met de culturele instellingen zorgen we dat alle Heerlense basisschoolleerlingen kennismaken met allerlei culturele disciplines in onze stad, starten we een pilot voor gratis busvervoer naar de Heerlense culturele instellingen en bieden we scholieren gratis toegang tot onze historische musea;
- We gaan het gesprek aan met professionele instellingen om meer ruimte te geven aan amateurkunsten;
- We herijken de beleidsregel subsidiëring amateurkunsten, waarbij de subsidiëring gekoppeld is aan enerzijds waardering en anderzijds bereik en impact op publiek;
- Middels een nieuw op te richten platform voor de amateurkunsten als onderdeel van Cultuurhuis Heerlen bieden we georganiseerde en ongeorganiseerde amateurs een groter podium, worden verbindingen gestimuleerd, is de amateurkunst beter zichtbaar en kunnen vraagstukken van verenigingen worden aangepakt;
- Middels een Urban platform worden Urban arts initiatieven en activiteiten geïnventariseerd, ontwikkeld en verbonden en wordt de sector beter zichtbaar gemaakt. Initiatieven vanuit de stad worden van onderop gestimuleerd en verankerd;
- Via culturele organisaties ondersteunen we talentontwikkeling, vooral op het vlak van urban arts, film en podiumkunsten;
- We zetten middels een tweesporenbeleid in op straatkunst. Enerzijds de grote werken met een zeer hoge artistieke kwaliteit. Anderzijds speelse en gevatte werken in het centrum die visueel aantrekkelijk zijn;
- Via een digitale kaart worden bestaande en verdwenen muurschilderingen zichtbaar gemaakt en breed gecommuniceerd;
- We stimuleren de grote carnavalsactiviteiten in het centrum, Hoensbroek en Heerlerheide en de zichtbaarheid van de grote optochten.
- We voegen ieder jaar binnen het concept de Stad als Speeltuin minimaal één artistieke en interactieve installatie toe om verbinding tussen gemeenschap en stad en onderlinge ontmoeting te stimuleren;
- We koesteren de reeds aanwezige culturele infrastructuur in de stad en blijven in gesprek met de organisaties om het kwaliteitsniveau op peil te houden;
- We bieden ruimte aan het Urban Arts festival en nieuwe evenementen om verder door te groeien en een nog stevigere impact te hebben op de uitstraling van Heerlen;
- De subsidie van de NIEUWE NOR wordt herijkt passend bij de spilfunctie in de keten van popmuziek;
- Cultuurhuis Heerlen wordt gepositioneerd als een platform voor amateurkunsten en werkplaats voor nieuw talent;
- We starten met de transformatie van de Royal tot een levendige en toegankelijke filmhub voor deze regio;
- We vragen de musea een visie te ontwikkelen om nauwer met elkaar samen te werken met als doel een grotere impact te realiseren;
- We wijzen komende beleidsperiode meerdere gemeentelijke monumenten aan;
- We maken zichtbaar waar cultuurhistorisch erfgoed en vondsten liggen door middel van een archeologische beleidskaart en een erfgoedkaart;
- We onderzoeken of de hoogte van de subsidies van de instellingen nog passend zijn bij de ontwikkelingen van de instellingen en zullen zo nodig aanpassingen voorstellen.

- We stellen een regeling op waarop eigenaren van gemeentelijke monumenten een beroep kunnen doen.

Over welk bestaand beleid beschikken wij om dit te realiseren?

- Culturele Agenda

Wat gaat dat kosten?

KT Cultuur

	Rekening	Bijgestelde begroting	Begroting	Meerjarenraming		
	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Lasten	-13.580	-13.098	-14.356	-14.885	-14.890	-14.895
Baten	787	545	693	693	693	693
Totaal	**-12.792**	**-12.553**	**-13.663**	**-14.192**	**-14.198**	**-14.202**

Bedragen x € 1.000

Welke investeringen gaan we daarvoor doen?

Omschrijving	Begroting	Meerjarenraming		
	2022	2023	2024	2025
Archiefbewaarplaats	7.128			
Totaal	**7.128**	**0**	**0**	**0**

Bedragen x € 1.000

Kernthema Cultureel erfgoed

Wat gaan we er voor doen om onze maatschappelijke effecten te bereiken?

Het materiële en immateriële erfgoed van de stad moet aan de basis staan van alle ruimtelijke ontwikkelingen, dat is de grondgedachte van de Heerlense School en moet in de omgevingsvisie en omgevingsplannen verder vorm krijgen de komende jaren. Gebouwen en plekken van hoge cultuurhistorische waarde voor stad en regio verdienen extra bescherming middels een gemeentelijke monumentenstatus. In 2022 wordt een vervolg gemaakt met het in kaart brengen en aanwijzen van deze plekken en gebouwen.

De archeologische beleidskaart blijft een onmisbaar instrument dat een zorgvuldige en verantwoorde omgang met het archeologisch erfgoed mogelijk maakt. Bovendien willen we de kennis over cultuurhistorie en archeologie nóg beter ontsluiten en voelbaar maken. Daar betrekken we de inwoners van Heerlen graag bij. Ook in 2022 blijven we inzetten op actieve erfgoedparticipatie. Met het project Heerlen Ondergronds maken we op een creatieve wijze de voor de meeste Heerlenaren nog onbekende cultuurhistorische resten zichtbaar.

Begin 2022 opent het vernieuwde Mijnmuseum in pand Kneepkens in de binnenstad van Heerlen. Het nieuwe museumconcept is er op gericht het gehele verhaal van de voormalige Mijnstreek (ondergronds en bovengronds) te vertellen op een eigentijdse wijze. Historisch Goud werkt verder aan de doorontwikkeling van het Thermenmuseum naar een nieuw Romeins Museum de Thermen dat bijdraagt aan een landelijke bekendheid van Heerlen als een Romeinse stad. Met de ontwikkeling van het Romeins Kwartier en Landsfort Herle maken we ook buiten de muren van de musea de rijke geschiedenis van de stad zichtbaar en beleefbaar in het centrum. Maar ook buiten het centrum blijven we het verhaal van de stad op straat zichtbaar en beleefbaar maken.

Op meerdere plekken, waaronder het Thermenmuseum, De Vondst en het Nederlands Mijnmuseum worden in het kader van het IBA expojaar vanaf oktober 2021 tentoonstellingen en diverse activiteiten gepresenteerd.

De bestaande educatieve contacten worden verder uitgebouwd. Het gratis bezoek voor leerlingen van Heerlense scholen wordt voortgezet en de scholen worden benaderd om allen een bezoek aan kasteel Hoensbroek en Thermenmuseum te brengen. Vanuit communicatie van Historisch Goud wordt additioneel ingezet op de Duitse markt. Diverse samenwerkingsverbanden worden aangehaald en nieuwe methodes om de Duitse bezoeker in de musea te krijgen worden verder uitgewerkt.

Over welk bestaand beleid beschikken wij om dit te realiseren?

- Erfgoedverordening Heerlen;
- Culturele Agenda;
- Erfgoed is identiteit. Beleidsnota archeologie, gemeente Heerlen;
- Archeologische verwachtings- en beleidskaart, gemeente Heerlen.

Wat gaat dat kosten?

KT Cultureel erfgoed

	Rekening	Bijgestelde begroting	Begroting	Meerjarenraming		
	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Lasten	-5.793	-5.294	-6.436	-6.436	-6.282	-6.251
Baten	517	1.127	1.242	1.231	1.211	1.202
Totaal	**-5.276**	**-4.167**	**-5.194**	**-5.205**	**-5.071**	**-5.049**

Bedragen x € 1.000

Welke investeringen gaan we daarvoor doen?

Omschrijving	Begroting	Meerjarenraming		
	2022	2023	2024	2025
Nieuwbouw Filmhuis Royal fase 2	1.150	2.179		
Nieuwe Nor	1.015			
Mijnmuseum verbouwing	257			
Totaal	**2.422**	**2.179**	**0**	**0**

Bedragen x € 1.000

Kernthema Groen

Wat gaan we er voor doen om onze maatschappelijke effecten te bereiken?

We actualiseren het groenbeleid op thema's die aansluiten op de Heerlense waarden uit de beleidsvisie openbare ruimte: basis op orde, gezondheid, klimaatadaptatie, biodiversiteit en duurzaamheid. Hiervoor stellen we in 2022 een actieplan hittebestendige stad op. De acties zorgen voor vergroening van de stad en de gezondheid van onze inwoners. Dit doen we niet alleen via uitvoeringsmaatregelen maar ook door borging in beleid en regelgeving.

De teruglopende biodiversiteit heeft gevolgen voor de flora en fauna in de stad. Om kwetsbare soorten te beschermen, bereiden we in 2022 een soortenmanagementplan voor om de 'stadssoorten' op populatieniveau te monitoren en beschermen. We versterken hun positie door in de ontwikkelfase van bouw-, sloop-, en verduurzamingsplannen natuurinclusieve maatregelen te integreren. Daardoor is het niet noodzakelijk om voor elk project een aparte ontheffing aan te vragen in het kader van de wet natuurbescherming. Het geeft een impuls aan natuurinclusief bouwen in Heerlen. Ook verlagen we de kosten en vermijden we projectenvertraging.

Om wateroverlast en de effecten van extreme warmte te verminderen, stimuleren we inwoners om hun versteende tuin om te vormen tot groene tuin. Deze laagdrempelige regeling verhoogt ook de biodiversiteit en de leefbaarheid in de straat.
Tot slot start in 2022 de uitvoering van de motie "een boom voor elke geboorte". We leggen een herinneringsbos aan en zeven andere groenprojecten die samen met buurtbewoners zijn geïnitieerd.

Over welk bestaand beleid beschikken wij om dit te realiseren?

- Groenbeleidsplan;
- 1000 bomenplan;
- Beleidsvisie openbare ruimte (planning is dit jaar vaststellen);
- Klimaatadaptatiestrategie Parkstad Limburg (idem);
- Programma Duurzaamheid;
- Watertakenplan Heerlen.

Wat gaat dat kosten?

KT Groen

	Rekening	Bijgestelde begroting	Begroting	Meerjarenraming		
	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Lasten	-5.729	-5.785	-6.909	-7.222	-7.155	-7.177
Baten	46	35	36	36	36	36
Totaal	**-5.682**	**-5.750**	**-6.874**	**-7.186**	**-7.119**	**-7.141**

Bedragen x € 1.000

Welke investeringen gaan we daarvoor doen?

Omschrijving	Begroting	Meerjarenraming		
	2022	2023	2024	2025
Vervangingsbudget groen	350	350	350	350
1000 bomen	165			
Herplanten bomen	154	206	210	210
Openbare speelvoorzieningen	116	116	116	128
Dierenverblijf hertenpark	125			
Totaal	**910**	**672**	**676**	**688**

Bedragen x € 1.000

3.1.6 Programma Sociaal Domein

Portefeuillehouders: Peter van Zutphen, Martin de Beer, Jordy Clemens, Adriane Keulen

Wat willen we bereiken?
De gevolgen van de COVID-19 uitbraak zullen ook in 2022 nog voelbaar zijn in onze samenleving. Vooral kwetsbare burgers zijn en worden nog steeds hard getroffen hierdoor. Naar verwachting zullen zij de gevolgen nog wel een tijdje voelen. Heerlen kan helaas COVID-19 "niet de wereld uitwerken", maar volgend jaar hebben wij de negatieve gevolgen hiervan voor veel inwoners kunnen verzachten door zelf initiatieven te ontwikkelen of andere te ondersteunen.

Binnen het jeugddomein wordt ook in 2022 de hulp en ondersteuning gecontinueerd, eventueel in aangepaste vorm als de situatie daarom vraagt. We weten op dit moment nog niet wat precies de gevolgen zijn van corona en hoe deze (langdurig) doorwerken in de vraag naar jeugdhulp.

Onze inzet op het gebied van jeugd moet bijdragen aan het opgroeien van onze kinderen en jongeren in een veilige en gezonde omgeving, waarin zij zich optimaal kunnen ontplooien tot actieve en volwaardige burgers en de bescherming en zorg krijgen die nodig is. Het kind staat op 1.
We willen de groep kinderen in Heerlen waar het goed mee gaat vergroten. Om dit te bereiken zetten we breed in, door de algemene voorzieningen op orde te hebben, door gezond opgroeien te bevorderen, door kinderen die opgroeien in armoede te ondersteunen, door veiligheid binnen gezinnen te bevorderen, door voldoende professionals beschikbaar te hebben in onze toegangs-teams en door hulp te bieden als die nodig is. Daarmee starten we al vóór de geboorte door kwetsbare kinderen (en hun ouders) zo jong mogelijk in beeld te hebben, en lopen we mee in alle levensfasen van een kind. Als ondersteuning en hulp nodig is, moet deze snel en op maat zijn en zoveel als mogelijk ambulant, integraal en dicht bij huis.

Heerlen kent veel sociale problemen en achterstanden ten opzichte van de gemiddelde scores in de rest van het land. Het grootste deel van deze achterstanden en problemen manifesteert zich in Heerlen-Noord. Komend jaar starten wij met de uitvoering van een intergenerationeel programma om deze achterstanden ten opzichte van de gemiddelden in Nederland weg te werken. Dat doen wij samen met onze partners, o.a. HSB! en JENS, maar ook met het onderwijs en onze partners in het veiligheidsdomein zoals de politie. Met het reeds dit jaar gestarte project de Sociaal-Veilige Aanpak in een aantal buurten in Heerlen-Noord, willen wij in 2022 de eerste resultaten presenteren.

Om problemen zoals hierboven geschetst te voorkomen, ligt onze focus op preventie. Een goed voorbeeld is ons project Kansrijk van Start waarbij wij aanstaande en jonge ouders al begeleiden voordat de kinderen geboren zijn en tijdens de eerste 1000 dagen van hun kind, zodat we de kinderen een goede start in het leven bieden. Door preventie creëren we kansen voor onze inwoners. Een belangrijke bijvangst is dat we hierdoor het beroep op zorg in de toekomst kunnen verminderen.

De subsidierelatie met MEE gaan wij bestendigen zodat onze inwoners te allen tijde verzekerd zijn van goede en onafhankelijke cliëntondersteuning zodat zij de weg naar een passende voorziening binnen het Sociaal Domein goed weten te vinden.

In 2022 worden de eerste Skaeve Huse gerealiseerd en we gaan ervaring opdoen in twee proeftuinen met huisvesting voor jongeren die nog niet volledig zelfstandig kunnen wonen, het zogenoemde begeleid wonen.

Op korte termijn zal het aanbod Beschermd Wonen worden uitgebreid met een Beschermd Wonen voorziening voor jongvolwassenen met een licht verstandelijke beperking.

Op 1 januari 2022 gaat de Wet Inburgering in. Door middel van verschillende instrumenten en activiteiten bereiken wij ons doel: een snelle integratie van de inburgeraar die zo goed mogelijk Nederlands spreekt en volwaardig kan participeren.

Onze ambitie voor ouderen is een stad waar mensen gelukkig en gezond ouder worden in een veilige omgeving. Waar mensen zolang als mogelijk regie houden over hun eigen leven. Waar we ondersteunen als nodig maar waar ouderen ook gezien worden als een waardevolle groep die actief bijdraagt aan onze maatschappij op zowel sociaal vlak als op economisch vlak. Het voorkomen en bestrijden van eenzaamheid is voor ons een speerpunt. Samen met onze partners pakken wij het voorkomen en bestrijden van eenzaamheid aan.

Als het gaat om lokale inclusie is onze ambitie dat iedereen in Heerlen "tot zijn recht komt". Iedereen moet zichzelf kunnen zijn, iedereen is even belangrijk. Iedereen doet er toe, iedereen moet kunnen meedoen en mensen kijken naar elkaar om. Het gaat over een omslag in ons beleid, in ons denken en in ons doen. Het begint allemaal met bewustwording en de oprechte motivatie om zaken ook echt anders aan te pakken. Het motto van de Heerlense LIA (Lokale Inclusie Agenda) luidt niet voor niets "Iedereen voor elkaar!"

We verwachten dat de effecten van nieuwe én tijdelijke wet- en regelgeving rondom schuldhulp-verlening en inkomensondersteuning in 2022 zichtbaar worden. Onze nadruk op maatwerk hierbinnen en onze inzet op vroegsignalering zullen ervoor zorgen dat meer mensen eerder en gerichter hulp bij hun financiën krijgen. Dat is van groot belang omdat de impact van armoede en schulden op de maatschappij, de economie en de gezondheid van mensen groot is.

<u>Wat gaan wij daarvoor doen (uitgangspunten van ons beleid)?</u>
Iedere inwoner moet op eigen wijze en naar vermogen mee kunnen doen in de samenleving. Wij hebben een fijnmazige structuur en netwerk van voorzieningen dicht bij huis om degenen die dit niet lukt van passende ondersteuning te voorzien.
Een belangrijk uitgangspunt van ons beleid is dat onze kinderen gezond en veilig kunnen opgroeien, hun talenten kunnen ontwikkelen en naar vermogen participeren in de samenleving. We zetten breed in om de groep kinderen waar het goed mee gaat te vergroten; door de algemene voorzieningen op orde te hebben, door gezond opgroeien te bevorderen, door kinderen die opgroeien in armoede te ondersteunen, door veiligheid binnen gezinnen te bevorderen en door hulp te bieden als die nodig is. Daarmee starten we al vóór de geboorte en lopen we mee in alle levensfasen van een kind. Als ondersteuning en hulp nodig is, moet deze snel en op maat zijn en zoveel als mogelijk ambulant, integraal en dicht bij huis.
Volgend jaar starten wij de voorbereidingen voor een nieuwe aanbesteding voor de ambulante volwassen- en jeugdhulp en ondersteuning.

Met het oog op de doordecentralisatie Beschermd Wonen, die in 2023 gestalte zal krijgen, gaan we samenwerkingsafspraken maken met de Parkstadgemeenten over onder meer de financiering en gaan we aan de slag met de herijking van het aanbod Beschermd Wonen. Wij blijven inzetten op preventie van dakloosheid, onder andere door afspraken te maken tussen de sociale diensten van Parkstad.

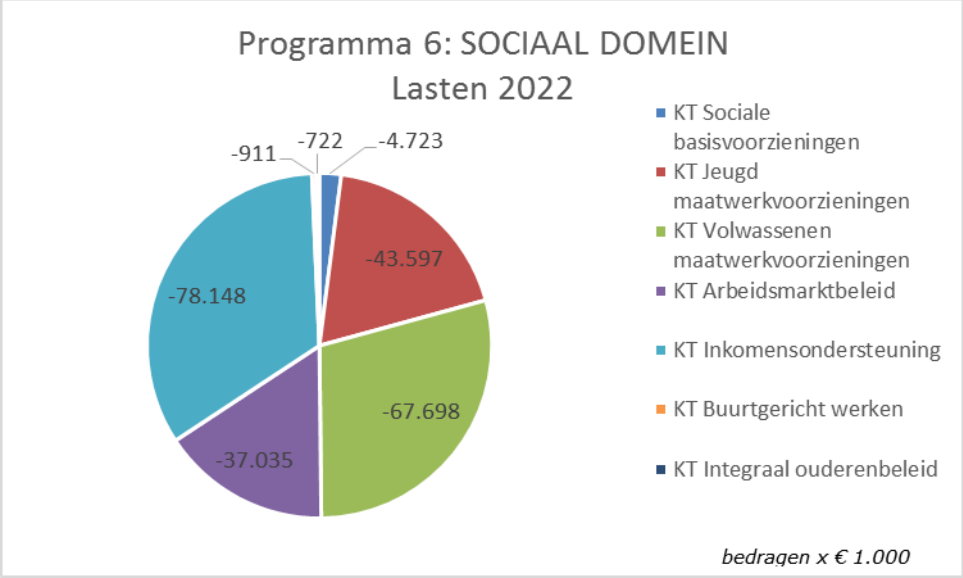
Vanaf 2022 pakken wij de regie op het inburgeringstraject weer terug van het Rijk.

Met ons integraal ouderenbeleid getiteld "Ouder worden met Toekomst" zetten wij in op tien actielijnen. De kracht van ons ouderenbeleid is de veelheid en diversiteit van ontmoetingsmogelijk-heden en het maken van verbindingen in de stad, in het bijzonder op buurtniveau. Dit doen wij

samen met veel partners. De "Aanpak Eenzaamheid" is een speerpunt: eenzaamheid is een urgent en complex probleem. Wij zetten in op bewustwording, signaleren, voorkomen en verminderen van eenzaamheid bij ouderen. Dit doen wij niet alleen maar samen met burgers, onze partners en andere partijen. Samenwerking en het creëren van een sterk netwerk is hierbij cruciaal om een duurzame aanpak te realiseren.

Met onze lokale inclusie agenda "Iedereen voor elkaar!" zorgen wij ervoor dat Heerlen steeds inclusiever wordt en iedereen mee kan doen. Door in te zetten op acht thema's proberen wij zoveel als mogelijk fysieke en andere ongelijkheden weg te nemen voor mensen met een beperking. Dit doen we concreet door eigen "inclusief handelen" in al onze beleidsterreinen en uitvoeringstaken als rode draad te laten lopen; door andere organisaties en bedrijven te bewegen dit ook te doen en door onze eigen organisatie en huisvesting "inclusief" in te richten. Wij werken nauw samen met de Cliëntenraad Gehandicapten Heerlen. Zij adviseren ons regelmatig in concrete projecten en denken mee hoe wij Heerlen inclusiever kunnen maken. Daarnaast betrekken wij ook andere ervaringsdeskundigen zowel intern als extern.

Wat mag dat kosten?

Programma 6 - Sociaal Domein

	Rekening	Bijgestelde begroting	Begroting	Meerjarenraming		
	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Lasten	-255.185	-243.204	-232.834	-233.088	-232.921	-232.838
Baten	82.132	77.089	71.468	71.473	71.320	71.320
Totaal saldo van baten en lasten	**-173.053**	**-166.115**	**-161.366**	**-161.616**	**-161.602**	**-161.518**
Toevoeging reserves	-331	-10	-8	-8	-8	-7
Onttrekking reserves	30	1.156	28	28	27	27
Resultaat	**-173.355**	**-164.970**	**-161.346**	**-161.596**	**-161.582**	**-161.498**

Bedragen x € 1.000

Specificatie kernthema's (saldo)

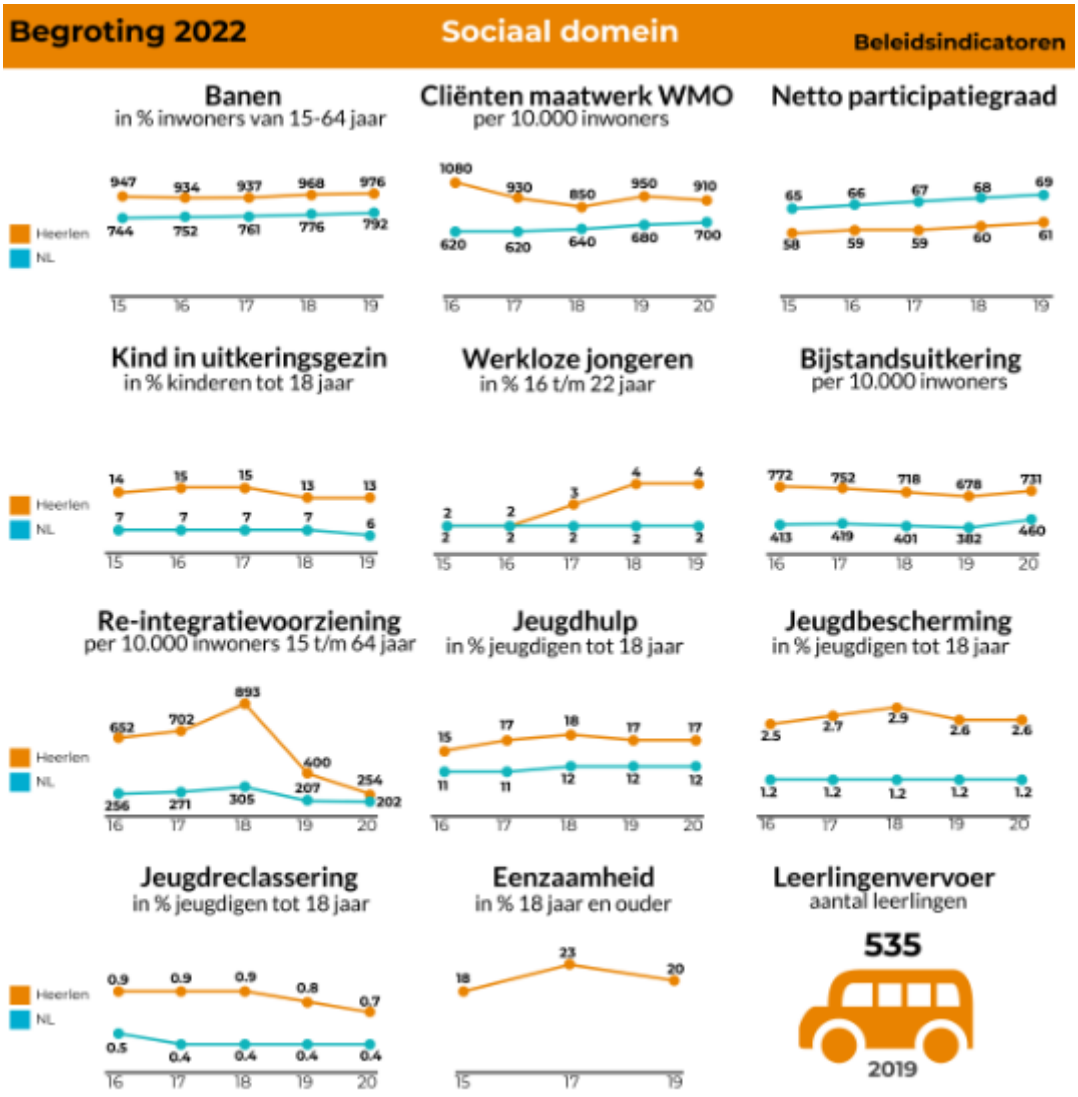
	Rekening	Bijgestelde begroting	Begroting	Meerjarenraming		
	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Sociale basisvoorzieningen	-9.431	-4.416	-4.493	-4.450	-4.428	-4.411
Jeugd maatwerkvoorzieningen	-45.437	-40.565	-43.108	-43.016	-43.670	-44.262
Volwassenen maatwerkvoorzieningen	-71.415	-72.411	-65.524	-67.255	-67.706	-68.292
Arbeidsmarktbeleid	-37.946	-37.273	-36.917	-35.686	-34.595	-33.367
Inkomensondersteuning	-7.964	-9.902	-9.691	-9.668	-9.662	-9.645
Buurtgericht werken	-505	-690	-911	-871	-871	-871
Integraal ouderenbeleid	-355	-859	-722	-670	-670	-670
Bestemming	-302	1.146	20	20	20	20
Totaal	**-173.355**	**-164.970**	**-161.346**	**-161.596**	**-161.582**	**-161.498**

Bedragen x € 1.000

Risico's

- Stijging kosten jeugdhulp in relatie tot onvoldoende middelen die door het Rijk beschikbaar worden gesteld.
- Corona verandert de beschikbaarheid en kwaliteit van zorg en er ontstaat een grote vraag naar inhaalzorg en verlenging van zorg.
- Stijgende kosten voor WMO voorzieningen die worden toegekend en gefinancierd vanuit een open-einde regeling, o.a. door de aanzuigende werking van het abonnementstarief en door vergrijzing.
- Ontwikkeling van schuldhulpvragen en -dienstverlening naar aanleiding van de coronacrisis is onzeker.
- Met de invoering van nieuwe inburgeringswetgeving per 1 januari 2022, komt de regie over de inburgering terug naar de gemeente. Het Rijk verstrekt hiertoe middelen, die voor de onderwijs-route en de maatschappelijke begeleiding onvoldoende kunnen zijn.
- Afgelopen jaren zien we een toename van het aantal aanvragen en indicaties voor leerlingen-vervoer en bijbehorende kosten.

Beleidsindicatoren

Kernthema Sociale basisvoorzieningen

Wat gaan we er voor doen om onze maatschappelijke effecten te bereiken?

Onafhankelijke adviserende cliëntondersteuning
De samenwerking met MEE wordt middels een subsidieovereenkomst voortgezet vanaf 2022 tot en met 2024. Cliëntondersteuners helpen burgers om wegwijs te worden in het brede ondersteuningsaanbod in het Sociaal Domein, de hulpvraag te formuleren en te ondersteunen bij bezwaar en beroep. De mogelijkheid tot verkrijgen van deze adviserende ondersteuning wordt breder bekendgemaakt.

Heerlen STAND-BY!
WMO begeleiding, dagbesteding & respijtzorg is via een meerjarig contract ingekocht en geregeld via de coöperatie Heerlen STAND-BY! (HSB!). Dit betreft zowel de algemene als maatwerkvoorziening (Zorg in Natura (ZiN)). De opdracht aan HSB! loopt t/m 31 december 2023.
HSB! biedt zorg en ondersteuning aan kwetsbare Heerlenaren. Hierin wordt, waar mogelijk, samengewerkt met aanpalende terreinen zoals Jeugd (JENS), Beschermd Wonen en in de wijk met bijvoorbeeld de huisartsen.
In 2022 ligt de focus op de doorontwikkeling van de transformatie, het versterken van informele ondersteuning en een goede aansluiting bij de aanpak Heerlen-Noord, waar HSB! een stevige partner wil zijn.
Daarnaast starten wij volgend jaar de voorbereidingen op voor de nieuwe opdrachtverlening per 1 januari 2024. De vorm waarin wij deze nieuwe opdracht uiteindelijk gaan verlenen is onderdeel van het proces.

Informele zorg/mantelzorg
De coronacrisis heeft ook duidelijk gemaakt dat de druk op de mantelzorger onverminderd groot is, zelfs groter dan daarvoor. Continuering van de ondersteuning op een aanvaardbaar niveau is noodzakelijk. Dat kan met inzet van de Preventiecoalitie met CZ. Voornamelijk gaat het om versterking van de respijtzorg en versterking van de verbindingen tussen informele zorg, formele zorg en welzijn. We continueren de regionale samenwerking informele steun. Hierbij versterken we de afstemming tussen informele zorg onderling (Netwerk Informele Steun Heerlen) en met de formele zorg op basis van de door de informele instellingen opgestelde visie op Informele zorg.
Heerlen STAND-BY! kent naast de inzet van professionals ook diverse vormen van informele ondersteuning, waaronder maatjesprojecten, inzet van ervaringsdeskundigen, ouderenadviseurs en ondersteuning van mantelzorgers. Deze informele ondersteuning sluit aan bij de werkwijze van STAND-BY!. In 2022 zal extra ingezet worden op het nog verder verbinden van de diverse vormen van informele ondersteuning in Heerlen en de regio met de dienstverlening van STAND-BY!. Het netwerk Informele zorg en STAND-BY! willen hierin nauwer gaan samenwerken. Ook met het oog om onze krachten te bundelen in het werven en begeleiden van vrijwilligers.

Inburgering
Per 1 januari 2022 is de nieuwe Wet Inburgering van kracht. Daarmee komt de regie over de inburgering terug naar de gemeente. We zetten in op een stevige begeleiding van de inburgeraar. Het doel daarbij is dat de inburgeraar snel integreert, de taal zo goed mogelijk leert spreken en gaat participeren. Participatie gebeurt het liefst via werk. Welke begeleiding de inburgeraar krijgt is maatwerk.

Jeugdgezondheidszorg
In het regionale gezondheidsbeleid “Zuid Springt eruit” zijn de ambities opgenomen om de gezondheidsachterstanden in te lopen en tot een trendbreuk te komen. Vanuit de aanpak Trendbreuk worden interventies ontwikkeld en geïmplementeerd waarin de jeugdgezondheidszorg een belangrijke rol heeft. Denk hierbij aan de ketenaanpak overgewicht, de verdere uitrol van

Medische Advisering van de Ziekgemelde Leerling (M@ZL), de knooppunten kansrijke start en centering pregnacy.
Binnen het gezamenlijke Zuid-Limburgse Preventieakkoord zet Heerlen stevig in op de Limburgse Netwerkaanpak. Deze is gericht op leefstijlverandering bij kinderen en jongeren, om overgewicht en obesitas te voorkomen.

Jongeren Op Gezond Gewicht (JOGG)
In samenwerking met andere partijen blijven we een gezonde lijfstijl bij jeugdigen bevorderen. Dit doen we door het creëren van een omgeving waarin kinderen en jongeren structureel gezonder opgroeien, zowel op school als in de wijk.

Kansrijk van Start
Met het actieprogramma 'Kansrijk van Start Heerlen 2021-2023' bundelen de gemeente Heerlen en haar samenwerkingspartners de krachten. In een lokale coalitie worden projecten en activiteiten uitgevoerd met als doel gelijke kansen bij de start van het leven, het bijdragen aan een positieve gezondheid en een veilig opvoed- en opgroeiklimaat voor elk kind in Heerlen.
Het doorbreken van (intergenerationele) gezondheidsproblematiek en het creëren van gelijke startkansen voor elk kind vragen om langdurige volharding en inzet op dit thema. In het actieprogramma ligt de focus op meer aandacht voor jonge vaders, een sterkere gebiedsgerichte aanpak en betere samenwerking tussen de domeinen (denk aan het sociale en het medische domein). In 2022 gaan we acties versterken, versnellen en verbreden; we zetten nieuwe interventies op om de doelgroep nog beter te bereiken en te ondersteunen en we zetten in waar dit het hardst nodig is, zoals in Heerlen-Noord. We financieren dit met extra middelen, in aanvulling op het actieprogramma.
Naast de gemeentelijke aanpak wordt ook in Zuid-Limburg en in Parkstad samengewerkt op het gebied van de eerste duizend dagen van een kind. Dit gebeurt via projecten zoals 'Nu Niet Zwanger', 'VoorZorg' en 'Stevig Ouderschap' en 'Geboortezorg Flex'.

Preventieve mondzorg jeugd
We richten ons op de allerkleinste kinderen waarbij de eerste tandjes doorkomen. Dit doen we door een mondzorgcoach aan het consultatiebureau te koppelen. De mondzorgcoach kijkt bij kindjes in de mond en adviseert ouders over de juiste aanpak en het belang van de mondverzorging. Wegens de coronamaatregelen op het Consultatiebureau heeft de start van het project on-hold gestaan. Inmiddels is er weer meer mogelijk. Per eind 2021 is de mondzorgcoach dan ook actief op het consultatiebureau. Naast de allerkleinsten, kijken we ook naar kinderen vanaf 4 jaar. Om die reden is er in 2022 een mondzorgcoach gekoppeld aan Basisschool MijnSpoor. De coach zal kinderen en ouders informeren en adviseren ten aanzien van mondzorg. De projecten zijn een samenwerking tussen CZ, tandartsen, de GGD Zuid-Limburg, het primair onderwijs en de gemeente.

Jeugd- en jongerenwerk en jeugdparticipatie
JENS geeft invulling aan het jeugd- en jongerenwerk binnen haar opdracht Basishulp Jeugd. Hierbij wordt aansluiting gezocht met het sport- en cultuurprogramma in Heerlen zodat er een goede samenhang ontstaat tussen de diverse vormen van vrijetijdsbesteding.
Het kindercollege is ook in 2022 actief. Door het uitreiken van jeugdlintjes zetten we kinderen en jongeren die iets bijzonders hebben gedaan in het zonnetje.

Speeltuinen
Op basis van een evaluatie richten we het nieuwe speeltuinbeleid in. Belangrijk onderdeel hiervan is een vereenvoudiging van de beleidsuitvoering en bijbehorende administratieve afhandeling.

Scouting
We continueren het beleid gericht op autonomie en zelfsturing. Daarnaast evalueren we het scoutingbeleid, hierbij nemen we de veiligheids- en onderhoudssituatie van de accommodaties mee. Deze evaluatie is richtinggevend voor het beleid de komende jaren.

De aanpak Geweld in Afhankelijkheid (GIA)
In vervolg op het landelijk Programma Geweld Hoort Nergens Thuis, continueren we in 2022 de aandacht voor de onderwerpen en programmalijnen van de aanpak huiselijk geweld en kindermishandeling. Dit doen we door middel van: - nieuw beleid of nieuwe aanpak, - borging van bestaande aanpak en - een versteviging van de ketenaanpak en samenwerking op de thema's huiselijk geweld en kindermishandeling.
Daarnaast gaan we aan de slag met de uitkomsten van de nulmeting door het Verwey-Jonker Instituut naar de effectiviteit van de aanpak van huiselijk geweld in Zuid-Limburg. Een onderzoek dat in nog 12 andere Veilig Thuis regio's uitgevoerd wordt.
In 2022 vindt er bovendien een evaluatie plaats van de in 2021 gestarte Zuid-Limburgse commissie Zorg en Veiligheid, die ten doel heeft zorg en veiligheidsthema's meer en op grotere schaal met elkaar te verbinden.

Over welk bestaand beleid beschikken wij om dit te realiseren?

- Visie op informele ondersteuning (netwerk Informele Steun Heerlen);
- Speeltuinen: Beleidsnota Speeltuinen Samen Verder (oktober 2014);
- Scouting: Beleidsregel Scouting 2016;
- JOGG: Regionale gezondheidsnota 2020-2023: *Zuid Springt Eruit*;
- Notitie 'Wet Inburgering: Uitgangspunten bij de uitvoering';
- Notitie 'Begeleiding onder de nieuwe Wet Inburgering';
- Jeugdgezondheidszorg en Jongeren Op Gezond Gewicht: Nota Gezondheidsbeleid 2020-2023 'Zuid springt eruit' van de gemeenten Zuid-Limburg
- Kansrijk van Start: Actieprogramma Kansrijk van Start 2021-2023
- Actieprogramma Kansrijke Start Zuid-Limburg 2019-2021
- Plan van aanpak 'Versterken aanpak Kansrijke Start Parkstad Limburg 2020-2023'
- Speeltuinen: Beleidsnota Speeltuinen Samen Verder
- Geweld in Afhankelijkheid: Regiovisie GIA Zuid-Limburg (2019-2022) en Uitvoeringsagenda Zuid-Limburg van de Regiovisie Geweld Hoort Nergens Thuis

Wat gaat dat kosten?

KT Sociale basisvoorzieningen

	Rekening	Bijgestelde begroting	Begroting	Meerjarenraming		
	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Lasten	-9.939	-4.820	-4.723	-4.674	-4.652	-4.636
Baten	508	405	230	224	224	224
Totaal	**-9.431**	**-4.416**	**-4.493**	**-4.450**	**-4.428**	**-4.411**

Bedragen x € 1.000

Welke investeringen gaan we daarvoor doen?

Omschrijving	Begroting	Meerjarenraming		
	2022	2023	2024	2025
Scoutinggebouw St. Pytheas	162			
Totaal	**162**	**0**	**0**	**0**

Bedragen x € 1.000

Kernthema Jeugd maatwerkvoorzieningen

Wat gaan we er voor doen om onze maatschappelijke effecten te bereiken?

Basishulp Jeugd

Sinds 2019 voert de coöperatie JENS voor de gemeenten Heerlen, Voerendaal en Landgraaf de Basishulp Jeugd (ambulante jeugdhulp en lokaal preventieve activiteiten) uit. Met JENS is een meerjarig strategisch partnerschap aangegaan met daarin zoveel mogelijk ruimte voor de professionals. Preventieve activiteiten (zoals het jeugd- en jongerenwerk) en ambulante jeugdhulp worden door de inkoop Basishulp Jeugd nadrukkelijk met elkaar verbonden, waardoor makkelijker op- en afschaling van hulp plaatsvindt en waardoor jeugdigen en hun gezinnen eerder en beter op maat ondersteund kunnen worden. Door deze werkwijze krijgen jeugdhulpaanbieders de ruimte om de jeugdhulp te innoveren, gerichter samen te werken, expertise te bundelen en het aanbod op wijkniveau te organiseren.

De door JENS ingezette transformatie wordt in 2022 doorontwikkeld; zo wordt er steeds meer hulp in de buurt aangeboden (nu ruim 40%) in nauwe samenwerking met onderwijs, peuterspeelzalen en reguliere voorzieningen in de buurt. JENS voert haar Perspectiefplan uit met als doel een versnelling van de transformatie, onder andere via nauwe samenwerking met huisartsen waardoor deze beter op maat kunnen verwijzen. Ook wordt er ambulante hulp geboden, gericht op het voorkomen dat kinderen in (dure) verblijfshulp terecht komen.

In 2022 bereiden we de inkoop van de Basishulp Jeugd voor de jaren vanaf 2023 voor.

Residentiële jeugdhulp

De inkoop van de residentiële jeugdhulp en de crisishulp verloopt op Zuid-Limburgse schaal.
In het kader van de gewenste transformatie van de residentiële jeugdhulp zetten we in op verdergaande ambulantisering en gezinsgerichte vormen van hulp. We werken toe naar meer jeugdhulp in de vorm van gezinsvervangend verblijf, zoals gezinshuizen en pleeggezinnen, en een vermindering van het zwaardere residentieel verblijf.

De Gesloten en Intensief Klinische Jeugdhulp is per 2022 op een nieuwe wijze ingekocht. Dit betreft de zwaarste vormen van jeugdhulp. Deze inkoop moet bijdragen aan het leveren van maatwerk voor jeugdigen, innovatie in de jeugdhulp en samenwerking tussen partijen. Dit alles gericht op verdergaande ambulantisering van de hulp en het verminderen van het verplaatsen van jeugdigen tussen gezin en verblijfsinstelling. In 2022 voeren we de gezamenlijk opgestelde ontwikkelagenda uit.

In 2022 gaan we de nieuwe inkoop voorbereiden van de alternatieve vormen van wonen zoals de leefhuizen, gezinshuizen en pleegzorg. We besluiten eveneens, op basis van een evaluatie, of de leefhuizen regulier onderdeel uit gaan maken van het Zuid-Limburgse verblijfslandschap.

Leerlingenvervoer

Kinderen die niet dichtbij naar school kunnen of die niet zelfstandig naar school kunnen reizen door ziekte, een handicap of gedragsproblemen, komen in bepaalde gevallen in aanmerking voor leerlingenvervoer. Afgelopen jaren zien we een toename van het aantal aanvragen en indicaties voor leerlingenvervoer en bijbehorende kosten. We streven er bij het leerlingenvervoer naar dat kinderen zo zelfstandig als mogelijk is naar school gaan, eventueel met behulp van hun ouders. In 2022 gaan we kinderen en hun ouders hierbij extra ondersteunen. Daarmee vergroten we de zelfredzaamheid van kinderen en gaan we het leerlingenvervoer meer passend en op maat inzetten.
In 2022 continueren we de samenwerking met de Zuid-Limburgse gemeenten, dit zorgt voor een efficiënte aanpak en effectieve invulling van het vervoer.

Over welk bestaand beleid beschikken wij om dit te realiseren?

- Opdrachtomschrijving Basishulp Jeugd (Bijlage A bij de Aanbestedingsleidraad Basishulp Jeugd 2019-2022)
- Beleidskader Jeugd Zuid-Limburg 2019-2022
- Verordening leerlingenvervoer

Wat gaat dat kosten?

KT Jeugd maatwerkvoorzieningen

	Rekening	Bijgestelde begroting	Begroting	Meerjarenraming		
	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Lasten	-46.196	-40.799	-43.597	-43.492	-44.015	-44.607
Baten	759	234	489	476	345	345
Totaal	**-45.437**	**-40.565**	**-43.108**	**-43.016**	**-43.670**	**-44.262**

Bedragen x € 1.000

Kernthema Volwassenen maatwerkvoorzieningen

Wat gaan we er voor doen om onze maatschappelijke effecten te bereiken?

Beschermd Wonen & Maatschappelijke Opvang

In 2021 is de Uitvoeringsagenda Opvang en Beschermd wonen Parkstad 2021-2022 vastgesteld door alle colleges van Parkstad. In deze uitvoeringsagenda werken we intensief samen met de andere Parkstadgemeenten om te voorkomen dat mensen dak- en thuisloos worden.
Burgers die toch dakloos zijn geworden, vangen we op. Daarvoor hebben we verspreid over Parkstad verschillende vormen van opvang, al naar gelang de doelgroep en de begeleidingsbehoefte. Werken aan herstel staat altijd centraal. Dankzij de subsidie van het ministerie van VWS in het kader van "Een (t)huis, een toekomst" kunnen we daarbij nieuwe stappen zetten: van grootschalige opvang in Heugderlicht in Landgraaf naar wonen in de wijk: een ingerichte doorstroomwoning/appartement in één van de Parkstadgemeenten.
Daarnaast verwachten we in 2022 de eerste Skaeve Huse binnen Parkstad te realiseren, voor mensen die niet regulier gehuisvest kunnen worden (er worden er 21 verspreid over Parkstad gerealiseerd).
Voor jongeren die nog niet volledig zelfstandig kunnen wonen gaan we in een tweetal proeftuinen ervaringen opdoen met een nieuwe vorm van huisvesting met begeleiding, het begeleid wonen.
Op korte termijn zal het aanbod Beschermd Wonen worden uitgebreid met een Beschermd Wonen voorziening voor jong volwassenen met een licht verstandelijke beperking.
Met het oog op de doordecentralisatie Beschermd Wonen, die in 2023 gestalte zal krijgen, gaan we samenwerkingsafspraken maken met de Parkstadgemeenten over onder meer de financiering en gaan we aan de slag met de herijking van het aanbod Beschermd Wonen, onder andere door afspraken te maken tussen de sociale diensten. Samen realiseren we alternatieve vormen van opvang gespreid over Parkstad, zoals kleinschalige opvang voor jongeren in Kerkrade (het Credohuis).
In 2022 zullen minder mensen een beroep doen op Beschermd Wonen op basis van de WMO, vanwege wijziging van de Wet langdurige zorg. Met aanbieders van beschermd wonen in onze regio zullen we de balans opmaken en zo nodig het aanbod herijken.

Medische advisering

Door de samenwerking met de huisartsen verder te verstevigen, willen we de kosten voor medische advisering door de GGD nog meer omlaag brengen. Daarbij beogen we tevens dat mensen alleen bij strikte noodzaak belast worden met een bezoek aan een GGD-arts.

Doelgroepenvervoer/ Omnibuzz

Normaal gezien is er sprake van een trendmatige stijging van het doelgroepenvervoer. Vanwege de coronacrisis speelt dit vooralsnog niet. Door het coronavirus is de vervoersbehoefte aanzienlijk afgenomen.
Daarbij komt ook dat onze inwoners vanaf eind 2020 in aanmerking komen voor een vervoersindicatie als er minimaal eenmaal per kwartaal een vervoersbehoefte is in het kader van de WMO; voorheen was dat eenmaal per jaar. De verwachting is desondanks dat wanneer de vaccinaties achter de rug zijn, het collectief vervoer weer als vanouds toeneemt. Om ervoor te zorgen dat de vervoerders ook na de coronacrisis kunnen blijven voortbestaan, zijn er continuïteitsafspraken gemaakt. Uiteindelijk werken we toe naar de realisatie van een efficiënte organisatie die in staat is regie te voeren over de uitvoering van al het doelgroepenvervoer, het vervoer te analyseren, door te ontwikkelen en de kwaliteit van het vervoer te optimaliseren.

Woningaanpassingen

Gezien de trend van stijgende uitgaven voor woningaanpassingen en rekening houdend met bestaande jurisprudentie wordt gekeken of er aanpassingen zijn die vanaf 2022 als algemeen gebruikelijk kunnen worden aangemerkt. Hierover zal overleg gevoerd worden met de woningcorporaties.

In 2022 zal een nieuwe aanbesteding worden opgestart voor de levering, plaatsing, onderhoud en verwijdering van trapliften vanaf 2023. Bij voorkeur wordt dit weer in gezamenlijkheid met andere Zuid-Limburgse gemeenten opgepakt. Het contractbeheer voor 2022 wordt conform de huidige afspraken voortgezet.

Hulpmiddelen
In 2022 is de sterfhuisconstructie voor de hulpmiddelen verstrekt vóór 2019, verlopen. Dit betekent een prijsstijging voor dit "oude" bestand in 2022 daar waar deze hulpmiddelen nog in gebruik zijn. Tegelijkertijd heeft de verwachte stijging van aanvragen in 2021 niet plaatsgevonden en is nog niet helder hoe zich dit ontwikkelt in 2022. Hercontroles en strakke indicering zorgen er daarbij voor, dat hulpmiddelen doelmatig worden ingezet, wat een positief effect heeft op het uitstaand bestand.
In 2022 wordt een besluit genomen over een mogelijke eenmalige verlenging van het contract met twee jaar met ingang van 1 januari 2023.

PGB's begeleiding/dagbesteding
Uit het oogpunt van bescherming van de kwetsbare burgers wordt een nadrukkelijke beoordeling van de PGB vaardigheid van burgers die van deze mogelijkheid gebruik willen maken voortgezet.
Het uitgangspunt blijft dat ondersteuning van onvoldoende PGB vaardige cliënten via ZIN geregeld wordt.

Toezicht
In 2022 is er een visie op toezicht op kwaliteit en rechtmatigheid binnen de WMO ontwikkeld. Als vervolg hierop worden concrete uitvoeringsafspraken gemaakt. Hierbij wordt ook contact gezocht met omliggende gemeenten.

Schuldhulpverlening
In 2022 verwachten we ook in Heerlen een toename van het aantal mensen met financiële problemen, mede als gevolg van de coronacrisis. De jongeren, mensen die hun werk zijn kwijtgeraakt, ondernemers die geen overheidssteun (meer) krijgen en andere mensen en gezinnen zullen we (blijven) ondersteunen. Deze financiële hulpverlening bieden we direct vanuit onze gemeentelijke organisatie, samen met maatschappelijke partners, de Kredietbank Limburg, bewindvoerders en stichtingen en organisaties die op een laagdrempelige manier hulp bieden bij (beginnende) financiële problemen. Vanuit dit netwerk bieden we effectief hulp aan mensen die dat nodig hebben en voorkomen we dat inwoners in een uitzichtloze financiële situatie belanden, met onaanvaardbaar hoge maatschappelijke kosten.
Omdat de effecten van nieuwe wetgeving binnen het schuldendomein in 2022 zichtbaar zullen worden, verwachten we ook een aantal bijstellingen in de wet- en regelgeving. Denk aan de lopende discussie over een BKR-registratie bij schuldhulpverlening. Gelukkig bieden onze integrale visie en de uitgangspunten van een jarenlang sociaal beleid de benodigde stabiliteit. Wij richten ons op de effecten die de wetgeving of de wijzigingen bij mensen hebben en benutten de mogelijkheden voor o.a. vroegsignalering en preventie.

Bijzondere bijstand voor kosten beschermingsbewind
Het vergoeden van de kosten van bewindvoering voor ongeveer 2000 Heerlenaren heeft al jaren een impact op onze begroting. Als gemeente hebben we namelijk geen invloed op het aantal mensen dat door de rechtbank onder bewind wordt gesteld en blijft het lastig regie te voeren op deze kosten. Daarentegen zetten we vastberaden de lijn van 2021, om daar waar mogelijk grip te krijgen en te houden op deze kosten, voort. De gecontroleerde bezuiniging en duidelijke regels die hebben geleid tot een afname van het aantal dossiers (ruim 300), zorgen ervoor dat we voor 2022 e.v. niet wederom extra budget moeten begroten. De uitvoering van de motie "Bewindvoeringskosten", aangenomen tijdens de begrotingsbehandeling voor 2021, heeft uiteindelijk geleid tot een besparing van € 250.000 per jaar. Het verschil tussen de oorspronkelijk bezuiniging zoals in de motie opgenomen en de bijstelling om te voorkomen dat mensen die in een schuldhulpverle-

ningstraject zitten in de problemen zouden komen (zoals vermeld in de Update Sociaal Domein van maart 2021), bedraagt € 520.000. Dat bedrag is voor 2021 zoals afgesproken gecompenseerd uit het positieve saldo van 2020. Omdat dit slechts een incidentele compensatie was, moet dit verschil nu meerjarig worden gecompenseerd.
Afgelopen jaar heeft gemeente Den Bosch besloten beschermingsbewind aan te bieden als algemene voorziening en hiertoe een "algemeen belang besluit" genomen. Wij volgen deze ontwikkeling van beschermingsbewind als economische activiteit van algemeen belang nauwgezet om te bekijken of dit in de toekomst ook in Heerlen mogelijk is. Vanuit de eerste ervaringen in o.a. Den Bosch krijgen we er zicht op of dit besluit standhoudt als het aan de rechter wordt voorgelegd, welke effecten dit besluit voor de betrokkenen hebben en welke financiële voordelen het uiteindelijk op zou kunnen leveren.

Over welk bestaand beleid beschikken wij om dit te realiseren?

- Visie Opvang en Beschermd Wonen Parkstad (2018-2026);
- Uitvoeringsagenda 2019-2020 Opvang en Beschermd Wonen Parkstad en Beekdaelen;
- Verordening en Uitwerkingsbesluit maatschappelijke ondersteuning 2020;
- Integraal Maatschappelijk Accommodatiebeleid Heerlen 2016;
- Gezondheid in Zuid-Limburg: van signaalrood naar bronsgroen 2016-2019;
- GR Omnibuzz;
- Contracten WMO;
- Integrale beleidskaders Participatie;
- Beleidsregel schuldhulpverlening;
- Beleidsplan Armoede en Schulden (titel volgt – is in ontwikkeling);
- Beleidsregel schuldhulpverlening;
- Verordening beslistermijn schuldhulpverlening Heerlen.

Wat gaat dat kosten?

KT Volwassenen maatwerkvoorzieningen

	Rekening	Bijgestelde begroting	Begroting	Meerjarenraming		
	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Lasten	-75.394	-75.454	-67.698	-69.436	-69.886	-70.473
Baten	3.979	3.043	2.174	2.181	2.181	2.181
Totaal	**-71.415**	**-72.411**	**-65.524**	**-67.255**	**-67.706**	**-68.292**

Bedragen x € 1.000

Kernthema Arbeidsmarktbeleid

Wat gaan we er voor doen om onze maatschappelijke effecten te bereiken?

In dit kernthema beogen we primair om zo veel mogelijk Heerlense burgers aan het werk te helpen en daarmee bijstandsonafhankelijk te maken. Secundair is het doel om zo veel mogelijk Heerlense burgers door ontwikkeling en participatie dichter bij de arbeidsmarkt te brengen.

Heerlen-Noord

De Vakschool is een samenwerkingsverband in oprichting in Heerlen–Noord met als uiteindelijk doel economische en maatschappelijke structuurversterking. Door samenwerking tussen maatschappelijke partners, onderwijs, re-integratie en bedrijven kunnen mensen via één platform alle benodigde vaardigheden voor een goede loopbaan opdoen. Dit gebeurt door mensen om of bij te scholen en te ondersteunen waar nodig in hun algemene én specifieke werknemersvaardigheden. Dit door het leren van nieuwe vaardigheden of begeleiding door een mentor. Via maatwerk kunnen mensen ontdekken waar ze goed in zijn en zich daar verder in bekwamen. Deelnemers kiezen uiteindelijk tussen tien werksferen; als de ene werksfeer iemand niet blijkt te liggen, kan hij of zij meteen overstappen naar een andere. Feitelijk biedt de Vakschool een compleet en flexibel traject van A tot Z. Binnen deze aanpak proberen we mensen op een innovatieve manier te bereiken onder andere door de inzet van Wijkontwikkelcoaches. Daarnaast gaan we uit van een brede doelgroep en kijken we naar de mogelijkheden van mensen en niet naar hun onmogelijkheden.

Uitstroom naar Werk

Binnen het kernthema Arbeidsmarktbeleid willen we zoveel mogelijk mensen aan het werk helpen. We zetten daarom, net zoals in voorgaande jaren, fors in op uitstroom naar werk. En daar waar dat niet direct lukt naar opleidings- en ontwikkeltrajecten. In 2022 krijgt de nieuwe werkwijze vanuit de geoptimaliseerde re-integratieketen verder vorm en versterken we daarmee de samenwerking met onze partners Werkgeversservicepunt Parkstad (WSP) en Stichting Werk voor Heerlen (WvH). WSP en WvH zijn hierdoor beter in positie en begeleiden zelfstandig naar werk en ontwikkeling. De efficiency en effectiviteit van de toeleiding naar werk wordt vergroot. Er zijn minder overdrachtsmomenten, daar waar mogelijk wordt er makkelijker geschakeld en ‘schotten’ tussen organisaties vallen weg. Hierdoor stromen zoveel mogelijk mensen uit naar duurzaam werk.

Cascademodel als organisatiemodel

De Heerlense re-integratieketen is ingericht conform het cascademodel. Dit model richt zich enerzijds op onze kandidaten en de kortste weg naar werk. Anderzijds zorgt dit model ervoor dat WSP, WvH en gemeente Heerlen zich bezig houden met de doelgroep waar zij het sterkst in zijn. WSP richt zich op het binnenhalen van werk bij werkgevers en het matchen met kandidaten met arbeidspotentie. WvH richt zich op ontwikkeling van klanten. Op deze manier brengen we Heerlense bijstandsgerechtigden zo snel als mogelijk naar betaald werk, leerwerktrajecten en/of andere ontwikkelplekken. WSP en WvH focussen in dit model op mensen die binnen één jaar toe te leiden zijn naar werk. Als bijstandsgerechtigden binnen dit tijdsbestek niet of nog niet klaar zijn voor de reguliere arbeidsmarkt krijgen zij een ander passend traject. Naast onze focus op re-integratie op de arbeidsmarkt, proberen we ook te voorkomen dat Heerlense burgers afhankelijk worden van een uitkering op bijstandsniveau. Hiervoor hebben we onze partners WSP en WvH gepositioneerd aan de toegangspoort naar een uitkering. In dit kader werken we ook nauw samen met partners zoals het UWV, onderwijsinstellingen en VSV.

Basisbanen

In 2019 zijn we van start gegaan met basisbanen. In een basisbaan ontwikkelen kandidaten, die net niet toe zijn aan een baan op de reguliere arbeidsmarkt, zich om verdere stappen te kunnen maken. In 2022 wordt het instrument basisbanen doorontwikkeld en realiseren wij 10 basisbanen in de gemeentelijke organisatie.

Over welk bestaand beleid beschikken wij om dit te realiseren?

- Meerjarige beleidskaders arbeidsmarktbeleid Parkstad;
- Participatiewet;
- Integrale beleidskaders re-integratie;
- Uitvoeringplan participatie;
- Participatieverordening;
- Verordening loonkostensubsidie;
- Verordening tegenprestatie;
- Beleidsregel re-integratie;
- Beleidsregel loonkostensubsidie;
- Beleidsregel tegenprestatie;
- Beleidsregel premiebeleid;

Wat gaat dat kosten?

KT Arbeidsmarktbeleid

	Rekening	Bijgestelde begroting	Begroting	Meerjarenraming		
	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Lasten	-44.756	-42.223	-37.035	-35.821	-34.708	-33.479
Baten	6.810	4.950	118	135	113	113
Totaal	**-37.946**	**-37.273**	**-36.917**	**-35.686**	**-34.595**	**-33.367**

Bedragen x € 1.000

Kernthema Inkomensondersteuning

Wat gaan we er voor doen om onze maatschappelijke effecten te bereiken?

Volumebeheersing algemene bijstand

In iedere begroting zitten onzekerheden, omdat we vooruitkijken naar het komende jaar en geen glazen bol hebben. Door corona is de onzekerheid momenteel groter dan normaal.
Door het coronavirus kwam voor het eerst in jaren een einde aan de daling van het aantal bijstandsgerechtigden. Het coronaeffect was echter minder erg dan gevreesd. De economie herstelt sneller dan voorzien en het aantal faillissementen is buiten verwachting laag. Onduidelijk is of de grote klap nog moet komen. Dat zal in 2022 duidelijk worden, als er geen economische steunmaatregelen meer zijn. Onduidelijkheid is dus troef, maar we zijn voorzichtig optimistisch.

Blijven investeren in armoedebeleid

Heerlen is een sociale stad en dat willen wij zo houden. De huidige sociale koers zetten wij voort. Voorzieningen houden we in stand, desnoods tegen de stroom in en bouwen we waar mogelijk uit.
Belangrijk vinden we dat zoveel mogelijk rechthebbenden gebruik maken van onze voorzieningen. Daarom blijven wij inzetten op de aanpak van ondergebruik.

Nieuwe taken statushouders

Door de invoering van de nieuwe Wet inburgering krijgen we er op 1 januari 2022 twee taken bij:
<u>Financieel ontzorgen statushouders</u>
De verplichte ontzorging bestaat uit het vanuit de bijstandsuitkering betalen van de huur, de rekeningen voor gas, water en stroom en de verplichte zorgverzekering. De ontzorging duurt zes maanden en gaat in op het moment dat het recht op bijstand ontstaat.
<u>Bevordering financiële zelfredzaamheid statushouders</u>
Gemeenten worden verantwoordelijk om statushouders te leren omgaan met geld. Begeleiding naar financiële zelfredzaamheid is maatwerk: de ene statushouder zal meer of langer begeleiding nodig hebben dan de ander. De vorm waarin de begeleiding wordt aangeboden is vrij.

Over welk bestaand beleid beschikken wij om dit te realiseren?

- Integraal beleidskader participatie;
- Integraal uitvoeringsplan participatie;
- Kindpakket;
- Verordening Afstemming;
- Verordening Handhaving;
- Verordening Inkomenstoeslag;
- Verordening Fit&Fun-regeling;
- Verordening Studietoeslag;
- Beleidsregel Algemene bijstand;
- Beleidsregel Bijzondere bijstand;
- Beleidsregel Inkomenstoeslag;
- Beleidsregel Briefadres;
- Beleidsregel Sociaal Medische Indicatie Kinderopvang;
- Beleidsregel Studietoeslag;
- Beleidsregel tegemoetkoming kinderopvang;
- Beleidsregel Terug- en Invordering, Boete en Verhaal Gemeente Heerlen (TIBV).

Wat gaat dat kosten?

KT Inkomensondersteuning

	Rekening	Bijgestelde begroting	Begroting	Meerjarenraming		
	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Lasten	-78.039	-78.359	-78.148	-78.125	-78.119	-78.102
Baten	70.075	68.457	68.457	68.457	68.457	68.457
Totaal	**-7.964**	**-9.902**	**-9.691**	**-9.668**	**-9.662**	**-9.645**

Bedragen x € 1.000

Kernthema Buurtgericht werken

Wat gaan we er voor doen om onze maatschappelijke effecten te bereiken?

Herijking buurtgerichte aanpak

In de afgelopen jaren hebben wij veel ervaring opgedaan met verschillende vormen van participatie. Denk daarbij aan onze eigen buurtgerichte aanpak met verschillende subsidieregelingen ter ondersteuning van initiatieven in de buurten. We hebben een divers netwerk van Buurtorganisaties. We hebben gewerkt volgens de methode Gebrookerbos. De stichting Frisse Wind stimuleert initiatieven in de verschillende buurten van onze gemeente. Het Heerlens Heitje stimuleert mensen om klussen in de openbare ruimte op te pakken. Enz, enz. Wij zijn trots op deze initiatieven en hebben hier veel van geleerd. Wij gebruiken onze ervaringen om samen met een sterke vertegenwoordiging vanuit alle stadsdelen en samen met alle relevante partijen in en uit de buurten tot een herijking van de buurtgerichte aanpak te komen. We zorgen daarbij voor integraliteit met de nieuwe kadernota leefbaarheid & veiligheid (blijven doorbouwen aan een veilige en leefbare stad voor iedereen) en het programma burgerbetrokkenheid. De herijking van de buurtgerichte aanpak moet leiden tot nog meer maatwerk per buurt zodat wij de verschillende behoeften in de verschillende buurten op een goede manier kunnen ondersteunen. Elke buurt is immers anders, kent zijn eigen dynamiek, kent zijn eigen organisaties en zijn eigen uitdagingen. Ook zullen de beleidsregels ter ondersteuning van initiatieven worden besproken en aangepast. 2022 zal in het teken staan van de verdere afstemming en daadwerkelijke inrichting van een op maat gesneden vorm van buurtgericht werken.

Binnen het thema Buurtgericht werken zullen wij in 2022 tevens inzetten op de organisatie van buurtbemiddeling. Samen met de maatschappelijke partners zoals STAND-BY! en woningcorporaties.

In 2022 evalueren we de samenwerking met Frisse Wind. Voor de periode na 2023 moeten we helder hebben hoe wij verder gaan met 'Frisse Wind' omdat de donatie van het VSB-fonds eindigt per 2023.

Heerlen-Noord

Heerlen kent diverse buurten met elk haar eigen kansen, problemen, mogelijkheden en uitdagingen. In de beschrijving van de opgave Heerlen-Noord wordt hier verder op ingegaan.

Specifiek vanuit de buurtgerichte aanpak zijn wij voor de buurten Kasteelkolonie/Hoofdstraat West en Vrieheide in 2021 een aanpak "Sociaal veilig" gestart. Deze loopt door in 2022. Een aanpak die op basis van de goede ervaringen met operatie Hartslag gericht is op het oplossen van sociale en veiligheidsissues in de genoemde wijken. Daarmee bouwen wij alvast aan de structuur, organiseren we de randvoorwaarden en doen we ervaring op. Dit alles vooruitlopend op de brede en meerjarige aanpak die het programma Heerlen-Noord voorziet.
Het is duidelijk dat het programma Heerlen-Noord een grote impuls kan betekenen voor burgerbetrokkenheid en participatie in buurten. Naast gezondheid, sociaal en veilig wordt ook geïnvesteerd in de leefgebieden wonen, ruimte en onderwijs en werk. Een structurele verbetering voor de inwoners en buurten, een langdurige aanpak en dat kan alleen met een heldere buurtgerichte aanpak waarin de inwoners volop participeren. Wij willen het programma Heerlen-Noord als voorbeeld voor de betrokkenheid van onze inwoners neerzetten.

Buurtinitiatieven

Een buurt waarin mensen elkaar weten te vinden zorgt voor een betere buurt waarin het goed en fijn wonen is. Buurtinitiatieven dragen enorm bij aan cohesie en een leefbare en veilige buurt. Het aantal en de diversiteit in initiatieven stijgt ieder jaar. Door meer aanwezigheid in de buurt zijn we ook in staat om meer en andere mensen te bereiken, zodat niet alleen onze belangrijke voorlopers, maar ook steeds meer doelgroepen in actie komen. Vooral ook na de start, bij het onderhouden en

beheren van afspraken en contacten met de initiatiefnemers, is aanwezig zijn en ondersteuning voornaam.
In alle buurten zijn onze buurthelden en buurtvrienden actief in de openbare ruimte waarbij ze ondersteund worden vanuit Buurtregie. In 2021 is dit aantal "explosief" gestegen naar ongeveer 670 bewoners en stijgt het aantal nog steeds. In 2022 gaan we door met deze ondersteuning en zetten wij in op een nog bredere inzet van onze helden en vrienden.

Over welk bestaand beleid beschikken wij om dit te realiseren?

- Stadsvisie Heerlen;
- Beleidsregel subsidiëring buurtgericht werken 2016;
- Beleidsregel subsidiëring buurtactie Heerlen;
- Kadernota Integrale Veiligheid 2021-2022;
- Gezondheid in Zuid-Limburg: signaalrood naar bronsgroen 2016-2019;
- Visie de noodzakelijke buitenkans, visie op beheer en onderhoud van de fysieke leefomgeving in de gemeente Heerlen 2016-2023;
- Visienota Burgerbetrokkenheid 2019.

Wat gaat dat kosten?

KT Buurtgericht werken

	Rekening	Bijgestelde begroting	Begroting	Meerjarenraming		
	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Lasten	-505	-690	-911	-871	-871	-871
Baten	0	0	0	0	0	0
Totaal	**-505**	**-690**	**-911**	**-871**	**-871**	**-871**

Bedragen x € 1.000

Kernthema Integraal ouderenbeleid

Wat gaan we er voor doen om onze maatschappelijke effecten te bereiken?

Om onze ambitie 'gelukkig en gezond ouder worden in een veilige omgeving' te realiseren, zetten wij in 2022 verder in op de uitvoering van de 10 actielijnen die zijn vastgelegd in de ontwikkelagenda 'Ouder worden met toekomst!'.

Eenzaamheid en verbinding

Binnen de meerjarige agenda is de aanpak van eenzaamheid een speerpunt. Speciale aandacht geven we aan onze communicatie en een doorlopende campagne rondom eenzaamheid. We zijn gestart met het portretteren van mensen die hun eigen eenzaamheidsverhaal vertelden. Doel hiervan was het taboe op het thema te doorbreken. De campagne wordt verder voortgezet met verhalen van mensen die aangeven hoe zij hun eenzaamheid hebben aangepakt en wat dit met hun gedaan heeft. Hiermee willen we nog meer mensen stimuleren om hun eigen eenzaamheid kenbaar te maken en aan te pakken. Rode draad in de campagne is ons eigen telefonisch Meldpunt Eenzaamheid. Een meldpunt dat in 2020 gelanceerd is en waar burgers contact mee kunnen opnemen als zij gevoelens van eenzaamheid ervaren of als zij vragen hebben over het thema. Ook familieleden, buren, ondernemers en instellingen kunnen een melding doen als zij eenzaamheid signaleren. We zagen in 2021 een stijging in het aantal meldingen, waardoor wij ook in 2022 verder aandacht geven aan het bestaan van het meldpunt en het effect hiervan.
Om door te kunnen dringen tot de haarvaten van de buurten ondersteunen we burgers, initiatieven en pilots in de buurt. Zo gaan we in samenwerking een ontmoetingsbus inzetten. Met de ontmoetingsbus willen we mensen actief opzoeken met de 'sociale kaart' in de achterzak. Zo kunnen we mensen o.a. wijzen op onze ontmoetingspunten, op onze activiteiten die we kennen, maar ook kenbaar maken dat er ouderenadviseurs zijn die persoonlijk kunnen ondersteunen. Hiermee kunnen we dicht bij de burger komen. Bij het Zorgplein in Hoensbroek gaan we samen met KBO Limburg van start met een pilot waarbij we twee vaste ouderenconsulenten koppelen aan het Zorgplein. Deze ouderenconsulenten worden een vast, en hiermee vertrouwd gezicht, van het Zorgplein. De zorgprofessional van het Zorgplein kan de ouderenconsulent inschakelen indien zij bij een patiënt eenzaamheidsproblematiek signaleren. De ouderenconsulent gaat vervolgens het gesprek aan met de patiënt en brengt de behoefte van de patiënt in kaart en biedt ondersteuning waar nodig. De korte lijnen en de 'in-house' constructie is hierin uniek.
Daarnaast vindt in 2022 de verdere uitrol van de buurtcoalities naar de 4 wijken van Heerlen plaats en gaan we van start met de huisbezoeken nieuwe stijl door de nieuw geworven en getrainde ouderenconsulenten. Nieuw is hierbij dat we de doelgroep verder uitbreiden en ook mensen vanaf 66 jaar de mogelijkheid bieden dit huisbezoek aan te vragen.
Op regionaal niveau is Heerlen de kartrekker van de Zuid-Limburgse coalitie tegen eenzaamheid. Het ministerie VWS is onder de indruk van onze aanpak en heeft aangegeven ons ook voor aankomend jaar te willen ondersteunen. Wij worden gefaciliteerd in gratis aangeboden en op maat gemaakte workshops en masterclasses. Niet alleen voor de ambtenaren maar ook voor de bestuurders.

Het verbinden van jong en oud

We stimuleren activiteiten waar oudere en jongere Heerlenaren elkaar ontmoeten en helpen. We werken hierin nauw samen met onze eigen kennisinstellingen zoals Zuyd Hogeschool, Open Universiteit en Vista college. In het najaar van 2021 is er een pilot gestart voor leerlingen van het Vista college en ouderen. Hier wordt nadrukkelijk aandacht besteed aan het verbinden van jong en oud. Na een succesvolle pilot kan dit breder en structureel worden ingebed in het lesprogramma.
Verder willen we de betrokkenheid van ouderen op basisscholen vergroten en scholieren betrekken bij maatschappelijke vraagstukken in de buurt. Onze ideeën hierover willen we samen met het kindercollege afstemmen.

Dementievriendelijkheid
Dementie is een belangrijk onderwerp in een vergrijzende samenleving. Samen met de buurtorganisaties zet gemeente Heerlen zich in voor dementievriendelijke gemeenschappen. Hierbij ligt de focus op het delen en ontsluiten van kennis over dementie bij professionele organisaties, winkeliers, verenigingen, vrijwilligers en inwoners, bijvoorbeeld door de inzet van de training 'Omgaan met dementie'.
Het 'Mentality'-project van het Radboud UMC Nijmegen en Zuyd Hogeschool is in 2020 gestart met de eerste dementievriendelijke buurten in Heerlen; Aarveld/Bekkerveld en Caumerveld/Douve Weien. Doel van het project is om inzicht te krijgen in hoe succesvolle dementievriendelijke gemeenschappen gecreëerd en verduurzaamd kunnen worden. Een groep van professionals, ondernemers, mensen met dementie, vrijwilligers en onderzoekers gaan samen dementievriendelijke initiatieven ontwikkelen, uitvoeren en leren wat werkt en wat juist niet. Door corona heeft dit project in 2020 en 2021 grotendeels stil gelegen. In 2022 zetten we het project verder voort en in de daaropvolgende jaren rollen we dit verder uit over de gehele stad.

Armoede en (arbeids)participatie
We zien dat veel ouderen financiële voorzieningen onbenut laten. Dit komt omdat regelingen niet of onvoldoende bekend zijn of omdat gedacht wordt dat er geen recht op bestaat. Om mensen te stimuleren gebruik te maken van mogelijke voorzieningen om het inkomen aan te vullen wordt de voorzieningenwijzer ingezet. De voorzieningenwijzer is een instrument die mensen helpt om bewust keuzes te maken en beschikbare voorzieningen beter te benutten. Daarnaast willen we middels de voorzieningenwijzer de mogelijkheden voor kwijtschelding van gemeentelijke belastingen of waterschapsbelasting onder de aandacht brengen. Mensen kunnen een gratis adviesgesprek aanvragen met een van de financiële adviseurs van Alcander. De voorzieningenwijzer wordt tijdens een persoonlijk gesprek ingevuld en ter plekke wordt een advies gegeven. De adviseur kan hierin vervolgens ondersteunen door de klant te helpen bij het opzeggen en omzetten van verzekeringen, het aanvragen van een gemeentelijke regeling en het treffen van betalingsregelingen.
Het instrument wordt standaard ingezet tijdens de huisbezoeken 75+.

Vitaal en gezond ouder worden
Uit de gezondheidsatlas Zuid-Limburg blijkt dat veel Heerlense ouderen minder gezond zijn en eerder aangewezen zijn op zorg en ondersteuning dan ouderen in de rest van het land. Wij kijken breder naar het begrip gezondheid, o.a. door de principes van Positieve Gezondheid. Positieve Gezondheid is een benadering binnen de gezondheidszorg die niet de ziekte, maar een betekenisvol leven van mensen centraal stelt. De nadruk ligt op de veerkracht, eigen regie en het aanpassingsvermogen van de mens en niet op de beperkingen of ziekte zelf. Het voeren van regie over je eigen leven en zo lang mogelijk zelfredzaam blijven speelt ook een rol bij vitaliteit. De inzet van Positieve Gezondheid draagt hieraan bij.
De benadering van Positieve Gezondheid staat, samen met zingeving en welzijn, centraal in de pilot van het Europese project, Urbact Sibdev dat in oktober 2021 tot uitvoering wordt gebracht. Het betreft een kleinschalige pilot voor de duur van 6 maanden, waarin 2 Heerlense huisartsen uit Heerlen-centrum en Heerlen-Noord, Meander Zorggroep, de Open Universiteit en zorgaanbieders deelnemen. Doel is om welzijnsproblematiek bij ouderen aan te pakken, waardoor onnodige doorverwijzing naar een (zorg)professional voorkomen wordt. In de pilot selecteren de huisartsen een 35-tal patiënten die allen een traject aangeboden krijgen bij een welzijnscoach. De coach gaat met de patiënt aan de slag om het welbevinden te verbeteren en de veerkracht te versterken. Samen met de patiënt wordt gekeken waar iemand energie van krijgt. Vervolgens wordt de patiënt begeleid naar een zelfgekozen en passende activiteit in de wijk. De resultaten van deze pilot worden gedeeld met onze 7 Europese partnersteden.
Ook stimuleren wij ouderen om eigen verantwoordelijkheid te nemen door hen hierop aan te spreken, te faciliteren en te helpen. Een voorbeeld hiervan is het project Healthy Ageing dat wij in 2022 verder voortzetten. Dit samenwerkingsproject wordt uitgevoerd door de Open Universiteit en heeft als doel om ouderen te stimuleren om actief en gezond ouder te worden. Met gezond ouder

worden wordt in dit project bedoeld dat ouderen voor hun gevoel een zinvol en prettig leven leiden, en daarnaast fysiek, mentaal en sociaal zo goed mogelijk kunnen functioneren. De OU gaat dit o.a. uitvoeren door het gratis aanbieden van een beweegadvies-op-maat (Actief Plus) in combinatie met een brede integrale wijkaanpak gericht op fysiek, sociaal en digitaal actief worden en blijven. Er wordt zoveel mogelijk aangesloten bij activiteiten en initiatieven die al beschikbaar zijn voor ouderen.

De digitale maatschappij
In de huidige maatschappij krijgen digitale middelen een steeds belangrijkere plek en ouderen die niet digitaal vaardig zijn kunnen het gevoel krijgen dat ze geïsoleerd raken van communicatie en informatie. Ook kan het gevoelens van eenzaamheid vergroten. Papieren informatie en persoonlijk contact is hierdoor nog steeds zeer belangrijk. We stimuleren ouderen, samen met onze partners, om mee te doen in de digitale samenleving. Bij onze eigen digitale dienstverlening zorgen wij ervoor dat deze zo helder en toegankelijk mogelijk is. Zo gaan we onder andere in 2022 het gemeentelijk servicepunt in de bibliotheken evalueren om na te gaan of deze dienstverlening voldoende aansluit bij de behoefte van onze klanten en komt er een host in de publiekshal.
Het project Let's get digital wordt verder voortgezet. In dit project hebben gemeente Heerlen, de Open Universiteit en partners waaronder Alcander, Burgerkracht Limburg, Rabobank, SNS, Omnibuzz en Schunck de handen ineen geslagen om Heerlense 65 plussers die nu nog niet digitaal vaardig te zijn, digitaal vaardiger te maken. Dit gebeurt met trainingen op maat en concrete dingen die je dagelijks doet zoals internetbankieren, het inboeken van een rit bij Omnibuzz of videobellen.

Ouderen doen en denken mee
Ouderen geven aan mee te willen denken over het beleid dat betrekking heeft op hen. Zij willen betrokken worden bij zowel de beleidsvorming als de uitvoering ervan. Hier zijn we erg blij mee en daar maken we ook graag gebruik van. Deze leden vormen een brede en enthousiaste vertegenwoordiging van de ouderen in Heerlen. Daarnaast is er veel aan netwerkontwikkeling gedaan, o.a. met adviesraad MO, Seniorenvereniging Heerlen, KBO Limburg, de 3 Heerlense afdelingen van KBO, ANBO en de Zonnebloem. Er zijn natuurlijk ook regelmatig contacten met mensen uit de wijk over bijvoorbeeld burgerinitiatieven en niet te vergeten de mensen die we geportretteerd hebben in onze eenzaamheidscampagne.

Een veilige leefomgeving
We gunnen iedereen een veilige oude dag. Veiligheid heeft verschillende aspecten. Zo kun je denken aan veilig in huis, veiligheid in de openbare ruimte, veiligheid tussen mensen maar ook aan cybercrime. Op al deze facetten zetten wij, en onze partners in, om zo een veilige leefomgeving te creëren. In 2022 willen wij meer gaan inzetten op het voorkomen en verminderen van ouderenmishandeling.

Communicatie en beeldvorming
Om in contact te blijven met onze ouderen maken we gebruik van off- en online communicatie. We publiceren in de VIA Parkstad en de Parkstad Leeft! en daarnaast ook in de wijk- en buurtbladen. Online communiceren we via onze eigen social media kanalen, de kanalen van de gemeente Heerlen en via de online nieuwsbrief. We zijn hierin alert op ons taalgebruik en we communiceren op B1-niveau, om begrijpelijk en eenvoudig te communiceren.

We zetten onze communicatiemiddelen niet alleen in om ouderen te informeren maar om bij te dragen aan een positieve beeldvorming en om ouderen te stimuleren en inspireren om met ons mee te denken en te doen. De doelgroep is zeer divers, met een grote variatie aan achtergrond, vitaliteit, levensstijl, opleidingsniveau en inkomenspositie. Allemaal mensen met verschillende behoeftes en interesses. DE oudere bestaat niet, ondanks dat de hele doelgroep in de beeldvorming in het algemeen vaak als kwetsbaar wordt gezien. Echter een grote groep ouderen zet zich actief in voor onze maatschappij en leveren zowel sociaal als economisch een grote bijdrage en dit

brengen wij graag in beeld. Dat doen wij door middel van een postercampagne. Hier is in 2021 een start mee gemaakt.

Kennisdeling
We doen veel, maar we blijven ook nadenken, onderzoeken en leren. We willen met mensen praten en nieuwe dingen uitproberen. De kennis die we opdoen willen we structureel inzetten en delen. Dit doen we op veel fronten onder andere op buurtniveau met de buurtcoalities, op regionaal niveau met de kennisinstituten en landelijk met de G40. Ook op Europees niveau zijn we bezig met kennisdeling, door onze deelname aan het Urbact-Sibdev project. In dit Europese onderzoekstraject, waar Heerlen trekker van is, nemen nog 7 andere Europese steden deel. Heerlen doet hierin onderzoek naar ideeën en mogelijkheden om kwetsbaarheid en zorgbehoeften van ouderen te voorkomen. In het kader hiervan wordt een pilot gestart waarvan we de resultaten in 2022 evalueren en presenteren.

<u>Lokale inclusie</u>
Een samenleving waar iedereen gelijk is, dat is wat wij graag voor alle mensen willen. Mensen met een beperking horen hier ook bij. Een samenleving waarin iedereen er mag zijn, waarin iedereen mee kan doen en waar we naar elkaar omkijken. Om dingen uit te voeren en te bereiken gebruiken we onze Lokale Inclusie Agenda (Iedereen voor Elkaar!). Deze Lokale Inclusie Agenda heeft acht punten waar wij mee werken en verschillen weg willen nemen. Dit doen wij iedere dag in ons eigen werk en in het uitvoeren van ons werk. Andere organisaties en bedrijven vragen we ook dit te doen. We werken in 2022 verder aan de Lokale Inclusie Agenda. 'Niets over ons zonder ons' betekent dat we mensen met een beperking vragen met ons te praten, mee te denken en met deze punten te helpen. Vrouwen en kinderen met een beperking helpen wij ook. Met de volgende punten zijn wij bezig:

a. Onderwijs en ontwikkeling: in 2022 bouwen we verder aan een aantal scholen waar iedereen naartoe kan gaan. Bibliotheken maken we ook beter bereikbaar. We willen graag dat kinderen met en zonder beperking op dezelfde scholen samen kunnen leren en spelen. Mensen met een beperking praten op scholen met kinderen wat het betekent dat je niet alles kunt doen dat je wilt. Kinderen leren dat iedereen anders is en dat je ook op elkaar let en goed met elkaar omgaat.

b. Thuis, wonen waar en hoe je wilt: In 2022 willen wij het woonzorgonderzoek afgerond hebben. In het woonzorgonderzoek onderzoeken wij onder andere de woningmarkt voor ouderen en kwetsbare inwoners in Heerlen. Welke soorten woningen zijn beschikbaar en wat hebben onze inwoners nodig? Welke woningen gaan we realiseren, zodat inwoners kunnen wonen hoe ze willen en waar ze in Heerlen willen (bijvoorbeeld door –aangepaste- woningen, vormen van geclusterd wonen of levensloopbestendige woningen). Samen met huurdersorganisaties, woningcorporaties en zorg- en welzijnsorganisaties bekijken we hoe we invulling geven aan een concreet plan van aanpak en praktische pilots. Belangrijk is dat ook de welzijns- en zorgorganisaties aansluiten bij het realiseren van de woonzorgbehoeften van ouderen en kwetsbaren.

c. Werk en inkomen, maatschappelijke betekenis: we werken binnen Heerlen en de omgeving van Heerlen aan kansen op werk. Mensen met beperkingen hebben dan een betere kans op het krijgen van werk dat ze leuk vinden en waar ze goed in zijn. Dit doen we samen met organisaties en bedrijven. Denk hierbij aan Werk voor Heerlen en het Werkgeversservicepunt (WSP) Parkstad. Ook met maatschappelijk betrokken organisaties als de Stadswerkplaats Heerlen verkennen we wat we binnen inclusie voor elkaar kunnen gaan betekenen.

d. Vrije tijd: kunnen doen wat je wilt: we vinden het belangrijk dat mensen kunnen bewegen en sporten. We willen dat mensen met een beperking mee kunnen doen bij (sport)verenigingen en kunnen gebruikmaken van fitness- en beweegcentra. Met de resultaten vanuit het initiatief Sportakkoord Heerlen werken we aan een inclusiever sportbeleid. We werken samen met de regioconsulent van Iedereen Kan Sporten om dit te realiseren. Het is ook fijn wanneer mensen met

een beperking net zoals andere mensen evenementen in Heerlen kunnen bezoeken. Musea, winkels, restaurants, cafés en andere gebouwen die burgers kunnen bezoeken willen we zo goed mogelijk toegankelijk maken. Heerlen Mijn Stad, Visit Zuid Limburg, Schunck en Parkstad Limburg Theater zijn diverse partners waarmee we samenwerken om dit realiseren.
Daarnaast zijn voldoende toegankelijke toiletten erg belangrijk. Studenten onderzoeken hoe we het aantal toegankelijke en opengestelde toiletten in het centrum kunnen verhogen. Ook hier betrekken we partners zoals Heerlen Mijn Stad bij.

e. Vervoer (jezelf kunnen verplaatsen, toegankelijke openbare ruimte): op veel plekken in Heerlen werken we aan veilige en toegankelijke buitenruimte. Denk hierbij aan pleinen, parken, winkelstraten en woonomgeving. Ook maken we gebouwen toegankelijker zoals ons stadhuis. Mensen met een beperking worden betrokken bij plannen in de openbare ruimte en gebouwen. Ervaringsdeskundigen bezoeken (periodiek) locaties en vertellen ons hoe ze dit vinden. We vinden het ook belangrijk dat mensen met een beperking veilig en zelfstandig kunnen reizen. Met vervoersbedrijven praten we hoe dit het beste kan.

f. Welzijn, gezondheid en ondersteuning: we komen tot verbetering van de bereikbaarheid en toegankelijkheid van buurtpunten en het ziekenhuis. Denk hierbij aan ontwikkelingen van brede maatschappelijke voorzieningen in de wijken waar verschillende organisaties worden gehuisvest en er gebruik van maken.

g. Burgerschap: politieke en maatschappelijke activiteiten, stemlokalen: voor het stemmen bij de verkiezingen in 2022 zorgen we dat stemlokalen goed bereikbaar zijn. We zetten weer een stemmal in voor inwoners met een visuele beperking. Mensen met een beperking kunnen zelfstandig stemmen. Vrijwilligers in de stemlokalen trainen we om die burgers te informeren die moeite met stemmen hebben. Vanuit burgerbetrokkenheid en lokale democratie starten campagnes om mensen in Heerlen naar de stembus te krijgen. We willen meer met de burgers in de wijken praten en burgers denken met ons mee. Hoe kunnen wij dingen beter doen. Met het project Iedereen voor Elkaar Heksenberg hebben we als doel om binnen de wijk op een creatieve wijze blijvende verbinding(en) te realiseren tussen inwoners met en zonder beperking.

h. Gemeente als organisatie: werkgeverschap, eigen huisvesting, website, beeldvorming: we vinden het belangrijk dat medewerkers hun werk met plezier doen en goed doen. We vinden het ook belangrijk dat medewerkers burgers goed helpen. Medewerkers informeren en trainen we hoe ze om kunnen gaan met mensen die moeite hebben met bewegen, met denken of praten. Via onze communicatieberichten geven we informatie, betrekken we mensen, werken we samen en laten we mooie verhalen zien. Als gemeente vinden wij het ook belangrijk dat iedereen bij ons kan werken, dus ook mensen met een beperking.

Bij onderwerpen van de Lokale Inclusie Agenda werken we veel samen met de Cliëntenraad Gehandicapten Heerlen en de Adviesraad MO.

Over welk bestaand beleid beschikken wij om dit te realiseren?
- Integraal Ouderenbeleid: Ouder worden met Toekomst 2020-2023;
- Uitwerkingsagenda ouderenbeleid 2020-2023;
- Lokale Inclusie Agenda (LIA) ‘Iedereen voor Elkaar!’.

Wat gaat dat kosten?

KT Integraal ouderenbeleid

	Rekening	Bijgestelde begroting	Begroting	Meerjarenraming		
	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Lasten	-355	-859	-722	-670	-670	-670
Baten	0	0	0	0	0	0
Totaal	**-355**	**-859**	**-722**	**-670**	**-670**	**-670**

Bedragen x € 1.000

3.1.7 Programma Volksgezondheid en Milieu

Portefeuillehouders: Peter van Zutphen, Charles Claessens, Jordy Clemens

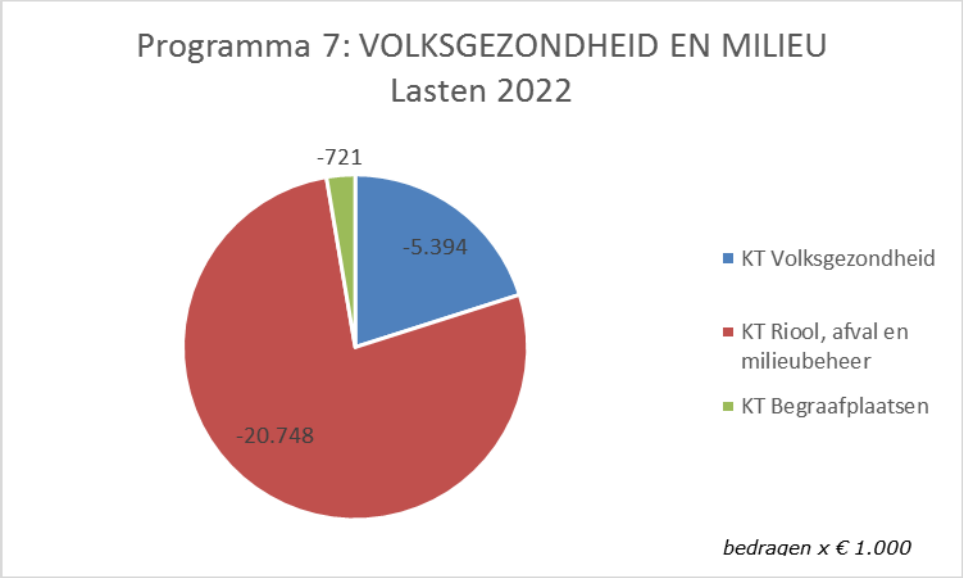
Wat willen we bereiken?

Volksgezondheid

We streven naar een gezonde en veilige leefomgeving voor iedereen, waarbij onze inwoners zo snel en eenvoudig mogelijk ondersteuning aangeboden krijgen, daar waar zij dat nodig hebben. We willen het aantal jeugdigen en gezinnen waar het goed mee gaat vergroten en daarmee het aantal jeugdigen en gezinnen, dat in de toekomst aanspraak zal maken op zwaardere hulp verminderen.

Op tal van gezondheidsfactoren scoort Zuid-Limburg - en met name Heerlen - beduidend slechter ten opzichte van de rest van het land. Ons streven naar een gezonder Zuid-Limburg vraagt om een trendbreuk. In het regionale gezondheidsbeleid (2020-2023) hebben we met het Regionale Programma Trendbreuk onze ambitie vastgelegd om die achterstand ten opzichte van het landelijke gemiddelde binnen tien jaar met een kwart in te lopen. Wij leggen daarbij de focus op de periode van -1 jaar tot en met 18+ (jongvolwassenen) zodat alle Zuid-Limburgse kinderen gezond, veilig en kansrijk kunnen opgroeien.

Wat mag dat kosten?

Programma 7 - Volksgezondheid en milieu

	Rekening	Bijgestelde begroting	Begroting	Meerjarenraming		
	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Lasten	-25.125	-24.628	-26.863	-26.028	-26.224	-26.290
Baten	20.266	21.228	22.046	21.854	21.893	21.879
Totaal saldo van baten en lasten	**-4.859**	**-3.400**	**-4.818**	**-4.174**	**-4.331**	**-4.412**
Toevoeging reserves	-200	0	0	0	0	0
Onttrekking reserves	961	260	0	0	0	0
Resultaat	**-4.098**	**-3.140**	**-4.818**	**-4.174**	**-4.331**	**-4.412**

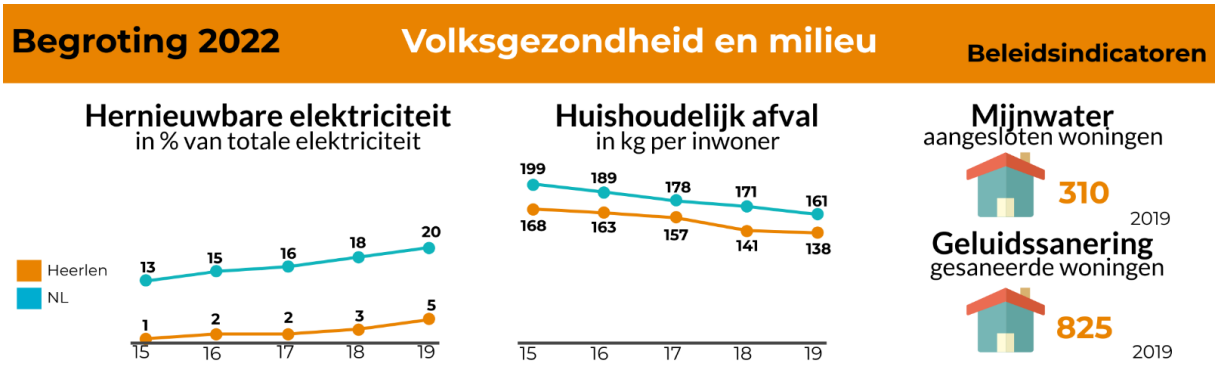
Bedragen x € 1.000

Specificatie kernthema's (saldo)

	Rekening	Bijgestelde begroting	Begroting	Meerjarenraming		
	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Volksgezondheid	-6.097	-5.015	-5.371	-5.390	-5.409	-5.408
Riool, afval en milieubeheer	1.568	1.796	836	1.524	1.377	1.285
Begraafplaatsen	-330	-181	-283	-308	-298	-289
Bestemming	761	260	0	0	0	0
Totaal	**-4.098**	**-3.140**	**-4.818**	**-4.174**	**-4.331**	**-4.412**

Bedragen x € 1.000

Beleidsindicatoren

Kernthema Volksgezondheid

Wat gaan we er voor doen om onze maatschappelijke effecten te bereiken?

Ook 2022 zal in het teken staan van de aanpak Trendbreuk. Een cruciaal onderdeel in de Trendbreuk is het project Kansrijke Start. Het project Kansrijke Start wordt niet alleen op Zuid-Limburgse schaal uitgerold, dankzij de RegioDeal middelen is er in Parkstad een extra projectleider aangesteld. Hierdoor kunnen we nog actiever inzetten op ondersteuning voor zwangere vrouwen, jonge ouders en het jongste kind. In 2022 zullen nieuwe projecten starten zoals geboortezorg Flex (extra kraamzorg) en Centering Pregancy (verloskundigenzorg in groepsverband). Centraal staat altijd de verbinding en samenwerking van professionals tussen het medische en sociale domein.

De coronacrisis

De GGD gaat ervan uit dat de impact van COVID-19 ook in 2022 nog omvangrijk zal zijn. Gedacht kan worden aan de afbouw van de COVID-organisatie, onderzoeken en analyses die invloed hebben op de positie van de GGD, maar ook inzet op de nazorg van de COVID-patiënten en het effect van vaccinaties op de inwoners.

Veilig Thuis (VT)

De regiovisie *Geweld hoort nergens Thuis* wordt in 2022 verder voortgezet. De ambitie is om huiselijk geweld te vermijden, of dit in een zo vroeg mogelijk stadium te signaleren en daarop adequaat te reageren. Voor een goede overdracht van casuïstiek zijn de eerder gestarte routeertafels een belangrijk instrument dat ook in 2022 wordt verstevigd. Ook zal Veilig Thuis in 2022 verder investeren in de verbinding met partners zoals gemeentelijke toegangsteams, het onderwijs, veiligheidshuizen, de politie, de kinderbescherming, de Strafketen etc. wegens het duurzaam stoppen van geweld. Centraal hierin staat dat de partners elkaar echt goed leren kennen en dezelfde taal spreken om de samenwerking in de keten te kunnen verstevigen.

Jeugdgezondheidszorg

De Jeugdgezondheidszorg (JGZ) gaat per 2022 aan de slag met het nieuwe dienstverleningspakket. Centraal hierin staat het toewerken naar een langjarige vertrouwensrelatie met het gezin en maatwerk bieden aan kinderen en gezinnen; afgestemd op wat zij nodig hebben. In 2022 gaat de JGZ aan de slag met haar nieuwe transitie, met het jaar 2025 als stip op de horizon.
Daarnaast hebben een groot deel van de Trendbreuk interventies raakvlak met de JGZ. Besloten is dat de interventies Voorzorg en Stevig Ouderschap vanaf 2022 structureel geborgd zijn de begroting van de JGZ.

Over welk bestaand beleid beschikken wij om dit te realiseren?

- Nota Gezondheidsbeleid Zuid-Limburg 2020-2023, Zuid springt eruit; Zuid-Limburg zet nieuwe trend in gezondheid.

Wat gaat dat kosten?

KT Volksgezondheid

	Rekening	Bijgestelde begroting	Begroting	Meerjarenraming		
	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Lasten	-6.169	-5.039	-5.394	-5.414	-5.433	-5.432
Baten	72	24	24	24	24	24
Totaal	**-6.097**	**-5.015**	**-5.371**	**-5.390**	**-5.409**	**-5.408**

Bedragen x € 1.000

Kernthema Riool, afval en milieubeheer

Wat gaan we er voor doen om onze maatschappelijke effecten te bereiken?

Integraal Waterplan Regio Parkstad Limburg en Watertakenplan Heerlen 2020-2024
Vanaf 2020 wordt voor het Integraal Waterplan Regio Parkstad een gezamenlijk programma uitgevoerd met een regionale organisatie en gezamenlijke middelen. Dit is verder uitgewerkt voor Heerlen in het Watertakenplan Heerlen 2020-2024 met een uitvoeringsprogramma en een kostendekkingsplan.

Klimaatadaptief handelen
Klimaatadaptief handelen is sinds 2020 ons motto. Dit realiseren wij door het uitvoeren van verschillende projecten zoals Operatie Steenbreek, stimuleringsregeling afkoppelen, stimuleringsregeling voor groene daken en groene gevels, afkoppelen gemeentelijk vastgoed en afkoppelen openbare ruimte bij renovatie en/of vernieuwingsprojecten.

Bewustwordingscampagne Waterklaar
Op Parkstadniveau wordt de campagne "Waterklaar" gevoerd om bewoners, bedrijven en instellingen meer bewust te maken van hun eigen rol en verantwoordelijkheden bij het waterbeheer en hierin ook daadwerkelijk actie te ondernemen. Onderdeel van de bewustwordingscampagne is de afkoppelregeling op Parkstadniveau.

Klimaatadaptatieplan
In 2022 werken wij samen met de Parkstadgemeenten, de Stadsregio Parkstad Limburg en maatschappelijke partners, activiteiten uit om overlast van extreme warmte, extreme regenval en droogte daar waar haalbaar te beperken. Dit doen we volgens de uitvoeringsagenda en het samenwerkingsmanifest van de Klimaatadaptatiestrategie Parkstad Limburg.

Onderzoek bovenregionale samenwerking waterketen Limburg
Gedurende een langere periode (vanaf 2016) is gewerkt aan het verder vormgeven van de samenwerking in de waterketen in Limburg. De gemeente Heerlen doet actief mee aan dit onderzoek om, in de waterketen, een Limburg brede organisatie op te richten.

Huishoudelijk afval en grondstoffen
We gaan verder met de scheiding van grondstoffen en we gaan de communicatie gericht inzetten op de kwaliteitsverbetering van PMD en ontwijkgedrag. Ook kijken we nadrukkelijk naar kansen voor de verduurzaming van de inzamelvoertuigen. Samen met de Rd4 gemeenten stellen we een nieuw grondstoffenplan met uitvoeringsmaatregelen op voor de periode van 2022-2026. Belangrijkste thema's waar we op gaan focussen:

- Iedereen doet mee;
- Duurzame dienstverlening en voorzieningen;
- Kostenbeheersing;
- Schone buurt.

Circulaire economie
Op Limburgse schaal zal de circulaire aanbesteding van GFT en restafval in de markt worden gezet voor de periode na 2023. In het nieuwe grondstoffenplan zal het landelijk programma 'Nederland Circulair 2050' worden meegenomen.
We gaan met onze inkopen maatschappelijk verantwoord bijdragen aan onze beleidsdoelstellingen in het snijvlak van de Global Goals, People-Planet-Profit en programma Duurzaamheid. Door inzet van meer opleiding, gerichte instrumenten, inspirerende communicatie en monitoring van resultaten gaan we MVI deskundig, doelgericht en met impact toepassen. Ook blijven we FairTrade stimuleren en brengen we Global Goals onder de aandacht.

We gaan bij sloop- en bouwprojecten werken met minder materiaalgebruik, minder milieubelasting en minder waardeverlies. In 2030 wordt Nederland geacht 50% circulair te zijn, in 2050 100%. In de Transitieagenda Circulaire Bouweconomie is voor 2023 de doelstelling opgenomen dat alle overheden circulair aanbesteden in de bouw. Dat houdt in dat onze GGW-projecten circulair moeten worden aanbesteed, d.w.z. gebruikte materialen meer hoogwaardig toepassen, maar ook andere ontwerpstrategieën, businessmodellen en aanbestedingsvormen gebruiken. Niet alleen bij GWW-projecten maar ook bij nieuwbouw van eigen vastgoed.
Daarvoor is nodig dat we ons voorraaddepot aanpassen, investeren in kennis en expertise, materialenpaspoorten en circulaire ontwerpadviezen laten opstellen en meer samenwerken met ketenpartners en belanghebbenden.

Gezonde leefomgeving
De EU-geluidsbelastingkaart wordt vastgesteld om in beeld te brengen welke vorderingen er zijn gemaakt in de beperking van weg- en spoorweglawaai. Voor de aanpak van geluidsisolatie van saneringswoningen (ouder dan 1986) wordt de resterende voorraad woningen onderzocht. Waar mogelijk worden geluid reducerende deklagen aangelegd om verkeerslawaai tegen te gaan.
Voor elektrische auto's krijgen we proactief 23 laadlocaties in de openbare ruimte erbij en gaan we starten met de voorbereiding van de volgende uitrol voor andere stadsdelen. Om stikstofdepositie te verminderen wordt in gemeentelijke bouwplannen opgenomen dat zoveel mogelijk met emissieloos materieel wordt gewerkt en duurzame energieopwekking wordt toegepast. Tegelijkertijd realiseren we daarmee gezondheidswinst in het kader van Schone Lucht Akkoord. We pakken voorlichting op over houtstook en gaan met ondernemers verkennen of we met Zero Emissie van goederentransport in het centrum ook aan Schone lucht en stikstofdepositie kunnen werken. We gaan ook ons elektrisch wagenpark verder uitbreiden.

Over welk bestaand beleid beschikken wij om dit te realiseren?
- Integraal Waterplan Regio Parkstad Limburg;
- Watertakenplan Heerlen 2020-2024;
- Regenwaterstructuurkaarten / Stresstest;
- Afvalbeheersplan 2014-2020 -> Grondstoffenplan 2022-2026
  (Het grondstoffenplan 2022-2026, zal naar verwachting einde 2021/begin 2022 in de raad komen);
- Beleidsvisie externe veiligheid (2010-2015) (actualisatie wordt opgenomen in Omgevingsvisie);
- Geluidsbeleid Heerlense evenementen (in de open lucht) 2017-2020;
- Actieplan geluid 2018;
- Duurzaamheidsvisie 2017;
- Schone Lucht Akkoord;
- Beleidskader elektrische laadinfrastructuur;
- Bodembeleidsplan Heerlen 2016;
- aanvulling Bodembeleidsplan-Nota bodembeheer PFAS gemeente Heerlen;
- PALET 2.0/3.0.;
- Regionale Energie Strategie Zuid-Limburg (RES 1.0);
- Regionaal Afwegings Kader grootschalige energieopwekking;
- Beleidsvisie openbare ruimte;
- Klimaatadaptatiestrategie Parkstad Limburg;
- Programma Duurzaamheid.

Wat gaat dat kosten?

KT Riool, afval en milieubeheer

	Rekening	Bijgestelde begroting	Begroting	Meerjarenraming		
	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Lasten	-18.142	-18.977	-20.748	-19.862	-20.042	-20.113
Baten	19.710	20.773	21.584	21.386	21.419	21.398
Totaal	**1.568**	**1.796**	**836**	**1.524**	**1.377**	**1.285**

Bedragen x € 1.000

Welke investeringen gaan we daarvoor doen?

Omschrijving	Begroting	Meerjarenraming		
	2022	2023	2024	2025
Rioolrenovaties	5.484	5.484	5.484	3.484
Vervanging pompen en gemalen	75			
Totaal	**5.559**	**5.484**	**5.484**	**3.484**

Bedragen x € 1.000

Kernthema Begraafplaatsen

Wat gaan we er voor doen om onze maatschappelijke effecten te bereiken?

De begraafplaatsverordening 2014 wordt gemoderniseerd. Overbodige artikelen worden geschrapt, nieuwe noodzakelelijke elementen worden toegevoegd en daar waar nodig zullen passages worden aangepast naar de huidige maatstaven. Deze modernisering moet ervoor zorgen dat de begraafplaatsverordening weer toekomstbestendig is.
Verder wordt er groot onderhoud gepleegd op de begraafplaatsen daar waar dat nodig is. Graven waarbij de verlengde termijn om over te gaan tot het ruimen verlopen is worden daadwerkelijk geruimd, diverse paden worden vervangen waarvan geconstateerd is dat deze slecht zijn en er wordt een nieuw stuk begraafplaatsen ontsloten op de gemeentelijke begraafplaats op de Randweg om zo ruimte te creëren voor meer graven. Het reguliere onderhoud van alle begraafplaatsen blijft belangrijk en een punt van aandacht.

Voor de gemeentelijke begraafplaats op de Akerstraat en de Sint-Jan in Hoensbroek wordt onderzocht hoe het funeraire erfgoed behouden en beschermd kan worden en de uitstraling op die begraafplaatsen gewaarborgd blijft.

Over welk bestaand beleid beschikken wij om dit te realiseren?

- Begraafplaatsverordening Begraafplaatsen 2014.

Wat gaat dat kosten?

KT Begraafplaatsen

	Rekening	Bijgestelde begroting	Begroting	Meerjarenraming		
	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Lasten	-814	-612	-721	-752	-748	-746
Baten	484	431	438	444	450	457
Totaal	**-330**	**-181**	**-283**	**-308**	**-298**	**-289**

Bedragen x € 1.000

Welke investeringen gaan we daarvoor doen?

Omschrijving	Begroting	Meerjarenraming		
	2022	2023	2024	2025
Trekker	71			
Padenstructuur begraafplaats Randweg	51			
Minigraver	34			
Kniklader	25			
Oplegger	25			
Overkapping tbv graafmachines	25			
Totaal	**231**	**0**	**0**	**0**

Bedragen x € 1.000

STATION

3.1.8 Programma Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Stedelijke Vernieuwing (VHROSV)

Portefeuillehouders: Loek Damen, Peter van Zutphen en Jordy Clemens

Wat willen we bereiken?

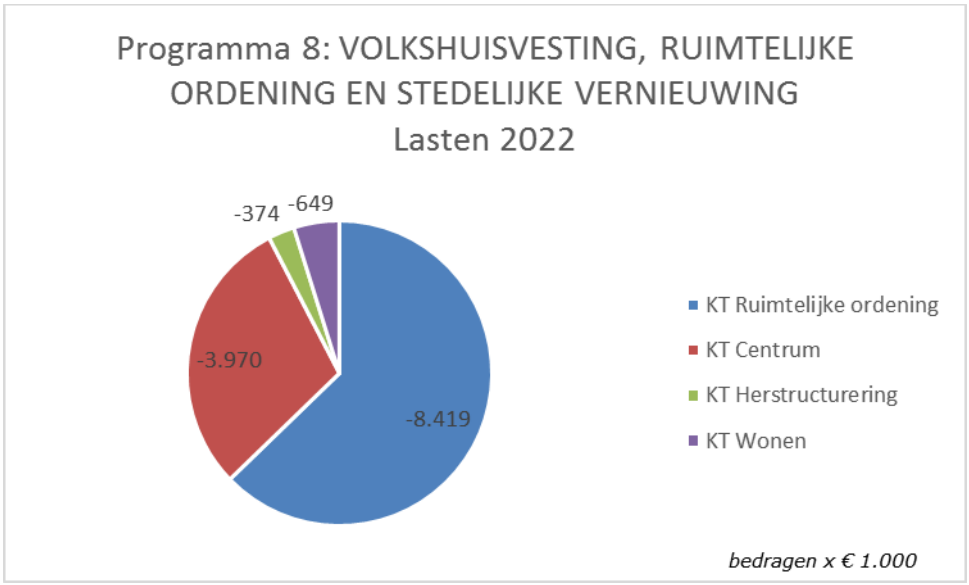
Heerlen wil, net als vele andere steden, een aantrekkelijke stad zijn om te wonen, te werken en te leven. Een stad ook, die zich bewust is van haar verleden, maar met de blik op de toekomst gericht. Daarbij staat 'het van buiten naar binnen denken' centraal: wij vragen onze burgers, ondernemers en maatschappelijke organisaties om aan te geven welke ruimtelijke wensen er leven en mee te denken over welke ruimtelijke ontwikkelingen goed zijn voor de stad.

We willen de woonfunctie en de kwaliteit van de openbare ruimte in het centrum versterken en we willen de woon- en leefkwaliteit in buurten en wijken verbeteren. Verder willen we de omvang van de woningvoorraad én de planvoorraad afstemmen op de behoefte, onder andere door sloop, nieuwbouw en transformatie. Wij streven naar een beter beleefbare groenstructuur als kwaliteitsimpuls voor de leefbaarheid van een stad in beweging.

De negatieve uitstraling van leegstaand vastgoed op de omgeving willen we beperken.

We willen samen met onze burgers, ondernemers en maatschappelijke organisaties beter sturing kunnen geven aan de fysieke leefomgeving. Wij zoeken hier tevens afstemming met regio, Provincie en Rijk.

Wat mag dat kosten?

Programma 8 - VHROSV

	Rekening	Bijgestelde begroting	Begroting	Meerjarenraming		
	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Lasten	-16.968	-8.016	-13.412	-9.188	-9.595	-9.462
Baten	13.698	2.352	2.466	1.996	1.996	1.996
Totaal saldo van baten en lasten	**-3.270**	**-5.664**	**-10.946**	**-7.192**	**-7.599**	**-7.466**
Toevoeging reserves	-3.568	-19	-26	-25	-25	-24
Onttrekking reserves	2.129	207	71	98	98	103
Resultaat	**-4.709**	**-5.476**	**-10.901**	**-7.119**	**-7.526**	**-7.387**

Bedragen x € 1.000

Specificatie kernthema's (saldo)

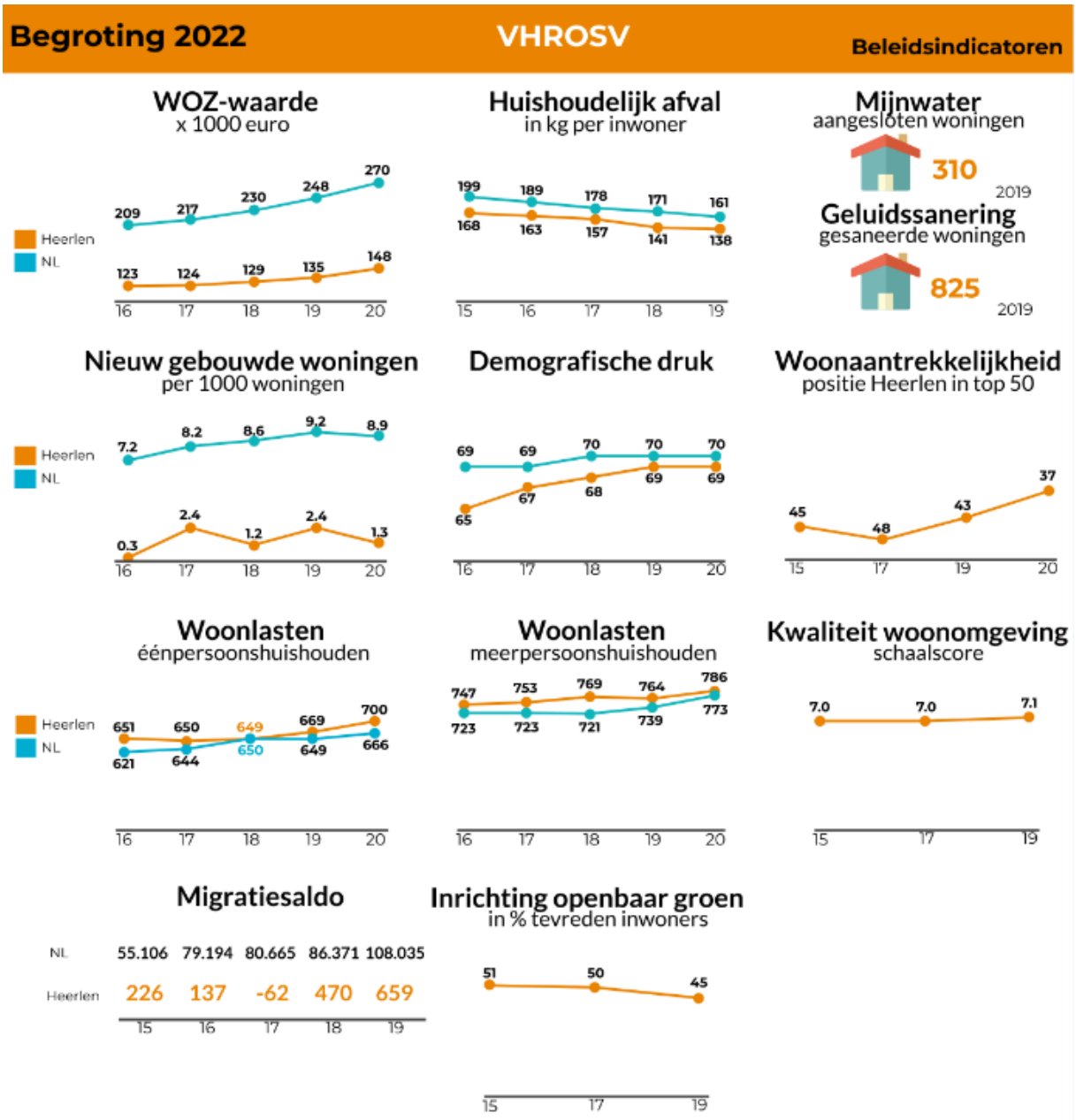
	Rekening	Bijgestelde begroting	Begroting	Meerjarenraming		
	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Ruimtelijke ordening	732	-2.636	-6.340	-3.992	-3.764	-3.778
Centrum	-3.382	-2.061	-3.650	-2.646	-3.191	-3.035
Herstructurering	-514	-383	-374	-422	-421	-430
Wonen	-106	-583	-581	-132	-223	-222
Bestemming	-1.440	188	45	73	73	79
Totaal	**-4.709**	**-5.476**	**-10.901**	**-7.119**	**-7.526**	**-7.387**

Bedragen x € 1.000

Risico's

- Claims van derden (juridische procedures en planschade);
- Projectenportefeuille (in relatie tot beschikbare budgetten en personele capaciteit);
- Impact Omgevingswet op lopende inhaalslag actualisering bestemmingsplannen;
- Implementatie Omgevingswet;
- Verbonden partijen (begrotingsresultaten);
- Veranderende bestuurlijke omgeving (Rijk, Provincie, regio, gemeentelijk);
- Personele capaciteit;
- Thematisch i.p.v. Integraal werken;
- Woningmarktcrisis;
- Loskomen uit krimpscenario vereist nieuwe manier van denken;
- Juridische claims en procedures;
- Slagvaardige organisatie bij het binnenhalen van (rijks)middelen voor concrete projecten en het uitvoeren ervan.

Beleidsindicatoren

Kernthema Ruimtelijke ordening

Wat gaan we er voor doen om onze maatschappelijke effecten te bereiken?

Regionale ruimtelijke ordening
Ruimtelijke ordening vindt plaats op verschillende schaalniveaus en Heerlen heeft als centrumgemeente binnen Parkstad en Tripoolstad binnen Zuid-Limburg hierbij een rol. De gemeentelijke bijdrage aan bovengemeentelijk ruimtelijk beleid zal in het kader van 'samenwerken als één overheid', zoals de omgevingswet verlangt, van belang blijven. We werken mee aan de doorontwikkeling van de Provinciale Omgevingsvisie met als onderdeel hiervan de regiovisie Zuid-Limburg. Ook wordt de Structuurvisie Parkstad Limburg geactualiseerd, wat moet leiden tot vernieuwde regionale afspraken, waaronder een regionaal afstemmingsdocument Omgevingsvisie.

Omgevingsvisie Heerlen
Het traject tot het vaststellen van de Omgevingsvisie betreft geen wettelijke verplichting in 2022. Dit is getemporiseerd en wordt hervat in 2022.

Bestemmingsplannen
In 2022 zijn de volgende actualiserende bestemmingsplannen in voorbereiding of in procedure: Heerlerbaan, Heerlen-West, Heerlen-Oost en Cityplan Heerlen. Bij de verdere actualisatie van bestemmingsplannen anticiperen we op de inwerkingtreding van de Omgevingswet. Daarnaast zullen, afhankelijk van ruimtelijke initiatieven van burgers en bedrijven, in 2022 ook nog ontwikkelingsgerichte bestemmingsplannen of ruimtelijke procedures worden begeleid.

Initiatievenmanagement
Om uitvoering te geven aan de gewenste begeleidende en faciliterende rol van de overheid bij initiatieven vanuit de samenleving wordt beter ingezet op initiatievenmanagement. We streven een werkwijze na waarbij vooraan met de vragensteller de wens of behoefte wordt afgetast, intern de mogelijkheden worden onderzocht en de vragensteller vervolgens in het proces van idee naar uitvoering wordt begeleid. In 2021 is een initiatievenmanager gestart zodat het proces verder kan worden geoptimaliseerd. Vooruitlopend op de doelstellingen van de nieuwe Omgevingswet zal de initiatievenmanager ook verder invulling geven aan de synergie met vergunningverlening. In pilots wordt, aan de hand van praktijkgevallen, bekeken wat de beste werkwijze in deze is.

Van buiten naar binnen denken
We leren steeds meer over het betrekken van onze inwoners bij planvorming en vergunningverlening. Verder communiceren we steeds meer in begrijpelijke taal. Via opleidingen maken we ons ook het klantgerichte gedachtengoed van de Omgevingswet eigen.

Boodschappenclusters
Voor een prettig leefklimaat willen we dat onze inwoners beschikken over complete en aantrekkelijke boodschappenclusters. In dit kader worden diverse ruimtelijke ontwikkelingen opgepakt.

Over welk bestaand beleid beschikken wij om dit te realiseren?

- Provinciaal Omgevingsplan Limburg 2014;
- Structuurvisie Ruimtelijke Economie Zuid-Limburg (SVREZL);
- Structuurvisie Wonen Zuid-Limburg (SVWZL);
- Intergemeentelijke Structuurvisie Parkstad Limburg;
- Structuurvisie Heerlen 2035;
- Structuurvisiebesluit Wonen en Retail;
- Regioprogramma 2010, Naar een duurzame vitale regio (transformatieplan);
- Regionale Woningmarktprogrammering Parkstad Limburg 2019-2022;
- Regionale woonvisie Parkstad Limburg, onderdeel Heerlen;
- Handreiking Palet 3.0;

- Groenbeleidsplan gemeente Heerlen;
- Bomenbeleidsplan;
- Beleidsregel 'Verkoop gemeentelijk vastgoed 2017';
- Nota Ruimtelijke Kwaliteit 2011;
- Kadernota beeldkwaliteit openbare ruimte centrum Heerlen ("Sjoeën Heële").

Wat gaat dat kosten?

KT Ruimtelijke ordening

	Rekening	Bijgestelde begroting	Begroting	Meerjarenraming		
	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Lasten	-11.042	-4.317	-8.419	-5.600	-5.373	-5.387
Baten	11.775	1.681	2.078	1.608	1.608	1.608
Totaal	**732**	**-2.636**	**-6.340**	**-3.992**	**-3.764**	**-3.778**

Bedragen x € 1.000

Kernthema Centrum

Wat gaan we er voor doen om onze maatschappelijke effecten te bereiken?

Zie hoofdstuk 4.11 Bestuursprogramma's.

Wat gaat dat kosten?

KT Centrum

	Rekening	Bijgestelde begroting	Begroting	Meerjarenraming		
	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Lasten	-4.626	-2.608	-3.970	-2.966	-3.511	-3.355
Baten	1.244	547	320	320	320	320
Totaal	**-3.382**	**-2.061**	**-3.650**	**-2.646**	**-3.191**	**-3.035**

Bedragen x € 1.000

Welke investeringen gaan we daarvoor doen?

Omschrijving	Begroting	Meerjarenraming		
	2022	2023	2024	2025
Centrum openbare ruimte	3.762	3.762	1.237	1.148
Romeins Museum	1.026	4.373	1.032	100
Rijwielstalling Maankwartier/station	925			
Overkapping Romeins badhuis	714	500	841	100
Schinkelkwadrant Zuid OR	437	437	437	437
Centrum gebouwen			2.500	2.500
Totaal	**6.864**	**9.073**	**6.046**	**4.285**

Bedragen x € 1.000

Kernthema Herstructurering

Wat gaan we er voor doen om onze maatschappelijke effecten te bereiken?

Aldenhofpark
Wonen Limburg, Woonpunt Vincio Wonen ronden de bouw van de grondgebonden en de appartementen af. Daarna richten wij het resterende deel van de openbare ruimte in.

Burgemeester Slanghenstraat
Naar aanleiding van de wateroverlast achten we het wijs deze percelen vooralsnog niet te verkopen en dus in eigendom te houden. Percelen kunnen wellicht van pas komen in aanpak wateroverlast ter plaatse.

Slakhorst
Afhankelijk van de te volgen procedure (wel of geen bestemmingsplanwijziging) gaat het plan begin of eind 2022 in uitvoering.

Leisure Lane
Voorzetten realisatie met verbinding Rondje Groeves.

Rondje Groeves
Aanleggen en opleveren met verbinding Leisure Lane.

Groeve Sibelco
Afhankelijk van of zwemmen in de groeve daadwerkelijk gerealiseerd wordt, het sluiten van een intentieovereenkomst, doorlopen van ruimtelijke procedures en de aanbesteding van de exploitatie.

Nicolaas Beetsstraat
Terug-overdragen van de openbare ruimte door ontwikkelaar aan de gemeente en afronden anterieure overeenkomst.

Christus Koningkerk
Afronden herontwikkeling van kerk tot archiefbewaarplaats met de omliggende openbare ruimte. Verhuizen van het archief van Rijckheyt. Het complex verhuren aan het Regionaal Historisch Centrum Limburg.

Hartslag Vrieheide
Verkennen van mogelijkheden om het project zowel in Regiodeal als programma Heerlen-Noord te laten landen. In de tussentijd zijn er al middelen gereserveerd om de formatie (tijdelijk) op te plussen in afwachting van honorering.

Wat gaat dat kosten?

KT Herstructurering

	Rekening	Bijgestelde begroting	Begroting	Meerjarenraming		
	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Lasten	-1.126	-440	-374	-422	-421	-430
Baten	612	58	0	0	0	0
Totaal	**-514**	**-383**	**-374**	**-422**	**-421**	**-430**

Bedragen x € 1.000

Welke investeringen gaan we daarvoor doen?

Omschrijving	Begroting	Meerjarenraming		
	2022	2023	2024	2025
Aldenhofpark	158			
Totaal	**158**	**0**	**0**	**0**

Bedragen x € 1.000

Kernthema Wonen

Wat gaan we er voor doen om onze maatschappelijke effecten te bereiken?

We stellen een actieplan vast om de ergste knelpunten op de woningmarkt aan te pakken en we voeren de actielijnen uit. In dat actieplan zal aandacht komen voor diverse tenders voor nieuwe woonlocaties/-producten, doelgroepenbeleid, betaalbaar houden van de voorraad en kwalitatieve toetsingskaders o.a. voor Heerlen-Centrum, oude linten, leefbare buurten en 'magic mix' (combi's wonen met zorg).
We werken daarnaast voor de wat langere termijn samen met de Parkstadgemeenten aan een nieuwe regionale woonvisie die meer recht doet aan de situatie op de woningmarkt.
We werken samen met onze woningcorporaties aan een betaalbare, geschikte en duurzame sociale huurwoningvoorraad. We streven naar een voldoende aanbod van goede kwaliteit voor iedereen die daar op grond van inkomen of anderszins aanspraak op maakt. Daarbij hebben we ook bijzondere aandacht voor wonen met zorg en woonruimteverdeling. Waar nodig betrekken we de zorgpartijen. We leggen de afspraken vast in prestatieafspraken tussen de corporaties, huurdersverenigingen en de gemeente.
We dragen bij aan het meerjarig programma voor Heerlen-Noord met als doel de leefbaarheid in dit gebied en het welbevinden van zijn bewoners structureel te verbeteren. Vanuit wonen hebben we daarbij aandacht voor het verbeteren van de kwaliteit van de bestaande woningvoorraad en uitvoering van het Volkshuisvestingsfonds. In het kader van de Regiodeal zijn we samen met onze woningcorporaties aan de slag met de uitvoering van de businesscases voor de wijken GMS en Hoofdstraat/Kastelenbuurt Hoensbroek ter verbetering van de leefbaarheid aldaar en stellen we nieuwe businesscases op voor de wijken Vrieheide en Slakhorst.
We gaan de beleidsnota kamerverhuur en de daarin opgenomen actielijnen uitwerken en uitvoeren. Het gaat om een kwaliteitskeurmerk, het introduceren van een vergunningenstelsel en een centraal register.
Het behoefterapport voor woonwagenstandplaatsen (Companen, juni 2020) in beleid moet worden meegenomen in de nieuwe regionale woonvisie die onder regie van Parkstad zal worden opgesteld.
We voeren de Starterslening uit die per 1 september 2021 operationeel is.

Over welk bestaand beleid beschikken wij om dit te realiseren?

- Structuurvisie Wonen Zuid-Limburg;
- Structuurvisiebesluit Ruim baan voor goede woningbouwplannen;
- Regionale woonvisie Parkstad, onderdeel Heerlen;
- Prestatieafspraken Parkstad 2019 – 2024;
- Prestatieafspraken Heerlen 2022;
- Woonruimteverdeelsysteem (Thuis in Limburg);
- Regiodeal Parkstad;
- Plan van aanpak Kamerverhuur Heerlen.

Wat gaat dat kosten?

KT Wonen

	Rekening	Bijgestelde begroting	Begroting	Meerjarenraming		
	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Lasten	-174	-650	-649	-200	-291	-290
Baten	68	67	68	68	68	68
Totaal	**-106**	**-583**	**-581**	**-132**	**-223**	**-222**

Bedragen x € 1.000

Welke investeringen gaan we daarvoor doen?

Omschrijving	Begroting	Meerjarenraming		
	2022	2023	2024	2025
Leisure Lane / Mijnspoor	1.225	1.225		
Totaal	**1.225**	**1.225**	**0**	**0**

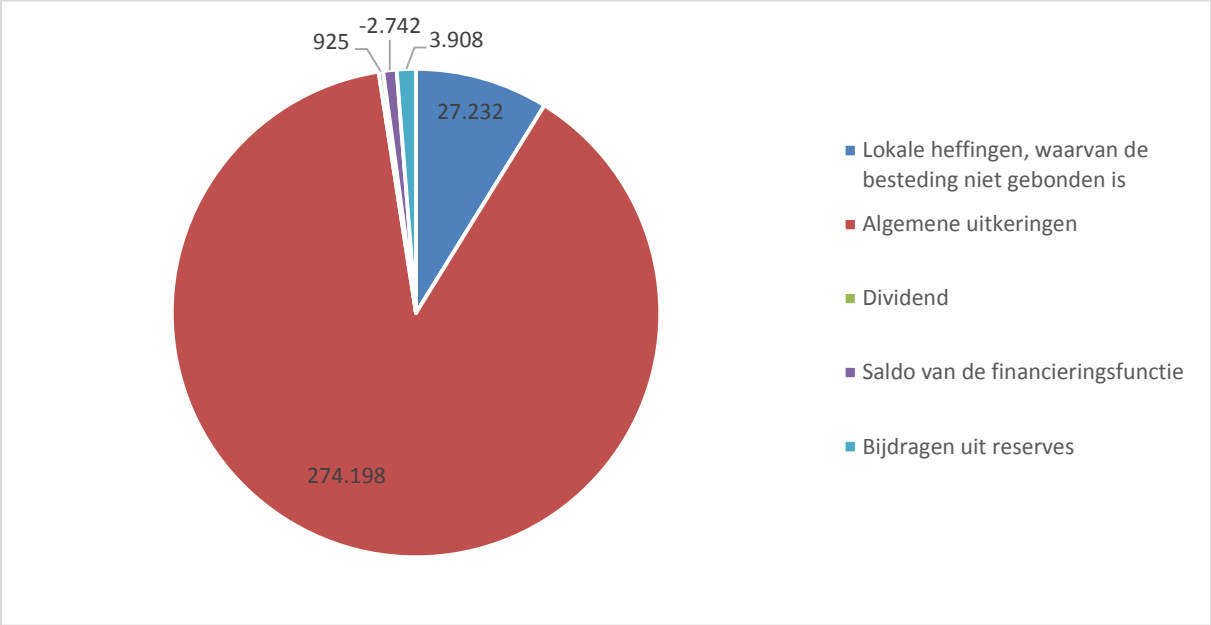
Bedragen x € 1.000

3.2 Algemene dekkingsmiddelen

Inleiding
Hieronder wordt een overzicht gegeven van de algemene dekkingsmiddelen. Deze worden in de rest van dit hoofdstuk verder toegelicht.

Algemene dekkingsmiddelen 2022	**Begroting 2022**	**in %**
Lokale heffingen, waarvan de besteding niet gebonden is	27.232	9
Algemene uitkeringen	274.198	90
Dividend	925	0
Saldo van de financieringsfunctie	-2.742	-1
Bijdragen uit reserves	3.908	1
	303.521	100

Bedragen x € 1.000

* In de tabel hierboven valt onder lokale heffingen de ozb en de 'overige belastingen', zijnde taakveld 0.61, 0.62 en 0.64. De parkeerbelasting en de toeristenbelasting (taakveld 0.63 en 3.4) vallen buiten deze totaaltelling.

3.2.1 Lokale heffingen, waarvan de besteding niet gebonden is

De gemeentelijke belastingen vormen een belangrijk onderdeel van de baten van de gemeente. De lokale heffingen waarvan de besteding niet gebonden is, bestaan uit de onroerende zaakbelastingen woningen en niet-woningen, precariobelasting, toeristenbelasting, parkeren en hondenbelasting.
Meer informatie over de lokale heffingen, met een uitgebreid beeld van het gevoerde beleid, een overzicht van de diverse heffingen, een aanduiding van de lokale lastendruk en het kwijtscheldingsbeleid is opgenomen in de paragraaf “Lokale heffingen”.

3.2.2 Gemeentefonds

Inleiding/aanleiding
Het gemeentefonds is de grootste inkomstenbron voor gemeenten, de ontwikkeling hiervan bepaalt dan ook in belangrijke mate onze financiële ruimte. De uitkering van het gemeentefonds wordt aangepast op basis van ontwikkelingen binnen de rijksbegroting, actualisatie van (verdeel) maatstaven, wijzigingen van integratie en decentralisatie-uitkeringen en taakmutaties. De septembercirculaire is gebaseerd op de Miljoenennota van het Rijk. In deze paragraaf worden de effecten van de septembercirculaire 2021 weergegeven.

(Meerjaren)begroting
Over de financiële impact van de meicirculaire 2021 bent u middels de raadsinformatiebrief van juni j.l. geïnformeerd. Samengevat ziet het effect van de septembercirculaire 2021 er als volgt uit:

*Bedragen * € 1.000*

Omschrijving	2022	2023	2024	2025
Effect op begroting				
Algemene uitkering	3.658	3.959	3.646	4.087
Opschalingskorting	1.736	0	0	0
Jeugd incidentele middelen	10.156	0	0	0
Saldo effect op begroting	**15.551**	**3.959**	**3.646**	**4.087**
Taakbestemming - budgetneutraal effect				
Corona-steunpakket	1.093	0	0	0
Integratie uitkering Beschermd Wonen	-6.344	-6.488	-6.497	-6.483
Decentralisatie uitkeringen en taakmutaties	640	284	305	81
Saldo taakbestemming - budgetneutraal effect	**-4.611**	**-6.205**	**-6.192**	**-6.402**
Totale effect septembercirculaire 2021	**10.939**	**-2.246**	**-2.546**	**-2.315**

Algemene Uitkering
De ontwikkeling van de rijksuitgaven werkt door in de ontwikkeling van de algemene uitkering. De jaarlijkse toename of afname van de algemene uitkering, voortvloeiend uit dat systeem, heet het accres. Het accres voor 2020 en 2021 was bevroren om zo te zorgen voor meer stabiliteit in verband met de coronacrisis. Vanaf 2022 is sprake van een opwaartse bijstelling van het accres, met name in 2022 is er een forse stijging die een structureel effect heeft.

Opschalingskorting
De opschalingskorting is opgelegd, omdat door opschaling tot grotere gemeenten kosten zouden kunnen worden bespaard. Gezien de toegenomen financiële druk bij gemeenten door corona werd in 2020 besloten de oploop in de opschalingskorting voor de jaren 2020 en 2021 incidenteel te schrappen. Het kabinet heeft besloten om ook de oploop van de opschalingskorting in 2022 incidenteel te schrappen. Dit betreft voor Heerlen een bedrag van € 1,7 miljoen.

Extra middelen Jeugd
Ter compensatie van de tekorten in de jeugdzorg wordt er voor 2022 incidenteel € 1,3 miljard extra beschikbaar gesteld. Dit bedrag komt bovenop de eerder toegezegde € 300 miljoen voor dat jaar. De definitieve verdeling van de € 1,3 miljard is in deze circulaire verwerkt, voor Heerlen een bedrag van € 10,2 miljoen. Een nieuw kabinet zal moeten besluiten over noodzakelijke aanpassingen aan het jeugdstelsel en de structurele financiën.
Naar aanleiding van de afspraken over de incidentele middelen jeugdzorg voor 2021 en 2022 hebben Rijk, VNG en Interprovinciaal Overleg (IPO) afspraken gemaakt over de meerjarenraming voor de jeugdzorg in de gemeentelijke begrotingen. Partijen hebben afgesproken dat gemeenten in

de jaarschijven 2023 tot en met 2025 een maximum van 75% van de bedragen van de meerjarenraming onder de Hervormingsagenda van de Commissie van Wijzen als stelpost mogen opnemen in de begroting. Deze afspraak komt in de plaats van de eerdere richtlijn voor het ramen van een stelpost "Uitkomst onderzoek jeugdzorg" in de meerjarenbegroting van structureel € 300 miljoen.

Coronasteunpakket
In de septembercirculaire 2021 is het 5e compensatiepakket corona verwerkt. Voor 2022 € 1,1 miljoen voor gemeentelijk schuldenbeleid, bijzondere bijstand en re-integratie bijstandsgerechtigden. Over de extra kosten als gevolg van corona en de compensatie hiervan door het Rijk wordt u middels een Raadsinformatiebrief periodiek geïnformeerd.

Integratie- en decentralisatie-uitkeringen en taakmutaties
In de septembercirculaire zijn bijstellingen van integratie-, decentralisatie-uitkeringen en taakmutaties verwerkt. De grootste mutatie heeft betrekking op de integratie-uitkering Beschermd Wonen. Aangezien er meer cliënten zijn overgegaan van WMO Beschermd Wonen naar de Wet langdurige zorg (Wlz) dan oorspronkelijk geraamd, is er een structurele aanvullende uitname. Hier staan ook lagere kosten tegenover.
Het stimuleringsprogramma Gezond in de Stad (GIDS) wordt voortgezet in het jaar 2022, deze middelen zijn in de septembercirculaire verwerkt. Verder zijn onder andere de middelen voor de aanpak laaggeletterdheid voor de periode 2022-2024 verwerkt.

Herijking gemeentefonds
In februari 2021 werden de voorlopige uitkomsten van de herijking van het gemeentefonds gepresenteerd. Dit verdeelvoorstel heeft behalve tot vragen van de Raad voor het Openbaar bestuur (ROB) ook tot veel reacties van gemeenten en de Tweede Kamer geleid. Deze reacties waren voor de fondsbeheerders aanleiding om het verdeelvoorstel nader tegen het licht te houden. Dit heeft geresulteerd in een aangepast voorstel. Daarnaast is in het verdeelvoorstel de actualisatie van 2017 naar 2019 verwerkt. Het herziene verdeelvoorstel pakt positief uit voor Heerlen. In februari 2021 was er voor Heerlen sprake van een nadeel van € 20 per inwoner, in het herziene geactualiseerde verdeelvoorstel wordt een voordeel van € 22 per inwoner voorzien. Het betreft nog steeds voorlopige effecten. Na definitieve besluitvorming over de invoering van het verdeelvoorstel zal met de dan bekende gegevens nog een actualisatie plaatsvinden naar 1 januari 2023, het beoogde moment van invoering van de nieuwe verdeling. Deze actualisatieslag zal inzicht geven in de definitieve herverdeeleffecten voor gemeenten. De nieuwe verdeling wordt stap voor stap ingevoerd. De herverdeeleffecten worden gemaximeerd op € 60 per inwoner over een periode van vier jaar, oftewel € 15 per inwoner per jaar. Dit geldt zowel voor gemeenten met een negatief herverdeeleffect als voor gemeenten met een positief herverdeeleffect.

Naast de herijking van het gemeentefonds speelt de doordecentralisatie Beschermd Wonen. Nu zijn wij centrumgemeente voor de regio, er gaat een verschuiving plaatsvinden naar individuele gemeenten. Er is sprake van een geleidelijke invoering; de doordecentralisering beperkt zich tot nieuwe cliënten en er is sprake van een ingroeipad van 10 jaar.

3.2.3 Dividenden

Enexis NV
Na de verkoop en splitsing van Essent, de verkoop van Publiek Belang Elektriciteitsproductie BV B.E. en de verkoop van Attero Holding NV, het voormalige Essent-Milieu, zijn alleen nog de dividenden van Enexis Holding NV van belang.

Conform het advies van de provincie Limburg houden we in de meerjarenbegroting rekening met een structureel dividend van € 0,50 per aandeel voor Enexis. Dit betekent aan dividend bij 311.850 aandelen een bedrag van € 155.925.

De neerwaartse bijstelling van het dividend in 2022 en volgende jaren is het gevolg van de toegenomen kosten in de energietransitie.

Bank Nederlandse Gemeente (BNG)
De gemeente Heerlen heeft 424.827 aandelen BNG in haar bezit tegen een boekwaarde van € 1.062.000. De BNG keert jaarlijks structureel dividend uit.

Dit betekent voor de begroting 2022 een uitkering van € 1,81 per aandeel en dit is een totaalbedrag van € 768.937 (conform het advies van provincie Limburg).

3.2.4 Saldo van de financieringsfunctie

Voor de toelichting op het saldo van de financieringsfunctie verwijzen we naar de paragraaf Financiering.

3.3 Overzicht overhead

Overzicht kosten overhead	Rekening 2020	Bijgest. Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Overhead	39.705	41.623	40.726	41.267	40.768	40.603

Bedragen x € 1.000

3.4 Bedrag heffing vennootschapsbelasting

Voor de Wet op de vennootschapsbelasting (Vpb) worden bepaalde activiteiten van een gemeente beschouwd als ondernemersactiviteiten. Over de winsten behaald met die activiteiten wordt vennootschapsbelasting geheven.
Van onze ondernemersactiviteiten (voor de Vpb) is een aantal winstgevend. Daar is naar onze mening geen vennootschapsbelasting over verschuldigd, ons standpunt is dat de activiteiten onder een vrijstelling vallen of als normaal vermogensbeheer zijn te beschouwen.
De belastingdienst is echter van mening dat de winsten uit reclameopbrengsten wel belastbaar zijn. Voor boekjaar 2016 heeft zij onlangs een naheffingsaanslag opgelegd. Wij hebben bezwaar aangetekend tegen de aanslag. De uitkomst van het bezwaar en een eventuele rechtsprocedure is onzeker. Dit kan gevolgen hebben voor boekjaren vanaf 2016 en betreft een bedrag aan belastingen van circa € 30.000 per jaar.

3.5 Onvoorzien

Om de begroting weerbaarder en robuuster te maken is een begrotingspost onvoorzien toegevoegd aan de begroting.
Het budget onvoorzien wordt ingezet voor uitgaven die gedurende het jaar als onuitstelbaar en/of onvermijdbaar worden aangemerkt en waarvoor in de begroting verder geen raming kon worden opgenomen. Indien de uitgave een structureel karakter heeft dan worden de meerjarige consequenties als autonome ontwikkeling in de volgende begroting verwerkt. Deze post 'Onvoorzien' is overigens verplicht vanuit het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) hoewel er geen verplichting is meegegeven hoe groot deze post moet zijn. Heerlen heeft deze post in het verleden altijd standaard op € 0 gezet, in de huidige begroting hebben wij € 1,5 miljoen structureel opgenomen.

4. Paragrafen

4.1 Lokale heffingen

1. De geraamde inkomsten

In deze paragraaf zijn de lokale heffingen opgenomen waarvan de besteding zowel gebonden als niet gebonden is. Gebonden besteding betekent dat de baten alleen bestemd zijn voor het doel waarvoor zij geheven zijn. Niet gebonden besteding houdt in dat de baten tot de algemene middelen van de gemeente behoren.
In onderstaand overzicht zijn de verwachte inkomsten voor het jaar 2022 opgenomen. Ten opzichte van 2021 zijn de tarieven grotendeels geïndexeerd met 1,5%, de inflatiestijging voor 2022 conform de verwachting van het Centraal Plan Bureau (juni 2021). Daar waar tarieven met een hoger percentage zijn verhoogd dan het inflatiepercentage streven we naar (meer) kostendekkendheid. In punt 4 van deze paragraaf lichten we de stijging per heffing nader toe.

Heffing	**Begroting 2022**
Niet gebonden heffingen	
A. Onroerende zaakbelasting	26.341.259
B. Hondenbelasting	841.000
C. Toeristenbelasting	317.112
D. Parkeren en fiscalisering parkeerboetes	2.300.165
Subtotaal	**29.799.536**
Gebonden heffingen	
E. Afvalstoffenheffing	12.148.304
F. Rioolheffing	8.947.930
Subtotaal	**21.096.234**
Overige heffingen	
G. Algemene dienstverlening	674.677
H. Omgevingsvergunningen	1.510.712
I. Europese dienstenrichtlijn	35.545
J. Lijkbezorgingsrechten	427.173
K. Marktgelden	158.344
Subtotaal	**2.806.451**
Totaal	**53.702.221**

2. Beleid ten aanzien van de lokale heffingen

Kostendekking

Insteek is om zoveel als mogelijk kostendekkend te werken, waarbij we de totale woonlasten (Woz- Afval- Riool) zo beperkt mogelijk laten stijgen. De tarieven van de riool- en afvalstoffenheffing zijn 100% kostendekkend. De kosten die hiermee samenhangen worden geheel doorberekend aan de burger. Voor tarieven waar we onder de kostendekkingsgraad zitten van 100% is dit grotendeels een bewuste keuze om niet alle kosten door te berekenen aan de burger/ondernemer.

Overhead

In de kostendekkende tarieven wordt een opslag voor overhead meegenomen. In de Financiële verordening 2018 hebben we de methode voor de berekening van deze overheadopslag opgenomen.
Bij de toerekening van overhead aan de kostprijs van producten wordt uitgegaan van een aandeel in de totale overheadkosten ter grootte van de geraamde directe personele kosten.
De hoogte van de opslag wordt jaarlijks bepaald bij vaststelling van de begroting en bedraagt voor 2022, 88%.

Omslagrente

Bij heffingen waar we te maken hebben met investeringen (voornamelijk de rioolheffing) wordt naast de reguliere afschrijving op de investering een omslagrente (interne rekenrente) toegerekend. Met ingang van begrotingsjaar 2018 wordt de berekeningswijze van onze omslagrente voorgeschreven. Voortaan moet de totaal doorberekende interne rente gelijk zijn aan de totale rentelasten, waardoor niet (of nauwelijks) meer sprake is van een renteresultaat. Doel is het bevorderen van een eenduidige handelwijze met betrekking tot rente door gemeenten (harmonisering), stimuleren dat gemeenten de (verwachte) werkelijke rentelasten opnemen in de begroting en jaarstukken en het eenduidig inzichtelijk maken van hoe de gemeenten met rente zijn omgegaan (transparantie). We voldoen aan de nieuw gewijzigde systematiek van de rente omslagmethode. De nieuwe omslagrente voor 2022 wordt 1%.

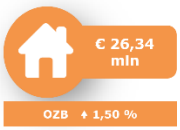
3. Kwijtscheldingsbeleid

Het gemeentelijk beleid ten aanzien van het verlenen van kwijtschelding van gemeentelijke belastingen is geëffectueerd op kwijtschelding op het gebruikersdeel van de rioolheffing en het vastrecht van de afvalstoffenheffing. Op kwijtschelding voor het variabele deel van de afvalstoffenheffing (DIFTAR op basis van het volume/frequentiesysteem) zit een maximum. De maximale kwijtschelding bedraagt voor één persoonshuishoudens € 15,36; twee persoons huishoudens € 19,06 en meerpersoonshuishoudens € 22,75.

Het totaal bedrag aan kwijtschelding voor de riool- en afvalstoffenheffing in de begroting 2022 bedraagt € 1.600.000.

4. Overzicht van de diverse heffingen

A. Onroerende Zaak Belasting

Ten tijde van het opstellen van de begroting is bij BsGW het herwaarderingsproces van het vastgoed in de stad nog niet volledig afgerond. Voor de berekening van de OZB tarieven gebruiken wij deze herwaarderingsgegevens. Omdat het herwaarderingsproces nog niet volledig is afgerond gaan wij de vaststelling van de nieuwe OZB tarieven voorleggen aan de Raad in december.

Uitgangspunt voor de OZB tarieven is de opbrengst 2022. Deze opbrengst is berekend door de opbrengst 2021 te verhogen met het inflatiepercentage van 1,5%.
De afgelopen 3 jaar is telkens een bedrag van € 333.000 aan de gewenste opbrengst voor niet-woningen toegevoegd als bijdrage aan het Ondernemersfonds. Hiermee is het gewenste bedrag van structureel € 1 miljoen bereikt. Er vindt voor 2022 en verder geen nieuwe toevoeging plaats.

B. Hondenbelasting

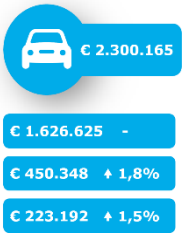
Voor wat betreft de hondenbelasting is een motie in de gemeenteraad aangenomen om het afschaffen van deze belasting te onderzoeken. Daarnaast is een motie in de 2e kamer aangenomen waarbij ook op Rijksniveau een onderzoek zal plaatsvinden.
De opbrengsten van de hondenbelasting dragen bij aan het sluitend maken van de begroting waardoor afschaffen niet mogelijk is. Insteek is om het onderzoek van het Rijk af te wachten waarin ook de financiële gevolgen voor gemeenten meegenomen worden.
De tarieven voor de hondenbelasting wijzigen niet. We blijven dezelfde tarieven als in 2021 hanteren.

C. Toeristenbelasting

Het tarief voor de toeristenbelasting wijzigt niet. Met een tarief van € 1,85 per overnachting blijven we onder de maximum tarieven van de grotere Limburgse gemeenten en benutten de status “Beste toeristische bestemming”.

D. Parkeergelden en fiscalisering parkeerboetes

- Het tarief voor straatparkeren wordt gewijzigd van 2 euro per uur naar 1 euro per uur, waarbij het eerste uur gratis parkeren gehandhaafd blijft.
- De kosten van een naheffingsaanslag is conform vastgesteld Rijkstarief verhoogd naar € 66,50, een stijging van 1,8% t.o.v. 2021.
- Het tarief voor het vergunning parkeren wordt ingaande 2022 verhoogd met 1,5% en afgerond op 10 cent naar boven.
  Het vergunningstarief voor aangewezen pilotgebieden, v.w.b. de invoering van een gefiscaliseerd systeem, wordt niet geïndexeerd. Ook de tarieven van de bezoekersvergunningen (kraskaarten) worden niet geïndexeerd om de overgang in een nieuwe digitale bezoekersregeling in combinatie met het geldig blijven van de huidige kaarten eenduidig te laten verlopen.

E. Afvalstoffenheffing

De tarieven voor het vastrecht van de afvalstoffenheffing stijgen met 9,67%. Oorzaak hiervan is een kostenstijging bij de RD4 (€ 682.747) welke veroorzaakt wordt door o.a. hogere belastingen, een stijging in de verwerkingskosten en hogere personeels- en productiekosten. Daarnaast krijgt de RD4 minder inkomsten voor textiel en papier door dalende prijzen.
De ledigingstarieven voor restafval blijven ongewijzigd.
Het zogenaamde nultarief voor GFT blijven we handhaven en dit geldt ook voor verpakkingsmaterialen kunststof, drankenkartons en blik en papier. Uitgangspunt hier blijft dat huishoudens door goede afvalscheiding zelf een kostenverlaging in de hand hebben voor het variabele deel.

F. Rioolheffing

De kosten voor de rioolheffing stijgen met 3,5%.
Uitgangspunt hierbij is het doorzetten van het beleid dat is vastgesteld in het "Integraal waterplan en watertakenplan Heerlen 2020-2024".
Insteek hierbij is dat kosten niet worden doorgeschoven naar toekomstige generaties. Dit doen we door steeds minder geld te lenen voor onze rioolinvesteringen, waardoor onze afschrijving en rentelasten blijven dalen.
De rioolheffing bestaat uit een eigenaars- en een gebruikersheffing. Het eigenarendeel wordt geheven naar een vast bedrag per perceel. Het gebruikersdeel wordt geheven op basis van het waterverbruik.

G. Algemene dienstverlening

Voor 2022 worden de tarieven die niet door het Rijk vastgesteld worden met 1,5% verhoogd en vervolgens afgerond op 5 cent naar boven.

H. Omgevingsvergunningen

In het kader van de Omgevingswet en de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (inwerkintreding 01-07-2022) zal in de eerste helft van 2022 de legessystematiek tegen het licht worden gehouden om te bezien welke aanpassingen er noodzakelijk/wenselijk zijn. Zoals het er nu uitziet zal dit tot gevolg hebben dat titel 2 (omgevingsvergunningen) van de legesverordening ingrijpend zal wijzigen.
Derhalve worden de tarieven van de omgevingsvergunningen niet geïndexeerd en blijven conform 2021.

I. Horeca

Voor 2022 worden de tarieven verhoogd met 1,5% en afgerond op 5 cent naar boven.

J. Lijkbezorgingsrechten

De tarieven voor 2022 worden met 1,5% verhoogd t.o.v. 2021 en vervolgens afgerond op 10 cent naar boven.

K. Marktgelden

Binnen de gemeente Heerlen zijn drie marktterreinen, Heerlerheide, Hoensbroek en Heerlen-Centrum (hoog en laag tarief). Afhankelijk van de ruimte die op het marktterrein is toegewezen wordt het marktgeld berekend. Er gelden hogere tarieven voor dag plaatsen (de zogenaamde meelopers) op de weekmarkt. Voor 2022 worden de tarieven verhoogd met 1,5%. De tarieven worden niet afgerond.

Overzichten kostendekkendheid

Afval en riool

De tarieven van de afvalstoffenheffing en rioolheffing zijn 100% kostendekkend.

AFVALSTOFFENHEFFING	2022
Directe Lasten:	
Taakveld Afval	€ 8.631.953
Kapitaallasten	€ 493
Indirecte Lasten:	
Kwijtschelding	€ 1.000.000
Toerekening straatreiniging	€ 640.000
BTW	€ 1.875.940
Dotatie voorziening	€ 0
Onttrekking voorziening	€ 0
Totaal lasten	**€ 12.148.386**
Directe baten:	
Taakveld Afval	€ 0
Baten uit de heffing:	
Afvalstoffenheffing- vast tarief	€ 9.535.300
Afvalstoffenheffing- variabel tarief	€ 2.613.086
Totaal opbrengsten	**€ 12.148.386**
kostendekkingspercentage	100%

RIOOLHEFFING	2022
Directe Lasten:	
Taakveld Riolering	€ 2.020.619
Kapitaallasten	€ 1.687.961
Personeelskosten	€ 609.763
Indirecte Lasten:	
Overhead	€ 537.811
Kwijtschelding	€ 600.000
Toerekening straatreiniging	€ 590.000
Toerekening onkruidbestrijding	€ 375.000
BTW	€ 594.620
Dotatie voorziening	€ 2.208.655
Onttrekking voorziening	-€ 236.499
Totaal lasten	**€ 8.987.930**
Directe baten:	
Taakveld Riolering	€ 40.000
Baten uit de heffing:	
Eigenarendeel	€ 4.100.361
Gebruikersdeel	€ 4.847.569
Totaal opbrengsten	**€ 8.987.930**
Kostendekkingspercentage	100%

Markten en begraafplaatsen

Voor de tarieven van de marktgelden en de lijkbezorgingsrechten is bewust gekozen voor een kostendekking kleiner dan 100%. Bij marktgelden heeft dit te maken met de terugloop van het aantal marktkramen de afgelopen jaren. De animo voor de markten is afgenomen en het is niet redelijk en wenselijk om de kosten volledig toe te rekenen aan de nog resterende marktkraamhouders. Voor wat betreft de lijkbezorgingsrechten is het ook niet reëel om alle kosten door te rekenen in de tarieven, aangezien begraven of cremeren dan bij veel mensen voor financiële problemen kan zorgen.

MARKTGELDEN	2022
Directe kosten Markten	€ 17.590
Personeelskosten	€ 97.872
Overhead	€ 86.323
Totaal lasten	**€ 201.785**
Marktgelden	€ 158.344
Totaal opbrengsten	**€ 158.344**
Kostendekkingspercentage	78%

LIJKBEZORGINGSRECHTEN	2022
Directe kosten Begraafplaatsen	€ 407.026
Kapitaallasten	€ 95.660
Personeelskosten	€ 207.672
Overhead	€ 183.167
Totaal lasten	**€ 893.525**
Lijkbezorgingsrechten	€ 427.173
Totaal opbrengsten	**€ 427.173**
Kostendekkingspercentage	48%

Leges

De legestarieven zijn niet kostendekkend. Tarieven zijn grotendeels historisch ontstaan en vervolgens is ieder jaar inflatiecorrectie toegepast. Uitgangspunt is om steeds meer kostendekkend te gaan werken waar mogelijk en wenselijk. Daarnaast hebben we bij een deel van de legestarieven te maken met tarieven die door het Rijk worden vastgesteld, waardoor het niet mogelijk is om alle gemaakte kosten door te berekenen.

LEGES	Lasten 2022	Baten 2022	Kostendekking 2022
Burgerlijke stand	€ 126.661	€ 125.677	99%
Reisdocumenten	€ 211.644	€ 216.398	102%
Rijbewijzen	€ 261.674	€ 293.564	112%
Verstrekkingen Wet Basisregistratie personen	€ 83.720	€ 105.808	126%
Overige hoofdstukken	€ 186.888	€ 116.191	62%
Totaal Titel 1 Dienstverlening	*€ 870.587*	*€ 857.638*	*99%*
Totaal Titel 2 Fysieke Leefomgeving	*€ 1.883.677*	*€ 1.510.712*	*80%*
Totaal Titel 3 Drank en horeca	*€ 153.910*	*€ 35.545*	*23%*
Totaal Leges	**€ 2.908.174**	**€ 2.403.895**	**82,66%**

5. Een aanduiding voor de lokale lastendruk

Om voor uw persoonlijke situatie de hoogte van de lokale lasten te berekenen kunt u kijken op de Lokale Lastenmeter via de volgende link: https://heerlen.lokalelastenmeter.nl/
Voor een indicatie van de gemiddelde woonlasten zie de overzichten hieronder.

Vergelijk woonlasten 2021

Hieronder een vergelijk met enkele Limburgse gemeentes over de woonlasten 2021 van een meerpersoonshuishouden. De bedragen zijn afkomstig uit de Coelo Atlas 2021.
Hierbij worden de OZB lasten berekend op basis van de gemiddelde WOZ waarde bij de eigen gemeente. Om een vergelijk te kunnen maken wordt voor het variabel deel van de afvalstoffenheffing voor iedere gemeente uitgegaan van hetzelfde aantal ledigingen. De tarieven 2022 van de Limburgse gemeentes zijn nog niet bekend.

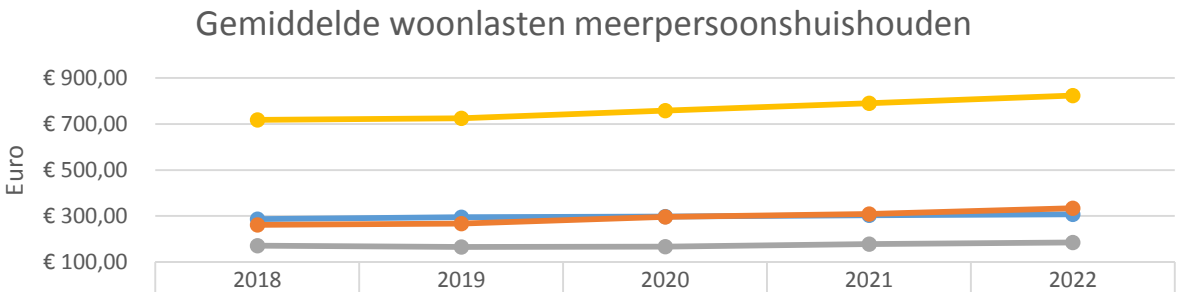
Gemeente	Gemiddelde woonlasten meerpersoonshuishouden 2021			
	Riool	Afval	OZB	Totale Woonlasten
Brunssum	234	314	302	850
Heerlen	**178**	**358**	**302**	**838**
Kerkrade	229	332	336	897
Landgraaf	260	294	314	868
Maastricht	200	354	284	838
Simpelveld	233	282	383	898
Sittard/Geleen	181	339	402	922
Voerendaal	295	309	418	1022
(bron Coelo)				

Woonlasten 2022 Heerlen

In onderstaand overzicht de woonlasten voor meerpersoonshuishoudens in Heerlen voor het jaar 2022. Voor het variabel deel van de afvalstoffenheffing is het uitgangspunt het aantal verwachte ledigingen van betreffende huishoudens.

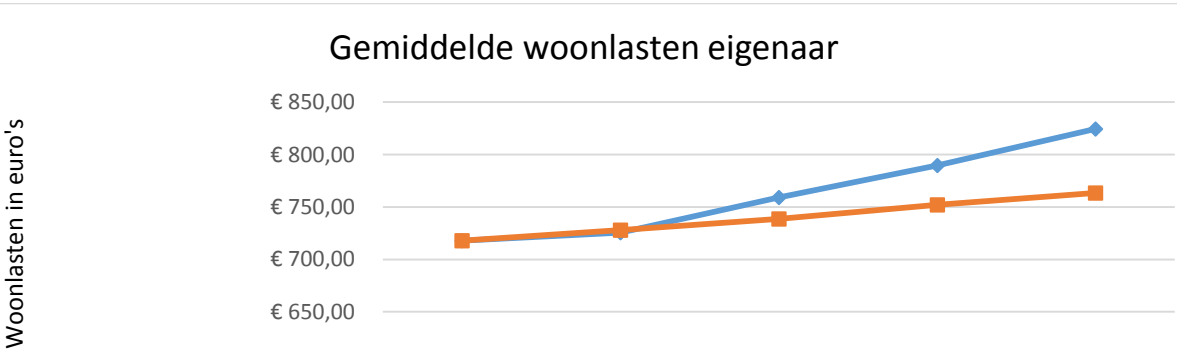
Woonlasten Heerlen	2022
Afval vast bedrag	
1-persoons huishouden	183,69
2-persoons huishouden	227,79
Meerpersoons huishouden	271,89
Afval variabel bedrag (gemiddeld aantal ledigingen)	
1-persoons huishouden	25,80
2-persoons huishouden	38,70
Meerpersoons huishouden	61,25
Riool	
Eigenaar (vast bedrag)	84,72
Gebruikers (afh. m3 waterverbruik)	99,55
OZB	
Eigenaar, belastingdruk	306,97
Totale woonlasten meerpersoonshuishouden	**824,38**

Verloop woonlasten periode 2018-2022

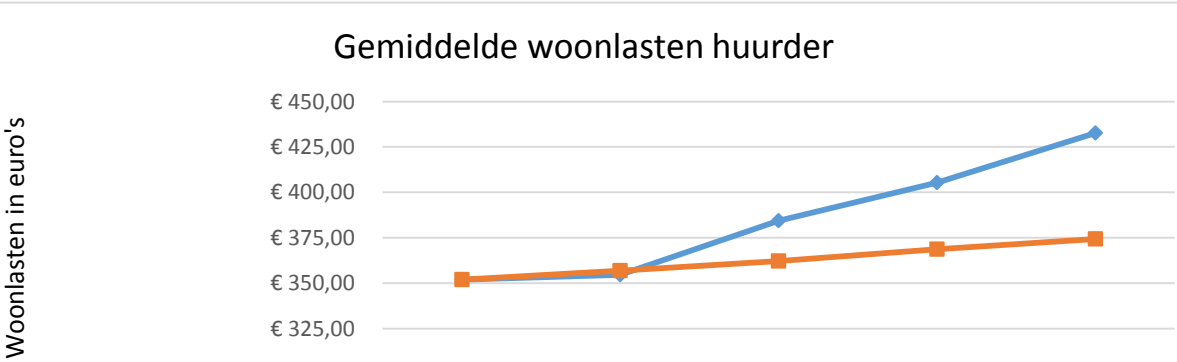
	2018	2019	2020	2021	2022
OZB	€ 285,87	€ 294,17	€ 297,08	€ 302,43	€ 306,97
Afval	€ 260,77	€ 266,20	€ 295,86	€ 309,17	€ 333,14
Riool	€ 171,20	€ 165,12	€ 166,11	€ 178,15	€ 184,27
Totaal	€ 717,84	€ 725,49	€ 759,05	€ 789,75	€ 824,38

Verloop woonlasten eigenaren 2018-2022

	2018	2019	2020	2021	2022
Woonlasten eigenaar	€ 717,84	€ 725,49	€ 759,05	€ 789,75	€ 824,38
Woonlasten volgens de inflatie	€ 717,84	€ 727,89	€ 738,81	€ 752,11	€ 763,39

Verloop woonlasten huurders 2018-2022

	2018	2019	2020	2021	2022
Woonlasten huurder	€ 351,93	€ 354,52	€ 384,33	€ 405,36	€ 432,69
Woonlasten volgens de inflatie	€ 351,93	€ 356,86	€ 362,21	€ 368,73	€ 374,26

't
Heerlens
Heitje

4.2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Weerstandsvermogen
Deze paragraaf geeft de actuele stand van het weerstandsvermogen en de risico's van de gemeente Heerlen weer. Het weerstandsvermogen geeft de mate aan, waarin de gemeente in staat is om de nadelige gevolgen van risico's (financiële tegenvallers) op te vangen zonder dat het beleid moet worden gewijzigd. Het geeft tevens inzicht in de robuustheid van de financiële positie van de gemeente.

Het weerstandsvermogen is afhankelijk van de benodigde weerstandscapaciteit (de ingeschatte risico's) en de beschikbare weerstandscapaciteit (de middelen die beschikbaar zijn om eventuele tegenvallers op te vangen). Bij de begroting 2022 zijn risico's geactualiseerd, geïnventariseerd en zoveel mogelijk gekwalificeerd. Bij de (grotere) projecten van de gemeente Heerlen die projectmatig uitgevoerd worden, wordt de RISMAN-methode voor risicobeheersing toegepast. Dat wil zeggen dat regelmatig (1 x per kwartaal) op een gestructureerde wijze de mogelijke risico's binnen een project geïnventariseerd worden, de beheersmaatregelen daarvoor geformuleerd worden en er een actor benoemd wordt die met de betreffende beheersmaatregel aan de slag gaat. Dit alles wordt vastgelegd in een risicoregister dat gedeeld wordt met en actueel gehouden wordt door het projectteam. De belangrijkste invalshoeken voor de beheersing van een project zijn tijd, geld en kwaliteit van het project. De onderkende risico's worden zoveel als mogelijk financieel gekwantificeerd. Daarbij wordt de link gelegd met de risicoreserve en de post onvoorzien binnen de opgestelde projectbegroting.
De gekwantificeerde risico's moeten opgevangen kunnen worden binnen deze posten risicoreserve en onvoorzien van het betreffende project.

Onze weerstandcapaciteit is opgebouwd uit de algemene reserve, algemene reserve grondbedrijf en de bestemmingsreserve ter dekking risico's grondexploitatie.

Weerstandsvermogen is opgebouwd uit:

Weerstandcapaciteit:	
Algemene reserve (31-12-2022)	€ 4.785.340
Algemene reserve grondbedrijf	€ 95.734
Bestemmingsreserve ter dekking risico's grondexploitatie	€ 5.290.268
Raadsvoorstel sept 21 "Samen maken wij het af" (BWV-21001307)	€ 1.169.555 -/-
Totaal:	**€ 9.001.787**

Risico simulatie is opgebouwd uit:

Risico's:	
Programma Economie	€ 2.125.000
Programma Sociaal Domein	€ 1.350.000
Programma VHROSV	€ 1.506.750
Programma Verkeer en vervoer	€ 550.000
Alle programma's	€ 2.700.000
Grondbedrijf	€ 1.460.000
Totaal:	**€ 9.691.750**

Het weerstandsvermogen is als volgt berekend:

$$\text{Ratio weerstandsvermogen} = \frac{\text{Beschikbare weerstandscapaciteit}}{\text{Benodigde weerstandscapaciteit}}$$

(= max. of min. risicobedrag)

Op basis van de beschikbare weerstandscapaciteit (algemene reserve) is de ratio:

Begroting 2022

9,0 mln. (weerstandscapaciteit) / 9,7 mln. (risicosimulatie) = **0,93**

Beoordeling weerstandsvermogen
Om de ratio voor het weerstandsvermogen te kunnen beoordelen wordt gebruik gemaakt van onderstaande waarderingstabel die in samenwerking tussen NAR en de Universiteit Twente is opgesteld. Op basis van bovenstaande berekening wordt het weerstandsvermogen van de gemeente Heerlen gewaardeerd op matig.

Ratio weerstandsver-mogen	Waardering
> 2	Uitstekend
1,4 < x < 2,0	Ruim voldoende
1,0 < x < 1,4	Voldoende
0,8 < x < 1,0	Matig
0,6 < x < 0,8	Onvoldoende
< 0,6	Ruim onvoldoende

Herstelplan
In de begroting 2019 hebben wij een herstelplan opgesteld. In dat herstelplan hebben wij afgesproken dat het weerstandsvermogen uiterlijk op 31 december 2021 op het met de raad afgesproken minimumniveau van 0,8 moet staan. In de begroting 2022 voldoen wij wederom aan het uitgangspunt van een minimumniveau van 0,8.

Bij het vaststellen van de begroting 2019 heeft uw raad een motie aangenomen inzake de ontwikkeling van een extra kengetal m.b.t. de financiële weerbaarheid/het weerstandsvermogen. Het nieuwe kengetal is in samenspraak met de werkgroep Financial Audit tot stand gekomen.

De weerstandscapaciteit wordt berekend door de hoogte van de algemene reserve inclusief de begrote post onvoorzien te delen door het begrotingstotaal. Als norm is 2% genomen. In het vorig begrotingsjaar 2021 was dit ratio 0,9%. In 2022 stijgt het ratio met 0,6% naar een niveau van 1,5%.

Momenteel voldoen we nog niet aan deze norm, we zien wel een stijgende lijn, en zullen bij een positieve jaarafsluiting voorrang geven bij de aanvulling van onze reserves teneinde in het (begrotings)jaar 2022 te voldoen aan de 2% norm weerstandscapaciteit.

De algemene reserve per ultimo 2022 is begroot op € 4.,8 miljoen en de post onvoorzien is begroot op € 1,5 miljoen. De totale weerstandscapaciteit is € 6,3 miljoen voor 2022. Het begrotingstotaal voor 2022 is € 433 miljoen.

Dit resulteert in een ratio van het nieuwe kengetal van:

$$\text{kengetal weerstandscapaciteit} = \frac{\text{Totale weerstandscapaciteit 2022}}{\text{Begrotingstotaal 2022}}$$

€ 6,3 miljoen (algemene reserve + post onvoorzien) / € 433 miljoen (begrotingstotaal) = 1,5%

Risico's

Claims "alle programma's" (Incidenteel (I))
Bij het uitoefenen van haar taken, wordt de gemeente regelmatig geconfronteerd met claims van derden, die leiden tot juridische procedures. Deze claims kunnen bijvoorbeeld betrekking hebben op aanbestedingen, (loonkosten)subsidies, planschades óf op eerder toegekende schadevergoedingen. Het grootste deel van deze claims is niet verzekerd en de uitkomst van juridische procedures is moeilijk in te schatten.

Te nemen maatregel:
Blijven monitoren zodat mogelijke risico's vermeden worden.

Economische activiteit programma "Economie" (Structureel (S))
Reeds een paar jaar is er sprake van een positieve ontwikkeling bij het aantrekken en vestigen van nieuwe bedrijven, maar vooral ook bij het uitbreiden van het reeds in Heerlen respectievelijk de regio zittende bedrijfsleven. De goede economische situatie in zijn algemeenheid maar ook de actieve inzet vanuit de gemeente en de beschikbaarheid van aantrekkelijke bedrijfslocaties is een van de hoofdredenen hiervoor. Heerlen is steeds meer op de kaart als aantrekkelijk vestigingsgebied. Ook investeerders in onroerend goed vinden Heerlen een interessant gebied. Op de locaties Trilandis en Avantis zijn de resultaten goed, niet alleen nieuwe bedrijven maar vooral ook de uitbreidingen van het bestaande bedrijfsleven (Medtronic, DocMorris). Dit betekent ook dat er binnen afzienbare tijd een schaarste probleem ontstaat, met name aan grootschalige locaties.

Voor de meer lokale en kleinschalige bedrijventerreinen Coriopolis, Autoboulevard en Emmaterrein is de uitgifte minder positief. Dit heeft niet alleen met de markt te maken maar ook met onvoldoende op de markt afgestemd aanbod. In dat opzicht is er al een paar jaar een risico van minder opbrengsten aan grondverkoop als gevolg van weinig uitgifte. Ook kan de grondprijs een issue zijn. Voor deze locaties draagt de gemeente als grondeigenaar zelf het volledige risico bij vertraging in de verkoop van gronden.

Te nemen maatregel:
Voor de lokale terreinen dient de profilering (meer marktgericht) en acquisitie sterker te worden ingezet. Deze locaties blijven een risico. Voor Trilandis – waarbij de gemeente enig aandeelhouder is - is geen risico aan de orde. Avantis ontwikkelt zich ook steeds meer positief en het risico voor de gemeente is beperkt en te overzien.

Projectenportefeuille programma "VHROSV" (S)
De beschikbare budgetten om een aantal infrastructurele en/of ontwikkelingsprojecten te realiseren zijn op middellange en lange termijn niet voldoende om alle voornemens te realiseren. (Her)prioritering van projecten is daarom noodzakelijk. Dit kan betekenen dat een aantal voorgenomen projecten stopgezet c.q. getemporiseerd zal worden en dat gewekte verwachtingen bij derden mogelijk niet nagekomen kunnen worden. In hoeverre dit leidt tot schade is niet in te schatten. Nieuwe initiatieven van derden zijn nauwelijks inpasbaar qua beschikbare capaciteit en middelen.

Reeds genomen maatregel:
Een herprioritering van (woningbouw)projecten is doorgevoerd. Een aantal grondexploitatieprojecten zal hierdoor niet worden afgerond. Dit is in nagenoeg alle gevallen toe te schrijven aan de marktomstandigheden waardoor het plan, op basis waarvan de exploitatie was opgesteld, niet meer kan worden uitgevoerd. In al deze gevallen moet uit nadere studie blijken of en zo ja, wanneer alsnog opbrengsten voor deze locaties kunnen worden gegenereerd. De komende tijd wordt duidelijk welke financiële consequenties de herprioritering heeft.

Te nemen maatregel:
Ook de woningbouwplannen die wel nog op de Parkstadprogrammering staan en op realisering wachten, worden beleidsmatig opnieuw tegen het licht gehouden. Hierbij worden- voor zover mogelijk- ook de juridische en financiële consequenties van het eventueel schrappen van plannen in kaart gebracht. De nieuwe Parkstadprogrammering is vastgesteld. Wanneer nieuwe plannen voor een project zijn opgesteld, worden deze aan de raad ter besluitvorming voorgelegd inclusief de daaraan verbonden financiële consequenties. Alsdan moeten wellicht voorzieningen worden gevormd om deze financiële implicaties op te vangen.

Verbonden Partijen "alle programma's" (S)
Verbonden partijen voeren meestal gemeentelijke taken uit met een groot politiek belang. Ze leveren een forse bijdrage aan de realisatie van maatschappelijke doelen. Participatie in verbonden partijen levert de gemeente niet alleen voordelen op, maar ook financiële en bestuurlijke risico's.

Te nemen maatregel:
Het beleid conform de nota verbonden partijen uitvoeren. Om de voordelen optimaal te benutten en de risico's te beheersen is aandacht voor de sturingsrelatie met en risicobeheersing bij verbonden partijen belangrijk. Voor meer toelichting zie paragraaf 3.6 Verbonden partijen.

Bodemsanering programma "VHROSV" (S)
De gemeente kan op enig moment te maken krijgen met een geval van ernstige en gezondheids-bedreigende bodemvervuiling waar onmiddellijk moet worden gesaneerd. In zo'n situatie worden de saneringskosten ten laste van de algemene reserve gebracht. Dit komt, statistisch gezien, ongeveer één maal in de vijf jaar voor en vergt dan enorm hoge kosten aan sanering. Afhankelijk van de grootte van de verontreiniging is dan al gauw te rekenen met enkele honderdduizenden euro's aan kosten.

Te nemen maatregel:
Door onderzoek proberen we te achterhalen wie de veroorzaker is van de vervuiling. De kosten worden vervolgens verhaald op de vervuiler.

Bestuurskracht programma "Bestuur en Ondersteuning" (S)
Regionale samenwerking kan een risico met zich meebrengen. De mate waarin wij onze ambities tot uitvoering brengen en/of wij onze lobbydoelstellingen bereiken is afhankelijk van het vermogen van de regio om als samenwerkende gemeenten samen op te trekken, middelen te verzamelen en de uitvoering op gang te krijgen.

Reeds genomen maatregel:
Voortgang in de samenwerking in Parkstadverband blijven sturen en monitoren

Achterstand bij actualisering bestemmingsplannen programma "VHROSV" (S)
Het bestemmingsplan is het instrument bij uitstek om het ruimtelijk beleid te handhaven. Het bestemmingsplan moet om de 10 jaar geactualiseerd worden. Momenteel is er een achterstand ontstaan in het actualiseringsproces. Heerlen kent 25 plangebieden die cyclisch dienen te worden geactualiseerd. Binnen de mogelijkheden van Heerlen is de verwachting dat deze inhaalactie in 2024 wordt gerealiseerd. Echter door de toename van bouwinitiatieven en de komst van de Omgevingswet wordt op dit moment niet voldoende voortgang geboekt om deze inhaalslag te realiseren.

De volgende risico's doen zich voor:

- het ontbreken van een adequaat ruimtelijk sturingsinstrument;

Reeds genomen maatregel:
Een inventarisatie is verricht naar de mogelijkheid om bestemmingsplannen te temporiseren met de bijbehorende globale risico's.

Te nemen maatregel:
Op basis van de omgevingswet een strategie bepalen voor een gebiedsdekkende actuele regeling.

Ontoereikende SPUK uitkering Sport inzake BTW programma "Sport en recreatie" (S)
Voor investeringen in sportvoorzieningen heeft het Rijk een compensatieregeling voor gemeenten ingesteld om de betaalde BTW gedeeltelijk terug te ontvangen. In 2020 zijn de voorwaarden aangescherpt, waarbij de kosten voor bewegingsonderwijs zijn uitgesloten. Dit resulteert in bijna een halvering van de compensatie.

Reeds genomen maatregel:
Voor 2020 heeft de gemeente Heerlen in dit kader de compensatie aangevraagd, waarbij vanwege een landelijk plafond maximaal 80% wordt toegekend. Parallel is een bezwaar ingediend tegen het uitsluiten van bewegingsonderwijs, we zijn hier nog in afwachting van een besluit op het bezwaar.

Stikstofaanpak programma "VHROSV" (S)
Door de opgelegde strengere eisen met betrekking tot de uitstoot van stikstof komt de uitvoering van projecten in het gedrang.

Reeds genomen maatregel:
We hebben onderzocht op hoeveel projecten de veranderde regelgeving ten opzichte van stikstof invloed heeft en hebben deze informatie ook aangeleverd aan provincie, ministerie BZK en VNG. Dit betreft aantallen bouwprojecten en bestemmingsplannen in de verwachting of wetenschap dat er vertraging was of zou kunnen optreden als gevolg van stikstofdepositie. Er is een gemeentelijke werkgroep Stikstofdepositie gevormd om beantwoording van vragen te coördineren, kennis te verzamelen en na te gaan in welke mate we kunnen omgaan met de vergunningverlening van kleine projecten. Dit met het oog op het wegvallen van de drempelwaarde voor melding- of vergunningplicht.

Te nemen maatregel:
Doorlopend wordt per project bekeken of een natuurvergunning aan de orde is. Leidt een project tot stikstofdepositie in een Natura 2000 gebied en zijn er significante effecten, dan kan er niet worden teruggevallen op het Programma Aanpak Stikstof (PAS) en adviseren wij onderzoek te doen naar maatregelen in het project waarmee de stikstofdepositie voorkomen kan worden. Indien nodig overleggen we met het informatieloket van de provincie Limburg.

Regelgeving PFAS (poly- en perfluoralkylstoffen) programma "VHROSV" (S)
Als gevolg van verscherpte regelgeving inzake het afvoeren van verontreinigde grond (PFAS) vallen allerlei projecten / initiatieven in de stad stil.

Genomen c.q. nog te nemen maatregel:
Voor de PFAS-crisis is een handelingsprotocol opgesteld waarin de volgende items zijn opgenomen: aanpassing van de regionale bodemkwaliteitskaart, onderzoek naar de aanwezigheid van PFAS in de bodem van Heerlen, afspraken over toezicht en handhaving met de RUD-ZL, voorkomen van

stagnatie door het maken van afspraken over afvoer van grond uit gemeentelijke projecten en communicatie over de mogelijkheid voor burgers om grond af te voeren.

Onderhoud verhardingen programma "Verkeer en vervoer "(S)
Uit de weginspecties blijkt dat twintig procent van de verhardingen (met name in woongebieden) niet aan de vereiste kwaliteit voldoet. Betreffende wegen hebben de technische levensduur bereikt. Op de korte termijn wordt ervoor gekozen wegen veilig te houden door extra in te zetten op kleinschalig onderhoud en groot onderhoud uit te stellen. We kunnen echter niet oneindig de gaten kunnen blijven vullen. Benodigde ingrepen worden steeds groter. In deze situatie is sprake van risico gestuurd wegbeheer: er worden bewust risico's genomen door onderhoud voor bepaalde wegen uit te stellen. Risico's zijn te verwoorden in het aantal ongevallen en schadeclaims dat toeneemt en in de beleving van de bewoners en weggebruikers die afneemt. Specifieke situaties die tot grote risico's kunnen leiden zullen worden gemeld en opgepakt. Naast de onderhoudstoestand worden maatschappelijke en milieutechnische voorwaarden aan wegen gesteld waardoor het grootschalig onderhoud duurder wordt.

Te nemen maatregel:
De Wegverhardingsnota met financiële paragraaf leggen we in de volgende coalitieperiode aan de gemeenteraad voor.

Onderhoud civieltechnische kunstwerken programma "Verkeer en vervoer" (S)
Toename van het aantal civieltechnische kunstwerken, de complexiteit van het onderhoud dat toeneemt en achterstallig onderhoud hebben er toe geleid dat ook de kosten van het groot onderhoud van civieltechnische kunstwerken stijgen en in 2022 tot extra kosten kunnen leiden.

Te nemen maatregel:
De nota civieltechnische kunstwerken leggen we in de volgende coalitieperiode aan de gemeenteraad voor.

Sociaal domein programma "Sociaal Domein" (S)
De transformatie in het sociale domein, met als basis onze geformuleerde uitgangspunten 'sturing en bekostiging sociaal domein' en de stelselherziening van beschermd wonen en opvang, vergen nog de nodige inspanningen van zowel onze gemeente als de zorgaanbieders en andere betrokken partijen. Bovendien is het aantal kinderen met jeugdhulp in Heerlen hoger dan het landelijk gemiddelde. Daarnaast zagen we in de afgelopen jaren een verzwaring van de problematiek. Met ingang van 2019 is de Basishulp Jeugd (ambulante jeugdhulp en lokaal preventieve activiteiten) ondergebracht bij JENS. Het implementatietraject bij JENS is complex en verloopt nog niet op alle punten naar wens. Dit is niet geheel onverwacht, dergelijke trajecten zijn zeer intensief en vragen tijd. We sturen bij daar waar nodig. Ook heeft corona een verstorende invloed gehad op de transformatie van de jeugdhulp. Voor de huidige contractperiode (tot en met 2022) zijn aanvullende financiële afspraken gemaakt met JENS. In 2022 bereiden we nieuwe aanbestedingen voor Jeugd, BW/MO en Wmo begeleiding voor. Wat de kosten voor 2023 en volgende jaren worden is nu nog onzeker. Tegelijkertijd is Heerlen Noord aangewezen als een van de 16 stadsdelen in Nederland (een van de weinige buiten de Randstad) die een langjarige wijkgerichte aanpak krijgen, gericht op kwetsbare bewoners. Hiermee krijgt Heerlen erkenning voor de complexe sociaal economische problematiek en langdurige samenwerking met Rijk.

Te nemen maatregelen:
WMO maatschappelijke ondersteuning en hulp bij het huishouden:
- Resultaatgerichte afspraken maken met de zorgaanbieders en daarop blijven sturen.
- Intensiveren informele zorg en preventie via onze contractpartij Heerlen STAND-BY!

- Het continueren van periodieke regiegesprekken met de zorgaanbieders.

Jeugd:
- Ambulante jeugdhulp en lokaal preventieve activiteiten verder vormgeven en transformeren in samenwerking met JENS.
- Op basis van opgedane ervaringen, samen met partners komen tot een passende inkoop- en financieringssystematiek bij de inhoudelijke doelstellingen voor Jeugdhulp residentieel (verblijf).
- Combinatie Jeugdzorg-Onderwijs.
- Programma Kansrijk van Start (preventie) en op de schaal van Parkstad Trendbreuk.
- In 2022 gaan we kinderen extra ondersteunen om zo zelfstandig mogelijk naar school te gaan, eventueel met behulp van hun ouders. Daarmee vergroten we hun zelfredzaamheid en gaan we het leerlingenvervoer meer passend en op maat inzetten

Inburgering:
- De mogelijke meerkosten bij een aantal modules van de inburgering worden opgevangen door andere modules scherp in te kopen en daar geld over te houden. Ook wordt er actief op aangestuurd dat de inburgeringsplichtige zo snel als mogelijk zelfredzaam wordt, zodat individuele begeleiding gestopt kan worden.

WMO Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang programma "Sociaal Domein" (S)
Vanaf 2023 (met een overgangstermijn van 10 jaar) worden de Rijksmiddelen voor Beschermd Wonen herverdeeld tussen de regio's. Tevens worden de middelen niet meer toegekend aan de centrumgemeentes maar aan alle gemeentes. Ook met een ingroeipad van 10 jaar. Dit betekent een achteruitgang voor Heerlen.

In de begroting 2022 wordt budget gereserveerd voor een aantal nieuwe voorzieningen, ervan uitgegaan dat deze niet het hele jaar 2022 al in gebruik zullen zijn. Mochten deze toch eerder gerealiseerd zijn, dan zal voor de financiering ervan wellicht een beroep gedaan moeten worden op de algemene reserve van Heerlen.

In 2022 vindt er ook een nieuwe inkoop voor Beschermd Wonen plaats. Dit zou kunnen betekenen dat de uitgaves voor Beschermd Wonen vanaf 2023 hoger zullen worden.

<u>Te nemen maatregelen:</u>
- Meer inzet op preventie onder andere uitgevoerd door sociale diensten Parkstad (o.a. tijdelijk toestaan van "grijs wonen").
- Voorkomen van huisuitzettingen.
- Goede nazorg ex-gedetineerden.
- Anders inrichten en daarmee een kwaliteitsverbetering van de opvang van jongeren leidt tot kwaliteitsverbetering en een meer duurzame uitstroom.
- Door de opvang kleinschaliger te organiseren en kwalitatief te verbeteren (Gasthuis i.p.v. De Klomp, opvang in woningen gespreid in de regio) en met goede uitstroomafspraken via Housing-Parkstad zetten we in op meer duurzame uitstroom.
- Skaeve huse verspreid over Parkstad zorgt voor duurzame oplossingen voor mensen die op geen enkel andere wijze gehuisvest kunnen worden.
- Onderzoek naar doorontwikkelen opdrachtverlening naar een sluitend samenwerkingsverband van zorgverleners.

Open einde regelingen Sociaal Domein (Participatiewet, Jeugd, WMO, Schuldhulpverlening) programma "Sociaal Domein" (S)
Vanuit onze gemeentelijke zorgplicht zijn wij verplicht deze voorzieningen aan burgers aan te bieden.

Te nemen maatregelen:
Benodigde zorg en ondersteuning afstemmen op de behoefte(n) van de burgers en bijhouden hoe deze behoefte(n) zich ontwikkelen.

Gemeentefonds alle programma's (S)
De invoering van het nieuwe verdeelmodel voor het gemeentefonds is per 1 januari 2023 voorzien. Het besluit tot invoering van de nieuwe verdeling wordt aan het nieuwe kabinet gelaten. De voorlopige uitkomsten van het herziene verdeelvoorstel zijn voor Heerlen € 22 per inwoner voordelig. Het betreft voorlopige herverdeeleffecten. Na definitieve besluitvorming over de invoering van het verdeelvoorstel zal met de dan bekende gegevens nog een actualisatie plaatsvinden. Naast de herijking van het gemeentefonds speelt de doordecentralisatie Beschermd Wonen. Nu zijn wij centrumgemeente voor de regio, er gaat hierin een verschuiving plaatsvinden naar individuele gemeenten. De financiële impact van de doordecentralisatie Beschermd Wonen is nog onbekend.

Te nemen maatregelen:
Landelijke ontwikkelingen volgen en blijvend monitoren.

Coronapandemie alle programma's (I)
Het coronavirus heeft onze samenleving en economie ernstig op de proef gesteld. Voor veel bedrijven, ondernemers en werkenden is het afgelopen anderhalf jaar een enorme uitdaging geweest en heeft deze periode veel gevraagd van hun uithoudingsvermogen en creativiteit. Het generieke steunpakket heeft in deze periode de klap voor bedrijven, ondernemers en werkenden voor een groot deel opgevangen. De economie staat er ondanks de crisis goed voor en ook de prognoses zijn goed.

Na een periode van circa anderhalf jaar aan intensieve economische steun komt daarmee per 1 oktober 2021 een einde aan het generieke deel van het steunpakket. Dit betekent O.A. regelingen als NOW, TVL, TOZO, TONK en diverse fiscale maatregelen vanaf die datum niet worden verlengd.

Tegelijkertijd beseft het kabinet dat de situatie voor sommige burgers en bedrijven de komende tijd alsnog moeilijk zal blijven. Het kabinet realiseert zich dat deze groepen het zwaar hebben. Ook om deze reden zal in het vierde kwartaal een aantal ondersteunende regelingen nog van kracht zijn om de dynamiek op de arbeidsmarkt te bevorderen. Daarnaast blijft het kabinet inzetten op het in gang gezette additioneel beleid in 2021 en 2022 om de aanpassing van de economie verder de ondersteunen.

Met het vorig jaar gepresenteerde aanvullend sociaal pakket is voor heel 2021 en gedeeltelijk ook voor 2022 extra geïnvesteerd in infrastructuur en middelen om mensen naar (nieuw) werk te begeleiden, om- en bijscholing te faciliteren en armoede- en schulden te bestrijden. Deze maatregelen zijn bij uitstek bedoeld om de dynamiek van de economie en arbeidsmarkt te herstellen. Het pakket helpt (onder andere kwetsbare) mensen door degenen die in onzekerheid verkeren de zekerheid te bieden van aanspraak op passende begeleiding bij het zoeken naar werk of nieuwe bedrijfsactiviteiten en inkomen. Daarnaast wordt ingezet op het bieden van snelle hulp en ondersteuning aan mensen die vanwege de crisis te maken krijgen met schulden- en armoedeproblematiek. Tevens worden we geconfronteerd met inhaalzorg en met een stijging in het

aantal en complexiteit in de hulpvragen. Dit vergt zowel van onze zorgaanbieders als van ons aanzienlijke inspanningen.

Bovendien leidt de huidige crisis ook tot permanente veranderingen. De economische situatie vraagt om samenwerking tussen allerlei partijen: werkgevers en werkenden, sociale partners, onderwijs, uitvoeringsorganisaties, gemeenten en de rijksoverheid. Ook wij als gemeente Heerlen hebben volop te maken met de maatschappelijk en financiële gevolgen van deze crisis. Dit gebeurt door het geven van uitvoering aan een aantal rijksmaatregelen, maar ook door initiatieven van onszelf. Onvermijdelijk hebben deze maatregelen financiële consequenties. In 2022 zullen we nog steeds te maken hebben met de gevolgen van de crisis waar we nu in zitten.

Genomen maatregelen:
De financiële gevolgen van de coronacrisis worden door ons voortdurend in beeld gebracht. Dit is belangrijk omdat we na afloop van de periode de gevolgen van de crisis voor onze financiële huishouding in beeld willen hebben. Voor diverse kosten worden wij gecompenseerd door het Rijk.

Financiële kengetallen

Kengetallen zijn getallen die de verhouding uitdrukken tussen bepaalde onderdelen van de begroting of de balans en kunnen helpen bij de beoordeling van de financiële positie van een provincie of gemeente. Om dit te bereiken presenteren wij deze kengetallen conform BBV in onderstaand overzicht. In paragraaf 5.5 Financiële status en weerbaarheid laten we in één overzicht de financiële gezondheid van de gemeente zien: "zo staat de gemeente er financieel voor". Hier worden onderstaande kengetallen verder toegelicht.

Ratio's	Jaarrekening 2020	Prognose 2021	Prognose 2022	Prognose 2023	Prognose 2024	Prognose 2025
Netto schuldquote	69%	87%	98%	101%	100%	97%
Gecorrigeerde netto schuldquote	70%	87%	98%	101%	100%	97%
Solvabiliteitsratio	7%	5%	4%	4%	4%	4%
Kengetal grondexploitaties	1%	2%	2%	2%	2%	2%
Structurele exploitatieruimte	1%	0%	1%	0%	0%	0%
Belastingcapaciteit	97%	97%	97%	97%	97%	97%

	Netto schuldquote	Jaarrekening 2020	Prognose 2021	Prognose 2022	Prognose 2023	Prognose 2024	Prognose 2025
A	Vaste schulden	256.137	307.474	351.308	394.641	417.974	414.808
B	Netto vlottende schuld	130.943	122.009	120.831	88.144	62.804	55.453
C	Overlopende passiva	33.552	33.552	33.552	33.552	33.552	33.552
D	Financiële vaste activa	29.970	27.525	27.522	26.590	26.589	26.575
E	Uitzettingen < 1 jaar	34.127	23.505	23.505	23.505	23.505	23.505
F	Liquide middelen	6.547	6.547	6.547	6.547	6.547	6.547
G	Overlopende activa	28.144	28.144	28.144	28.144	28.144	28.144
H	Totale baten	463.167	435.893	429.179	427.604	429.688	432.646
I	Netto schuldquote (A+B+C-D-E-F-G)/H*100%	69,5%	86,6%	97,9%	100,9%	100,0%	96,9%

Bedragen x € 1.000

	Gecorrigeerde netto schuldquote	Jaarrekening 2020	Prognose 2021	Prognose 2022	Prognose 2023	Prognose 2024	Prognose 2025
A	Vaste schulden	256.137	307.474	351.308	394.641	417.974	414.808
B	Netto vlottende schuld	130.943	122.009	120.831	88.144	62.804	55.453
C	Overlopende passiva	33.552	33.552	33.552	33.552	33.552	33.552
D	Financiële vaste activa (-/- verstrekte leningen)	27.675	25.231	25.228	25.224	25.223	25.223
E	Uitzettingen < 1 jaar	34.127	23.505	23.505	23.505	23.505	23.505
F	Liquide middelen	6.547	6.547	6.547	6.547	6.547	6.547
G	Overlopende activa	28.144	28.144	28.144	28.144	28.144	28.144
H	Totale baten	463.167	435.893	429.179	427.604	429.688	432.646
I	Netto schuldquote (A+B+C-D-E-F-G)/H*100% Gecorrigeerd voor de verstrekte leningen	70,0%	87,1%	98,4%	101,2%	100,3%	97,2%

Bedragen x € 1.000

	Solvabiliteitsratio	Jaarrekening 2020	Prognose 2021	Prognose 2022	Prognose 2023	Prognose 2024	Prognose 2025
A	Eigen vermogen	32.719	25.502	24.195	24.235	25.156	24.611
B	Balanstotaal	473.953	509.505	549.807	563.485	566.676	559.804
C	Solvabiliteitsratio (A/B)*100%	6,9%	5,0%	4,4%	4,3%	4,4%	4,4%

Bedragen x € 1.000

	Kengetal grondexploitaties	Jaarrekening 2020	Prognose 2021	Prognose 2022	Prognose 2023	Prognose 2024	Prognose 2025
A	Niet in exploitatie genomen bouwgronden						
B	Bouwgronden in exploitatie	5.997	9.399	9.399	9.399	9.399	9.399
C	Totale baten	463.167	435.893	429.179	427.604	429.688	432.646
D	Grondexploitatie (A+B)/C*100%	1,3%	2,2%	2,2%	2,2%	2,2%	2,2%

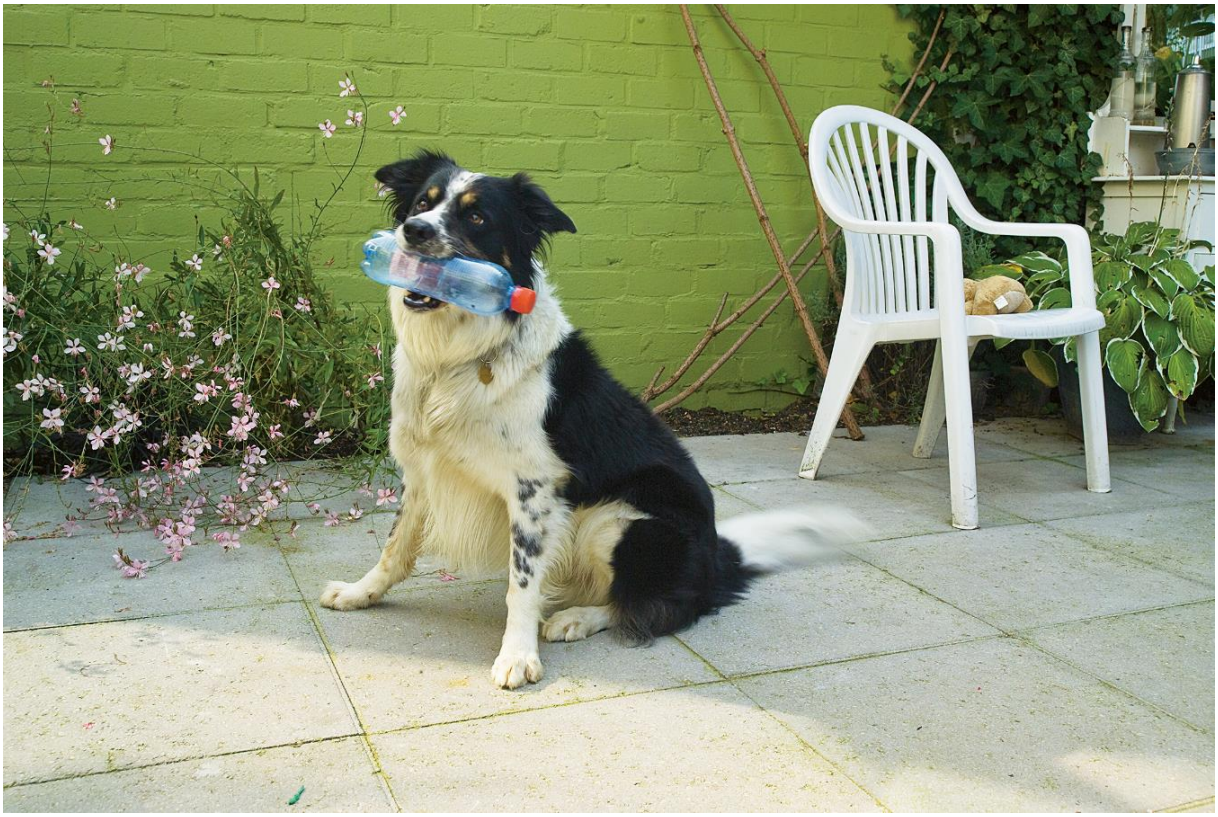
Bedragen x € 1.000

	Structurele exploitatieruimte	Jaarrekening 2020	Prognose 2021	Prognose 2022	Prognose 2023	Prognose 2024	Prognose 2025
A	Totale lasten	450.303	437.970	430.486	429.737	431.807	431.969
B	w.v. structureel	430.584	429.988	425.983	428.517	430.965	431.918
C	Totale baten	463.167	435.893	429.179	427.604	429.688	432.646
D	w.v. structureel	435.582	430.254	428.890	427.512	429.595	432.551
E	Saldo baten en lasten (=C-A)	12.864	-2.077	-1.307	-2.133	-2.120	676
F	Mutaties reserves	-3.037	2.077	1.307	-40	-922	556
G	w.v. structurele toevoegingen	125					
H	w.v. structurele onttrekkingen	-645	654	628	668	664	660
I	Resultaat (E+F)	9.827	0	0	-2.173	-3.041	1.233
J	Structurele ruimte ((D-B)+(H-G)/(C)*100%	0,9%	0,2%	0,8%	-0,1%	-0,2%	0,3%

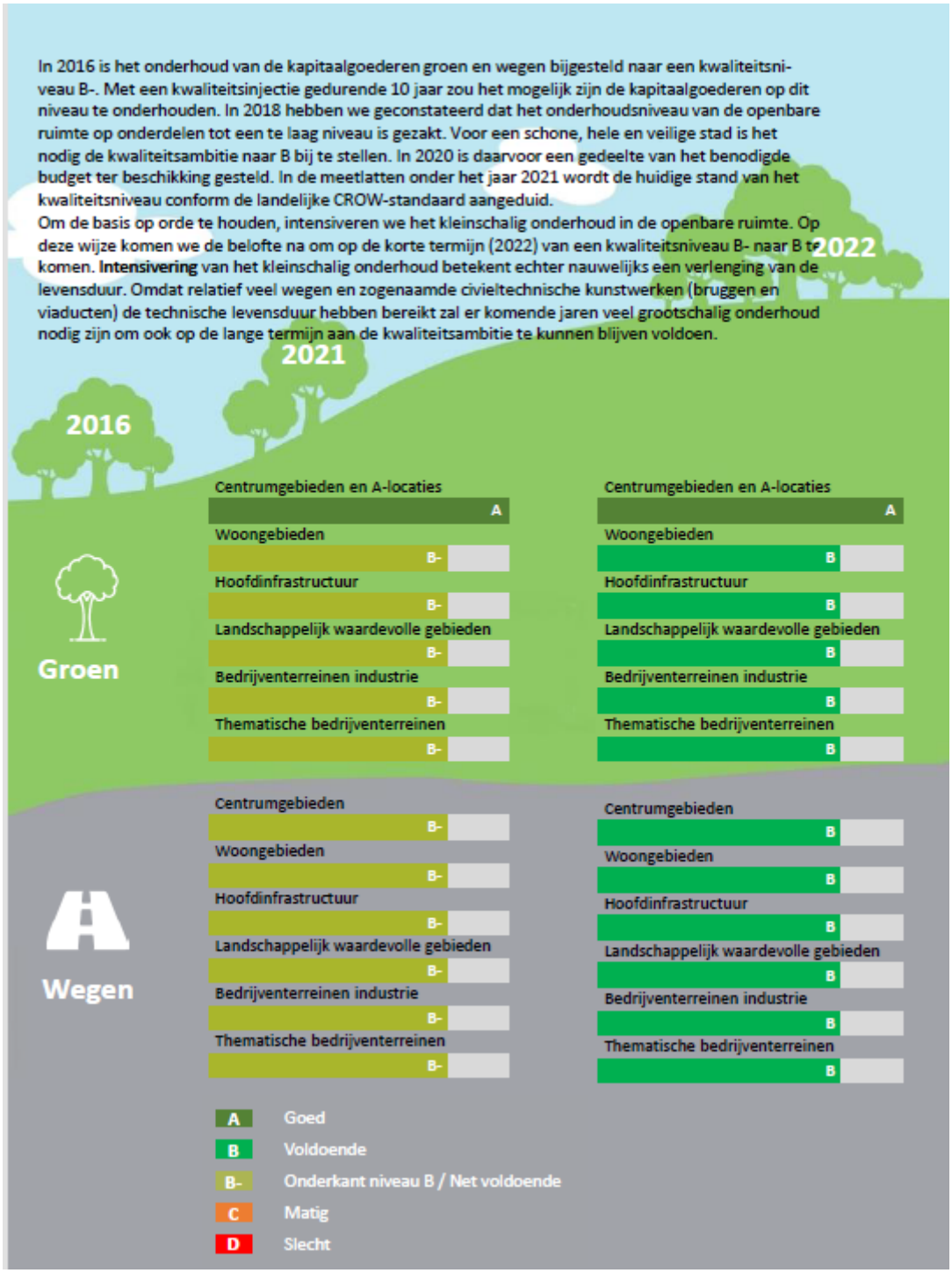
Bedragen x € 1.000

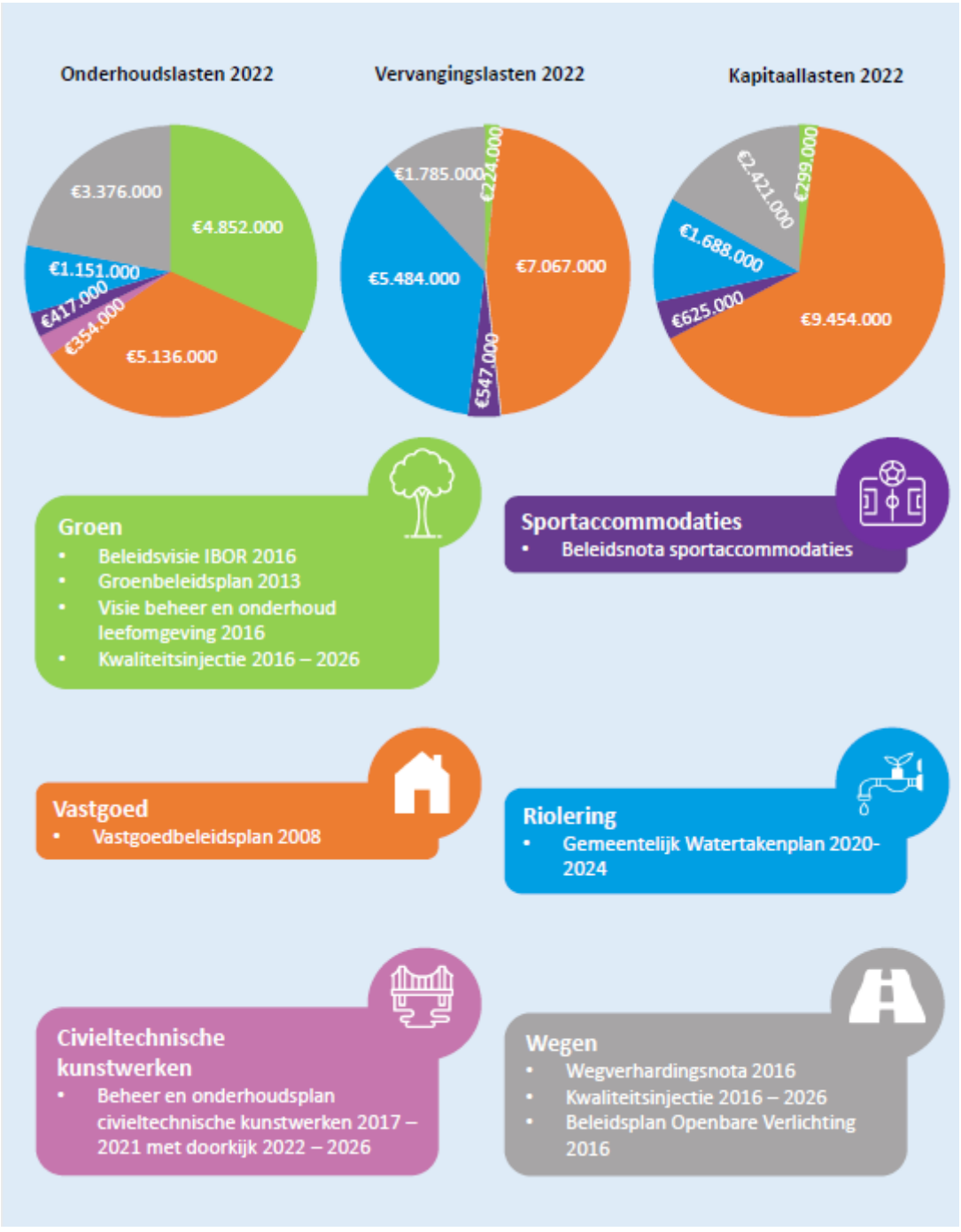
	Belastingcapaciteit *	Jaarrekening 2020	Prognose 2021	Prognose 2022	Prognose 2023	Prognose 2024	Prognose 2025
A	OZB-lasten voor gezin bij gemiddelde WOZ-waarde	303,05	302,43	306,97	311,57	316,24	320,99
B	Rioolheffing voor gezin bij gemiddelde WOZ-waarde	166,11	178,15	184,27	192,56	201,23	210,28
C	Afvalstoffenheffing voor een gezin	287,01	309,17	333,14	338,14	343,21	348,36
D	Eventuele heffingskorting	nvt					
E	Totale woonlasten voor gezin bij gemiddelde WOZ-waarde (A+B+C-D)	756,17	789,75	824,38	842,27	860,68	879,63
F	Woonlasten landelijk gemiddelde voor gezin in t-1	776,00	811,00	851,55	868,58	885,95	903,67
G	Woonlasten t.o.v. landelijk gemiddelde jaar t-1 (E/F)x 100%	97,44%	97,38%	96,81%	96,97%	97,15%	97,34%

Bedragen x € 1.000
**gebaseerd op een meerpersoonshuishouden*

4.3 Onderhoud kapitaalgoederen

Onderhoudslasten 2022
€3.376.000
€4.852.000
€1.151.000
€417.000
€354.000
€5.136.000
Vervangingslasten 2022
€1.785.000
€224.000
€5.484.000
€7.067.000
€547.000
Kapitaallasten 2022
€2.421.000
€299.000
€1.688.000
€625.000
€9.454.000
Groen
• Beleidsvisie IBOR 2016
• Groenbeleidsplan 2013
• Visie beheer en onderhoud leefomgeving 2016
• Kwaliteitsinjectie 2016 – 2026
Sportaccommodaties
• Beleidsnota sportaccommodaties
Vastgoed
• Vastgoedbeleidsplan 2008
Riolering
• Gemeentelijk Watertakenplan 2020-2024
Civieltechnische kunstwerken
• Beheer en onderhoudsplan civieltechnische kunstwerken 2017 – 2021 met doorkijk 2022 – 2026
Wegen
• Wegverhardingsnota 2016
• Kwaliteitsinjectie 2016 – 2026
• Beleidsplan Openbare Verlichting 2016

4.4 Financiering

Waarover gaat deze paragraaf?
Naast het aantrekken van geldleningen en het uitzetten van geldmiddelen valt hieronder ook het beheersen van financiële risico's. Het gaat daarbij om risico's die gepaard gaan met de geldstromen, financiële posities en de vermogenswaarden. De financieringsfunctie moet er voor zorgen dat er altijd voldoende geld beschikbaar is om aan alle verplichtingen te kunnen voldoen. In deze paragraaf wordt beschreven binnen welke kaders de treasury taken van de gemeente worden uitgevoerd aan de hand van de volgende thema's:

- Marktontwikkelingen van zowel de geldmarkt (korte rente) als de kapitaalmarkt (lange rente).
- Renterisicobeheer.
- Kredietrisicobeheer inclusief overzicht van verstrekte leningen en garanties.

De belangrijkste verwachtingen voor begrotingsjaar 2022
In het begrotingsjaar 2022 prognosticeren we aan nieuwe aan te trekken langlopende leningen een bedrag van € 60,6 miljoen. Onze langlopende lening portefeuille o/g stijgt van € 307 miljoen naar € 351 miljoen.

De kort lopende schuldpositie (kasgeldlimiet) wordt begroot op een bedrag van € 36,8 miljoen.

Het saldo van onze verstrekte kortlopende leningen zal in 2022 dalen door geprognosticeerde verkopen uit de bedrijventerreinen Avantis en Trilandis.

De positie in gemeentegaranties zal in 2022 alleen wijzigen t.b.v. de woningbouwcorporaties. Hierin nemen wij een tertiaire positie in en lopen we weinig tot geen risico.

Over zowel de aangetrokken kortlopende schulden, aangetrokken langlopende schulden, uitgegeven kortlopende leningen en uitgegeven langlopende leningen wordt in 2022 een rentelast van € 3,5 miljoen per saldo geraamd.

Het beleid is gebaseerd op zo optimaal mogelijk gebruik maken van onze kasgeldlimiet. Dit vanwege het feit dat normaal gesproken rente op kort vreemd vermogen goedkoper is dan rente op lang vreemd vermogen. Naast de reeds bekende negatieve rente op kort vreemd vermogen zijn er inmiddels ook negatieve rentes op het lang vreemd vermogen. We voldoen in 2022 aan het voorgeschreven beleid zowel voor het renterisico op de kortlopende schulden als langlopende schulden.

Marktontwikkelingen
De Europese Centrale Bank (ECB) voert het monetaire beleid uit voor het Euro gebied en heeft als belangrijkste taak het in de hand houden van de inflatie. Een belangrijk instrument dat de ECB hiertoe tot zijn beschikking heeft is de herfinancieringsrente (Refirente), waarmee de marktrente beïnvloed wordt. De herfinancieringsrente is nog steeds ongewijzigd waardoor deze sinds maart 2016 0,00% bedraagt. De depositorente, de rente die de ECB vergoedt op tegoeden die banken bij de ECB aanhouden, is -0,50%. De 10-jaars rente staat medio september 2021 op een niveau van +0,02%.

Per saldo schatten wij voor 2022 wederom een negatieve kortlopende rente van -0,5% en herfinanciering voor een langlopende lening, al naar gelang de looptijd van deze lening, een rentetarief tussen – 0,2 % en 0,75% in 2022.

Renterisicobeheer
Renterisico's hebben betrekking op zowel de kort- als de langlopende schulden.

Kortlopende schulden
Wanneer kortlopende geldleningen (leningen met een looptijd tot 1 jaar) worden aangetrokken, moet rekening worden gehouden met de kasgeldlimiet. Door de kasgeldlimiet mag de kortlopende schuld niet hoger zijn dan 8,5% van het begrotingstotaal. Hierdoor wordt het risico beperkt dat grote fluctuaties in de korte rente het begrotingsevenwicht in gevaar brengen.

In 2022 bedraagt de kasgeldlimiet € 36,8 miljoen. In onderstaand schema wordt de gemiddelde kortlopende schuld per kwartaal vergeleken met de kasgeldlimiet. Uit het schema blijkt dat we in 2020/2021 in principe niet voldeden aan het voorgeschreven beleid. Vanwege de coronapandemie heeft onze toezichthouder (Provincie Limburg) goedkeuring gegeven om de kasgeldlimiet het gehele jaar te overschrijden. In juli 2021 heeft de consolidatie plaats gevonden voor een bedrag van € 70 miljoen. Dit betekent het omzetten van kasgeld (kort vreemd vermogen) naar langlopende leningen (lang vreemd vermogen). Zodat we in 2021/2022 weer voldoen aan het voorgeschreven beleid.

Tabel Kasgeldlimiet overzicht laatste vier kwartalen

Kasgeldlimiet 2020/2021				**(x € 1.000)**
	2020 4e kwart.	**2021** 1e kwart.	**2021** 2e kwart.	**2021** 3e kwart.
Begrotingstotaal	€ 408.964	€ 405.525	€ 405.525	€ 405.525
Ministerieel vastgesteld percentage	8,5%	8,5%	8,5%	8,5%
Toegestaan kasgeldlimiet	**€ 34.762**	**€ 34.470**	**€ 34.470**	**€ 34.470**
Toets kasgeldlimiet				
Toegestaan kasgeldlimiet	€ 34.762	€ 34.470	€ 34.470	€ 34.470
Totaal gemiddelde netto vermogen schuld	€ 80.646	€ 98.882	€ 95.605	€ 29.281
Ruimte (+) / Overschrijding (-)	€ -45.884	€ -64.412	€ -61.135	€ 5.189

De kasgeldlimiet voor de meerjarenbegroting ziet er als volgt uit:

Tabel Kasgeldlimiet meerjarenbegroting

De ontwikkeling van de kasgeldlimiet				**(x € 1.000)**
	2022	**2023**	**2024**	**2025**
Begrotingstotaal	€ 433.086	€ 429.167	€ 431.057	€ 434.017
Ministerieel vastgesteld percentage	8,5%	8,5%	8,5%	8,5%
kasgeldlimiet	**€ 36.812**	**€ 36.479**	**€ 36.640**	**€ 36.891**

Renterisiconorm
Bij het afsluiten van een nieuwe langlopende lening en bij renteherziening van een lopende lening, loopt de gemeente een renterisico.

Bij het aantrekken van langlopende geldleningen moet rekening worden gehouden met de renterisiconorm van max. 20% van het begrotingstotaal. Het doel van deze norm is het beperken van toekomstig renterisico op lange financiering. Er dient een spreiding te zijn om te voorkomen dat er in enig jaar een te grote concentratie aan aflossingen en renteherzieningen plaatsvindt. De renterisiconorm voor 2022 is € 86,6 miljoen. Het renterisicobedrag op de langlopende schuld in 2022 is begroot op € 18,7 miljoen en blijft hiermee ruim onder de gestelde norm. Ook de komende jaren blijft het bedrag aanzienlijk onder de renterisiconorm. Uit onderstaand schema blijkt dat we voldoen aan het voorgeschreven beleid.

Tabel renterisiconorm

Renterisico vaste schuld in relatie tot renterisiconorm							**(x € 1.000)**
		2022		**2023**		**2024**	**2025**
		begroting		begroting		begroting	begroting
Begrotingstotaal	€	433.086	€	429.167	€	431.057	€ 434.017
Percentage		20%		20%		20%	20%
Renterisiconorm	**€**	**86.617**	**€**	**85.833**	**€**	**86.211**	**€ 86.803**
Renteherziening	€	-	€	-	€	-	€ -
Aflossingen	€	18.667	€	19.167	€	21.667	€ 23.167
Renterisico (1+2)	**€**	**18.667**	**€**	**19.167**	**€**	**21.667**	**€ 23.167**
Ruimte onder renterisiconorm	**€**	**67.950**	**€**	**66.666**	**€**	**64.544**	**€ 63.636**

Kredietrisicobeheer
Gemeenten mogen alleen ten behoeve van de publieke taak geldleningen aangaan, middelen uitzetten en garanties verlenen. Hiervan is sprake wanneer overheidsingrijpen noodzakelijk is om een maatschappelijk belang te realiseren. De raad bepaalt wat tot de publieke taak behoort. Kredietrisicobeheer gaat over de kredietwaardigheid (het risicoprofiel) van de wederpartij bij financiële transacties. Er kan sprake zijn van kredietrisico's bij uitleningen (verstrekte geldleningen en beleggingen) of bij verleende garanties:

Uitleningen
Per 1 januari 2022 bedragen de uitstaande vaste geldleningen (looptijd langer dan één jaar) en kapitaalverstrekkingen € 29,9 miljoen en deze stijgen met € 1,1 miljoen naar € 31 miljoen per ultimo 2022. Voor de samenstelling van de lening portefeuille u/g (uitgegeven geldleningen) verwijs ik naar onderstaande tabel.

Tabel mutaties verstrekte vaste geldleningen en kapitaalverstrekkingen

Mutaties vertrekte vaste geldleningen en kapitaalverstrekkingen					(x € 1.000)
Kredietrisicogroep/geldnemers	**saldo 1-1-2022**	**verstrekte leningen**	**normale aflossing**	**extra aflossing**	**saldo 31-12-2022**
Kapitaalverstrekking aandelenkapitaal	€ 2.171	€ -	€ -	€ -	€ 2.171
Ontwikkelingsmaatschappij Beitel-Zuid	€ 2.012	€ -	€ -	€ -	€ 2.012
GR Kredietbank Limburg	€ 123	€ -	€ -	€ -	€ 123
Mijnwater	€ 18.198	€ 728	€ -	€ -	€ 18.926
Lening zonnepanelen	€ 6.013	€ 800	€ 500	€ -	€ 6.313
Lening Woonwijzerwinkel	€ 307	€ 78	€ -	€ -	€ 385
Converteerbare hybride aandelenlening Enexis	€ 1.042	€ -	€ -	€ -	€ 1.042
Renteloze voorschotten	€ 1	€ -	€ 1	€ -	€ -
Diversen	€ 6	€ -	€ 3	€ -	€ 3
Totaal vaste geldleningen u/g	€ 29.873	€ 1.606	€ 504	€ -	€ 30.975

Lening portefeuille korte termijn

Lening u/g
Onze lening portefeuille u/g korte termijn bestaat uit een 3-tal leningen te weten:

- Een lening verstrekt aan Avantis NV (nominaal € 6,4 miljoen). De gehele financiering Avantis GOB NV is in handen van alle 4 de aandeelhouders. Tegenover de verstrekte lening staat een vordering op de NV. Tevens is het 1e recht van hypotheek gevestigd op de gronden. Zowel in 2021 als in 2022 is en wordt er afgelost op deze verstrekte lening. De aflossing is gebaseerd op de verwachte verkopen. Per september 2021 bedraagt de vordering van onze gemeente op Avantis € 3 miljoen. Begroot wordt dat er in 2022 een bedrag van € 1 miljoen wordt afgelost. Dit betekent per ultimo 2022 een uitstaand saldo van € 2 miljoen per aandeelhouder.

- Een lening verstrekt aan Ontwikkelingsmaatschappij Beitel Zuid BV. De bestaande rekening courant overeenkomst tussen de gemeente en de Ontwikkelingsmaatschappij Beitel Zuid BV. Per september 2021 bedraagt de vordering van onze gemeente op Trilandis € 1,2 miljoen. Al naar gelang de verkopen grond wordt wederom afgelost in 2021 en/of 2022 en zal de lening volledig zijn afgelost in 2022. Ter beperking van de risico's is het recht van eerste hypotheek op alle onroerende zaken bedongen.

- Een lening verstrekt aan Schaesbergerveld BV. Per ultimo 2022 wordt deze vordering van onze gemeente op deze BV begroot op € 1 miljoen.

Lening o/g
Per ultimo 2022 gaan we ervan uit dat een bedrag van € 25 miljoen aan kortlopende kasgeldleningen is aangetrokken (looptijd korter dan één jaar).

Zoals in voorgaande jaren ligt het in de lijn der verwachting dat de rente op kort vreemd vermogen negatief blijft. Dit leidt ertoe dat over de aan te trekken korte geldleningen in 2022 een bedrag van € 140.000 aan negatieve rente wordt begroot.

Verleende garanties
Middels directe borgstellingen kan de gemeente borg staan jegens geldgevers voor de betaling van rente en aflossing op langlopende geldleningen die door lokale organisaties, instellingen of verenigingen zijn aangetrokken. Deze organisaties verzorgen voornamelijk activiteiten in het verlengde van de gemeentelijke publieke taak.

De gemeente kan ook, al dan niet samen met het rijk, een rol spelen in de zekerheidsstructuur van een waarborgfonds. Door deze structuur kunnen instellingen die bij een waarborgfonds zijn aangesloten tegen de laagste rente lenen. Mede vanwege de strenge toelatingscriteria en periodieke toetsing door het fonds, loopt de gemeente hierbij een veel lager risico dan bij directe borgstellingen.

Het saldo van de leningen waarvoor gemeentegarantie werd verstrekt en waarvan het fonds de directe risico's van onze gemeente heeft overgenomen (vrijwaringen) wordt begroot op € 9,1 miljoen per ultimo 2022. Onze gemeente neemt daarbij slechts een tertiaire achtervangpositie in.

Het schema geeft inzicht over de in 2022 ontwikkelde schuldrestanten van de door de gemeente geborgde leningen, onderverdeeld naar kredietrisicobeheer.

Tabel met uitleningen en garanties vanuit de publieke taak

Gemeentegaranties per kredietrisicogroep				**(x € 1.000)**
		Schuldrestant		
		1-1-2022		**31-12-2022**
Woningcorporaties	Gewaarborgde geldleningen	€	9.853	€ 9.078
Gemeentegaranties	Garantiestelling	€	1.324	€ 1.192
Zorgsector	Garantiestelling	€	86	€ 76
Sociaal culturele sector	Garantiestelling	€	80	€ 70
Totaal		**€**	**11.343**	**€ 10.416**

Gemeentefinanciering

De behoefte aan nieuwe externe financieringsmiddelen is afhankelijk van een aantal zaken: de gemeentelijke vaste activa en voorraden bouwgrond, ontwikkeling van de lange interne financieringsmiddelen, ontwikkeling van de bestaande schuldpositie en de mutaties in het gemeentelijk werkkapitaal. Op basis van de per 1 januari 2022 geraamde investeringen, en de op lange termijn beschikbare financieringsmiddelen, is er een financieringstekort van € 97,4 miljoen. Van dat tekort mag maximaal € 36,8 miljoen kortlopend worden gefinancierd (kasgeldlimiet). Het restant van € 60,6 miljoen zal middels langlopende geldleningen moeten worden aangetrokken.

Tabel financieringsbehoefte meejarenbegroting

Prognose per 1-1-2022 van de financieringsbehoefte							**(x € 1.000)**
Financieringsbehoefte per 1 -1		**2022**		**2023**		**2024**	**2025**
Boekwaarde per 31-12	€	499.614	€	522.388	€	526.625	€ 520.708
Afschrijvingen en aflossingen leningen u/g	€	-17.089	€	-19.104	€	-19.832	€ -20.149
Investeringen	€	63.197	€	41.878	€	24.069	€ 14.232
Te financieren boekwaarde vaste activa per 01-01	€	453.506	€	499.614	€	522.388	€ 526.625
Reserves en voorzieningen	€	46.080	€	43.726	€	46.758	€ 51.956
Bijdrage derden	€	2.547	€	4.909	€	309	€ 309
Vaste geldleningen	€	307.458	€	351.292	€	394.625	€ 417.958
Beschikbare vaste financieringmiddelen	€	356.085	€	399.927	€	441.692	€ 470.223
Financieringstekort							
Benodigde financieringsmiddelen	€	97.421	€	99.687	€	80.696	€ 56.402
Beschikbare kortlopende middelen (max. kasgeldlimiet)	€	36.812	€	36.479	€	36.640	€ 36.891
Op te nemen vaste geldleningen	€	60.609	€	63.208	€	44.056	€ 19.511

Notitie rente/omslagrente
Met ingang van begrotingsjaar 2018 wordt de berekeningswijze van onze omslagrente (interne rekenrente) voorgeschreven. Voortaan moet de totaal doorberekende interne rente gelijk zijn aan de totale rentelasten, waardoor niet (of nauwelijks) meer sprake is van een renteresultaat.

Doel is het bevorderen van een eenduidige handelwijze met betrekking tot rente door gemeenten (harmonisering), stimuleren dat gemeenten de (verwachte) werkelijke rentelasten opnemen in de begroting en jaarstukken, en het eenduidig inzichtelijk maken van hoe de gemeenten met rente zijn omgegaan (transparantie). We voldoen aan de nieuw gewijzigde systematiek van de rente omslagmethode. De nieuwe omslagrente voor 2022 wordt 1%.

	2022
Renteschema	
Rentelasten leningen met een looptijd < 1 jaar	-128
Rentelasten leningen met een looptijd > 1 jaar	3.781
Overige aan treasury verbonden beheerskosten	-
Rentebaten verstrekte geldleningen	180
Saldo rentelasten en rentebaten	**3.473**
Rente doorberekend aan de grondexploitaties	97
Rente vergoeding EV	274
Rente vergoeding over voorzieningen (CW)	229
Aan taakvelden toe te rekenen externe rente	**3.879**
Aan taakvelden toegerekende rente(omslag)	4.462
Renteresultaat taakveld treasury	**583**
Activa integraal gefinancierd	446.182
Berekende renteomslag o.b.v. aan taakvelden toe te rekenen externe rente	0,87%
Berekende renteomslag o.b.v. aan taakvelden toegerekende rente(omslag)	1,00%

Bedragen x € 1.000

4.5 Bedrijfsvoering

Inleiding
Het algemene strategische kader voor de bedrijfsvoering is de besturingsfilosofie en het daarbij gekozen bedrijfsconcept, inclusief de daarvan deel uitmakende dienstverleningsvisie. Ze schetst de samenwerking tussen raad en college en tussen college en ambtelijke organisatie en medewerkers onderling in relatie met de omgeving. Onze basis is opgavesturing en integrale dienstverlening. Het uiteindelijke effect moet zijn dat Heerlen een efficiënte bedrijfsvoering heeft en effectief haar beleid kan uitvoeren waardoor de bestuurlijke doelen en opgaven worden gerealiseerd.
De participerende overheid, technologische ontwikkelingen die elkaar razendsnel opvolgen, veiligheid en het nieuwe (hybride) werken zijn ontwikkelingen waar we als organisatie vlot en doeltreffend op in willen kunnen spelen. Dit vraagt om een robuust organisatieconcept dat adaptief en flexibel is. Onze organisatie voorziet hierin. De bedrijfsvoering is daarmee niet alleen intern gericht, maar draagt ook bij aan onze taak richting de stad en haar burgers of bijvoorbeeld onze regionale functie en daarbuiten.
Het realiseren van de bestuurlijke doelen en opgaven vormt daarbij de leidraad voor wat we doen en vanzelfsprekend vervullen we onze wettelijke taken en de reguliere doelstellingen ('going concern'). Dit vraagt ook in 2022 om een doelmatige aanpak binnen onze bedrijfsvoering. Zowel in de primaire processen van de teams binnen de domeinen Burgers en Stad als in de processen van de ondersteunende afdelingen in het domein Bedrijfsvoering.
Daarbinnen zal een prominente plek zijn voor het strategisch HRM en de doorontwikkeling van onze ICT (digitaliseringsopgave). Met betrekking tot dat laatste is een impuls vereist om tegemoet te komen aan de eisen die verregaande digitalisering nu en in de toekomst aan de gemeente stelt. In 2022 zullen we hiertoe een analyse en inventarisatie uitvoeren. De gevolgen voor de organisatie kunnen op basis hiervan worden bezien voor 2022 en latere begrotingsjaren.
De doelmatige aanpak geven we vorm door:
- Opgave gestuurd te werken;
- Processen continu te optimaliseren;
- En sturen op het inzetten van de juiste mens, op de juiste plek op het juiste moment.

College verantwoordelijk voor rechtmatigheidsverklaring
Vanaf boekjaar 2022 is het College van burgemeester en wethouders zelf verantwoordelijk voor het afleggen van de rechtmatigheidsverklaring, die in de jaarstukken wordt opgenomen. In 2021 is het nog zo dat de (externe) accountant bij de jaarrekening een controleverklaring verstrekt met een oordeel over de getrouwheid en rechtmatigheid. Vanaf 2022 is voor het rechtmatigheidsgedeelte het College zelf aan zet zich te verantwoorden richting de raad. De accountant doet alleen als onderdeel van de getrouwheidsverklaring een uitspraak over de rechtmatigheidsverklaring van het College.
De rechtmatigheidsverklaring raakt de bedrijfsvoering op verschillende vlakken, zoals bijvoorbeeld de interne controle(s). Rechtmatigheid vraagt dat de gemeente grip heeft op de interne (bedrijfs)processen en de financiële huishouding. Het afgeven van de rechtmatigheidsverklaring is naast bovenstaande een van de speerpunten van de bedrijfsvoering in 2022.

Verordening artikel 213a Gemeentewet
In de verordening artikel 213a is vastgelegd dat het college jaarlijks de doelmatigheid van het gevoerde bestuur onderzoekt, de doeltreffendheid van onderdelen van programma's en paragrafen toetst en hierover verantwoording aflegt in de jaarrekening.
In het jaar 2021 zijn de onderzoeken rondom 'fraude-risico analyse' en de 'analyse inkoop' ten behoeve van een efficiënte en professionalisering van onze (Europese) inkoop opgestart, maar nog niet afgerond. De daadwerkelijke inhoudelijke uitvoering van beide onderzoeken zullen een vervolg krijgen in 2022.

Fraude-risico analyse
Binnen de organisatie zijn rondom het onderwerp fraude-risico analyse presentaties gegeven aan diverse betrokkenen over de werking en het belang van een dergelijke, frequent uit te voeren analyse op het gebied van fraude en risico-inschattingen. Er is in alle lagen van de organisatie initieel ingezet op bewustwording en herkenning; wat in 2022 verder uitgerold wordt naar inbedding in de dagelijkse praktijk.
Analyse inkoop
Door het inkoopproces/ hele inkooptraject onder de loep te nemen en te herzien is het de bedoeling op termijn besparingen te realiseren en verder te professionaliseren. Een goede start is hiermee gemaakt in 2020; een solide basis waarop we in 2022 verder kunnen borduren.
Door het jaar heen worden daarnaast continue projecten, projectstructuren en/of processen onder de loep genomen en getoetst op doelmatigheid en doeltreffendheid. Door frequent bepaalde (bedrijfs)processen te evalueren, blijf je verbeteren en leren.

Organisatieontwikkeling
Een van de doelstellingen van de reorganisatie van 2019 is om middels een nieuwe "organisatie inrichting" een proactieve organisatie neer te zetten. Een organisatie die de afspraken in het coalitieakkoord ondersteunt volgens de afgesproken inrichtingsprincipes. Het veranderen van de organisatie en de wijze van werken is daarbij een continu en dynamisch proces.
Voor 2022 staat de doorontwikkeling van de organisatie centraal. De maatschappelijke uitdagingen in de samenleving zijn dynamisch en complex, de organisatie zal onder invloed daarvan continu door ontwikkelen. Om goed te kunnen door ontwikkelen is het van belang te weten wie we willen zijn, kennen wij onze strategische visie, hebben wij een doordachte besturings- en bedrijfsvoeringsfilosofie en een duidelijke dienstverleningsvisie. Door middel van een plan van aanpak brengen wij onze basis verder op orde. Dit alles met als doel de organisatie verder door te ontwikkelen naar een slagvaardige, betrouwbare en wendbare organisatie. De richting van deze doorontwikkeling wordt nader vormgegeven in het sturingsmodel "Heerlen van Morgen". Vanaf 2022 investeren wij in het versterken van de uitvoeringskracht.

Inhuur
Externe Inhuur is altijd een bewuste keuze. Op dit uitgangspunt wordt intensief gestuurd, zodat de kosten van externe inhuur binnen de norm blijven. In november 2018 is de norm voor inhuur bepaald op 10%. In 2022 zal conform besluit worden gestuurd op een maximale inhuur van 10%. Hierbij gelden de regels zoals opgenomen in de nota "externe inhuur 2021" om deze inhuur te beperken en – indien toch noodzakelijk – conform de in de nota opgenomen tabel met maximumtarieven per uur.

Verzuim
De Personeelsmonitor 2020 (A&O fonds) laat zien dat op landelijk niveau de ziekteverzuimtrend licht dalend is in gemeentegrootteklassen 50.000 tot 100.000 van 5,8% (2019) naar 5,5% (2020). Wij zetten al enkele jaren in op verzuimverlaging. In 2020 is het ziekteverzuimpercentage echter gestegen. Wij zullen ook in 2021 blijven sturen op het afgesproken percentage van 5%. Om dit voor elkaar te krijgen zetten wij in op een andere inrichting van de verzuimbegeleiding. Daarnaast gaan wij in 2022 een contract aan met een nieuwe arbodienst waarmee wij samen onze verzuimaanpak verder vorm gaan geven.
Met inachtneming van de motie bij de algemene beschouwingen 2021 zullen wij naast het genoemde verzuimpercentage ook rapporteren over de verdeling van het verzuim over de zogenaamde verzuimklassen, het nulverzuim en de meldingsfrequentie.

Opleiding
Door medewerkers opleidingen en trainingen te laten volgen kunnen zij hun taken naar behoren uitvoeren. Een voorbeeld hiervan is het opleiden van medewerkers voor het eigen maken van het klantgerichte gedachtengoed van de omgevingswet. Door medewerkers op te leiden verbeteren we

onze dienstverlening naar de burger en daarbij denken we van buiten naar binnen. Vanaf 2022 hanteren we een ingroeiscenario voor het opleidingsbudget. In 2022 verlagen we het opleidingsbudget naar € 1 mln. Vanaf 2023 is het opleidingsbudget weer op het oude niveau (€ 1,4 mln.).

Mobiliteit
(Interne) mobiliteit zorgt niet alleen voor de invulling van vrijkomende vacatures, maar heeft ook andere voordelen. Denk hierbij aan mentale voordelen en het vergaren van kennis, ervaring en expertise. De interne mobiliteit kan een goed middel zijn om voldoende afwisseling te creëren, om bore-outs en burn-outs te voorkomen en de mentale gezondheid van de werknemers te garanderen. Dit draagt bij aan de vitaliteit en daarmee aan de duurzame inzetbaarheid van onze medewerkers.
Mobiliteit laat niet alleen de medewerkers meebewegen met de ontwikkelingen in de maatschappij maar ook de organisatie. In 2022 gaan wij de mobiliteit verder vorm geven door naast randvoorwaarden te scheppen ook te bezien hoe wij medewerkers hun talenten beter kunnen laten ontwikkelen en welke instrumenten hier bij horen. Dit tevens met het oog op de groep medewerkers (circa 100 personen) die binnen nu en 36 maanden de organisatie gaan verlaten, omdat zij de AOW-gerechtigde leeftijd bereiken. Voor de organisatie biedt mobiliteit de gelegenheid om ook wat betreft organisatie structuur en formatiehuis mee te bewegen met de steeds dynamischer wordende omgeving. Ook geven wisselingen in de bezetting extra flexibiliteit en nieuwe mogelijkheden en daarmee de gelegenheid om eenvoudiger binnen de financiële kaders te blijven.

Trainees
Al jarenlang nemen wij deel aan het traineeprogramma Richting Zuid. In dit traineeprogramma nemen naast de gemeente Heerlen o.a. de gemeenten Maastricht, Venlo en Sittard-Geleen deel.
Doel is het bevorderen van de aanwas van jong talent in onze organisaties, het binnenhalen van nieuwe energie en nieuwe ideeën. Met het oog op de strategische personeelsplanning zullen wij in 2022 een extra traineeplek beschikbaar stellen in onze organisatie.

Arbo en Thuiswerken
De Coronapandemie heeft gezorgd voor een andere manier van werken en dit zal zo blijven door de nieuwe hybride werkvorm 'Heerlens Werk'. Vanuit de Arbeidsomstandighedenwet (zorgplicht) en vanuit goed werkgeverschap moeten we zorgen voor een goede en gezonde thuiswerkplek van onze medewerkers. Dit zal in 2022 verder vorm krijgen

Overheadkosten
De overheadkosten worden aan de taakvelden toegerekend conform de richtlijnen van de Nota overhead van de Commissie BBV en de Financiële verordening van de gemeenten. De overheadkosten bestaan uit de materiële kosten en loonkosten.

De materiële kosten, waaronder ambtenarenhuisvesting en automatisering, worden direct toegerekend aan taakveld overhead. In deze kosten zijn tevens de kosten van Parkstad-IT opgenomen. Voor het begrotingsjaar 2022 bedragen de materiële overheadkosten € 22,5 miljoen.

De loonkosten van de gehele gemeente worden in eerste instantie volledig toegerekend aan taakveld overhead. Vanuit taakveld overhead worden de loonkosten vervolgens deels toegerekend aan grondexploitatie- en investeringsprojecten en deels aan de overige directe taakvelden. De toerekening van de loonkosten aan de grondexploitatie- en investeringsprojecten vindt plaats op basis van een urenregistratie. Jaarlijks vindt op basis van de werkelijke bestede projecturen een nacalculatie plaats. De toerekening van de loonkosten aan de overige directe taakvelden vindt plaats op basis van een vaste verdeelsleutel. Deze verdeelsleutel wordt jaarlijks herijkt als onderdeel van het begrotingsproces en ook toegepast voor de realisatie. Omdat gemeente breed geen urenregistratie wordt gehanteerd is een nacalculatie voor deze verdeelsleutel niet mogelijk.

Voor het begrotingsjaar 2022 bedragen de loonkosten die resteren op taakveld overhead € 26,5 miljoen.

De baten van taakveld overhead bedragen voor het begrotingsjaar € 8,3 miljoen. Deze baten hebben voor een groot deel betrekking op de automatiseringskosten die Parkstad-IT in rekening brengt bij de andere deelnemende gemeenten. Daarnaast bestaan deze baten voornamelijk uit uitkeringen van het UWV, detacheringsvergoedingen en regionale verrekeningen.

Per saldo bedragen de overheadkosten voor het begrotingsjaar € 40,7 miljoen.

Informatiemanagement
Digitalisering is één van de hoofdopgaven van 2022. We willen krachten bundelen, investeringskracht ontwikkelen, kennis uitwisselen en onderzoeken hoe digitalisering kan bijdragen aan het realiseren van de Heerlense ambities. Digitalisering raakt immers alle programma's en kernthema's van de portefeuillehouders van Heerlen.
Ook landelijk zijn ambities geformuleerd. In de Digitale Agenda 2024 heeft de VNG drie concrete opgaves geformuleerd: mogelijk maken, kansen benutten, duiden en reflecteren. Heerlen sluit hierbij aan.
We maken zaken mogelijk door de basis op orde brengen. We voldoen aan (nieuwe) wet- en regelgeving op het gebied van informatievoorziening. Lopende projecten zoals 'Slim digitaal (samen)werken', 'Archief op orde' en de invoering van de omgevingswet blijven in onze focus. Onder andere het HRM-systeem en het facilitair systeem worden vervangen. We geven vorm aan gegevensmanagement en digitaal werken.
We gebruiken data om kansen te benutten en ontwikkelingen te duiden. Onze sturing op beleid is dynamisch en actueel. Hiervoor zoeken we partners in de regio en intensiveren we onze huidige samenwerking met kennisinstellingen zoals het Centraal Bureau voor de Statistiek, Zuyd Hogeschool, de Universiteit Maastricht, ons Urban Data Center en andere data- en digitaliseringsinitiatieven op de Brightlands Smart Services Campus. Concreet gaan we van innovatie naar realisatie waarbij we verder aan de slag gaan met het Techruption project Armoede, Smart Citizen en Digital Twinning.
We werken verder aan het op orde brengen van onze data huishouding, waar ook het programma Heerlen-Noord profijt van zal hebben.

<u>Informatieveiligheid en privacy</u>
Randvoorwaarde voor data gedreven werken is de beschikbaarheid, integriteit en vertrouwelijkheid van die data. Dat maakt Heerlen een betrouwbare en transparante partner voor burgers, ondernemers en ketenpartners.

We borgen dit door verder te bouwen aan een veilige informatievoorziening, die voldoet aan wet- en regelgeving op het gebied van privacy en informatieveiligheid. Daarbij realiseren we ons terdege dat uitvoering van wet- en regelgeving niet alleen gestoeld is op de 'techniek', maar ook op de juiste organisatie(inrichting) en op de inzet en attitude van mensen. We zien toe op het zorgvuldig en rechtmatig gebruik van persoonsgegevens. Ook zorgen we voor voorlichting en (gevraagd en ongevraagd) advies. Door het uitvoeren van (periodieke, wettelijke) interne en externe audits helpen we de organisatie continu te verbeteren. Daarnaast voeren we onze overige wettelijke taken uit zoals het behandelen van datalekken, verzoeken van burgers en het verwerkingsregister.

<u>Parkstad-IT</u>
Parkstad-IT (PIT) is een Lichte Gemeenschappelijke Regeling onder de vlag van centrumgemeente Heerlen. Parkstad-IT levert ICT-diensten aan 7 deelnemers (Voerendaal, Kerkrade, Landgraaf, Brunssum, Beekdaelen, Veiligheidsregio Zuid-Limburg en Heerlen) en 18 klanten met als

doelstelling de ICT-continuïteit en bedrijfszekerheid te waarborgen door beperking van de organisatorische kwetsbaarheid op ICT gebied.

Huisvesting
Vanwege corona is over de hele wereld grote schaarste ontstaan in de levering van grondstoffen. Voor Heerlen heeft dat gevolgen voor de levering van bepaalde materialen van het nieuwe stadskantoor. Dit heeft tot gevolg dat de oplevering is vertraagd. De begane grond van de nieuwbouw wordt op 30 september 2021 opgeleverd, waarna de Publiekshal (die nu gehuisvest zit in het Parkstad Limburg Theater) kan verhuizen. Op maandag 18 oktober gaan de deuren van de publiekshal open voor publiek. De ambtenaren moeten dan nog even wachten. Oplevering van de overige verdiepingen staat gepland voor 23 december 2021. Daarna verhuizen een groot aantal medewerkers vanuit verschillende locaties naar het nieuwe stadskantoor. De verbouwing van het raadhuis gaat in de zomer 2021, na afronding van de asbestsanering, van start. Ook de raadzaal wordt heringedeeld en –ingericht. De verbouwing zal mei 2022 gereed zijn. Vanaf dan verhuist iedereen naar zijn definitieve plek (voor zover men daar nog niet zit).

4.6 Verbonden partijen

In de paragraaf Verbonden partijen wordt zowel bij de begroting als bij de jaarrekening, een beeld geschetst van derde rechtspersonen, waarmee de gemeente een bestuurlijke en/of een financiële relatie heeft.
Het financieel belang bestaat uit middelen die aan de verbonden partij beschikbaar zijn gesteld en die niet verhaalbaar zijn bij een faillissement van de verbonden partij. De financiële relatie komt voort uit het verstrekken van kapitaal in de vorm van risicodragend kapitaal (aandelen), een lening of een borgstelling, een subsidie, structurele opdrachten inclusief een bijdrage of een combinatie van deze mogelijkheden. Het bestuurlijk belang verwijst naar, hetzij de zeggenschap uit hoofde van vertegenwoordiging in het bestuur, hetzij uit hoofde van stemrecht.

Een verbonden partij kan zijn een deelneming in een vennootschap, een gemeenschappelijke regeling, een stichting of vereniging indien de gemeente een zetel in het bestuur heeft én een financieel risico (met juridische afdwingbaarheid) loopt.

Voor de gemeente is het belangrijk om inzicht te hebben en te houden in:
- de realisatie van doelstellingen;
- activiteiten;
- financiën;
- bestuursverantwoordelijkheden en
- bevoegdheden van de verbonden partijen.

De gemeente heeft een financiële en/of bestuurlijke relatie met de volgende organisaties, die verderop afzonderlijk uitgebreid worden toegelicht:

Naamloze Vennootschappen	**Programma**
Bank Nederlandse Gemeenten	Bestuur en Ondersteuning
Enexis Holding	Bestuur en Ondersteuning
Grensoverschrijdend Bedrijventerrein (Avantis)	Economie
Parkstad Limburg Theaters	Sport, Cultuur en Recreatie
Reinigingsdiensten Rd4	Volksgezondheid en Milieu
Waterleidingmaatschappij Limburg	Volksgezondheid en Milieu

Besloten Vennootschappen	**Programma**
Claim Staat Vennootschap	Bestuur en Ondersteuning
Internationale Bau Ausstellung (IBA)	Bestuur en Ondersteuning
Publiek Belang Electriciteitsproductie	Bestuur en Ondersteuning
Avantis services	Economie
Beitel-Zuid (Bedrijventerrein Trilandis)	Economie
Schaesbergerveld	VHROSV
Nazorg Limburg	Volksgezondheid en Milieu
Woonwijzerwinkel	Duurzaamheid

Certificaten van aandelen	**Programma**
Holding Stadion Kerkrade BV	Economie

Gemeenschappelijke regelingen	**Programma**
Regio Parkstad Limburg	Veiligheid
Veiligheidsregio Zuid-Limburg	Veiligheid
Reinigingsdiensten Rd4	Volksgezondheid en Milieu
Regionale Uitvoeringsdienst	Bestuur en Ondersteuning
Geneeskundige Gezondheidsdienst Zuid-Limburg	Volksgezondheid en Milieu
Kredietbank Limburg	Sociaal Domein

Werkvoorzieningsschap Oostelijk Zuid-Limburg	Sociaal Domein
Belastingsamenwerking Gemeenten en Waterschappen	Bestuur en Ondersteuning
Gegevenshuis	Bestuur en Ondersteuning
Omnibuzz	Sociaal Domein
Werkgeversservicepunt Parkstad	Sociaal Domein
Regionaal Historisch Centrum Limburg	Bestuur en Ondersteuning

Stichtingen	**Programma**
Stichting World Trade Center (WTC)	Economie
Stichting WerkvoorHeerlen	Sociaal Domein

Visie op verbonden partijen
Het uitgangspunt bij het gebruik maken van een verbonden partij moet zijn, dat deze verbonden partij aansluit bij het realiseren van de beoogde doelstelling. Er wordt altijd een afweging gemaakt of de voordelen (kostenbesparing, kwaliteit, vermindering kwetsbaarheid) voldoende opwegen tegen de nadelen (afname van invloed, risico's) van deelname aan een verbonden partij en of de activiteiten van de verbonden partij het publiek belang dienen.

Beleidsvoornemens en –realisatie omtrent de verbonden partijen
In eerste instantie wordt, wanneer voor het realiseren van doelstellingen wordt gekozen voor een verbonden partij, gekozen voor een publiekrechtelijke rechtsvorm. In sommige gevallen kunnen echter redenen zijn te kiezen voor de privaatrechtelijke vorm.

Om te komen tot een beslissing wel of géén gebruik te maken van een bepaalde verbonden partij, wordt een business case opgezet om zakelijke afwegingen te maken. Hierin worden onder andere de vorm, de doelstellingen, de activiteiten, reden tot verbintenis, het belang, de (juridische/financiële) risico's en beheersmaatregelen van de verbonden partij afgewogen.
Een besluit tot deelname aan of oprichting van een verbonden partij hangt daarnaast af van volledige duidelijkheid omtrent:
- juridische bevoegdheden en aansprakelijkheid;
- vertegenwoordiging;
- bijdrage aan het realiseren van doelstellingen;
- besluitvormingsaspecten;
- financiële aspecten;
- informatievoorziening en
- de mogelijkheden tot uittreden.

De antwoorden op bovengenoemde zaken worden ter oordeelsvorming in een zienswijzeprocedure altijd aan de gemeenteraad voorgelegd.

In de Planning & Control cyclus (P&C cyclus) is ingebed dat de bestaande verbonden partijen allemaal uitgebreid aan bod komen in de begroting en de jaarrekening. Door deze inbedding wordt de uitvoeringswijze per verbonden partij regelmatig herbevestigd door de gemeenteraad.

Voor verdere beleidsuitgangspunten omtrent verbonden partijen verwijzen wij ook naar de nota Verbonden partijen 2017, in de gemeenteraad vastgesteld op 25 oktober 2017.

Verbonden partijen

Verbonden partij	**Bank Nederlandse Gemeenten NV (BNG Bank)**
Vestigingsplaats	Den Haag
Soort verbonden partij	Naamloze Vennootschap
Programma	0. Bestuur en Ondersteuning
Doel en openbaar belang verbonden partij	De BNG is de bank van en voor overheden en instellingen met maatschappelijk belang. Het doel is een goede toegankelijkheid tot de geld- en kapitaalmarkt.
Algemene visie op en beleidsvoornemens omtrent inschakelen verbonden partij	Het beleid van de gemeente Heerlen is erop gericht zo goedkoop mogelijk onze financiering aan te trekken. De BNG helpt daarbij.
Ontwikkelingen bij verbonden partij	De gemeente Heerlen heeft 424.827 aandelen BNG in haar bezit en in 2022 is een dividenduitkering BNG begroot van € 768.937 (per aandeel € 1,81). Vanwege de coronapandemie wordt vooralsnog het dividend pas eind 2022 uitgekeerd. BNG Bank kijkt tevreden terug naar de financiële resultaten die in het eerste halfjaar zijn behaald. De nettowinst van BNG Bank over het eerste halfjaar van 2021 bedraagt EUR 187 miljoen. De stijging van EUR 87 miljoen ten opzichte van het eerste halfjaar in 2020 is het gevolg van afnemende effecten van de COVID-19-pandemie op de economie van de westerse landen. De verbeterde economische vooruitzichten hebben met name een positief effect op de ontwikkeling van het resultaat financiële transacties en de modelmatige kredietvoorzieningen van de bank. Eind juli 2021 heeft de ECB aangekondigd de dividendrestricties te laten vervallen vanaf 1 oktober 2021. BNG Bank zal in oktober het resterende dividendbedrag over 2019 en 2020 ter grootte van EUR 148 miljoen uitkeren. BNG Bank ligt op schema om de jaardoelstelling van EUR 10,5 miljard aan nieuwe langlopende solvabiliteitsvrije leningen te verstrekken. Het renteresultaat van BNG Bank zal in 2021 naar verwachting binnen een bandbreedte uitkomen van EUR 440 miljoen tot EUR 470 miljoen. Toekomstige marktwaardeveranderingen en de ontwikkeling van bijzondere waardeverminderingen zijn per definitie onzeker. Daarom acht de bank het niet verantwoord een uitspraak te doen over de verwachte nettowinst 2021 en over het komende begrotingsjaar 2022
Risico's bij verbonden partij met evt. invloed op de financiële positie van de gemeente	Lagere winst bij BNG leidt tot minder dividendinkomsten bij gemeenten.
Afbreukrisico bij géén deelname	Niet van toepassing
Alternatieven voor géén deelname	Niet van toepassing
Bestuurlijke betrokkenheid	Bestuurlijke betrokkenheid via vertegenwoordiging in de algemene vergadering van aandeelhouders. De gemeente Heerlen is aandeelhou-

	der van de BNG, net als vele andere gemeenten.	
Bestuurlijke vertegenwoordiging (portefeuillehouder)	Wethouder middelen, ruimtelijke ordening en herstructurering via de algemene vergadering van aandeelhouders.	
Financiële resultaat 2020	Nettowinst na belasting € 221 miljoen (2019: € 163 miljoen) Halfjaarcijfers over 2021 zijn nog niet voorhanden.	
	1 januari 2020	*31 december 2020*
Financieel belang	424.827 aandelen met een boekwaarde van € 1.062.000	424.827 aandelen met een boekwaarde van € 1.062.000
Vermogenspositie (eigen vermogen)	€ 4.887 miljoen	€ 5.097 miljoen
Schuldenpositie (vreemd vermogen)	€ 144.802 miljoen Achtergestelde schulden: € 33 miljoen	€ 155.262 miljoen Achtergestelde schulden: € 35 miljoen

Verbonden partij	**Enexis Holding NV**
Vestigingsplaats	's Hertogenbosch
Soort verbonden partij	Naamloze Vennootschap
Programma	0. Bestuur en Ondersteuning
Doel en openbaar belang verbonden partij	Altijd en overal in het voorzieningengebied van Enexis kunnen beschikken over energie tegen aanvaardbare aansluit- en transporttarieven. Enexis beheert (via haar dochtervennootschap Enexis Netbeheer BV) het energienetwerk in Noord-, Oost- en Zuid-Nederland voor de aansluiting van ongeveer 2,7 miljoen huishoudens, bedrijven en overheden. De netbeheerderstaak is een publiek belang, wettelijk geregeld met onder andere toezicht vanuit de Autoriteit Consument en Markt. De vennootschap heeft ten doel het realiseren van een duurzame energievoorziening door state-of-the-art dienstverlening en netwerken en door regie te nemen in innovatieve oplossingen. Dit om de energietransitie te versnellen én excellent netbeheer uit te voeren. Deze doelen worden gerealiseerd op basis van de volgende strategieën: • Netwerk en dienstverlening tijdig gereed voor veranderingen in de energiewereld; • Betrouwbare energievoorziening; • Excellente dienstverlening: hoge klanttevredenheid en verlaging kosten; • Samen met lokale partners Nederlandse klimaatdoelen realiseren; • Innovatieve, schaalbare oplossingen om de energietransitie te versnellen.
Algemene visie op en beleidsvoornemens omtrent inschakelen verbonden partij	De gemeente tracht met haar aandeelhouderschap in Enexis de publieke belangen te behartigen. De infrastructuur voor energie is een vitaal onderdeel voor onze economie en voor onze samenleving.
Ontwikkelingen bij verbonden partij	Enexis Groep zet alles op alles om de energietransitie maximaal te faciliteren. Al wordt het steeds duidelijker dat de wereld sneller verandert dan ons elektriciteitsnet aankan. Het uitbreiden van de capaciteit in elektriciteitsnetten heeft daarom topprioriteit. Daarbij is het essentieel dat de overheid regie neemt in de energietransitie. Enexis Groep ziet in de eerste helft van 2021 een stijging van het gerealiseerde werkpakket tot € 440 miljoen; een toename van € 37

	miljoen ten opzichte van de eerste helft van 2020. Klanten hebben steeds meer behoefte aan elektriciteit en willen duurzaam opgewekte energie terug leveren. In het eerste halfjaar van 2021 sloot Enexis opnieuw meer klanten aan dan in dezelfde periode vorig jaar en we investeerden € 240 miljoen in ons elektriciteitsnet. Er is in deze periode in ons verzorgingsgebied maar liefst 467 megawatt (MW) aan duurzaam opgewekte energie op land aangesloten, waarmee ruim 140.000 huishoudens van stroom kunnen worden voorzien. Het totale opgestelde duurzame vermogen nam toe tot bijna 7.000 MW. Met de besluitvorming over de Regionale Energie Strategie (RES) 1.0 hebben de 30 RES-regio's (waaronder ook Heerlen) ambities opgeleverd die optellen tot ruim boven het afgesproken klimaatdoel van 35 TWh. In 2030 moet dit klimaatdoel gerealiseerd zijn en de inpassing van duurzame opwek op land is nu al een flinke uitdaging voor het energienet. In combinatie met verduurzaming van de industrie en het aanleggen van een laadinfrastructuur voor elektrisch vervoer, levert dit in de komende negen jaar een gigantische hoeveelheid werk op. In de hele sector kampt men met een tekort aan technisch personeel en lange doorlooptijden door vergunningen en inspraakprocedures. Hierdoor dreigt een mismatch te ontstaan tussen de regionale ambities en de snelheid waarmee we het benodigde werk kunnen uitvoeren. Er zullen op nationaal-, provinciaal- en RES-niveau keuzes moeten worden gemaakt in de aanpak óf in de tijd. Wat doen we eerst, wat doen we later en wat gaan we niet aanleggen. Met meer regie vanuit de overheid en heldere prioriteiten worden de voorwaarden gecreëerd om slimme keuzes te maken voor de inrichting van het energiesysteem van de toekomst.
Risico's bij verbonden partij met evt. invloed op de financiële positie van de gemeente	Enexis is financieel gezond. Enexis heeft de Standard & Poor's (S&P) rating A+ (Stable outlook) en bij Moody's Aa3 (stable outlook). Het risico voor de aandeelhouders is gering omdat Enexis opereert in een gereguleerde (energie)markt, onder toezicht van de Energiekamer. Daarnaast is het risico gering in relatie tot de (intrinsieke) waarde van Enexis Holding NV Conform het advies van de provincie Limburg houden we in de meerjarenbegroting rekening met een structureel dividend van € 0,50 per aandeel voor Enexis. Dit betekent aan dividend bij 311.850 aandelen een bedrag van € 155.925. In 2022 worden namelijk de tarieven door de Autoriteit Consument & Markt (ACM) opnieuw bepaald en zal de impact van de lage rente zich nadrukkelijk (negatief) doen gelden. De effecten van de coronacrisis op de lange termijn zijn nog onduidelijk.
Afbreukrisico bij géén deelname	Niet van toepassing
Alternatieven voor géén deelname	Niet van toepassing
Bestuurlijke betrokkenheid	Bestuurlijke betrokkenheid via vertegenwoordiging in de algemene vergadering van aandeelhouders. De gemeente Heerlen is aandeelhouder van Enexis, net als vele provincies en gemeenten binnen het verzorgingsgebied (Noordwest Nederland, Brabant & Limburg) van Enexis. De krachten van alle Limburgse aandeelhouders zijn gebundeld

	in VEGAL.	
Bestuurlijke vertegenwoordiging (portefeuillehouder)	Wethouder middelen, ruimtelijke ordening en herstructurering via de algemene vergadering van aandeelhouders.	
Financiële resultaat 2020	€ 108 miljoen (2019: € 210 miljoen) Deze afname wordt met name veroorzaakt door een stijging van de inkoopkosten Tenne T ter hoogte van € 63 miljoen en een dotatie van € 42 miljoen aan de VpB-latentie vanwege het terugdraaien van een aangekondigde verlaging van het VpB-tarief van 25% naar 21,7% per 2021. De coronacrisis heeft in 2020 geen materiële impact gehad op het financieel resultaat van Enexis. Dividenduitkering aan gemeente Heerlen was in 2020 €218.574	
	1 januari 2020	*31 december 2020*
Financieel belang	311.850 aandelen (0,20834%) met een boekwaarde van € 302.554	311.850 aandelen (0,20834%) met een boekwaarde van € 302.554
Verstrekte lening	€ 0	€ 1.041.707
Vermogenspositie (eigen vermogen)	€ 4.112 miljoen	€ 4.116 miljoen
Schuldenpositie (vreemd vermogen)	€ 4.146 miljoen	€ 4.635 miljoen

Verbonden partij	**Grensoverschrijdend Bedrijventerrein (Avantis)**
Vestigingsplaats	Heerlen
Soort verbonden partij	Naamloze Vennootschap
Programma	3. Economie
Doel en openbaar belang verbonden partij	Het aantrekken van bedrijven om te zorgen voor economische activiteit en werkgelegenheid in de regio.
Algemene visie op en beleidsvoornemens omtrent inschakelen verbonden partij	De gemeente neemt deel aan Avantis in verband met het belang voor de economie en de ontwikkeling van de werkgelegenheid in de regio. Het beleid van de gemeente Heerlen is erop gericht een aantrekkelijk werkklimaat te bevorderen.
Ontwikkelingen bij verbonden partij	Door de verkoop van twee grote percelen, te weten eind december 2020 66.000 m^2 aan Scanell/Amazon (geëffectueerd in 2021) en maart 2021 36.000 m^2 aan FC Moto, en meerdere concrete verkoopgesprekken (40.000 m^2) worden de vrije kavels schaars. PEM RWTH heeft het bedrijventerrein een grote boost gegeven. Veel aan de PEM RWTH gelieerde partijen wensen zich in nabijheid van het gebouw te vestigen. Daarnaast wensen zowel PEM RWTH als de gelieerde partijen verder te investeren. Daarnaast is DocMorris gestart om meerdere externe (Duitse) locaties te verplaatsen naar Avantis. Op zowel Duits als Nederlands grondgebied lopen er meerdere acquisitie trajecten. Bij realisatie geven deze trajecten een grote impuls voor de economische ontwikkeling van de Euregio. Tevens willen reeds gesettelde bedrijven verder uitbreiden waardoor de werkgelegenheid sterk zal toenemen. Indien bovenstaande verwachtingen doorzetten, zal gedurende 2022 het aantal vrije percelen op Avantis beperkt worden. Tevens groeit Avantis dan verder uit als een hightech bedrijven terrein zoals we dit in eerste instantie voor ogen hadden.

	De RWTH wil samen met de Regio Nordrhein Westfalen, Parkstad en Heerlen van Avantis een voorbeeld maken voor de toekomstige ontwikkeling van bedrijventerreinen. De eerste gesprekken hierover vinden plaats waardoor dit gebied als een voorbeeld zal gaan dienen voor Euregionale samenwerking en kansen in Europa.	
Risico's bij verbonden partij met evt. invloed op de financiële positie van de gemeente	Niet van toepassing	
Afbreukrisico bij géén deelname	Het verliezen van zeggenschap/ aantrekkingskracht als gemeente op het gebied van het binnenhalen van werkgelegenheid.	
Alternatieven voor géén deelname	Niet van toepassing	
Bestuurlijke betrokkenheid	Bestuurlijke betrokkenheid via vertegenwoordiging in de algemene vergadering van aandeelhouders. De gemeente Heerlen is aandeelhouder voor 25%. Medeaandeelhouders zijn ieder voor 25% Stadt Aachen, Ministerium für Wirtschaft, Mittelstand und Energy van NRW en LIOF.	
Bestuurlijke vertegenwoordiging (portefeuillehouder)	Wethouder welzijn, armoedebestrijding en centrumontwikkeling via de AVA en de wethouder middelen, ruimtelijke ordening en herstructurering via de RvC. De directie wordt gevoerd door de wethouder economie, arbeidsmarkt en sport.	
Financiële resultaat 2021	In 2020 een verlies van € 450K en het prognose resultaat 2021 een winst van € 2,8 miljoen.	
	1 januari 2020	*31 december 2020*
Financieel belang	- 25% aandelenkapitaal met een boekwaarde van € 1.127.895	- 25% aandelenkapitaal met een boekwaarde van € 1.127.895
	In 2012 is een lening verstrekt aan Avantis van € 6,5 miljoen per aandeelhouder. Inmiddels is deze lening verlengd tot 31 december 2023. Van het nominale bedrag van de verstrekte lening van € 6,5 miljoen resteert per ultimo 2020 een bedrag van € 5 miljoen. Door de verkopen in 2021 is er een bedrag afgelost van € 2 miljoen in 2021. Na deze aflossing is meer dan de helft van het nominale bedrag inmiddels afgelost en bedraagt de restschuld nog € 3 miljoen. De andere geplande verkopen in 2021/2022 zullen zeker leiden tot een extra aflossing van de lening in 2022. Al met al zeer goede vooruitzichten.	
Vermogenspositie (eigen vermogen)	-/- € 3.985 miljoen	-/- € -1.145 miljoen
Schuldenpositie (vreemd vermogen)	€ 18.446 miljoen	€ 13.009 miljoen

Verbonden partij	**Parkstad Limburg Theaters (PLT)**
Vestigingsplaats	Heerlen
Soort verbonden partij	Naamloze Vennootschap
Programma	5. Sport, Cultuur en Recreatie
Doel en openbaar belang verbonden partij	PLT biedt een dynamische programmering die een spiegel is van de huidige cultuur, reflectie biedt op de werkelijkheid en inspireert tot creativiteit en vernieuwing.
Algemene visie op en beleidsvoornemens omtrent inschakelen	Het uitvoeren en verzorgen van een goed cultuurbeleid en podiumkunsten in Parkstad. Het realiseren van de programmeerdoelstellingen.

verbonden partij		
Ontwikkelingen bij verbonden partij	- Aanpak van Grunsvenplein/Central Park door gemeente (en IBA) in kader van regiodeal in relatie tot ambitie van theater om buitenruimte met binnenruimte te verbinden. - PLT zet in op structurelere samenwerking en afstemming met andere podia in het land en heeft de ambitie om samen te werken met de andere podia in de Stedelijke Cultuurregio Zuid. - PLT is een groot deel van het jaar beperkt open of gesloten geweest vanwege COVID-19. Het Rijk heeft PLT aangewezen als een instelling van vitaal belang en financiële middelen beschikbaar gesteld voor PLT.	
Risico's bij verbonden partij met evt. invloed op de financiële positie van de gemeente	PLT heeft afgelopen jaren telkens rode cijfers geschreven. Hier liggen diverse redenen aan ten grondslag. Met name het achterwege blijven van indexering heeft een impact op de cijfers. Verder heeft corona een impact op de lange termijn. Hoewel er weer voor het eerst een (behoorlijk) positief resultaat is in 2020, is dat te danken aan de financiële coronasteun van de overheden en is dit resultaat ondergebracht in een bestemmingsreserve COVID-19 om daar in de toekomst gebruik van te kunnen maken. Echter is onduidelijk hoe lang de crisis nadreunt in de cultuursector en welke impact dit heeft op de bedrijfsvoering voor de lange termijn.	
Afbreukrisico bij géén deelname	-Minder interessant cultureel aanbod en creatieve kruisbestuiving in de gemeente Heerlen. -Minder economische aantrekkingskracht voor de regio.	
Alternatieven voor géén deelname	Aansluiten bij een andere aanbieder van culturele voorstellingen en presentaties.	
Bestuurlijke betrokkenheid	Bestuurlijke betrokkenheid via vertegenwoordiging in de algemene vergadering van aandeelhouders.	
Bestuurlijke vertegenwoordiging (portefeuillehouder)	Wethouder middelen, ruimtelijke ordening en herstructurering via de algemene vergadering van aandeelhouders. De wethouder onderwijs, jeugd, cultuur, erfgoed en wonen is daarbij als toehoorder aanwezig.	
Financiële resultaat 2020	Winst € 579.000. Bijdrage voor begrotingsjaar 2022 is € 2.803.740	
	1 januari 2020	*31 december 2020*
Financieel belang	1.500 aandelen (77%) met een boekwaarde van € 680.670	1.500 aandelen (77%) met een boekwaarde van € 680.670
Vermogenspositie (eigen vermogen)	€ 3.936.000	€ 4.773.000
Schuldenpositie (vreemd vermogen)	Geen langlopende schulden	Geen langlopende schulden

Verbonden partij	**Rd4**
Vestigingsplaats	Heerlen
Soort verbonden partij	Naamloze Vennootschap
Programma	7. Volksgezondheid en Milieu
Doel en openbaar belang verbonden partij	Het tot stand brengen van een doelmatige, milieuhygiënisch verantwoorde en marktconforme inzameling en verwerking van afvalstoffen én het adviseren op het gebied van ontwikkeling en implementatie van milieubeleid.
Algemene visie op en beleidsvoornemens omtrent inschakelen verbonden partij	Zorgen voor een effectieve, efficiënte en duurzame manier van inzameling en verwerking van afval voor de inwoners van de gemeente Heerlen.

Ontwikkelingen bij verbonden partij	Rd4 heeft 7 strategische thema's opgenomen in het Strategisch Meerjarenplan 2022-2026. Er wordt zoveel mogelijk ingezet op hergebruik (CE) van grondstoffen en de daar voor benodigde organisatie. Ook wordt ingezet op kansen voor eigen medewerkers én medewerkers met een afstand tot de arbeidsmarkt (duurzaamheid en arbeidsparticipatie). Door het takenpakket verder te ontwikkelen, ontstaan nieuwe werkplekken en daarmee nieuwe mogelijkheden. Nóg meer dan voorheen ziet Rd4 regionale werkgelegenheid en arbeidsparticipatie als haar maatschappelijke taak. Tenslotte zorgt Rd4 ervoor dat de organisatie toekomstbestendig is en blijft. De komende jaren zet Rd4 doelgericht in op uitbreiding van het takenpakket. In het verlengde hiervan zoekt Rd4 naar samenwerking met derden en een verschuiving naar circulaire dienstverlening.	
Risico's bij verbonden partij met evt. invloed op de financiële positie van de gemeente	n.v.t.	
Afbreukrisico bij géén deelname	Het verliezen van zeggenschap als gemeente op het gebied van afvalinzameling en –verwerking	
Alternatieven voor géén deelname	n.v.t.	
Bestuurlijke betrokkenheid	Bestuurlijke betrokkenheid via vertegenwoordiging in de algemene vergadering van aandeelhouders, waarin de gemeente Heerlen, Brunssum, Eijsden-Margraten, Kerkrade, Landgraaf, Voerendaal, Simpelveld, Vaals en Beekdaelen deelnemen.	
Bestuurlijke vertegenwoordiging (portefeuillehouder)	Wethouder Beheer en Onderhoud, Mobiliteit, Duurzaamheid en Milieu, Afval via de algemene vergadering van aandeelhouders.	
Financiële resultaat 2020	Winst van € 241.704 Bruto dividend over 2020 = € 56.383 wordt uitgekeerd in 2021	
	01-01-2020	*31-12-2020*
Financieel belang	8.696 aandelen (31%) met een boekwaarde van € 39.498	8.696 aandelen (31%) met een boekwaarde van € 39.498
Vermogenspositie (eigen vermogen)	€ 812.006	€ 884.199
Schuldenpositie (vreemd vermogen)	€ 4.020.493	€ 5.843.305

Verbonden partij	**Waterleidingmaatschappij Limburg (WML)**
Vestigingsplaats	Maastricht
Soort verbonden partij	Naamloze Vennootschap
Programma	7. Volksgezondheid en Milieu
Doel en openbaar belang verbonden partij	WML voorziet in de behoefte aan water in de provincie Limburg en aangrenzende gebieden. WML bereikt dit door het winnen, zuiveren, opslaan, inkopen, transporteren, distribueren en het leveren van water.
Algemene visie op en beleidsvoornemens omtrent inschakelen verbonden partij	De gemeente Heerlen wil voorzien in een prettig woonklimaat. Schoon, permanent beschikbaar drinkwater maakt hier deel van uit.
Ontwikkelingen bij verbonden partij	De kerntaak van WML is om in alle omstandigheden te zorgen voor voldoende drinkwater, van goede kwaliteit en onder de juiste druk. WML

	is tevens verantwoordelijk voor het veiligstellen van de openbare drinkwatervoorziening. Hiertoe beschermt WML waterbronnen en voert zij wettelijke veiligheidscontroles uit op collectieve drinkwaterinstallaties van bedrijven en instellingen. De missie is dat heel Limburg op ons kan rekenen voor betrouwbaar drinkwater en waterdiensten op maat, nu en in de wereld van morgen. Dit is van groot maatschappelijk belang. De bedrijfsdoelen van WML volgen uit de missie en zijn samengevat: - We leveren 24/7 betrouwbaar drinkwater aan inwoners, instellingen en bedrijven uit Limburg; - Onze klanten zijn tevreden over ons product, onze dienstverlening en prijs; - We ondernemen met oog voor mens en milieu. De in 2020 aangekondigde tariefsverhoging voor 2021 heeft WML zo veel mogelijk beperkt: het investeringsprogramma en de planning daarvan zijn kritisch onder de loep genomen en waar mogelijk bijgesteld. Ook verlaagt WML haar bedrijfskosten. Verder dringt WML er met de collega-drinkwaterbedrijven in Nederland bij het Rijk op aan om een verdere aanscherping achterwege te laten. Met al deze acties blijft de eenmalige tariefsverhoging noodzakelijk. Deze volgt na een lange periode waarin de tarieven stabiel bleven of juist daalden. Het komt er op neer dat de inflatiecorrectie die WML de afgelopen jaren niet toepaste, nu toch voor een deel noodzakelijk blijkt. De begroting voor 2022 is nog niet voorhanden.
Risico's bij verbonden partij met evt. invloed op de financiële positie van de gemeente	WML is geconfronteerd met een optelsom van meerdere veranderingen in de financieringsmarkt die het speelveld en de spelregels sterk hebben veranderd. Een recente ingrijpende verandering van het speelveld is het besluit van de BNG Bank om, als gevolg van een interne beleidswijziging, onverwachts en abrupt te stoppen met langlopende financieringen in de Nederlandse Drinkwatersector. De BNG Bank is voor WML één van de belangrijkste financiers. Tegelijkertijd is WML geconfronteerd met enerzijds strenger geworden voorwaarden in de financieringsmarkt en anderzijds ratio's die niet eerder voor WML aan de orde waren. Zo is de leverage ratio een nieuwe voor WML en tevens primaire ratio geworden in de beoordeling van de financierbaarheid van WML door banken en financiers. Bij een onveranderd financieel beleid ontwikkelt deze ratio zich naar een voor de banken en financiers onacceptabel hoog niveau, waardoor geen leningen meer verstrekt worden. Hierdoor komt WML op korte termijn in financieringsproblemen. Om de financierbaarheid op de zeer korte termijn én lange termijn veilig te stellen, ziet WML zich genoodzaakt om haar financiële ratio's tijdig en voldoende te verbeteren, waaronder de leverage ratio. Middels een aangekondigde herijking van het financieel beleid kan WML deze verbeteringen realiseren en kan zij de financierbaarheid veiligstellen.
Afbreukrisico bij géén deelname	Geen schoon drinkwater
Alternatieven voor géén deelname	Niet van toepassing
Bestuurlijke betrokkenheid	Bestuurlijke betrokkenheid via vertegenwoordiging in de algemene vergadering van aandeelhouders.
Bestuurlijke	Wethouder middelen, ruimtelijke ordening en herstructurering via de

vertegenwoordiging (portefeuillehouder)	algemene vergadering van aandeelhouders.	
Financiële resultaat 2020	In 2020 € 6 miljoen winst.	
	1 januari 2021	*31 december 2021*
Financieel belang	30 aandelen met een boekwaarde van € 158.823	30 aandelen met een boekwaarde van € 158.823
Vermogenspositie (eigen vermogen)	€ 215.305	€ 221.314
Schuldenpositie (vreemd vermogen)	€ 261.810	€ 315.675

Verbonden partij	**Claim Staat Vennootschap**
Vestigingsplaats	Amsterdam
Soort verbonden partij	Besloten Vennootschap
Programma	0. Bestuur en Ondersteuning
Doel en openbaar belang verbonden partij	Afhandeling van alle rechten en plichten die zijn voortgekomen uit de verkoop van Essent en Attero (namens de verkopende aandeelhouders van Essent en Attero).
Algemene visie op en beleidsvoornemens omtrent inschakelen verbonden partij	De gemeente Heerlen is gebaat bij een juiste en correcte afhandeling. De vennootschap voert (namens de verkopende aandeelhouders Essent) evt. schadeclaimprocedures tegen de staat als gevolg van de WON en (namens de verkopende aandeelhouders Attero) garantieclaimprocedures tegen RECYCLECO BV (Waterland).
Ontwikkelingen bij verbonden partij	Bij de verkoop van Attero Holding NV aan Recylceco BV (Waterland Private Equity Fund V C.V.) in 2014 hebben de verkopende aandeelhouders van Attero (waaronder de gemeente Heerlen) een aantal garanties en vrijwaringen gegeven aan de koper Waterland. Ter verzekering van de betaling van eventuele schadeclaims had Waterland bedongen (zoals gebruikelijk is bij dergelijke transacties) dat een deel van de verkoopopbrengst, zijnde € 13,5 miljoen, door de verkopende aandeelhouders gedurende een bepaalde tijd op een Escrow-rekening zou moeten worden aangehouden. Het merendeel van deze garanties en vrijwaringen is door de verkopende aandeelhouders bij de verkoop overgedragen aan CSV Amsterdam BV. Nadat in juni 2016 een compromis werd bereikt tussen CSV Amsterdam BV, Recycleco BV en Attero Holding BV over betwiste (fiscale) claims alsmede over een belastingteruggave is in april 2020 een tweede en finale compromis bereikt over de beëindiging van alle resterende geschillen met betrekking tot betwiste (fiscale) claims, alsmede over een belastingteruggave. Het resterend vermogen op de Escrow-rekening is in mei 2020 onder inhouding van € 150.000 voor aanvulling van het werkkapitaal volledig uitgekeerd aan de aandeelhouders. De vennootschap zal voorlopig nog voortbestaan om op eigen kosten en risico namens Deponie Zuid BV (vennootschap onder Attero Holding BV), in overleg met de aandeelhouderscommissie, het bezwaar en/of beroep te voeren tegen de Belastingdienst ten aanzien van de naheffingsaanslag afvalstoffenbelasting. Op het moment is de vennootschap in afwachting van de reactie van de belastingdienst op het bezwaar. Afhankelijk van de reactie van de belastingdienst en de kans van slagen van een gerechtelijke procedure zal in overleg met de

	Aandeelhouderscommissie de procedure al dan niet worden voorgezet. Na afwikkeling van deze bezwaar- en/of beroepsprocedure of eventuele voortijdige beëindiging van deze procedure zal de vennootschap kunnen worden opgeheven en de resterende liquide middelen kunnen worden uitgekeerd aan de aandeelhouders naar rato van het aandelenbelang. Begin maart 2021 werd via de media bekend dat er misbruik had plaatsgevonden van de Escrowrekening die onder beheer werd gehouden door advocatenkantoor Pels Rijcken, en met name Mr. F.J. Oranje als de Escrow Agent. Op dinsdag 9 maart heeft Pels Rijcken, CSV formeel schriftelijk op de hoogte gebracht van voornoemd misbruik en dat verschuivingen van gelden van de Escrow Account naar een externe rekening in het verleden hadden plaatsgevonden door Mr. Oranje. Inmiddels hebben Pels Rijcken en CSV overeenstemming bereikt over de vergoeding van de financiële schade die CSV hierdoor heeft geleden. Pels Rijcken heeft op 13 juli jl. de totale financiële vergoeding van € 75.122,71 aan CSV betaald. Daarmee is de zaak verder afgesloten.	
Risico's bij verbonden partij met evt. invloed op de financiële positie van de gemeente	Het risico en daarmee de aansprakelijkheid voor de aandeelhouders is relatief gering en beperkt tot de hoogte van het gestort aandelenkapitaal en het resterend werkkapitaal van deze vennootschap.	
Afbreukrisico bij géén deelname	Niet van toepassing	
Alternatieven voor géén deelname	Niet van toepassing	
Bestuurlijke betrokkenheid	Bestuurlijke betrokkenheid als aandeelhouder. De Limburgse aandeelhouders hebben hun krachten nog gebundeld in de VEGAL.	
Bestuurlijke vertegenwoordiging (portefeuillehouder)	Wethouder middelen, ruimtelijke ordening en herstructurering via de algemene vergadering van aandeelhouders.	
Financiële resultaat 2021	Verlies 2021 € 100.000 en verlies in 2022 € 100.000	
	1 januari 2022	*31 december 2022*
Financieel belang	0,20834 % als gevolg van voormalig aandelenbezit Essent	0,20834 % als gevolg van voormalig aandelenbezit Essent
Vermogenspositie (eigen vermogen)	€ 292.593	€ 0
Schuldenpositie (vreemd vermogen)	€ 25.000	€ 0

Verbonden partij	**IBA**
Vestigingsplaats	
Soort verbonden partij	Besloten Vennootschap
Programma	0. Bestuur en Ondersteuning
Doel en openbaar belang verbonden partij	IBA staat voor Internationale Bau Ausstellung. Het is een meerjarig durende manifestatie over een locatie, stad of streek. Het bestaat onder andere uit vernieuwende bouwprojecten, bijzondere tentoonstellingen, symposia en innovatieve plannen. Tot 2020 functioneert IBA Parkstad als laboratorium en als motor voor vernieuwende en toonaangevende projecten. Kenmerkend voor IBA Parkstad is de open innovatie-

	gedachte in combinatie met burgerparticipatie. Burgers, ondernemers, overheden, architecten, stedenbouwers, stichtingen, maatschappelijke instellingen, wijkverenigingen, privépersonen, scholen en scholieren, universiteiten en studenten, bedrijven, organisaties, samenwerkingsverbanden, stakeholders, netwerken enz. worden -zonder uitzondering- uitgenodigd om kleine of grote IBA-projecten aan te reiken, of om aan projecten mee te werken die de verandering van Parkstad slimmer, sneller en zichtbaarder maken.	
Algemene visie op en beleidsvoornemens omtrent inschakelen verbonden partij	De IBA is een kwaliteitsmachine die voor het allerbeste staat en daar naar handelt. IBA Parkstad staat voor de transformatie en transitie van Parkstad en moet de aanzet geven voor een structureel beter woon-, werk- en leefklimaat. Belangrijk is dat Parkstad een nog attractievere regio wordt, dynamisch en met veel veerkracht.	
Ontwikkelingen bij verbonden partij	Op 28 oktober 2013 heeft de gemeenteraad ingestemd met de samenwerkingsovereenkomst IBA Parkstad en de oprichting van de besloten vennootschap IBA Parkstad BV. Op 20 mei 2014 heeft de Provincie goedkeuring verleend aan de gemeenten voor de oprichting van de IBA Parkstad BV. In juni 2014 is de IBA Parkstad BV officieel gestart met een openingsmanifestatie en een open oproep, waarbij iedereen zijn ideeën voor IBA-projecten kon indienen. In totaal zijn er 292 projecten ingediend, daarvan liggen 94 binnen de gemeentegrenzen van Heerlen en 118 projecten die Parkstad breed zijn en dus ook in Heerlen kunnen landen. Er is hard gewerkt aan het versterken, combineren en selecteren van projecten die allemaal samen de transitie van de regio een grote boost geven. Samen met burgers en andere partijen uit de regio en waar nodig met expertise van buitenaf. In 2017 heeft de evaluatie van de IBA plaatsgevonden en zijn verbeterpunten benoemd en omgezet in prioriteiten. De sleutelprojecten van de IBA zijn inmiddels bekend en de meeste projecten bevinden zich in de uitvoeringsfase, zodat wij als regio kunnen uitkijken naar een tentoonstellingsjaar zomer-2021 tot en met zomer-2022 (uitgesteld in verband met COVID-19, waarin bezoekers de transformatie van onze regio echt kunnen zien. Een transformatie die al 20 jaar loopt en ook nog de nodige jaren zal lopen. Zie verder over de projecten en meer: www.iba-parkstad.	
Risico's bij verbonden partij met evt. invloed op de financiële positie van de gemeente	Niet van toepassing	
Afbreukrisico bij géén deelname	Dat zeggenschap over bepaalde projecten in de regio parkstad verloren gaat.	
Alternatieven voor géén deelname	Niet van toepassing	
Bestuurlijke betrokkenheid	De deelnemende partijen zijn Parkstad gemeenten en de Provincie.	
Bestuurlijke vertegenwoordiging (portefeuillehouder)	Wethouder middelen, ruimtelijke ordening en herstructurering via de algemene vergadering van aandeelhouders. De burgemeester van Heerlen vervult de voorzittersrol. De samenwerkingsovereenkomst en de juridische uitwerking bieden de mogelijkheid voor de toetreding van publieke dan wel private partijen.	
Financiële resultaat 2020	Niet van toepassing	
	1 januari 2020	*31 december 2020*

Financieel belang	Niet van toepassing	Niet van toepassing
	Aandelen zijn nog niet verdeeld. Worden verdeeld naar rato van hun financiële inbreng (werkkapitaal). Er komt nog een aandeelhouders-overeenkomst tussen de deelnemende partijen. De bijdrage van de gemeente Heerlen bedraagt € 9.176.000 verspreid over 9 jaar. De totale IBA begroting wordt € 45.000.000.	
Vermogenspositie (eigen vermogen)	Niet van toepassing	Niet van toepassing
Schuldenpositie (vreemd vermogen)	Niet van toepassing	Niet van toepassing

Verbonden partij	**Publiek Belang Elektriciteitsproductie**
Vestigingsplaats	's-Hertogenbosch
Soort verbonden partij	Besloten Vennootschap
Programma	0. Bestuur en Ondersteuning
Doel en openbaar belang verbonden partij	Afhandeling van alle rechten en plichten die zijn voortgekomen uit de verkoop van Essent (namens de verkopende aandeelhouders van Essent).
Algemene visie op en beleidsvoorne-mens omtrent inschakelen verbonden partij	De vennootschap heeft op 30 september 2011 de aandelen in Energy Resources Holding BV en daarmee indirect de aandelen in Energy Resources Ventures BV, Energy Resources BV en het 50%-belang in EPZ geleverd aan RWE. Daarmee is een einde gekomen aan de primaire opdracht van PBE BV, zijnde het behartigen van dat 50%-belang in EPZ. PBE BV zal als tijdelijke vennootschap de resterende rechten en verplichtingen afwikkelen, in het bijzonder die voortvloeien uit het convenant en het aanvullend convenant dat is overeengekomen met de Staat.
Ontwikkelingen bij verbonden partij	Ondanks dat het General Escrow fonds in juni 2016 is geliquideerd, dient de vennootschap als gevolg van contractuele verplichtingen nog in stand gehouden te worden. Het bestuur van de vennootschap is in overleg met de andere contractuele partijen om na te gaan wanneer de contractuele verplichtingen voortijdig kunnen worden beëindigd en de vennootschap vervolgens kan worden ontbonden. Het doel is dat de vennootschap in 2022 (of eerder indien mogelijk) kan worden opgeheven en de resterende liquide middelen kunnen worden uitgekeerd aan de aandeelhouders naar rato van het aandelenbelang.
Risico's bij verbonden partij met evt. invloed op de financiële positie van de gemeente	Het risico en daarmee de aansprakelijkheid voor de aandeelhouders is relatief gering en beperkt tot de hoogte van het gestort aandelenkapitaal en het resterend werkkapitaal in deze vennootschap.
Afbreukrisico bij géén deelname	Niet van toepassing
Alternatieven voor géén deelname	Niet van toepassing
Bestuurlijke betrokkenheid	Bestuurlijke betrokkenheid als aandeelhouder. De Limburgse aandeelhouders hebben hun krachten nog gebundeld in de VEGAL.
Bestuurlijke vertegenwoordiging (portefeuillehouder)	Wethouder middelen, ruimtelijke ordening en herstructurering via de algemene vergadering van aandeelhouders.
Financiële resultaat 2021	Verlies van € 70.000

	1 januari 2022	*31 december 2022*
Financieel belang	0,20834 % als gevolg van voormalig aandelenbezit Essent	0,20834 % als gevolg van voormalig aandelenbezit Essent
Vermogenspositie (eigen vermogen)	€ 1.499.395	€ 0
Schuldenpositie (vreemd vermogen)	€ 5.000	€ 0

Verbonden partij	**Avantis Services**
Vestigingsplaats	Heerlen
Soort verbonden partij	Besloten Vennootschap
Programma	3. Economie
Doel en openbaar belang verbonden partij	Partner in GOB NV en daarmee ook partner in de Beheers BV (beheer van de locatie en te verlenen diensten).
Algemene visie op en beleidsvoornemens omtrent inschakelen verbonden partij	De gemeente neemt deel aan Avantis in verband met het belang voor de economie en de ontwikkeling van de werkgelegenheid in de regio. Het beleid van de gemeente Heerlen is erop gericht een aantrekkelijk werkklimaat te bevorderen.
Ontwikkelingen bij verbonden partij	Continue vinden de gebruikelijke beheers- en onderhoudswerkzaamheden plaats en worden de kosten hiervan gedekt uit de jaarlijkse gemeentelijke bijdragen van Heerlen en Aken en de bijdragen van de gevestigde bedrijven. In dat opzicht worden met de individuele bedrijven bij vestiging op basis van maatwerk aparte afspraken gemaakt over de dienstverlening. Voor de algemeen ten dienste staande beheers- en onderhoudswerkzaamheden wordt per m^2 gebouw een vast bedrag gerekend. De overige vergoedingen worden aan de door elk individueel bedrijf gevraagde services gerelateerd. Op basis daarvan worden de kosten in rekening gebracht. Door de vestiging van nieuwe bedrijven en de uitbreidingen van de zittende bedrijven worden de door deze bedrijven te betalen vergoedingen steeds hoger.
Risico's bij verbonden partij met evt. invloed op de financiële positie van de gemeente	Niet van toepassing
Afbreukrisico bij géén deelname	Het verliezen van zeggenschap/ aantrekkingskracht als gemeente op het gebied van het binnenhalen van werkgelegenheid.
Alternatieven voor géén deelname	Niet van toepassing
Bestuurlijke betrokkenheid	Bestuurlijke betrokkenheid via vertegenwoordiging in de algemene vergadering van aandeelhouders. De gemeente Heerlen is aandeelhouder voor 1/3. Medeaandeelhouders zijn Stadt Aachen en Avantis GOB NV.
Bestuurlijke vertegenwoordiging (portefeuillehouder)	Wethouder welzijn, armoedebestrijding en centrumontwikkeling via de algemene vergadering van aandeelhouders. In de RvC is Heerlen vertegenwoordigd door de wethouder middelen, ruimtelijke ordening en herstructurering. De directie wordt sinds de nieuwe strategie/structuur gevoerd door de wethouder economie, arbeidsmarkt en sport in een co-

	directie functie met de stad Aken.	
Financiële resultaat 2020	Verlies van € 8.599	
	1 januari 2021	*31 december 2021*
Financieel belang	€ 100.000 aandelenkapitaal (33%)	€ 100.000 aandelenkapitaal (33%)
Vermogenspositie (eigen vermogen)	€ 806.993	€ 777.848
Schuldenpositie (vreemd vermogen)	€ 0	€ 0

Verbonden partij	**Beitel-Zuid (Bedrijventerrein Trilandis)**
Vestigingsplaats	Heerlen
Soort verbonden partij	Besloten Vennootschap
Programma	3. Economie
Doel en openbaar belang verbonden partij	Volledige invloed en zeggenschap op de ontwikkeling van het bedrijventerrein en de vestiging van bedrijven met nieuwe werkgelegenheid met name in de medtech logistieke sector. Bijkomend doel is grondverkoop met financiële opbrengsten.
Algemene visie op en beleidsvoornemens omtrent inschakelen verbonden partij	Bevordering van de werkgelegenheid in de regio.
Ontwikkelingen bij verbonden partij	De verkoop van fase III voor de uitbreiding van de Medtech staat geplant voor Q3-2021, verkoop van 56.000 m^2 aan WDP/CEVA. Door deze uitbreiding is de verwachting dat er een personeelsuitbreiding van ongeveer 250 zal gaan plaatsvinden. Verder zijn er concrete acquisitietrajecten lopende waarvan de verwachting is dat deze in eind 2021 of begin 2022 tot resultaten leiden, mochten deze concrete verkopen plaatsvinden, dan zijn de grote kavels op Trilandis verkocht. Trilandis, Heerlen en Parkstad regio worden (internationale) een steeds belangrijkere speler op het gebied van de MedTech. Dit heeft ertoe geleid dat Medtronic haar activiteiten vanuit Leipzig naar Heerlen verplaatst en dat zich in 2021 twee nieuwe Medtech partijen zich hebben gevestigd, Bold Medicat en Convatec.
Risico's bij verbonden partij met evt. invloed op de financiële positie van de gemeente	Trilandis zal bij volledige uitgifte een goed positief resultaat laten zien. In dat opzicht is deze gemeentelijke BV geen financieel risico. In 2020 zijn er twee bommen uit de WOII gevonden. Definitieve afhandeling van het vervolgonderzoek kan een financieel risico met zich meebrengen. Uit onderzoek is gebleken dat de kans dat er nog achtergebleven explosieven aanwezig zijn gering is. Dit is echter nooit uit te sluiten.
Afbreukrisico bij géén deelname	Het verliezen van zeggenschap/ aantrekkingskracht als gemeente op het gebied van het binnenhalen van werkgelegenheid.
Alternatieven voor	Niet van toepassing

géén deelname		
Bestuurlijke betrokkenheid	Gemeente Heerlen is enig aandeelhouder.	
Bestuurlijke vertegenwoordiging (portefeuillehouder)	De burgemeester vertegenwoordigt de gemeente als enig aandeelhouder. De directie wordt gevormd door de wethouder economie, arbeidswerkgelegenheid, sport en dienstverlening.	
Financiële resultaat 2020	Verlies van € 124.431	
Financieel belang	Als publiek orgaan heeft de gemeente een rekening courant overeenkomst gesloten met OBZ BV; deze is in boekjaar 2020 verlengd met 5 jaar tot 2025. Als zekerheid rust er ook nog een 1e hypotheekrecht als onderpand op de nog te verkopen gronden met een omvang van 13,9 ha. Op basis van de grondexploitatie (GREX) en verkoopgegevens is het hypotheekrecht van hogere waarde dan het (saldo) van het rekening courant krediet, dat een maximum heeft van € 7,5 miljoen (was voorheen € 10 miljoen). Hiermee is in feite het financieel risico afgedekt. Het resterende saldo per september 2021 is nog maar € 1,2 miljoen.	
	1 januari 2020	*31 december 2020*
Vermogenspositie (eigen vermogen)	€ 55.388	€ 55.388
Schuldenpositie (vreemd vermogen)	€ 2.625.463 Achtergestelde leningen	€ 2.625.463 Achtergestelde leningen

Verbonden partij	**Schaesbergerveld**
Vestigingsplaats	Heerlen
Soort verbonden partij	Besloten Vennootschap
Programma	8. VHROSV
Doel en openbaar belang verbonden partij	Het ontwikkelen (bouw- /woonrijp maken), zodanig saneren, slopen van opstallen, exploiteren, kopen en verkopen van gronden, alles ter voorbereiding van en gericht op het mogelijk maken van de bouw van voor bewoning bestemde gebouwen op gronden en wel in het gebied Schaesbergerveld (omgeven door de Heuvelweg en Schandelerboord) te Heerlen. Deze BV is tevens opgericht om voor de ontwikkeling van het gebied Schaesbergerveld als gemeentelijke BV deel te nemen in de V.O.F. Ontwikkelingsmaatschappij Schaesbergerveld (vof OMS). Dit ter beperking van de financiële aansprakelijkheid bij deconfiture (faillissement).
Algemene visie op en beleidsvoornemens omtrent inschakelen verbonden partij	Ontwikkeling van hoogwaardige woningen in het midden segment in een herstructureringswijk die zich kenmerkt door een woningvoorraad die met name bestaat uit sociale huurwoningen.
Ontwikkelingen bij verbonden partij	Fase 1, 2 en 3 zijn gereed. Voor fase 4 (A en B) is een alternatief plan ontwikkeld. Het plan bestaat uit 3 appartementen/terraswoningen, 13 en 11 woningen in fase 4A en 13 terraswoningen in fase 4B. Fase 4A is in 2020 gereed gekomen. Het verkoopproces voor de 13 terraswoningen van fase 4B is afgerond, de bouw is gestart in april 2021.
Risico's bij verbonden partij met evt. invloed op de financiële positie van de gemeente	Niet van toepassing

Afbreukrisico bij géén deelname	Niet van toepassing	
Alternatieven voor géén deelname	Niet van toepassing	
Bestuurlijke betrokkenheid	De gemeente Heerlen is enig aandeelhouder voor 100%.	
Bestuurlijke vertegenwoordiging (portefeuillehouder)	De teamleider Vastgoed, domein Ruimte is directeur van Schaesbergerveld BV en de wethouder middelen, ruimtelijke ordening en herstructurering aandeelhouder.	
Financiële resultaat 2020	Verlies van € 8.877 De begroting 2022 is nog niet voorhanden.	
	01-01-2020	*31-12-2020*
Financieel belang	€ 45.381, daarnaast is er een RC-verhouding van € 998.951 zonder rentevergoeding.	€ 45.381, daarnaast is er een RC-verhouding van € 998.951 zonder rentevergoeding.
Vermogenspositie (eigen vermogen)	-€ 1.184.301	-€ 1.193.177
Schuldenpositie (vreemd vermogen)	€ 2.033.130	€ 2.083.745

Verbonden partij	**Nazorg Limburg**
Vestigingsplaats	Maastricht Airport
Soort verbonden partij	Besloten Vennootschap
Programma	7. Volksgezondheid en Milieu
Doel en openbaar belang verbonden partij	Het aanbrengen en in stand houden van een voldoende voorzieningenniveau op stortplaatsen voor afval na beëindiging van de exploitatie alsmede het verwerven, vervreemden, huren, beheren en exploiteren van onroerende zaken die verband houden met en/of betrekking hebben op deze stortplaatsen.
Algemene visie op en beleidsvoornemens omtrent inschakelen verbonden partij	Dat we als gemeente Heerlen op een verantwoorde en duurzame manier te werk gaan als het gaat om bovengenoemd doel.
Ontwikkelingen bij verbonden partij	Bodemzorg Limburg zoekt actief naar mogelijkheden om gesloten stortplaatsen een maatschappelijk verantwoorde functie te geven. Daarbij dient als uitgangspunt dat de nieuwe activiteiten het beleid van de overheid ondersteunen. Door opbouw van de voorziening wordt ervoor gezorgd dat de stortplaatsen na beëindiging beheerd en onderhouden kunnen worden. De financiële kaders worden door de aandeelhouders bepaald. De risico's worden afgedekt doordat een voorziening wordt gecreëerd om de nazorgverplichtingen in de toekomst te kunnen voldoen.
Risico's bij verbonden partij met evt. invloed op de financiële positie van de gemeente	Niet van toepassing
Afbreukrisico bij géén deelname	Dat stortplaatsen er na verloop van tijd verloederd bij liggen en niet verder onderhouden worden. Dit leidt tot ongewenste situaties.

Alternatieven voor géén deelname	Niet van toepassing	
Bestuurlijke betrokkenheid	Limburgse gemeenten (100%). Deelname in Algemene Vergadering van Aandeelhouders door wethouder middelen, ruimtelijke ordening en herstructurering.	
Bestuurlijke vertegenwoordiging (portefeuillehouder)	Wethouder middelen, ruimtelijke ordening en herstructurering via de algemene vergadering van aandeelhouders.	
Financiële resultaat 2020	Winst van € 3,6 miljoen	
	1 januari 2020	*31 december 2020*
Financieel belang	Jaarlijkse bijdrage, betaald uit de afvalstoffenheffing voor 10 jaar ter hoogte van € 0,25 per inwoner	Jaarlijkse bijdrage, betaald uit de afvalstoffenheffing voor 10 jaar ter hoogte van € 0,25 per inwoner
Vermogenspositie (eigen vermogen)	€ 1.961.930	€ 5.468.378
Schuldenpositie (vreemd vermogen)	€ 0	€ 3.733.333

Verbonden partij	**WoonWijzerWinkel**
Vestigingsplaats	Kerkrade
Soort verbonden partij	Besloten Vennootschap
Programma	Duurzaamheid
Doel en openbaar belang verbonden partij	De WoonWijzerWinkel is een initiatief van de Parkstad gemeenten en Beekdaelen. Het zorgt als onderdeel van PALET voor een versnelling van de verduurzaming van het vastgoed in Parkstad. De basis is een grote IKEA-achtige winkel gebaseerd op experience. Hier krijgt de klant alle informatie en service die nodig is voor het verduurzamen van de woning. De service gaat van zelf-service tot turnkey-service. De WoonWijzerWinkel werkt hierbij als een leadgenerator en maakt hiervoor gebruik van een groot netwerk van installateurs en bijbehorende disciplines. Hiermee krijgt de lokale MKB een stevige impuls die moet leiden tot een omzetvermeerdering van € 100 miljoen over een periode van 10 jaar. Daarnaast biedt het kansen voor de arbeidsmarkt en zal het een vraag genereren van 800 FTE over een periode van 10 jaar. De WoonWijzerWinkel is een afgeleide van de WoonWijzerWinkel Rotterdam en werkt hier nauw mee samen. Het verzorgingsgebied is tot en met Roermond. Grensoverschrijdende mogelijkheden worden op termijn onderzocht.
Algemene visie op en beleidsvoornemens omtrent inschakelen verbonden partij	De WoonWijzerWinkel is een beproefd concept dat haar meerwaarde in Rotterdam heeft bewezen en dat ook in Parkstad gaat zorgen voor de hoognodige versnelling. De WoonWijzerWinkel zorgt dat duurzaamheid een begrijpelijk begrip wordt voor burgers en bedrijven die hiermee hun economische voordeel kunnen doen. Dat betekent uiteindelijk een grotere economische waarde van het vastgoed in Parkstad en meer sturing over de energievoorziening en haar baten die op die manier in de regio blijven. Meer economische waarde van het vastgoed betekent een beter vestigingsklimaat en dus meer leefbaarheid, veiligheid en sociale cohesie voor Parkstad.

Ontwikkelingen bij verbonden partij	Op februari 2020 heeft de gemeenteraad ingestemd met de oprichting van de besloten vennootschap WoonWijzerWinkel BV. Op 10 oktober 2020 is de winkel geopend. In verband met de Covid maatregelen heeft men veel op afstand met klanten moeten werken. Sinds 27 april 2021 is de showroom weer fysiek te bezoeken.	
Risico's bij verbonden partij met evt. invloed op de financiële positie van de gemeente	Niet van toepassing	
Afbreukrisico bij géén deelname	De verduurzaming van de woningvoorraad niet of veel te langzaam verloopt en dat de burger niet gehoord wordt in zijn vragen m.b.t. duurzaamheid.	
Alternatieven voor géén deelname	Niet van toepassing	
Bestuurlijke betrokkenheid	De deelnemende partijen zijn de zes Parkstad gemeenten en de gemeente Beekdaelen.	
Bestuurlijke vertegenwoordiging (portefeuillehouder)	Wethouder duurzaamheid via de algemene vergadering van aandeelhouders. De samenwerkingsovereenkomst en de juridische uitwerking bieden de mogelijkheid voor de toetreding van publieke dan wel private partijen.	
Financiële resultaat 2020	De financiële gegevens over 2020 zijn nog niet voorhanden	
Financieel belang	*1 januari 2020*	*31 december 2020*
Vermogenspositie (eigen vermogen)	*nihil*	*€ nog onbekend*
Schuldenpositie (vreemd vermogen)	*nihil*	*€ nog onbekend*
	De bijdrage van de gemeente Heerlen bedraagt € 408.000, bestaande uit deelname in het vermogen ad € 6.340 en een lening ad € 401.660 met een looptijd van 10 jaar. De lening wordt als volgt verstrekt over de komende 5 jaar : 2020 € 116.000, 2021 € 84.000, 2022 € 81.000, 2023 € 58.000 en 2024 € 62.000. Totaal € 401.660. Deze lening wordt in de daarop volgende jaren terugbetaald.	

Verbonden partij	**Holding Stadion Kerkrade BV**
Vestigingsplaats	Kerkrade
Soort verbonden partij	Certificaten van aandelen
Programma	3. Economie
Doel en openbaar belang	Het altijd durende recht dat het stadion van voetbalclub Roda JC de naam 'Parkstad Limburg Stadion' draagt.
Algemene visie op en beleidsvoornemens omtrent inschakelen verbonden partij	Dat sport op een goede manier vertegenwoordigd is binnen de Parkstad regio.
Ontwikkelingen bij	Niet van toepassing

verbonden partij		
Risico's bij verbonden partij met evt. invloed op de financiële positie van de gemeente	Niet van toepassing	
Afbreukrisico bij géén deelname	Geen	
Alternatieven voor géén deelname	Niet van toepassing	
Bestuurlijke betrokkenheid	De gemeente Heerlen heeft een belang van 4,27%.	
Bestuurlijke vertegenwoordiging (portefeuillehouder)	Wethouder Middelen, Beheer en Mobiliteit	
Financiële resultaat 2020	Geen financiële partij	
	1 januari 2022	*31 december 2022*
Financieel belang	De gemeente participeert voor 4,27 % in stichting Administratie Kantoor, voorheen Holding Roda Kerkrade NV. Deze certificaten hebben geen marktwaarde.	
Vermogenspositie (eigen vermogen)	Niet van toepassing	Niet van toepassing
Schuldenpositie (vreemd vermogen)	Niet van toepassing	Niet van toepassing

Verbonden partij	**Regio Parkstad Limburg**
Vestigingsplaats	Heerlen
Soort verbonden partij	Gemeenschappelijke Regeling (GR)
Programma	1. Veiligheid
Doel en openbaar belang	Parkstad loopt op diverse kernindicatoren achter op landelijke gemiddelden, zoals gemiddeld inkomen, economische participatiegraad, opleidingsniveau en de gemiddelde prijs van een woning. Dit gecombineerd met de demografie van het gebied biedt kansen, maar dwingt ook tot een gestructureerde, centraal geregisseerde aanpak van de economische ontwikkeling van de regio Parkstad Limburg. Na een periode waarin wij als WGR+ regio zeer belangrijke beleidsfundamenten via de Parkstadraad hebben vastgesteld op het gebied van wonen, economie, ruimte en bereikbaarheid, is in 2013 besloten dat het tijd was voor uitvoering en dus een GR van Colleges. Een GR die er wel voor zorgt dat de gemeenteraden in positie blijven en via regiodagen hun gezamenlijkheid kunnen borgen. Met die nieuwe GR zijn wij in 2014 aan de slag gegaan en zijn de bestuurscommissies vanuit de diverse colleges bemand. Het doel is onveranderd gebleven, de scope (tot nu toe ruimtelijk-economisch) wordt echter steeds breder, denk aan de ontwikkelingen in het sociale domein. Niet dat de regio daarover gaat, maar de regio wordt nu wel de plek waar de samenwerkende gemeenten hierover afspraken kunnen maken.
Algemene visie op en beleidsvoorne-	Verbetering van de economische structuur.

mens omtrent inschakelen verbonden partij		
Ontwikkelingen bij verbonden partij	In 2022 zal de Regiodeal vooral in het teken staan van uitvoering. De verschillende projecten staan in het teken van het inhalen van sociaal maatschappelijke achterstanden (o.a. d.m.v. projecten op het gebied van sociaal economische structuurversterking) en het oppakken van kansen op het gebied van grensoverschrijdende samenwerking, duurzaamheid en economie (toerisme, bedrijventerreinen, de campus). De takendiscussie die in 2020 gevoerd is, inclusief de rol van de gemeente Heerlen als centrumgemeente werd in 2021 geformaliseerd en komt in 2022 tot uitvoering.	
Risico's bij verbonden partij met evt. invloed op de financiële positie van de gemeente	Niet van toepassing	
Afbreukrisico bij géén deelname	Geen zeggenschap in de bestuurscommissies en verlies van invloed op ontwikkelingen in de regio Parkstad.	
Alternatieven voor géén deelname	Niet van toepassing	
Bestuurlijke betrokkenheid	Alle afzonderlijke Parkstadgemeenten zijn aangesloten bij deze GR. Besluiten die de gemeenteraden aangaan, zullen ook in de afzonderlijke gemeenteraden genomen worden en niet alleen in het DB/AB of in de bestuurscommissies.	
Bestuurlijke vertegenwoordiging (portefeuillehouder)	Wethouder middelen, ruimtelijke ordening en herstructurering via het Algemeen Bestuur. De burgemeester van Heerlen is voorzitter van het Algemeen Bestuur en het Dagelijks Bestuur.	
Financiële resultaat 2020	€ 78.000	
Financieel belang	Bijdrage 2021 1.044.352	Bijdrage 2022 € 2.062.638
	1 januari 2020	*31 december 2020*
Vermogenspositie (eigen vermogen)	€ 5.933.000	€ 6.264.000
Schuldenpositie (vreemd vermogen)	€ 7.204.000	€ 7.904.000

Verbonden partij	**Veiligheidsregio (VR) Zuid-Limburg**
Vestigingsplaats	Maastricht
Soort verbonden partij	Gemeenschappelijke Regeling (GR)
Programma	1. Veiligheid
Doel en openbaar belang	De Veiligheidsregio is erop gericht om inwoners te beschermen tegen (gezondheid)risico's, rampen en crises en daarvoor de voorbereidingen te treffen die noodzakelijk zijn. Aangezien een ramp of crisis dikwijls de gemeentegrens overschrijdt en een individuele gemeente vaak onvoldoende in staat is zelfstandig een volwaardige crisisorganisatie op te tuigen, is een regionale aanpak effectiever. De Veiligheidsregio bestaat uit de onderdelen Brandweer, GHOR, Programmabureau en Bevolkingszorg. Daarnaast is er sprake van een intensieve samenwerking met de politie.
Algemene visie op	VRZL is ingericht om de zorg voor de openbare veiligheid in de regio te

en beleidsvoorne-mens omtrent inschakelen verbonden partij	organiseren. De samenwerkende partners in de VRZL: - dragen (pro)actief bij aan de openbare veiligheid. Risico's worden in beeld gebracht en de organisatie treft voorbereidingen voor daadwerke-lijke crises; - geven adviezen om, waar mogelijk, onveiligheid te voorkomen en te beperken; - bestrijden branden, incidenten en crises als ze zich toch voordoen; - zetten erop in om menselijk leed en materiële schade zo veel mogelijk te beperken en verstoringen van het openbare leven zo snel mogelijk te herstellen
Ontwikkelingen bij verbonden partij	De uitbraak van COVID-19 (corona) eind februari 2020 werkt nog altijd door. Het jaar 2022 zal mede in het teken staan van de uitvoering van verbeterpunten uit de evaluaties van de COVID-19-pandemie, het verwerken van aanbevelingen uit de evaluatie van de wet op de veiligheidsregio's, het verwerken van verbeterpunten uit reguliere evaluaties en het herstellen van de inspanningen die COVID-19 gevraagd hebben. Verder zullen samenwerking, bevolkingszorg & evenementen, (risico)communicatie, informatiemanagement, multidisciplinaire operationele voorbereiding & multidisciplinaire opleiding, training & oefening, en kwaliteitszorg & professionaliteit centraal staan.
Risico's bij verbonden partij met evt. invloed op de financiële positie van de gemeente	- Vrijwilligheid is een landelijk thema. Dat er iets gaat veranderen voor de vrijwilligers bij de brandweer is helder. De financiële impact is echter sterk afhankelijk van de gekozen oplossing en van het feit of er rijksmiddelen voor beschikbaar komen. Een en ander betekent dat gemeenten hier een financieel risico lopen. - De vorming van de landelijke meldkamer staat nog aan het begin. De LMS heeft ervoor gekozen om tot 2023 te werken met een zogenaam-de "bouwplaats" constructie. Of hierdoor nog gevolgen ontstaan voor de VRZL is onduidelijk maar het kan leiden tot extra kosten c.q. kwaliteitsverbetering of -verlies. - Omgevingswet. Met de inwerkingtreding van de omgevingswet verandert het stelsel van regelgeving voor de fysieke en gezonde leefomgeving. Deze wetgevingsoperatie heeft gevolgen voor overheden waaronder de veiligheidsregio's en de brandweer. De exacte impact voor de VRZL is nog onbekend. - Datalekken en informatiebeveiliging. Een steeds groter risico zijn de cyberaanvallen. - Verduurzaming/milieu. Als gevolg van verscherpte regelgeving die ad hoc wordt ingevoerd kan dit leiden tot meer kosten en tijdelijke buiten werking stelling van materieel.
Afbreukrisico bij géén deelname	Niet van toepassing
Alternatieven voor géén deelname	Niet van toepassing
Bestuurlijke betrokkenheid	Het Algemeen Bestuur van de VRZL bestaat uit één bestuurslid (burgemeester) per deelnemende gemeente. Besluitvorming vindt plaats via gewogen stemmen, gerelateerd aan het inwoneraantal.
Bestuurlijke vertegenwoordiging (portefeuillehouder)	Bestuurlijke betrokkenheid via het Algemeen Bestuur van de GR, waarin de burgemeesters van de 16 deelnemende gemeenten zitting hebben en het Dagelijks bestuur van de GR, waarin ook de burgemeester van Heerlen zitting heeft.

Financiële resultaat 2020	Winst van € 87.254	
	1 januari 2020	*31 december 2020*
Financieel belang	Bijdrage 2021: € 6.436.693	Bijdrage 2022 € 6.706.335
Vermogenspositie (eigen vermogen)	€ 8.756.939	€ 8.447.711
Schuldenpositie (vreemd vermogen)	€ 46.316.674	€ 44.856.551

Verbonden partij	**Reinigingsdienst Rd4**
Vestigingsplaats	Maastricht
Soort verbonden partij	Gemeenschappelijke Regeling (GR)
Programma	7. Volksgezondheid en Milieu
Doel en openbaar belang	Het tot stand brengen van doelmatige, milieuhygiënische verantwoorde en marktconforme inzameling en verwerking van afvalstoffen én het adviseren op het gebied van ontwikkeling en implementatie van milieubeleid.
Algemene visie op en beleidsvoorne-mens omtrent inschakelen verbonden partij	Zorgen voor een effectieve, efficiënte en duurzame manier van inzameling en verwerking van afval voor de inwoners van de deelnemende gemeenten.
Ontwikkelingen bij verbonden partij	Rd4 heeft haar 7 strategische thema's opgenomen in het Strategisch Meerjarenplan 2022-2026. Er wordt zoveel mogelijk ingezet op hergebruik (CE) van grondstoffen en de daar voor benodigde organisatie. Ook wordt ingezet op kansen voor eigen medewerkers én medewerkers met een afstand tot de arbeidsmarkt (duurzaamheid en arbeidsparticipa-tie). Door het takenpakket verder te ontwikkelen, ontstaan nieuwe werkplekken en daarmee nieuwe mogelijkheden. Nóg meer dan voorheen ziet Rd4 regionale werkgelegenheid en arbeidsparticipatie als haar maatschappelijke taak. Tenslotte zorgt Rd4 ervoor dat de organisatie toekomstbestendig is en blijft. De komende jaren zet Rd4 doelgericht in op uitbreiding van uitbreiding van het takenpakket. In het verlengde hiervan zoekt Rd4 naar samenwerking met derden.
Risico's bij verbonden partij met evt. invloed op de financiële positie van de gemeente	Middelgroot: het basispakket wordt jaarlijks geïndexeerd; de gemeente heeft weinig invloed op doorrekening van kosten. Pluspakket wordt afgerekend op basis van werkelijke afname. Tevens speelt er nog een financieel risico met betrekking tot de PMD-afrekeningen.
Afbreukrisico bij géén deelname	Geen afvalinzameling en –verwerking
Alternatieven voor géén deelname	Niet van toepassing
Bestuurlijke betrokkenheid	Bestuurlijke betrokkenheid via het Algemeen Bestuur en Dagelijks Bestuur van de GR samen met andere deelnemende gemeenten.
Bestuurlijke vertegenwoordiging (portefeuillehouder)	In het AB is onze portefeuillehouder voorzitter. De wethouder onderwijs, integraal jeugdbeleid, cultureel erfgoed en duurzaamheid zit in het Dagelijks Bestuur.
Financiële resultaat 2020	Winst van € 973.000
	01-01-2022 / *31-12-2022*

Financieel belang	Bijdrage 2021 € 7.546.204 (basispakket) Bijdrage 2021 € 2.304.928 (Pluspakket)	Bijdrage 2022 € 8.228.951 (Basispakket) Bijdrage 2022 € 2.322.500 (Pluspakket)
Vermogenspositie (eigen vermogen)	€ 2.518.000	€ 2.518.000
Schuldenpositie (vreemd vermogen)	€ 35.821.000	€ 34.834.000

Verbonden partij	**Regionale Uitvoeringsdienst Zuid-Limburg**
Vestigingsplaats	Maastricht
Soort verbonden partij	Gemeenschappelijke Regeling (GR)
Programma	0. Bestuur en Ondersteuning
Doel en openbaar belang	De Regionale Uitvoeringsdienst Zuid-Limburg (RUD) heeft als doel om een hogere kwaliteit van vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH) en specialistische advisering te bereiken voor wat betreft met name de complexe milieutaken (de zogenaamde basistaken). De RUD voert ook de vergunningverlenende, toezichthoudende en handhavende taken uit op het gebied van BZRO-IPPC. Per 1 januari 2016 is een wijziging van het Besluit omgevingsrecht (Bor) in werking getreden. Door deze wijziging is het bevoegd gezag van alle BRZO-inrichtingen en inrichtingen uit bijlage 1 cat. 4 van de Richtlijn industriële emissies van burgemeester en wethouders (B&W) verschoven naar gedeputeerde staten (GS). De vorming van de RUD komt voort uit de afspraken die IPO, VNG en het Rijk landelijk gemaakt hebben ('Packagedeal') om via een bottom-up proces te komen tot de vorming van een dekkend netwerk van uitvoeringsdiensten. De vorming van deze uitvoeringsdiensten is verplicht. Met ingang van 1 juli 2013 is de RUD Zuid-Limburg operationeel geworden.
Algemene visie op en beleidsvoornemens omtrent inschakelen verbonden partij	Te zorgen voor naleving van wetgeving op het gebied van milieu, vergunningverlening en handhaving voor een beter woon- en leefklimaat.
Ontwikkelingen bij verbonden partij	Naar verwachting treedt midden 2022 de Omgevingswet in werking. Door deze nieuwe wet kunnen er op onderdelen kleinschalige verschuivingen plaatsvinden in de verdeling van het takenpakket van de gemeente en de RUD ZL.
Risico's bij verbonden partij met evt. invloed op de financiële positie van de gemeente	Moeilijker kunnen matchen van vraag en aanbod, arbeidsmarktrisico (beschikbaarheid kundig personeel), AVG en kostenbeheersing van ICT-voorzieningen.
Afbreukrisico bij géén deelname	Deelname is (voor een deel) wettelijk verplicht. Voor het overige geldt dat dan zelf een organisatie moet worden ingericht op het gebied van VTH.
Alternatieven voor géén deelname	Niet van toepassing
Bestuurlijke betrokkenheid	Bestuurlijke betrokkenheid via het Algemeen Bestuur van de GR, waarin provincie en 16 gemeenten zitting hebben.
Bestuurlijke	Wethouder Beheer en Onderhoud, Mobiliteit, Duurzaamheid & Milieu via

vertegenwoordiging (portefeuillehouder)	het Algemeen Bestuur van de GR.	
Financiële resultaat 2020	€ 367.737	
	1 januari 2020	*31 december 2020*
Financieel belang	Bijdrage 2021 € 601.865	Bijdrage 2022 € 601.865
Vermogenspositie (eigen vermogen)	€ 1.153.128	€ 1.499.233
Schuldenpositie (vreemd vermogen)	€ 2.856.100	€ 2.332.370

Verbonden partij	**Gemeentelijke Gezondheidsdienst Zuid-Limburg (GGD)**
Vestigingsplaats	Heerlen
Soort verbonden partij	Gemeenschappelijke Regeling (GR)
Programma	7. Volksgezondheid en Milieu
Doel en openbaar belang	De GGD geeft uitvoering aan de Wet publieke gezondheid namens de 18 Zuid-Limburgse gemeenten.
Algemene visie op en beleidsvoornemens omtrent inschakelen verbonden partij	Zorgen voor het minimaliseren van gezondheidsachterstanden en het bevorderen van de gezondheid in de gemeente Heerlen.
Ontwikkelingen bij verbonden partij	Enkele ontwikkelingen bij de GGD in 2022: *Trendbreuk:* in het regionale gezondheidsbeleid (*Zuid Springt eruit: Zuid-Limburg zet nieuwe trend in gezondheid, 2020-2023*) staat onze gezamenlijke ambitie om in 2030 de gezondheidsachterstand van Zuid-Limburg ten opzichte van de rest van Nederland met 25 procent in te hebben gelopen. Daarbij leggen wij de focus op de periode van -1 jaar tot en met 18+ (jongvolwassenen). *JGZ:* Sinds 1 januari 2020 heeft Zuid-Limburg één organisatie voor alle Jeugdgezondheidszorg (JGZ) aan kinderen van 0-18 jaar. Na de fusie is een nieuw dienstverleningspakket gemaakt dat tegemoetkomt aan de JGZ van de toekomst (aansluitend bij de ambities van de trendbreuk). Dit nieuwe dienstverleningspakket vertaalt zich in een nieuwe begroting. Besloten is dat de kosten JGZ 2022 in Zuid-Limburg verdeeld worden o.b.v. inwonersaantallen (waarbij Heerlen een extra aandeel heeft van € 295.297). Om de herverdeeleffecten te verzachten vindt een fasering in de vorm van een ingroei van vier jaren plaats. Tegelijkertijd is een proces in gang gezet om alternatieven te onderzoeken voor een eventuele andere verdeelsleutel. *Veilig Thuis:* In de regiovisie *Geweld hoort nergens Thuis 2020-2023* hebben de gemeenten de centrale ambitie opgenomen om huiselijk geweld te vermijden, of dit in een zo vroeg mogelijk stadium te signaleren en daarop adequaat te reageren. Dit laatste moet ervoor zorgen dat het geweld zo snel mogelijk en blijvend stopt, schade wordt beperkt en herstel wordt bevorderd. Hierbij gaat speciale aandacht uit naar kinderen die extra kwetsbaar zijn en door huiselijk geweld in hun ontwikkeling worden bedreigd.

	De coronacrisis: De impact van de crisis rondom COVID-19 is op financieel en beleidsmatig terrein nog onduidelijk. De GGD gaat ervan uit dat de impact van COVID-19 ook in 2022 nog omvangrijk zal zijn. Gedacht kan worden aan de afbouw van de COVID-organisatie, onderzoeken en analyses die invloed hebben op de positie van de GGD, maar ook inzet op de nazorg van de COVID-patiënten en het effect van vaccinaties op de inwoners. In dit verband is van belang, dat alle kosten die de GGD in verband met COVID-19 maakt bij het ministerie van VWS worden gedeclareerd. Deze komen dus niet voor rekening van de gemeenten.	
Risico's bij verbonden partij met evt. invloed op de financiële positie van de gemeente	De GGD ZL heeft een precair weerstandsvermogen wat kan leiden tot financiële risico's voor gemeenten. De gemeenten in Zuid-Limburg zijn eigenaar van de GGD ZL, maar slechts een kwart van de financiering van de GGD wordt door de gemeenten gefinancierd. De overige middelen zijn afkomstig van zorgverzekeraars en landelijke overheden.	
Afbreukrisico bij géén deelname	Het synergievoordeel dat de GR te bieden heeft verliezen.	
Alternatieven voor géén deelname	Als zelfstandige gemeente verder gaan met dien verstande dat de gemeente minder effectief en efficiënt kan handelen.	
Bestuurlijke betrokkenheid	Bestuurlijke betrokkenheid via het Algemeen Bestuur van de GR, waar alle 18 Zuid-Limburgse gemeenten zitting in hebben.	
Bestuurlijke vertegenwoordiging (portefeuillehouder)	Wethouder welzijn, armoedebestrijding en centrumontwikkeling via het Algemeen Bestuur van de GR.	
Financiële resultaat 2020	Het resultaat 2020 voor vennootschapsbelasting (VPB) en voor de onttrekkingen aan de reserves is € 545.427 positief. Voor het boekjaar 2020 is € 350.000 aan onttrekkingen aan reserves goedgekeurd. Tevens is een verplichting van € 29.659 aan VPB opgenomen. Dat maakt dat er een nog te bestemmen positief resultaat van € 865.768 over blijft. Het Algemeen Bestuur van de GGD Zuid Limburg heeft besloten om het positieve resultaat van de programmalijn GGD (€ 423.492) en Veilig Thuis (€ 371.200) te verrekenen met het negatieve resultaat van JGZ. En het restant negatief resultaat JGZ van € 199.128 mee te nemen naar de doorontwikkeling van JGZ. Het positieve resultaat van de Regionale Ambulancevoorziening (RAV) wordt toegevoegd aan de algemene reserve van de RAV. Het jaarresultaat 2020 van de GGD heeft daarmee geen financieel effect voor onze gemeente. Over het boekjaar 2021 zijn nog geen financiële gegevens voorhanden.	
	1 januari 2020	*31 december 2020*
Financieel belang	Bijdrage 2021 € 4.855.639	Bijdrage 2022 € 5.210.291
Vermogenspositie (eigen vermogen)	€ 1.813.808	€ 2.329.577
Schuldenpositie (vreemd vermogen)	€ 26.263.721	€ 49.184.747

Verbonden partij	**Kredietbank Limburg (KBL)**
Vestigingsplaats	Heerlen / Sittard
Soort verbonden partij	Gemeenschappelijke Regeling (GR)

Programma	6. Sociaal Domein
Doel en openbaar belang	De GR voor Sociale Kredietverlening en Schuldhulpverlening in Limburg heeft tot doel: a. schuldhulp te verlenen aan burgers die door hun schuldenlast in maatschappelijke problemen zijn of kunnen komen; b. hulp te verlenen aan burgers die zelf niet in staat zijn hun financiële zaken te behartigen, hetzij door middel van budgetbeheer, hetzij door middel van beschermingsbewind; c. het op een verantwoorde wijze voorzien in de behoefte aan krediet, door middel van sociale kredietverlening. De KBL is een maatschappelijke instelling voor hulp bij schulden, voorkomen van schulden, budgetbeheer, beschermingsbewind en sociale kredietverlening.
Algemene visie op en beleidsvoorne-mens omtrent inschakelen verbonden partij	Door middel van budgetbeheer en sociale kredietverlening proberen we te voorkomen dat inwoners met schuldenproblematiek steeds verder van de samenleving verwijderd raken. Het bieden van uitzicht op financiële bestaanszekerheid fungeert als vliegwiel voor de andere leefgebieden en draagt bij aan de maatschappelijke en economische participatie van mensen. Kredietbank Limburg (KBL) werkt daarbij betrokken en professioneel aan betrouwbare dienstverlening voor onze inwoners.
Ontwikkelingen bij verbonden partij	De impact van de coronacrisis op schuldenproblematiek wordt o.a. door de branchevereniging voor schuldhulpverlening en sociaal bankieren (NVVK) en het Nibud voorspeld als substantieel. In tegenstelling tot een landelijke daling, zien we in Heerlen dat meer mensen met financiële problemen ook in 2021 geholpen zijn via schuldhulpverlening. Bij de begroting voor 2022 is KBL daarom uitgegaan van de oorspronkelijk verwachte ontwikkeling voor 2021 met daarbovenop een toename aan dienstverlening die gelieerd is aan de coronacrisis. In lijn met 2020 en met de bedragen zoals in de gemeentebegroting verwerkt, is afgesproken om ook voor 2021 e.v. de voorschotten niet te verrekenen op basis van eventueel lagere gerealiseerde dienstverlening. Terugbetaling van de voorschotten vanwege onderbenutting zou een positieve begrotingswijziging impliceren, die aan het eind van het jaar weer tot een negatieve exploitatie leidt en via de verdeelsleutel tot extra bijdragen van gemeenten. "Anders Denken Anders Doen" heeft geresulteerd in een transformatie voor KBL. Werkprocessen zijn eenvoudiger gemaakt en geüniformeerd. Door de coronacrisis is KBL overgegaan tot een herprioritering van ambities. Zij zal daarnaast opnieuw moeten kijken naar de invloed van de gewijzigde wet- en regelgeving op de werkprocessen. In 2022 wordt onderzocht of de organisatiestructuur daarbij nog steeds passend is.
Risico's bij verbonden partij met evt. invloed op de financiële positie van de gemeente	Uit landelijk onderzoek naar de impact van de coronacrisis op schuldenproblematiek wordt in het gunstigste scenario uitgegaan van een 14% stijging van huishoudens met (problematische) schulden. In het ongunstigste geval betreft de prognose een stijging van 79%. KBL houdt in haar begroting rekening met de minimale stijging van 14%. Hoewel de oorspronkelijk ingeschatte groei van schuldhulpvragen en –dienstverlening n.a.v. de coronacrisis nog niet in de voorspelde mate heeft plaatsgevonden, dienen we als gemeente rekening te houden met een risico op een hogere stijging. Deze zal zich ofwel vertalen in een toename aan dienstverlening bij KBL ofwel in een toename van schulddienstverlening van andere aanbieders. Hoewel in 2021 een aantal wijzigingen in landelijk beleid en wet- en

	regelgeving is doorgevoerd, is het effect en daadwerkelijke impact voor KBL op dit moment ook nog niet duidelijk zichtbaar. Daarnaast zal KBL op basis van geüniformeerde werkprocessen verder werken aan een kostendekkend tarief per vorm van dienstverlening. De impact hiervan op de bijdragen van gemeenten is op dit moment nog niet concreet en daarmee ook nog niet te kwantificeren. Deze omslag zal in 2023 zichtbaar zijn.	
Afbreukrisico bij géén deelname	Op grond van de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening (Wgs) moeten mensen met problematische schulden bij gemeenten terecht kunnen voor onder meer advies, schuldbemiddeling of een saneringskrediet. Bij géén deelname aan de GR moet Schuldhulpverlening en sociale kredietverlening hoe dan ook georganiseerd worden.	
Alternatieven voor géén deelname	Niet van toepassing	
Bestuurlijke betrokkenheid	Bestuurlijke betrokkenheid via het Algemeen Bestuur van de GR.	
Bestuurlijke vertegenwoordiging (portefeuillehouder)	Wethouder welzijn, armoedebestrijding en centrumontwikkeling én wethouder middelen, ruimtelijke ordening en herstructurering via het Algemeen Bestuur van de GR. Daarnaast zit de wethouder welzijn, armoedebestrijding en centrumontwikkeling in het Dagelijks Bestuur.	
Financiële resultaat 2020	-/- € 130.495, maar na verrekening met bijdrages vanuit gemeenten is het resultaat € 0	
	01-01-2021	*31-12-2022*
Financieel belang	Bijdrage 2021 € 1.869.000	Bijdrage 2022 € 2.133.000
Vermogenspositie (eigen vermogen)	€ 0	€ 0
Schuldenpositie (vreemd vermogen)	€ 14.476.761	€ 14.476.761

Verbonden partij	**Werkvoorzieningsschap Oostelijk Zuid-Limburg (WOZL)**
Vestigingsplaats	Heerlen
Soort verbonden partij	Gemeenschappelijke Regeling (GR)
Programma	6. Sociaal Domein
Doel en openbaar belang	Het voorzien in en het bieden van passende werkgelegenheid en arbeidsrevalidatie voor ingezetenen, die blijkens een door het Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen (UWV) afgegeven indicatiebeschikking of herindicatiebeschikking uitsluitend onder aangepaste omstandigheden tot regelmatige arbeid in staat zijn. Daarnaast uitvoering geven aan de door de deelnemende gemeenten opgedragen werkzaamheden in het kader van de Participatiewet.
Algemene visie op en beleidsvoornemens omtrent inschakelen verbonden partij	Ervoor zorgen dat zoveel mogelijk mensen, met een afstand tot de arbeidsmarkt, toch 'aan het werk' worden gezet.
Ontwikkelingen bij verbonden partij	De GR WOZL concentreert zich op beschut werk. De verdere afbouw van de GR WOZL is verder geconcretiseerd. In de in 2018 opgerichte GR WSP zijn diverse onderdelen van de GR WOZL geïntegreerd. Dit leidt tot een verdere concretisering van eenduidige en effectieve marktbewerking.
Risico's bij verbonden partij met evt. invloed op	GR WOZL kent op dit moment de volgende risico's: de terugstroom van detachering naar beschut 2.0, de subsidiekorting per AJ, de toegevoegde waarde van interne werkzaamheden. Daarnaast zet de coronacrisis druk

de financiële positie van de gemeente	op de huidige werkzaamheden. De steunpakketten van de overheid dempen in 2020 de verliezen.	
Afbreukrisico bij géén deelname	Uitvoering van de Wsw en de werkgeversbandering zijn wettelijke taken die zijn opgedragen aan de gemeenten. Niet uitvoeren is geen optie. Indien de gemeenten in deze niet samen zou werken met WSP en WOZL moeten er andere partners gezocht worden, dan wel moet de uitvoering zelf ter hand genomen worden. Doordat er dan extra betaald zou moeten worden voor (her)inrichting van processen is dit financieel nadelig.	
Alternatieven voor géén deelname	Niet van toepassing	
Bestuurlijke betrokkenheid	Bestuurlijke betrokkenheid via het Algemeen Bestuur van de GR, samen met de andere deelnemende gemeenten. De Parkstadgemeenten, aangevuld met gemeenten Valkenburg, Vaals en Gulpen-Wittem.	
Bestuurlijke vertegenwoordiging (portefeuillehouder)	De wethouders sociale zaken en/of arbeidsbemiddeling hebben zitting in het AB, waar hoofdelijke stemming + 1 stem per 15.000 inwoners telt. Heerlen wordt vertegenwoordigd door de wethouder economie, arbeidsmarkt en sport.	
Financiële resultaat 2020	Positief resultaat € 1.108.000	
	01-01-2020	*31-12-2020*
Financieel belang	€ 27.036.886 bijdrage 2021	€ 26.165.261 bijdrage 2022
Vermogenspositie (eigen vermogen)	€ 216.000	€ 1.199.000
Schuldenpositie (vreemd vermogen)	€ 12.684.000	€ 9.611.000

Verbonden partij	**Belastingsamenwerking Gemeenten en Waterschappen (BsGW)**
Vestigingsplaats	Roermond
Soort verbonden partij	Gemeenschappelijke Regeling (GR)
Programma	0. Bestuur en Ondersteuning
Doel en openbaar belang	De BsGW geeft uitvoering aan de taken op het gebied van het heffen en innen van de lokale belastingen en de Wet Waardering Onroerende Zaken (WOZ). Eén van de doelen van de GR BsGW is het minimaliseren van kosten door middel van schaalvergroting en het ontdubbelen van de gemeentelijke processen en waterschap processen.
Algemene visie op en beleidsvoorne-mens omtrent inschakelen verbonden partij	Het effectief en efficiënt uitvoeren van de belastingheffing en –inning in opdracht van de gemeente Heerlen.
Ontwikkelingen bij verbonden partij	De BsGW focust zich met een ondernemings- en ontwikkelplan 2018 – 2020 op het toekomstbestendig maken van de organisatie door deze anders in te richten en het personeel optimaal in te zetten. Vanaf 1 januari 2022 is er een wettelijke verplichting om woningen te waarderen op basis van de gebruiksoppervlakte (in m^2). Momenteel gebruikt de BsGW de bruto inhoud (in m^3) om woningen te waarderen. Net zoals bij andere gemeenten en samenwerkingsverbanden dient de BsGW voor 2022 de transitie te maken waarbij het registreren en waarderen op bruto inhoud wordt omgezet naar gebruiksoppervlakte. Het is daarbij van groot belang dat de kwaliteit van de WOZ-taxaties geborgd blijft.

Risico's bij verbonden partij met evt. invloed op de financiële positie van de gemeente	Door ontwikkelingen in de wetgeving betreffende de tegemoetkoming proceskosten is het sinds 2014 rendabel geworden voor zogenaamde WOZ-bureaus (no cure, no pay bureaus) om namens burgers bezwaar te maken tegen de WOZ-waarde, waarbij deze bureaus de tegemoetkoming proceskosten kunnen opstrijken.	
Afbreukrisico bij géén deelname	Dat de kwaliteit, effectiviteit en efficiëntie van de belastinginning en –heffing erop achteruit gaat.	
Alternatieven voor géén deelname	Het in eigen beheer organiseren van belastingaangelegenheden.	
Bestuurlijke betrokkenheid	Bestuurlijke betrokkenheid via het Algemeen Bestuur van de GR, waarin de overige 30 deelnemende gemeenten én het waterschap ook zitting hebben.	
Bestuurlijke vertegenwoordiging (portefeuillehouder)	Wethouder middelen, ruimtelijke ordening en herstructurering via het Algemeen Bestuur van de GR.	
Financiële resultaat 2020	Verlies van € 2.092.000 *Waarvan regulier resultaat € 305.000 negatief. Waarvan coronaresultaat € 1.787.000 negatief*	
	1 januari 2020	*31 december 2020*
Financieel belang	Bijdrage 2022 € 1.608.967	
Vermogenspositie (eigen vermogen)	€ 606.000	€ 889.000 (negatief)
Schuldenpositie (vreemd vermogen)	€ 6.382.000	€ 6.347.000

Verbonden partij	**Het Gegevenshuis**
Vestigingsplaats	Landgraaf
Soort verbonden partij	Gemeenschappelijke Regeling (GR)
Programma	0. Bestuur en Ondersteuning
Doel en openbaar belang	Het Gegevenshuis is een GR die zich richt op het inwinnen en beheren van informatie uit (basis)registraties met een geografische component. Naast het inwinnen en beheren van informatie koppelt Het Gegevenshuis op aanvraag van opdrachtgevers gegevens uit deze registraties en herleidt dit naar informatie op digitale of analoge kaart of in gewenste overzichten. De te behalen resultaten door Het Gegevenshuis zijn vastgelegd in een DVO en bijbehorende productbladen.
Algemene visie op en beleidsvoornemens omtrent inschakelen verbonden partij	Het Gegevenshuis biedt uitvoering aan de basisregistraties BGT, BAG, WOZ. Hierop wordt de gemeente volledig ontzorgd.
Ontwikkelingen bij verbonden partij	Het Gegevenshuis is gebaseerd op 2 pijlers: groei en innovatie. Door groei en het ontwikkelen van innovatieve oplossingen werkt Het Gegevenshuis aan betere dienstverlening en kostenreductie voor alle afnemers. Mede vanwege corona is afgelopen periode geen groei van nieuwe afnemers gerealiseerd. Wel heeft Het Gegevenshuis de opdracht om komende jaren acquisitie te doen bij gemeenten ten noorden van Sittard-Geleen en binnen de grenzen van Limburg. Op het gebied van groei van producten heeft Het Gegevenshuis een eigen Beheer Openbare Ruimte (BOR) applicatie in gebruik genomen die kan worden ingezet bij de afnemers voor het beheer van wegen, groen en riool in hun organisatie. De landelijke ontwikkeling om te komen tot een Samenhan-

	gende Objecten Registratie (SOR) krijgt komende jaren bij Het Gegevenshuis haar vervolg. Via het project Waarderen op gebruiksoppervlak worden de basisregistraties BAG, BGT en WOZ in onderlinge afstemming gebracht en vindt op alle onderdelen een vergelijk van de administratie en geometrie in de bestanden en de werkelijke situatie plaats. Dit gebeurt in samenwerking met BsGW	
Risico's bij verbonden partij met evt. invloed op de financiële positie van de gemeente	Zijn in beperkte mate aanwezig. Tegenover alle te leveren producten en diensten staan baten van bijdragen van deelnemers. De coronapandemie is van minimale invloed op de bedrijfsvoering en productlevering van Het Gegevenshuis en leidt dus niet tot claims bij de afnemers.	
Afbreukrisico bij géén deelname	Dat zelf uitvoering moet worden gegeven aan de (verplichte) basisregistraties.	
Alternatieven voor géén deelname	Niet van toepassing	
Bestuurlijke betrokkenheid	Bestuurlijke betrokkenheid via het Algemeen Bestuur van de GR, waarin alle deelnemende gemeenten zijn gezeteld.	
Bestuurlijke vertegenwoordiging (portefeuillehouder)	Wethouder Integraal Ouderenbeleid, Buurtgericht Werken, Publieke Dienstverlening en Informatisering. Deze wethouder zit in het Algemeen Bestuur.	
Financiële resultaat 2020	€ 68.765	
	1 januari 2022	*31 december 2022*
Financieel belang	Bijdrage van € 1.338.276	Bijdrage van € 1.338.276
Vermogenspositie (eigen vermogen)	€ 155.162	€ 114.906
Schuldenpositie (vreemd vermogen)	€ 171.982	€ 171.982

Verbonden partij	**Omnibuzz**
Vestigingsplaats	Sittard
Soort verbonden partij	Gemeenschappelijke Regeling (GR)
Programma	6. Sociaal Domein
Doel en openbaar belang	Het toekomstbestendig organiseren van doelgroepenvervoer aan gemeenten. Omnibuzz zorgt voor een goede uitvoering van het WMO-vervoer.
Algemene visie op en beleidsvoornemens omtrent inschakelen verbonden partij	Ervoor zorgen dat onze wettelijke taken vanuit de WMO worden uitgevoerd op een juiste manier.
Ontwikkelingen bij verbonden partij	De belangrijkste ontwikkeling is nog steeds COVID-19 en alle maatregelen die daaruit voortvloeien. Deze zorgen ervoor dat het vervoer na lange tijd sterk gedaald is. Het gebrek aan een duidelijk toekomstperspectief maakt het lastig voor Omnibuzz om een betrouwbare begroting voor 2022 en verder op te stellen waardoor de meerjarenbegroting gepaard gaat met toenemende onzekerheden. De uitgangspunten voor 2022 zijn daarom ook leidend voor de jaren die volgen. Op basis van de meest recente inzichten en ontwikkelingen is, in lijn met landelijke inschattingen van vergelijkbare opdrachtgevers, gekozen om 100% van het volume van 2019 als basis te nemen. Begrotingstechnisch biedt dit voldoende ruimte om de vraagontwikkeling

	en aanvullende continuïteitsafspraken op te kunnen vangen. Het vervoer moet voor gemeenten en klanten betaalbaar blijven. In 2022 zal verder gewerkt worden aan de 3 pijlers om de ambities van gemeenten te verwezenlijken: 1) Het kantelen van vervoer en het OV-gebruik stimuleren. 2) Het efficiënter organiseren van doelgroepenvervoer. Omnibuzz als slimme organisatie.	
Risico's bij verbonden partij met evt. invloed op de financiële positie van de gemeente	De belangrijkste risico's zijn als volgt: vermindering van draagvlak bij gemeenten, de beheersbaarheid van het vervoer, economische kwetsbaarheid van taxibedrijven, kennis en inzetbaarheid van intern personeel en de continuïteit van het serverbeheer (ICT).	
Afbreukrisico bij géén deelname	Dat het CVV en het OV individueel moet worden aanbesteed in plaats van met 31 partijen gezamenlijk. Individueel aanbesteden zal leiden tot een hogere prijs vanwege hogere prijzen.	
Alternatieven voor géén deelname	Niet van toepassing	
Bestuurlijke betrokkenheid	Bestuurlijke betrokkenheid via het Algemeen Bestuur van de GR, samen met de overige 31 Limburgse gemeenten.	
Bestuurlijke vertegenwoordiging (portefeuillehouder)	Wethouder welzijn, armoedebestrijding en centrumontwikkeling via het Algemeen Bestuur van de GR. Daarnaast zit deze wethouder ook in het Dagelijks Bestuur met als plaatsvervanger de wethouder onderwijs, jeugd, cultuur, erfgoed en wonen.	
Financiële resultaat 2020	Winst van € 3.348.245	
	01-01 2020	*31-12-2020*
Financieel belang	Bijdrage 2021 € 2.548.555	Bijdrage 2022 € 2.473.928
Vermogenspositie (eigen vermogen)	€ 957.745	€ 4.071.959
Schuldenpositie (vreemd vermogen)	€ 2.479.635	€ 4.516.798

Verbonden partij	**Werkgeversservicepunt (WSP) Parkstad**
Vestigingsplaats	Heerlen
Soort verbonden partij	Gemeenschappelijke regeling
Programma	6. Sociaal Domein
Doel en openbaar belang	Het WSP voorziet in passende werkgelegenheid (werkplekken bij derden of werkopdrachten ten behoeve van regionale werkbedrijven inclusief de voormalige Wsw) en in arbeidsrevalidatie van personen die door de GR Werkvoorzieningsschap Zuid-Limburg (WOZL) dan wel individuele deelnemende gemeenten of sociale diensten aan haar worden toevertrouwd en eventueel tijdelijk worden gedetacheerd. Het WSP: 1. geeft invulling aan de ondersteuning van gemeenten, op grond van de in de Participatiewet toegekende wettelijke opdracht, bij de arbeidsinschakeling via het ontwikkelen van een uniform en flexibel arbeidsmarktbeleid; 2. realiseert voor de regio een optimaal functionerende arbeidsmarkt (hoge participatie, lage werkloosheid); 3. is aanspreekpunt voor werkgevers voor arbeidsbemiddeling;

	4. geeft uitvoering aan de voormalige Wet sociale werkvoorziening, exclusief het formele werkgeverschap.	
Algemene visie op en beleidsvoorne-mens omtrent inschakelen verbonden partij	De gemeente ondersteunt de stichting WSP om zo bepaalde inwoners op een goede manier deel te laten nemen aan de maatschappij. Het WSP opereert in overeenstemming met de belangen en beleidsuitgangspunten van de gemeente Heerlen.	
Ontwikkelingen bij verbonden partij	De GR WOZL concentreert zich op beschut werk. De verdere afbouw van de GR WOZL wordt in 2020 verder geconcretiseerd. In de in 2018 opgerichte GR WSP zijn diverse onderdelen van de GR WOZL geïntegreerd. Dit leidt tot een verdere concretisering van eenduidige en effectieve marktwerking. In 2021 versterkten we de samenwerking met onze partners Werkgeversservicepunt Parkstad (WSP) en Stichting Werk voor Heerlen (WvH). Dit leidde ertoe dat WSP en WvH beter in positie komen mensen zelfstandig toe te leiden naar werk en ontwikkeling, waardoor zoveel mogelijk mensen uitstromen naar duurzaam werk.	
Risico's bij verbonden partij met evt. invloed op de financiële positie van de gemeente	Tussen de uitgaven Wsw (kosten per Wsw'er) en de inkomsten Wsw (rijkssubsidie Wsw) zit een subsidiegat. Voor een deel van de doelgroep zijn de kosten van begeleiding en werkplekaanpassing groter dan het opbrengend vermogen. Dit subsidiegat kan oplopen tot zo'n € 7.000 per (beschut) medewerker. De gemeente vangt deze tekorten op door inzet van een deel van het Participatiebudget. De coronacrisis zet(te) de uitstroomcijfers van het WSP onder druk. Steunpakketten van de overheid dempen de verliezen.	
Afbreukrisico bij géén deelname	Uitvoering van de Wsw en de werkgeversbandering zijn wettelijke taken die zijn opgelegd aan de gemeenten. Niet uitvoeren is geen optie. Indien de gemeenten in deze niet samen zou werken met WSP en WOZL moeten er andere partners gezocht worden, dan wel moet de uitvoering zelf ter hand genomen worden. Doordat er dan extra betaald zou moeten worden voor (her)inrichting van processen is dit financieel nadelig.	
Alternatieven voor géén deelname	Niet van toepassing	
Bestuurlijke betrokkenheid	De Parkstadgemeenten (Brunssum, Beekdaelen, Heerlen, Landgraaf, Kerkrade, Simpelveld en Voerendaal)	
Bestuurlijke vertegenwoordiging (portefeuillehouder)	De wethouders sociale zaken en/of arbeidsbemiddeling hebben zitting in het AB, waar hoofdelijke stemming +1 stem per 15.000 inwoners telt. De gemeente wordt vertegenwoordigd door de wethouder economie, arbeidsmarkt en sport.	
Financiële resultaat 2020	€ 2.777.000	
	1 januari 2020	*31 december 2020*
Financieel belang	Bijdrage van € 3.722.703 in 2021	Bijdrage van € 3.317.956 in 2022
Vermogenspositie (eigen vermogen)	€ 1.508.000	€ 2.277.000
Schuldenpositie (vreemd vermogen)	€ 3.731.000	€ 1.748.000

Verbonden partij	**Historisch Centrum Limburg**
Vestigingsplaats	Maastricht
Soort verbonden partij	Gemeenschappelijke Regeling (GR)
Programma	0. Bestuur en Ondersteuning
Doel en openbaar	Het HCL acteert vanuit een unieke geografische, historische plek: de

belang	Euregio. De instelling wil het publiek op veelzijdige wijze voor het Limburgse verleden interesseren. Naast de verwerving van archieven ligt de focus op duurzaam beheer en ontsluiting van zowel analoge als digitale archieven. Daarnaast richt het HCL zich in haar toezichts- en adviestaken op modern informatiebeheer. Voor de aangesloten verantwoordelijke overheidsorganisaties bouwt zij verder aan het e-depot en bijbehorende dienstverlening. Naast eigen onderzoek maakt het HCL ook onderzoek voor historisch geïnteresseerden, onderzoekers en de recht- en bewijszoekende burger mogelijk. Onze unieke, van grote cultuurhistorische waarde zijnde collectie wordt door digitalisering verder toegankelijk gemaakt.	
Algemene visie op en beleidsvoornemens omtrent inschakelen verbonden partij	Uitvoering wettelijke taken en relatiebeheer aangesloten overheidsorganisaties.	
Ontwikkelingen bij verbonden partij	Per 1-1-2020 is de gemeente Heerlen toegetreden tot de gemeenschappelijke regeling. Volgens planning wordt in het eerste kwartaal van 2022 een nieuwe archiefbewaarplaats voor de locatie Heerlen in gebruik genomen: de Christus Koningkerk in de wijk Vrieheide. Het is de bedoeling dat op deze locatie de zogenaamde mijnarchieven worden ondergebracht. Om digitale informatie leesbaar, toegankelijk en authentiek te houden werkt het HCL aan een e-depot. De plannen die hiervoor de basis vormen zijn stevig uitgewerkt in een meerjarenbeleidsplan. Hierin bepaalt het HCL een eigen strategie voor de komende jaren.	
Risico's bij verbonden partij met evt. invloed op de financiële positie van de gemeente	Sociaaleconomische ontwikkelingen die gevolgen hebben op subsidies.	
Afbreukrisico bij géén deelname	Niet van toepassing	
Alternatieven voor géén deelname	Niet van toepassing	
Bestuurlijke betrokkenheid	Bestuurlijke betrokkenheid via het Dagelijks Bestuur en het Algemeen Bestuur van de GR, waarin de gemeente Maastricht, gemeente Heerlen en het Rijk deelnemen.	
Bestuurlijke vertegenwoordiging (portefeuillehouder)	De wethouder Integraal Ouderenbeleid, Buurtgericht Werken, Publieke Dienstverlening en Informatisering. Deze wethouder zit in het Algemeen Bestuur. De wethouder onderwijs, integraal jeugdbeleid, cultureel erfgoed en duurzaamheid zit in het Algemeen en Dagelijks Bestuur.	
Financiële resultaat 2020	Een verlies van € 58.779	
	1 januari 2022	*31 december 2022*
Financieel belang	Bijdrage van € 785.000	Bijdrage van € 800.000
Vermogenspositie (eigen vermogen)	€ 1.043.000	€ 848.000
Schuldenpositie (vreemd vermogen)	€ 5.217.000	€ 6.233.000

Verbonden partij	**World Trade Center (WTC)**
Vestigingsplaats	Heerlen

Soort verbonden partij	Stichting	
Programma	3. Economie	
Doel en openbaar belang	De exploitatie van een World Trade Center-concept met een optimale dienstverlening aan het bedrijfsleven alsmede het bieden van hoogwaardige bedrijfsruimte aan het internationale bedrijfsleven in de kantorensfeer.	
Algemene visie op en beleidsvoorne-mens omtrent inschakelen verbonden partij	De gemeente faciliteert het WTC om tegemoet te komen aan economische activiteiten in de regio.	
Ontwikkelingen bij verbonden partij	De gemeente heeft zeker gesteld, dat het realiseren van het WTC concept in Heerlen door het bezit van een WTC licentie tot de mogelijkheden blijft behoren. Deze licentie kan middels deze BV daar worden ingezet waar een WTC als gebouw en als concept voor de langere termijn haalbaar is.	
Risico's bij verbonden partij met evt. invloed op de financiële positie van de gemeente	Niet van toepassing	
Afbreukrisico bij géén deelname	De gemeente neemt niet zozeer deel aan de stichting, maar ondersteunt de stichting. Bij het uit handen geven van de WTC-licentie, kan het WTC-concept niet verder uitgedragen worden.	
Alternatieven voor géén deelname	Niet van toepassing	
Bestuurlijke betrokkenheid	De gemeente Heerlen heeft 100% zeggenschap.	
Bestuurlijke vertegenwoordiging (portefeuillehouder)	De directie wordt gevoerd door de wethouder economie, werkgelegen-heid, sport en dienstverlening. De aandeelhouder in persoon is de burgemeester.	
Financiële resultaat 2019	Verlies van € 3.375. Cijfer over 2020 zijn nog niet voorhanden	
	1 januari 2019	*31 december 2019*
Financieel belang	€ 300.000 als waarde van de WTC-licentie ingebracht.	€ 300.000 als waarde van de WTC-licentie ingebracht.
Vermogenspositie (eigen vermogen)	-/- € 8.397	-/- € 8.397
Schuldenpositie (vreemd vermogen)	€ 22.500	€ 22.500
	Stichting WerkvoorHeerlen (WvH)	
Vestigingsplaats	Heerlen	
Soort verbonden partij	Stichting	
Programma	6. Sociaal Domein	
Doel en openbaar belang	De stichting heeft ten doel: het exploiteren van een werk- en leerbedrijf dat passend gemeentelijk werk beschikbaar stelt voor mensen uit de doelgroep van de Participatiewet om hen zo goed mogelijk te ontwikkelen en zo mogelijk te laten uitstromen richting de arbeidsmarkt, met al	

	hetgeen daartoe behoort of daartoe dienstig is, alles in de ruimste zin van het woord. De stichting dient het algemeen belang en heeft geen winstoogmerk. De stichting ontwikkelt zich tot een kwalitatief goede en betrouwbare uitvoeringsorganisatie voor gemeentelijke opdrachten op meerdere vakgebieden.	
Algemene visie op en beleidsvoornemens omtrent inschakelen verbonden partij	De gemeente ondersteunt de stichting WvH om zo bepaalde inwoners toch op een goede manier deel te laten nemen aan de maatschappij. Het leerwerkbedrijf opereert in overeenstemming met de belangen en beleidsuitgangspunten van de gemeente.	
Ontwikkelingen bij verbonden partij	WvH (leerwerkbedrijf) biedt mensen een arbeidscontract en begeleidt ze verder naar een reguliere werkgever. In 2020 is de samenwerking met onze partners Werkgeversservicepunt Parkstad (WSP) en Stichting Werk voor Heerlen (WvH) versterkt. Dit leidt ertoe dat WSP en WvH beter in positie komen mensen zelfstandig toe te leiden naar werk en ontwikkeling, waardoor zoveel mogelijk mensen uitstromen naar duurzaam werk	
Risico's bij verbonden partij met evt. invloed op de financiële positie van de gemeente	WvH heeft geen winstoogmerk en beschikt niet over eigen weerstandsvermogen. Op het moment dat WvH verlies maakt, zal de Gemeente Heerlen het verlies moeten aanvullen. Winst die WvH maakt, vloeit terug naar de gemeente Heerlen.	
Afbreukrisico bij géén deelname	Dat personen die niet makkelijk zelf werk vinden terug in de Participatiewet vallen en géén inkomen meer hebben. Instroom bij WvH leidt tot een besparing op de uitkeringskosten.	
Alternatieven voor géén deelname	Niet van toepassing	
Bestuurlijke betrokkenheid	Minimaal 90% van de werkzaamheden van WvH gebeurt voor de gemeente Heerlen als opdrachtgever om buiten aanbestedingsverplichtingen te blijven. Het betreft dan quasi-inbesteding. Via mandaat is er 'toezicht op de eigen dienst'. Voor 2021 voerde WVH 100% van haar taken uit voor de gemeente Heerlen.	
Bestuurlijke vertegenwoordiging (portefeuillehouder)	De wethouder economie, arbeidsmarkt en sport is gemandateerd als toezichthouder.	
Financiële resultaat 2019	€ 145.731 Cijfers over 2020 zijn nog niet voorhanden	
	Bijdrage € 7.757.000 2020	Bijdrage van € 7.757.000 in 2021
Financieel belang	*1 januari 2019*	31 december 2019
Vermogenspositie (eigen vermogen)	€ 320.112	€ 234.112
Schuldenpositie (vreemd vermogen)	€ 625.009	€ 879.660

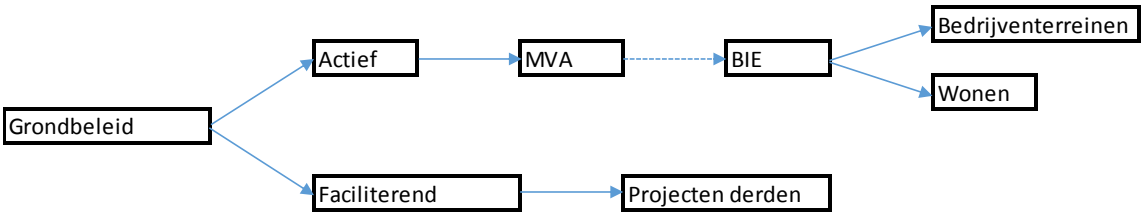

m.
meldpunt
eenzaamheid
Heerlen
045 560 40 04
#SamenTegenEenzaamheidHeerlen
meer dan
alleen postbus
www.meerdanalleenpost.nl
B
BUURTPUNT
DE KOFFIEPOT

4.7 Grondbeleid

Doelstelling
Het gemeentelijk grondbeleid staat in dienst van het ruimtelijke ontwikkelperspectief volgens de Structuurvisie Heerlen tot 2035 en de Structuurvisie Ruimtelijke Economie Zuid-Limburg (2017).

Beleidskaders
- Structuurvisie Heerlen tot 2035.
- Structuurvisie Ruimtelijke Economie Zuid-Limburg (2017).
- Kantorennota Heerlen (2017).
- Leegstandsvisie op commercieel en maatschappelijk vastgoed (Leegstand in breder verband, 2016).
- Diverse gebiedsvisies (waaronder het bidboek Centrum).

Hoe zetten we ons grondbeleid in
Uitgangspunt is om per locatie/gebiedsontwikkeling telkens af te wegen welk grondbeleid en instrumentarium we toepassen dit kan zowel faciliterend, als actief zijn.

Daar waar in het verleden hoofdzakelijk werd ingezet op een actief grondbeleid wordt de focus op dit moment gericht op een faciliterend beleid. Ons motto hierbij is: faciliterend waar mogelijk, actief waar noodzakelijk.

Actief grondbeleid: indien het vanuit strategisch of maatschappelijk oogpunt van belang is, verwerven we actief gronden en/of panden. Deze strategische gronden, ondergebracht bij de MVA's (materiële vaste activa), worden verwerkt in een plan dat vervolgens als BIE (bouwgrond in exploitatie) door de raad wordt vastgesteld.

Voor verdere economische versterking en stimulering van de werkgelegenheid (kernthema Economie en kernthema Arbeidsmarktbeleid) richten wij ons beleid de komende jaren op het verkopen van grond aan bedrijven. Daarnaast hebben we nog enkele woningbouwlocaties in de verkoop (kernthema Wonen). Tevens zullen we de eigen grondposities blijven inzetten bij de verdere ontwikkeling van herstructureringsgebieden.

Faciliterend grondbeleid: ten behoeve van het kernthema Ruimtelijke Ordening en het kernthema Economische Structuurversterking verlenen we, binnen de kaders die hiervoor in de regio gesteld zijn, medewerking aan het verzoek vanuit de markt om bedrijventerreinen en woningbouw mogelijk te maken.

<u>Bouwgrond in Exploitatie (BIE)</u>
Dit zijn gronden waarbij de raad een grondexploitatie heeft vastgesteld. De grondslagen voor waardering en resultaatbepaling binnen de BIE bepalen in belangrijke mate de ontwikkeling van de boekwaarde, het geprognosticeerd eindresultaat en de ontwikkeling van de reserves en daarmee ook de beheersing van risico's. Voor grondslagen verwijzen we naar de nota sturend grondbeleid.

Uitgangspunten:

- Looptijd grondexploitaties zijn maximaal 10 jaar;
- Jaarlijks herzien (programma, planning, parameters, prijzen, plankosten) van grondexploitaties met verwerking in de jaarrekening;
- Rentetoerekening op basis van daadwerkelijke rente over vreemd vermogen (1% vanaf 2022);
- Jaarlijkse kostenstijging (2% vanaf 2021) en opbrengstenstijging (0% vanaf 2021) tot en met eindjaar grondexploitatie;
- Voor tussentijdse winstneming met betrekking tot winstprognoses geldt volgens de BBV de percentage of completion (POC-methode): voor zover investeringen hebben plaatsgevonden en opbrengsten zijn gerealiseerd, moet tussentijds naar rato van de voortgang van de BIE winst worden genomen. Deze winst wordt gedoteerd aan de bestemmingsreserve risico's. Verwachte verliezen en eigen bijdragen storten we in de verliesvoorziening.

Project	Projectnaam	Verwacht eindresultaat begroting 2021	Bijstellingen jaarrekening 2020	Verwacht eindresultaat begroting 2022	Verlies-voorziening	Genomen tussentijds resultaat obv poc methode	Benodigd weerstands-vermogen	Eindjaar
19	Crama/Husken/de Vrank	4.612	-1.341	3.270	0	2.616	192	2027
23	Industrieterrein Emma	-3.114	-168	-3.282	3.282	0	434	2027
48	Geleendal / Nieuw Eyckholt	6	1.024	1.030	0	710	508	2027
860	Bedrijfskavels Kissel	0	-3	-3	3	0	0	2023
Subtotaal A	**Kantoor, industrie en bedrijventerrein**	**1.503**	**-488**	**1.015**	**3.285**	**3.327**	**1.134**	
38	Burg. Slanghenstraat	36	-5	31	0	0	164	2022
64	Parc Hoogveld	775	138	914	0	429	162	2027
1820	Aldenhofpark	1.154	-65	1.089	0	719	0	2022
1616	Nicolaas Beetsstraat	-85	-33	-118	118	0	74	2022
1679	Schinkelkwadrant Zuid	0	0	0	0	0	0	2029
Subtotaal B	**Woningbouw**	**1.881**	**35**	**1.916**	**118**	**1.148**	**400**	
Totaal	**Totaal bouwgronden in exploitatie**	**3.384**	**-453**	**2.931**	**3.403**	**4.475**	**1.534**	

(Bedragen x € 1.000) -/- = verlies, + = winst

In de tabel wordt een vergelijking gemaakt tussen de verwachte resultaten op eindjaar ten tijde van de begroting 2021 en 2022.

De berekende gerealiseerde winsten op basis van POC-methode zijn voorzichtigheidshalve gedoteerd aan de bestemmingsreserve risico's grondexploitaties. De POC-methode geeft slechts een benadering van gerealiseerde resultaten, maar is geen daadwerkelijke realisatie van de verkopen.

A: Kantoor, Industrie en Bedrijventerreinen

We zien de interesse in onze bedrijventerreinen toenemen. Dit leidt momenteel reeds tot een grote schaarste voor percelen groter dan 2 HA. In de Structuurvisie Ruimtelijke Economie Zuid-Limburg (SVREZL) zijn de kaders vastgelegd voor de bedrijventerreinen; daarin zijn alle bestaande bedrijventerreinen opgenomen. De SVREZL wordt geëvalueerd en waar nodig herzien. Als aanvulling op de SVREZL is in Parkstad het uitvoeringsprogramma voor de bedrijventerreinen in het voorjaar van 2020 vastgesteld.

B: Woningbouw

Aldenhofpark

Wonen Limburg en Woonpunt Vincio Wonen ronden de bouw van de grondgebonden en de appartementen af. Daarna richten wij het resterende deel van de openbare ruimte in.

Nicolaas Beetsstraat

Terug-overdragen van de openbare ruimte door ontwikkelaar aan de gemeente en afronden anterieure overeenkomst.

Burgemeester Slanghenstraat

Naar aanleiding van de wateroverlast achten we het wijs deze percelen vooralsnog niet te verkopen en dus in eigendom te houden. Percelen kunnen wellicht van pas komen in aanpak wateroverlast ter plaatse.

Schinkelkwadrant Zuid
Schinkelkwadrant Zuid maken we geschikt voor bebouwing. De ontwikkelaar is verantwoordelijk voor het verkopen en bouwen van de woningen.

In 't Wïeër
Dit is een voormalige grondexploitatie die in 2014 naar € 0 is afgeboekt. Op dit moment zijn er vergevorderde gesprekken met een partij om deze grond te ontwikkelen. Wij verwachten in 2022 deze grondexploitatie te kunnen aanbieden aan de raad voor besluitvorming.

Verbonden partijen
Voormalige grondexploitaties (t/m 2015):
- Schaesbergerveld BV
- Avantis
- Trilandis
Zie paragraaf Verbonden partijen.

Weerstandsvermogen en risico's
De benodigde weerstandscapaciteit voor grondexploitaties bedraagt € 5,3 mln. en wordt jaarlijks berekend op basis van markt-, waardering- en organisatierisico's. Dit is gebaseerd op de actualisatie van de risico's (€ 1,5 mln.) en tussentijdse genomen winsten conform de POC-methode (€ 3,8 mln.) bij de jaarrekening 2020. De risico's worden jaarlijks bij de herziening berekend op basis van markt-, waardering- en organisatierisico's. De tussentijds genomen winsten zijn afgezonderd van de algemene reserve grondbedrijf vanwege onzekerheid op daadwerkelijke winstrealisatie.

Algemene Reserve Grondbedrijf
De waarde van de algemene reserve grondbedrijf is per 1-1-2021 € 96.000. De reserve is de buffer voor verliezen.

4.8 Demografische ontwikkelingen

Vanaf 2016 ontvangt de gemeente Heerlen als centrumgemeente van een krimpregio de Decentralisatie-uitkering Bevolkingsdaling voor de zeven Parkstadgemeenten. De uitkering Bevolkingsdaling omvat een jaarlijks bedrag van € 3,9 miljoen ter ondersteuning van de regionale krimpaanpak.

In totaal zijn er 9 krimpregio's in Nederland die een bijdrage ontvangen van het Rijk. Vooral gemeenten in Zeeuws-Vlaanderen, Zuid-Limburg en Noord- en Oost-Groningen hebben te maken met een dalend aantal inwoners. In Parkstad Limburg wordt tot 2040 een krimp verwacht van 11%. Daarnaast zijn er 11 regio's waar de bevolking nu nog niet daalt, maar in de toekomst wel. Dit zijn de anticipeergebieden. De verwachting is dat hier het aantal inwoners tot 2040 met 5% daalt. Voorbeelden hiervan zijn Oost-Drenthe en Noord- en Midden-Limburg. In de overige delen van Nederland groeit het aantal inwoners tot 2040 met 10%.

Inzoomen op Heerlen laat zien dat ook in Heerlen de bevolking krimpt. In de periode 2020-2040 gaat het om een bevolkingsdaling met 10%. Daarin is de grootste daling te zien bij de bevolkingsgroep van 45 t/m 64 jaar. Deze neemt met 24% af. De grootste stijging is te zien bij de 75 plussers. Hun aantal neemt met 59% toe. De vergrijzing is naast krimp dus zeker ook een demografische uitdaging voor de nabije toekomst.

De DU Bevolkingsdaling zou eindigen in 2020 en de evaluatie, zie hieronder, zou worden betrokken in de discussie over het Gemeentefonds. Omdat het onderzoek voor de inwerkingtreding van het nieuwe Gemeentefonds langer duurt dan voorzien, is in 2020 door de Minister van BZK besloten om de looptijd van de huidige DU Bevolkingsdaling met één jaar te verlengen, dus tot en met 2021. De verwachting was dat het nieuwe Gemeentefonds per 1 januari 2022 in werking zou treden.

Nu blijkt echter dat het gemeentefonds pas op zijn vroegst op 1 januari 2023 in werking zal treden. Ook is nog onduidelijk of en hoe middelen voor regio's met bevolkingsdaling exact worden ingezet. Nu wordt samen met andere krimpregio's gelobbyd om de DU Bevolkingsdaling ook naar 2022 te verlengen als overbrugging in afwachting van het effectueren van het nieuwe Gemeentefonds.

<u>Evaluatierapport DU Bevolkingsdaling (30 september 2020)</u>

- In opdracht van BZK hebben bureau Cebeon en bureau Regioplan nut, noodzaak en vorming van de DU Bevolkingsdaling van de afgelopen vijf jaar geëvalueerd. In deze periode heeft de regio Parkstad een bedrag van € 19.553.935 ontvangen via de DU Bevolkingsdaling (€ 3.910.789 per jaar; € 16 per inwoner per jaar; hiervan is 75% regionaal ingezet). In het totaal heeft het Rijk via de DU Bevolkingsdaling de afgelopen vijf jaar (2016 - 2020) een bedrag van € 56.222.625 beschikbaar gesteld (€ 11.244.525 per jaar). Deze rapportage is eind 2020 beschikbaar gesteld aan de Tweede Kamer.

- Uit deze evaluatie komt naar voren dat de uitgaven van krimpgemeenten circa € 30 per inwoner hoger liggen dan de uitgaven van niet-krimpgemeenten. Dit verschil zit bijna volledig in het klassieke domein (met name in de sfeer van 'Ruimtelijke Ordening en Wonen', circa € 20 per inwoner, en 'Educatie', circa € 10 per inwoner). In het sociale domein is sprake van tegengestelde effecten: de uitgaven op 'zachtere' taakvelden (zoals 'samenkracht en burgerparticipatie') zijn € 45 per inwoner lager, terwijl de uitgaven op 'harde' taakvelden (zoals 'inkomen en participatie' en 'maatschappelijke ondersteuning') € 25 tot € 30 per inwoner hoger liggen. In de rapportage wordt verondersteld dat krimpgemeenten op de 'zachte' onderdelen lijken te bezuinigen om de hogere uitgaven op de 'harde' onderdelen te kunnen bekostigen.

- Daarnaast zijn de eigen inkomsten van krimpgemeenten circa € 30 per inwoner lager, dan de inkomsten van niet-krimpgemeenten.

- Uit de rapportage blijkt dat de extra uitgaven (circa € 30 per inwoner) en de beperkte eigen inkomsten (€ 30 per inwoner) door krimpgemeenten worden gedekt door méér onroerende-zaakbelasting. Krimpgemeenten innen bijna € 60 per inwoner meer OZB dan overige gemeenten. Het gemiddelde OZB-tarief in krimpgemeenten ligt circa 37% hoger dan in de overige gemeenten. Daarnaast voegen krimpgemeenten circa € 10 per inwoner minder toe aan de gemeentelijke reserves. Het totale financiële nadeel van € 60 per inwoner vertaalt zich via 1,3 miljoen inwoners tot een bedrag van € 75 miljoen per jaar.

Evaluatie Actieplan Bevolkingsdaling (14 april 2021)

Het actieplan bevolkingsdaling is per 1 januari 2021 beëindigd en reeds in de zomer van 2020 is door het Rijk aangegeven dat er niet een nieuw actieplan bevolkingsdaling zal worden gestart. De evaluatie van het Actieplan Bevolkingsdaling is dit voorjaar afgerond. Het demissionaire kabinet laat het aan een nieuw kabinet om te bepalen hoe dit beleid richting gebieden met bevolkingsdaling de komende jaren zal worden vormgegeven. Wel zijn op 18 mei 2021 op basis van de ervaringen in de afgelopen jaren en de evaluaties van de DU Bevolkingsdaling en het Actieplan Bevolkingsdaling door minister Ollongren de volgende conclusies en aanbevelingen aan een volgend kabinet mee gegeven:

1. Blijf interbestuurlijk en interdepartementaal samenwerken aan regionale opgaven, zoals met Regio Deals en NOVI-gebieden, vanuit de opgave redenerend en integraal. De instrumenten worden door de verschillende overheden zeer gewaardeerd. Echter blijkt er behoefte aan een meer structureel commitment, gezamenlijke lange termijn ambities en toekomstperspectief.
2. Ontwikkel een financieel instrument dat beter aansluit bij een samenwerking met een langjarig interbestuurlijk karakter. Dit sluit beter aan bij de complexiteit en de lange adem die nodig is om deze opgaven op te lossen. Bovendien zou het daarbij goed zijn om te bezien of diverse geldstromen vanuit het Rijk meer gebundeld kunnen worden ingezet hiervoor.
3. Veranker het beleid gericht op gebieden met bevolkingsdaling en grensoverschrijdende samenwerking interdepartementaal en bilateraal. Het is van belang dat in de nieuwe kabinetsperiode er één duidelijk aanspreekpunt blijft binnen het kabinet voor gebieden met bevolkingsdaling. Niet los hiervan is belangrijk dat de recent ontwikkelde bilaterale «governance» met de buurlanden verder wordt uitgebouwd en verankerd.
4. Zorg voor de juiste randvoorwaarden om kansen in gebieden met bevolkingsdaling te kunnen verzilveren en om belemmeringen weg te nemen in bestaande wet- en regelgeving voor de gebiedsgerichte, regio-specifieke inzet op de ontwikkeling van deze gebieden. Hierbij worden bestaande praktijken en financieringsmodellen ter discussie gesteld.
5. Behoud kennisontwikkeling en uitwisseling en zorg dat er een instrument bijkomt, dat helpt bij het vinden en implementeren van innovatieve oplossingen. Te denken valt daarbij aan een instrument zoals de City Deal. Een City Deal heeft als doel innovatie aan te jagen bij grote stedelijke veranderopgaven en maatschappelijke vraagstukken zoals rond wonen, energietransitie, mobiliteit, zorg, onderwijs en voorzieningen. Daartoe gaan steden uit verschillende delen van het land met hetzelfde vraagstuk samen met maatschappelijke partners, bedrijfsleven en departementen aan de slag om te komen tot innovatieve passende oplossingen. Een soortgelijk instrument kan ook goed benut worden voor dorpen en steden in verschillende regio's met bevolkingsdaling. Uit onderzoeken van de Universiteit Utrecht en de NSOB blijkt de aanpak succesvol en kan door een verbreding van deze aanpak, heel Nederland hiervan profiteren.

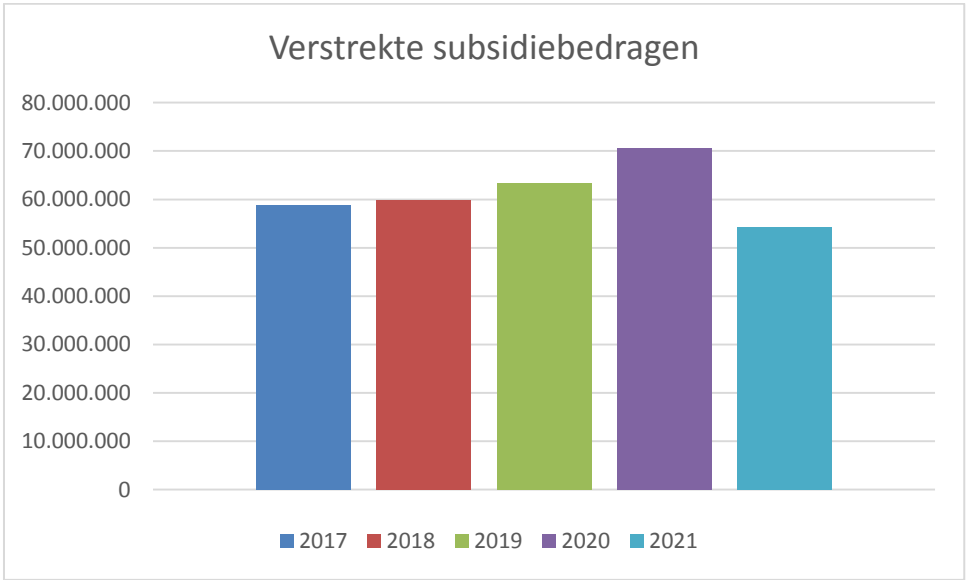
4.9 Subsidies

Kernboodschap:
Inkomende subsidies
De lobbyaanpak en verwerving van inkomende subsidies worden toegelicht bij het kernthema bestuurskracht.

Uitgaande subsidies
Het verstrekken van subsidies is een manier om gemeentelijk beleid te realiseren.

De stijging met ingang van 2019 en 2020 is mede een gevolg van nieuwe subsidies en een bredere uitvraag van de verstrekte subsidies als gevolg van de reorganisatie.
Met ingang van 1 januari 2021 is de Wet langdurige zorg (WLZ) veranderd. Binnen deze WLZ kunnen nu ook mensen die in aanmerking komen voor Beschermd Wonen terecht, wanneer zij ook aan de andere indicatiecriteria hiervoor voldoen.
Daardoor is het aantal mensen dat nog via de gemeentes Beschermd Wonen moet krijgen drastisch verlaagd en daarmee dus ook de verleende subsidies.

Grafiek:
Overzicht verstrekte subsidies 2017 – 2021

4.10 IBA (Internationale Bau Ausstellung)

IBA staat voor Internationale Bau Ausstellung. Het fenomeen IBA is in Duitsland ontstaan en uitgegroeid tot een creatieve aanpak voor regio's waar een transitie versneld moet worden. Met als tastbaar resultaat een fysieke verandering in het gebied. Maar minstens zo belangrijk: een cultuuromslag in denken, werken en waarderen. Een hernieuwde trots, die uitnodigt om te investeren en een nieuw economisch elan.
IBA zoekt naar innovatieve, toekomstgerichte projecten die van duurzame betekenis zijn voor de ontwikkeling van een stad of gebied. IBA bouwt zelf niet, maar regelt gedurende een periode processen en voegt kwaliteit toe aan de projecten. Het legt de basis voor een nieuwe oriëntatie op de toekomst waarin maatschappelijke veranderingen worden aangejaagd. Simpel gesteld, IBA draagt bij aan de verbetering van een stad of regio. IBA geeft een Aufschwung. De IBA-periode eindigt met een tentoonstelling van de gerealiseerde projecten. In Parkstad zal het expositiejaar in de periode augustus 2021 tot en met augustus 2022 plaatsvinden.
Op 28 oktober 2013 heeft de gemeenteraad ingestemd met de samenwerkingsovereenkomst IBA Parkstad en de oprichting van de besloten vennootschap IBA Parkstad BV. Op 20 mei 2014 heeft de Provincie goedkeuring verleend aan de gemeenten voor de oprichting van de IBA Parkstad BV. In juni 2014 is de IBA Parkstad officieel gestart met een openingsmanifestatie en een open oproep, waarbij iedereen zijn ideeën voor IBA-projecten kon indienen. In totaal zijn er 292 projecten ingediend, daarvan 94 binnen de gemeentegrenzen van Heerlen en 118 projecten die Parkstad breed zijn en dus ook in Heerlen kunnen landen.
Er is hard gewerkt aan het versterken, combineren en selecteren van projecten die allemaal samen de transitie van de regio een grote boost geven. Samen met burgers en andere partijen uit de regio en waar nodig met expertise van buitenaf. Eind 2016 is het uitvoeringsprogramma richting het tentoonstellingsjaar 2020-2021 gepresenteerd. Vanwege COVID-19 is het tentoonstellingsjaar verplaatst van augustus 2021 tot augustus 2022. Door zaken te combineren maar ook door het afvallen van projecten zijn de IBA-50 projecten bepaald die in 2021-2022 gepresenteerd moeten gaan worden. Over de inhoud van die 50 projecten is meer te lezen op de website https://www.iba-parkstad.nl/projecten/
In 2017 zijn onder de 50 projecten de zogenaamde 'sleutelprojecten' bepaald en deze zijn in 2018 verder verfijnd. Dit zijn de projecten die cruciaal zijn voor het slagen van IBA. De ontwikkeling van de binnenstad van Heerlen is hierin centraal. Met meerdere sleutelprojecten die een krachtige impuls voor de binnenstad van Heerlen moeten worden is het succes van de IBA verweven met het succes van onze centrumaanpak. De IBA heeft hiervoor € 8,4 miljoen aan investeringsmiddelen gereserveerd.
De als prioritair bestempelde sleutelprojecten zijn:
Centrum Parkstad:

- Central Park Heerlen
- Romeins Kwartier Heerlen
- Muziekboulevard Heerlen
- Kernwinkelgebied en stationsomgeving Heerlen

Leisure:

- Groevegebieden
- Wilhelminaberg Landraaf
- Leisure Ring
- Leisure Lane
- Center Court Kerkrade
- Super Local Kerkrade

Parkstedelijke schil:

- Oerland van Kalk en kerk Kunrade Voerendaal
- Oerland van Kalk en gebiedsontwikkeling ZLSM Simpelveld
- Poort van Parkstad Onderbanken
- Poort van Parkstad en reus van Schimmert Nuth
- Gebiedsontwikkeling Schinnen

Mede als uitkomst van de tussentijdse evaluatie van de IBA is vanuit IBA het traject 'bewoners maken Parkstad' opgestart en gekoppeld aan een bewonersfonds. Bewoners zijn uitgenodigd om ideeën in te brengen waarmee zij hun omgeving beter kunnen maken. Deze ideeën zijn met IBA besproken en online gepubliceerd zodat mensen hun steun konden uitspreken. Dit heeft in totaal 92 ideeën opgeleverd waarvan een veertigtal is opgepakt en in een of andere vorm tot uitvoering komt. De stadstuin in het centrum van Heerlen is een voorbeeld van een dergelijk initiatief. Alle initiatieven staan hier: https://www.iba-parkstad.nl/bewoners-maken-parkstad/
Als Heerlen zijn wij blij om te zien dat de inspanning die wij verrichten in relatie tot onder andere onze binnenstad, onze Romeinse en mijngeschiedenis en het groevegebied ook door de IBA als belangrijke projecten worden gezien. Met behulp van de IBA tillen wij deze projecten naar een hoger niveau. De tijdsdruk is groot, het tentoonstellingsjaar trapt af in augustus 2021.
Van het totaalbudget van de IBA (€ 46,3 miljoen) is de prognose dat € 5,3 miljoen (11,4% daar waar 15% als maximum was vastgelegd door de aandeelhouders) naar apparaatskosten gaat en ongeveer € 15,2 miljoen aan de projectveredeling, communicatie en burgerbetrokkenheidsinitiatieven zoals de Wijkhuizen worden besteed. De resterende middelen, € 25,8 miljoen zijn bestemd voor financiële bijdrages (subsidies) aan projecten. Daar waar projecten afwijken van de planningsafspraken of waar projecten door omstandigheden inhoudelijk veranderen zal door de IBA bepaald worden of de financiële bijdrage moet worden aangepast en wat dit betekent voor andere projecten. Over dit proces maar ook wat betreft de voorgang van het expositiejaar zal de gemeenteraad natuurlijk op de hoogte worden gehouden.
Voor de gedetailleerde (financiële) verantwoording verwijzen wij naar de website van IBA Parkstad B.V. http://www.iba-parkstad.nl/iba-parkstad/financiele-jaarstukken/

4.11 Bestuursprogramma's

Bestuursprogramma Centrum

Verantwoordelijk portefeuillehouder: Peter van Zutphen

Wat zijn de doelstellingen van het programma?

Wij zetten in op de versterking van de positie als centrumgemeente ten gunste van de hele regio. Dit doen we door het vergroten van de belevingswaarde, het verrijken van het culturele aanbod, het zicht- en tastbaarder maken van de historische rijkdom en de leefbaarheid te vergroten door het vergroenen van de openbare ruimte en leegstaande kantoren en winkels te transformeren naar onder meer (betaalbare) woningen. Het realiseren van deze grote en complexe transformatie kunnen we niet zonder inzet en betrokkenheid van bewoners, ondernemers, kleine en grote bedrijven, belangen- en vrijwilligersorganisaties, maatschappelijk instellingen en medeoverheden: Samen maken we de Stad! Met participatie vergroten we het draagvlak en voelen bovengenoemde groepen zich betrokken en dragen zij bij aan deze transformatie. Door de ontwikkelingen in het centrum benaderen enthousiaste partijen ons die ook een bijdrage willen leveren zoals De Stadstuin, De Ziel van Heerlen. Wij actualiseren het programma op basis van uitgebreide participatie in de zomer van 2021. De actualisatie naar 2022-2025 met uitkomsten van de participatie leggen we nog apart voor aan de raad in december 2021. Omdat het een maand na het vaststellen van de Begroting 2022 is, kunnen we als gevolg van de renteverlaging het continueren van de huidige aanpak ramen in de bestaande Begroting. Om nieuwe projecten op het gebied van beleving, cultuur, participatie en straatkunst mogelijk te maken in 2022 vragen we éénjarig nieuw budget van € 300.000 in de begroting. De huidige indeling van ambities kan dan veranderen. Vooralsnog rapporteren we inhoudelijk en financieel over de ambities.

Wat gaan we in 2022 concreet doen om deze doelstellingen te bereiken?

Ambities 1 t/m 8: Detailhandel, horeca, kantoren en wonen

Bij dit thema staat de programmatische transformatie van de gebouwen centraal. Concretiserend van de transformatieopgaven op het gebied van leegstand verlagen, de samenhang en uitstraling versterken van het winkelaanbod en toevoegen van (betaalbare) woningen, ook voor de Woningbouwimpuls. Met het bestemmingsplan 'Cityplan' hebben wij een instrument om daadwerkelijk de leegstand te transformeren en is er meer aandacht voor nieuw ondernemerschap. Samen met 't Loon maken wij een gezamenlijk plan voor transformatie. Schinkelkwadrant Zuid maken we geschikt voor bebouwing. De ontwikkelaar staat aan de lat voor het verkopen en bouwen van de woningen. In Schinkelkwadrant Noord het verkopen en realiseren van (huur)woningen en het afronden van gevelverbeteringen aan de Honigmannstraat door de ontwikkelaar. De ontwikkelaar levert de woningen in de Studentencampus (Beddenhuis) op.

Ambities 9 t/m 11: Openbare ruimte

In samenhang met de transformatie van gebouwen wordt het eerste deel van de herinrichting van de openbare ruimte letterlijk tast- en zichtbaar. Het wordt een plek voor meer beleving, ontmoeting en rust voor bewoners en bezoekers. Dit doen we door het uitvoeren van de kadernota 'Sjoeën Heële' met enerzijds het concept 'Samen maken we stad' waar we met drie thema's het centrum bekender en aantrekkelijk(er) houden (maken) voor inwoners en bezoekers. Dit betreft de thema's Schoonheid, Levendigheid en Bekendheid. Voor de start van het IBA-expojaar hebben we de eerste slag gemaakt met het verschonen. Anderzijds met herinrichten van Burgemeester van Grunsvenplein, Coriovallumstraat en Dr. Poelsstraat. Na het renoveren van het Raadhuis starten wij met herinrichten van het Raadhuisplein. Bij Landsfort Herle, Promenade II en het Romeins Kwartier werken wij door aan de ontwerpen. Naast het horizontale pakken wij het verticale deel aan. Voor pandeigenaren bieden we mogelijkheden om subsidies aan te vragen voor gevelverbeteringen.

Ambities 12 t/m 18: Cultuur, erfgoed, sport en onderwijs
Deze sectoren leveren een belangrijke bijdrage aan het vergroten van de levendigheid in het centrum. Met de opening en ingebruikname van het Poppodium Nieuwe Nor hebben de jonge talenten een extra podium. Voor het realiseren van een centrum voor beeld en geluid starten wij met vernieuwbouw van de Rivoli/Maxim en renovatie van de Royal. Door het afronden van de renovatie van het Raadhuis bewaren we dit monument voor de toekomst. Wij werken verder aan het beter zichtbaar maken van het Romeins erfgoed door maken van het ontwerp voor het museum en het begeleiden van initiatieven vanuit bewoners en ondernemers. Bij het centrumbad starten we met de sloop en het maken van een ontwerp. Wij zoeken naar mogelijkheden om urban sports in of rondom het centrum te faciliteren. Wij proberen ook andere partijen (bijvoorbeeld Brightlands Smart Services Campus) te stimuleren om ook daadwerkelijke fysieke lessen te verzorgen. Voor een verdere toelichting over onderwijs zie de opgave 'Onderwijs naar de binnenstad'.

Ambities 19 t/m 22: Evenementen, Leisure, beleving en stadsmarketing
Door inzetten op onderscheidende grote en kleine evenementen is het centrum een sterke aanvulling op het toeristisch aanbod in Parkstad, Zuid-Limburg en verder. Er worden meerdere evenementen georganiseerd gedurende het IBA Expojaar dat afloopt in de zomer. We maken de verbinding tussen leisure en stadsmarketing en vergroten daarmee de bekendheid van Heerlen en het centrum door deze actief uit te dragen met publicaties. Bij de herinrichting van de openbare ruimte voegen we outdoor leisure mogelijkheden toe. Wij dagen onze culturele instellingen uit om meer gebruik te maken van de buitenruimtes om de gebouwen heen.

Ambities 23 t/m 26: Duurzaamheid, asbestsanering, vervoer en sociale agenda
De aanpak van vastgoed geeft ons de mogelijkheid om te verduurzamen en asbest te verwijderen. Naast een duurzamer centrum waar prettig gewoond en gewerkt kan worden is een goede bereikbaarheid essentieel. Daarbij willen we het gebruik van de fiets stimuleren. Samen met de energiecoöperatie onderzoeken wij of we op veel meer daken in het centrum zonnepanelen kunnen realiseren. Bij gemeentelijk eigendom proberen wij uiteraard ook zonnepanelen te realiseren op de bestaande daken. Ter voorbereiding op de realisatie van het Romeins Museum de Thermen en het Centrumbad starten wij met de asbestinventarisatie en –sanering en herontwikkeling Parallelweg met aanleg van fietsenstalling.

Wat mag het kosten?

Financieel rapporteren wij nog aan de hand van de ambities. Zoals eerder aangegeven, kan de indeling van ambities met de actualisatie nog wijzigen.

Ten opzichte van de voorgaande begroting (€ 144.338.564), in de jaarrekening 2020, is de begroting toegenomen met € 7.610.702 naar € 151.949.266. De toename komt door de verwerking van besluiten, met name raadsvoorstellen: centrumbad (BWV-21001190: € 6.955.000), afsluiting grex Maankwartier met bijdrage aan Atelier Stadsrevisie (BWV- 20000804: € 408.000) met subsidiebeschikking IBA Parkstad voor gevelrenovaties (-/- € 50.000). Het lagere beschikte bedrag heeft geen financiële consequenties.
Om de ambities te realiseren worden projecten en reguliere beleidswerkzaamheden uitgevoerd. De begroting van het programma is toegekend aan projecten (zoals Schinkelkwadrant Zuid, Nieuwe Nor). Reguliere beleidswerkzaamheden (zoals bestemmingsplan Cityplan, beheersverordening m^2 retail en kantoren) zijn al afgedekt in de begroting. Daar zijn geen projectmatige middelen aan toegekend. Dus, bij een aantal ambities staat geen begroting. Reguliere beleidswerkzaamheden hebben geen projectmatige middelen. Een projectbegroting wordt niet opgedeeld naar meerdere ambities.

Ambities	Begroting	gerealiseerd t/m 2020	2021	2022	2023	2024	2025 ev
1. Retailmeters uit de markt halen	11.546	7.065	2.391	318	111	474	1.187
2. Leegstand in kernwinkelgebied halveren	0	0	0	0	0	0	0
3. Minimaal 20 nieuwe winkelformules, waarvan 10 starters die urban profiel versterken	0	0	0	0	0	0	0
4. Wegnemen planologische belemmeringen horeca	0	0	0	0	0	0	0
5. Kantoormeters uit de markt halen	43.754	36.475	4.720	2.559	0	0	0
6. 5.000 m2 leegstaand vastgoed transformeren naar broedplaatsen creatieve industrie	0	0	0	0	0	0	0
7. Additioneel 400 woningen toevoegen zonder woningen te onttrekken	104	32	73	0	0	0	0
8. Wonen op de begane grond buiten kernwinkelgebied toestaan en stimuleren	0	0	0	0	0	0	0
9. Eenduidig profiel openbare ruimte	0	0	0	0	0	0	0
10. Herinrichten pleinen	46.308	24.286	2.075	9.906	6.899	1.865	1.277
11. Minimaal 12 gevels in oude staat herstellen	1.218	503	208	383	124	0	0
12. Realiseren volwaardig filmhuis	5.800	479	150	1.150	4.021	0	0
13. Creeeren broedplaatsen (jonge) makers podiumkunsten	7.785	3.218	3.257	1.310	0	0	0
14. Minimaal 6 producties plaats met een bovenregionale uitstraling	782	265	172	345	0	0	0
15. Beeldbepalende panden worden bij herontwikkeling gerestaureerd en herbestemd	6.009	2.488	3.521	0	0	0	0
16. verdubbelen het aantal bezoekers aan ons archeologisch erfgoed	15.152	824	553	1.869	4.873	4.372	2.661
17. Een voorziening met minimaal 2 urban sports	7.005	0	100	400	1.550	4.955	0
18. In 2022 volgen minimaal 200 studenten onderwijs in binnenstad	0	0	0	0	0	0	0
19. Per jaar urban event en winterevent	1.800	964	340	271	75	75	75
20. Ieder jaar minimaal 3 kwalitatief hoogwaardige straatkunstwerken	225	183	42	0	0	0	0
21. We faciliteren maximaal leisure concepten, indoor en op straat	0	0	0	0	0	0	0
22. De aanpak van het centrum gaat gepaard met stadsmarketing	307	307	0	0	0	0	0
23. 5.000 zonnepanelen, Mijnwater en isoleren	0	0	0	0	0	0	0
24. Bij elk project objecten asbestvrij maken en bruikbaar materiaal bij sloop inzetten voor hergebruik	0	0	0	0	0	0	0
25. Fietsenstalling aan Noordkant centrum en goede busverbindingen leisure ring, BSSC en onderwijsboulevard	3.805	1.680	100	2.025	0	0	0
26. We voeren bewonersinitiatieven uit vanuit het Stadslab	348	170	178	0	0	0	0
Totaal	**151.949**	**78.939**	**17.880**	**20.534**	**17.654**	**11.741**	**5.200**

Bedragen x €1000

Bestemmingsreserve Maankwartier

Bestemmingsreserve Maankwartier	Begroting	Verplicht 2020	Verplicht 2021	Verplicht 2022	Saldo
Herstelkosten Parallelweg 2b	59	0	59	0	0
Herstelkosten tijdelijke fietsenstalling	23	21	2	0	0
Nadeelcompensatie	100	49	51	0	0
Omgevingskosten	25	9	16	0	0
Interne en externe uren	127	56	71	0	0
Evaluatie Maankwartier	39	39	0	0	0
Stichting Atelier Stadsrevisie	408	0	204	204	0
Totaal	**780**	**174**	**402**	**204**	**0**

Bedragen x €1000

Bestuursprogramma Onderwijs en arbeidsmarkt

Verantwoordelijk portefeuillehouder: Martin de Beer

Wat zijn de doelstellingen van het programma?

Uitgangspunt voor het programma Onderwijs en Arbeidsmarkt is de centrumrol van de gemeente Heerlen op het vlak van arbeidsmarkt (centrumgemeente Arbeidsmarktregio Zuid-Limburg) en voortijdig schoolverlaten (contactgemeente RMC Zuid Limburg). Het programma Onderwijs en Arbeidsmarkt versterkt de inhoudelijke samenhang tussen deze beleidsterreinen.
De aanpak moet leiden tot synergie en versnelling in de uitvoering van de bestuurlijk gedragen beleidsagenda's op de niveaus Zuid-Limburg, Parkstad en de gemeente Heerlen.

Inhoudelijk richt het programma zich op het uitvoeren van de Zuid-Limburgse arbeidsmarktagenda waarin de volgende doelen centraal staan: het creëren van meer kansen voor talentontwikkeling en scholing; een groeiende arbeidsmarktparticipatie; een effectievere samenwerking tussen onderwijs en bedrijfsleven; een beter perspectief voor werkgevers op het vinden van passend geschoolde werknemers en een sterkere wisselwerking tussen curatie en preventie.
De verbinding naar de programmalijn 'sociaaleconomische structuurversterking' van de regiodeal, vooral de thema's 'onderwijs' en 'werk en economie', is daarmee gelegd.

Binnen deze dynamiek gaan wij in Zuid Limburg samen met ondernemers en onderwijspartners instroom- en ontwikkelprogramma's opzetten voor de hele (potentiële) beroepsbevolking:

- (kwetsbare) jongeren;
- werkzoekenden en
- werkenden.

De oplopende werkloosheid die werd verwacht als gevolg van de coronacrisis is er tot nu toe niet gekomen. De ingestelde NOW regeling heeft eraan bijgedragen dat werkgevers hun werknemers hebben kunnen vasthouden. De beëindiging van de regeling op 1 oktober 2021 zal naar verwachting wel leiden naar enige oplopende instroom. De arbeidsmarkt kenmerkt zich nu vooral door krapte. Die krapte onderstreept opnieuw de kwalitatieve mismatch tussen de gevraagde vaardigheden en de beschikbare vaardigheden en ervaring.
De arbeidsmarkt biedt structureel kansen voor diegenen die over relevante competenties beschikken en deze vaardigheden steeds blijven ontwikkelen. Het vinden van een betaalde baan biedt niet langer voldoende zekerheid naar de toekomst. Het vermogen om te blijven ontwikkelen biedt meer zekerheid.

Wat gaan we in 2022 concreet doen om deze doelstellingen te bereiken?

De drie hoofdlijnen van de Zuid-Limburgse aanpak zijn ook in 2022: transparante dienstverlening, de scholingsaanpak en de crisisdienstverlening.

<u>Transparante dienstverlening</u>
Om de weg naar werk en ontwikkeling inzichtelijker en toegankelijker te maken, werken we in Zuid-Limburg aan de vorming van Werkcentrum Zuid-Limburg. Binnen Werkcentrum Zuid-Limburg kan een burger terecht met alle vragen op gebied van werk, opleiding en ontwikkeling. Partners werken daarom samen aan een gemeenschappelijk dienstverleningsconcept. De uitkering is daarbij niet het startpunt maar de vraag van de burger. Werkcentrum Zuid-Limburg wordt als gezamenlijk dienstverleningsconcept door de partners aangeboden in de drie Zuid-Limburgse gewesten.

Op Zuid-Limburgs niveau wordt de samenwerking in het Regionaal Focus Team voortgezet en structureel verankerd binnen het concept Werkcentrum Zuid-Limburg. Uitgangspunt blijft daarbij

de beste kandidaat op de beste plek. Een adagium dat niet alleen geldt voor werk maar ook voor ontwikkelplekken.

Scholingsaanpak
Samen met de partners bereiden we de arbeidsmarkt Zuid-Limburg voor op grote sociaaleconomische transities zoals digitalisering, circulariteit en duurzaamheid. Dat doen we door de samenwerking binnen het Leerwerkloket Zuid-Limburg in 2022 verder uit te bouwen en in te bedden binnen de aanpak Werkcentrum Zuid-Limburg. De voorschakeling en leerwerklijnen die in 2021 zijn opgestart worden ook in 2022 voortgezet.
In 2022 bouwen we in samenwerking met onderwijs en werkgevers aan een laagdrempelig toegankelijk ontwikkelinfrastructuur voor de vakopleiding van volwassenen. De beschikbare middelen op vlak van verduurzaming en energietransitie kunnen zo worden gebundeld en ingezet om ook voldoende vakkrachten te mobiliseren. Belangrijk is daarbij de directe verbinding met Werk voor Heerlen, de Bovengrondse Vakschool en de regionale initiatieven in het kader van de regiodeal Parkstad Limburg.

Crisisdienstverlening
In 2022 wordt ook vol ingezet op het ondersteunen van mobiliteit op de arbeidsmarkt. Via het RMT worden werknemers in de gelegenheid gesteld om met ondersteuning en opleiding de overstap te maken van krimpende sectoren en beroepen naar groeisectoren en kansberoepen. Op die manier kan werkloosheid worden voorkomen.

Hoewel de werkloosheid niet zo fors oploopt als gevreesd, worden jongeren toch meer dan gemiddeld geraakt. We zetten daarom in op een Zuid-Limburgse aanpak van jeugdwerkloosheid. Het accent ligt daarbij sterk op het bereiken, motiveren en begeleiden van jongeren. We bieden volop kansen op werk en ontwikkeling. Voornamelijk via de combinatie van werk en leren willen we jongeren weerbaarder maken op de arbeidsmarkt.

Bestuursprogramma Burgerbetrokkenheid en lokale democratie

Verantwoordelijk portefeuillehouder: Adriane Keulen

Wat zijn de doelstellingen van het programma?

Het Programmaplan "samen maken we de stad" is gebaseerd op een viertal actielijnen:

- versterking burgerparticipatie
- versterking overheidsparticipatie
- versterking lokale democratie
- cultuurverandering

Deze actielijnen zijn gebaseerd op de visie dat de betrokkenheid tussen inwoners en bestuur van onze stad verbeterd moet worden, openheid de norm is, er minder regels en meer vertrouwen heerst en de opkomst bij verkiezingen omhoog moet.

Wat gaan we in 2022 concreet doen om deze doelstellingen te bereiken?

Om invulling te geven aan de actielijnen gaan wij inzetten op o.a. de volgende acties:

- De participatietoolbox is gereed en wordt in 2022 verder uitgerold binnen de ambtelijke organisatie;
- De inspraakverordening wordt vervangen door een participatieverordening;
- De referendumverordening wordt uitgewerkt en ter besluitvorming voorgelegd;
- Burgerbetrokkenheid moet nog nadrukkelijker onder de aandacht worden gebracht bij nieuwe projecten of nieuwe beleid. Besluiten worden niet genomen nadat de vraag is gesteld of de burger voldoende is betrokken of geïnformeerd bij vraagstukken; dat bewustwordingsproces wordt geïntensiveerd;
- Vanuit het programma wordt ondersteuning verleend bij participatietrajecten;
- Burgerbetrokkenheid wordt in het traject in Heerlen-Noord een belangrijke pijler voor de verdere toekomst;
- Het ontwikkelen van een digitaal en inclusief participatieplatform wordt in 2022 verder ontwikkeld;
- Heerlenaren kunnen in 2022 gebruik maken van de Heerlense stemwijzer;
- Stemmen op bijzondere locaties waaronder de gerenoveerde Nieuwe Nor wordt mogelijk gemaakt; drive in stemmen wordt wederom ingezet;
- Er wordt een democratieprogramma voor het onderwijs ontwikkeld dat bij scholen wordt aangeboden;
- Burgerbetrokkenheid krijgt een stevige rol binnen het programma duurzaamheid en breidt de rol uit binnen het programma centrum.

Bestuursprogramma Duurzaamheid

Verantwoordelijk portefeuillehouder: Charles Claessens

Wat zijn de doelstellingen van het programma?

Het programma focust op de volgende pijlers: energietransitie (PALET), klimaatadaptatie en circulaire economie. De lange termijn doelen zijn: Heerlen is energieneutraal in 2040, in 2050 hebben we een gezonde, klimaatbestendige en water robuuste stad en in 2050 hebben we een circulaire economie. Met het instrument klimaatbegroting maken we inzichtelijk wat we bijdragen aan het bereiken van deze doelen. Het ontwikkelen en uitvoeren van het duurzaamheidsbeleid doen we samen met de stad en haar inwoners en we zorgen er ook voor dat iedereen in de stad deel kan uitmaken van de effecten van ons duurzaamheidsbeleid, ook de mensen met een smalle beurs. Daarom zal participatie een belangrijk onderdeel zijn van de projecten en is het programma dynamisch van aard om ideeën voortkomend uit de participatie een plek te kunnen geven binnen de genoemde pijlers.

Wat gaan we in 2022 concreet doen om deze doelstellingen te bereiken?

In het programma zijn een groot aantal lopende en nog op te starten projecten gedefinieerd, de effecten hiervan worden middels de klimaatbegroting inzichtelijk gemaakt. Voorbeelden van projecten in 2022 zijn:

- warmtetransitie van wijken;
- inzet op deelplatformen;
- afsluiten van een lokaal klimaatakkoord;
- vergroten van het effect op duurzaamheid van maatschappelijk verantwoord inkopen;
- hergebruik van gemeentelijke materialen;
- uitvoering geven aan het integraal beleidsplan openbare ruimte, waarin klimaatadaptatie, gezondheid, biodiversiteit en duurzaamheid belangrijke waarden zijn;
- de uitvoering van de Europese projecten PowerUp en Wellbased gericht op het tegengaan van energie-armoede ook in relatie tot gezondheid;
- het Wesh (Heerlen coin) project wordt verder doorgezet en bezien wordt of de toepassing ervan op andere terreinen kan worden ingezet;
- daarnaast wordt ingezet op een bijdrage vanuit verduurzaming aan het programma Heerlen-Noord.

Wat zijn de risico’s daarbij

De realisatie van deze projecten leunt op participatie van burgers en bedrijven. De mate waarin we erin slagen om dit te stimuleren bepaalt het succes. Hierin wordt samengewerkt met de programma’s Burgerbetrokkenheid, Centrum, Arbeidsmarkt en Heerlen-Noord.

Klimaatbegroting gemeente Heerlen

Energietransitie | Klimaatadaptatie | Circulaire economie

Energiebesparing
Zon als bron
Droge voeten
Meer groen
Afval is grondstof
Hergebruik
Wind als bron
Warmte in transitie
Minder hitte
Opvangen droogte
Circulair inkopen
Deelplatformen

De samenleving in Heerlen woont, vervoert en werkt energieneutraal in 2040

We hebben in 2050 een groene, gezonde, klimaatbestendige en water robuuste stad

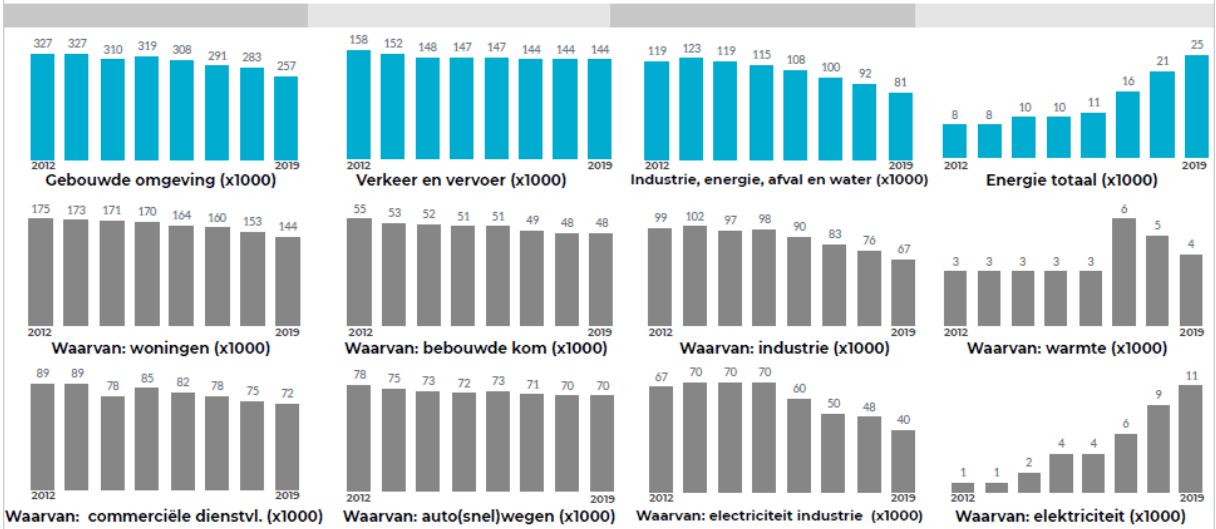
We hebben in 2050 een circulaire economie

'Heëlesje Wink, voor een duurzaam Heerlen 2019-2022'

Klimaatbegroting gemeente Heerlen

CO2 uitstoot

Gebouwde omgeving | Verkeer en vervoer | Industrie, energie, afval en water | Vermeden CO2 uitstoot

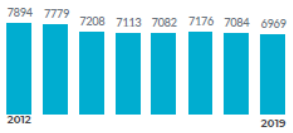

'Heëlesje Wink, voor een duurzaam Heerlen 2019-2022'

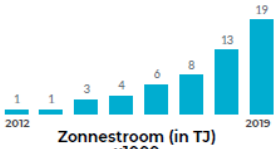
Klimaatbegroting gemeente Heerlen

Energietransitie

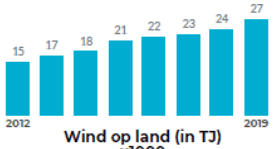
Energiebesparing | Zon als bron | Wind als bron | Warmte in transitie

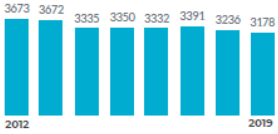
Energieverbruik (totaal)

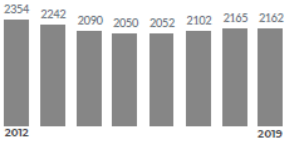
Zonnestroom (in TJ) x1000

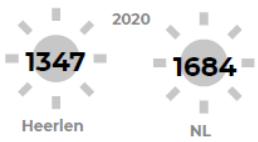
Wind op land (in TJ) x1000

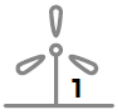
Bekend warmtegebruik (in TJ)

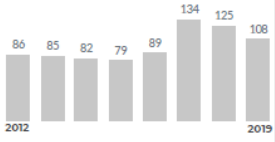
Waarvan: verkeer en vervoer

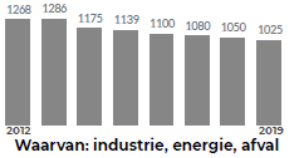
Zonnestroom per inwoner (MJ)

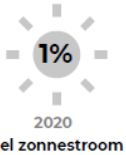
Aantal windturbines

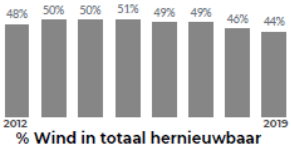
Hernieuwbare warmte (in TJ)

Waarvan: industrie, energie, afval

Aandeel zonnestroom in %

% Wind in totaal hernieuwbaar

Percentage hernieuwbare warmte

De samenleving in Heerlen woont, vervoert en werkt energieneutraal in 2040

Klimaatbegroting gemeente Heerlen

Projecten Energietransitie

Energiebesparing

naam project	doel in TJ	realisatie*
Energiebesparing koopwoningen Aanpak Vereniging van eigenaren (VVE) Verduurzaming sociale huursector Verduurzaming particuliere huursector Verduurzaming gemeentelijke gebouwen Verduurzaming openbare verlichting Energieneutraal Stadskantoor Verduurzaming primair onderwijs Verduurz. voortgezet onderwijs en campus Verduurzaming (sport)verenigingen Verduurzaming bedrijfsleven via RUD Verduurzaming bedrijfsleven via ontzorging Verduurzaming rioolwaterzuivering Schoon gemeentelijk wagenpark Maatregelen via Mobiliteitsvisie Heerlen	352	207
TOTAAL		

Zon als bron

naam project	doel in TJ	realisatie*
Zonnepanelenproject Parkstad 5000 zonnepanelen binnenstad Zonnepanelen sociale huursector Grootschalig zon op daken Zonnepanelen gemeentelijke daken Grootschalige opwek energiecoöperaties Zonnepanelen en boiler sportverenigingen Zonnepanelen op scholen Innovatieve zontoepassingen	205	11
TOTAAL		

Wind als bron

naam project	doel in TJ	realisatie*
Windplan Parkstad Zuid Dorpsmolen Gebrookerbos-Koumenberg Houten windmolens/molens zonder wieken Windmolens stedebouwkundige markering	74	4
TOTAAL		

Warmte in transitie

naam project	realisatie doel	doel in TJ	realisatie*
Opstellen warmtevisie,-plannen per buurt Grootschalige uitrol Mijnwater Onderzoek lokaal gebruik biomassa Advisering geothermie via woonwijzerwinkel Pilot aardgasloze wijk GMS Pilot aardgasloze school Horizon GMS		235	58
TOTAAL			

*betreft de totale realisatie binnen een thema. Dus niet alleen als gevolg van de genoemde projecten

De samenleving in Heerlen woont, vervoert en werkt energieneutraal in 2040

Klimaatbegroting gemeente Heerlen

Projecten Klimaatadaptatie

Droge voeten

naam project
Deltaplan RA: stresstest, risicodialoog actieplan
Integraal Waterplan/watertakenplan
Bewustwordingscampagne 'waterklaar
Afkoppelingsregeling/steenbeek/Ik groen het
Klimaatadaptief handelen
Uitvoering actieplan Klimaatadaptatie (onderdeel water)

Meer groen

naam project
Ontwikkeling van het Caumerbeekdal
1000 extra bomen
Productiegroen
Biodiversiteit herstellen en stimuleren
Vergroening van het centrum
Stad- en landzones en groevengebied
Soortenmanagementplan voor beschermde flora en fauna

Minder hitte

naam project
Deltaplan RA: stresstest, risicodialoog en actieplan
Stimuleringsregeling groene daken/gevels
Uitvoering actieplan Klimaatadaptatie (onderdeel hittestress)

Opvangen droogte

naam project
Deltaplan RA: stresstest, risicodialoog en actieplan
Uitvoering actieplan Klimaatadaptatie (onderdeel droogte)

stand van zaken

De projecten in het kader van 'droge voeten' zijn afgerond of lopen nog. Voor de 1000 extra bomen is inmiddels budget beschikbaar. Locatiekeuze is rond. In tweede helft 2021 start met aanplant. Vergroening van het centrum heeft de aandacht in programma centrum. Eén van de eerste projecten is het Van Grunsvenplein. De stimuleringsregeling groene daken/gevels loopt. Er wordt samen met maatschappelijke partners gewerkt aan een lokaal klimaatakkoord.

We hebben in 2050 een groene, gezonde, klimaatbestendige en water robuuste stad

Klimaatbegroting gemeente Heerlen

Projecten Circulaire Economie

Afval is grondstof

naam project
Inzamelen van luiers en incontinentiematerialen
Opstellen plan
Communicatieprojecten en RD4 programma 2019-2020
Inzamelen GFT-afval bij hoogbouw
Afbouwen dienstverlening restafval en verhogen inzamelfrequentie PDM

Hergebruik van producten en materialen

naam project
Experimenten met duurzaam slopen
Beleid duurzaam slopen
Duurzaam ontwerpen en bouwen

Circulair inkopen

naam project
Aanpak MVI implementatie in de organisatie
MVI Manifest ondertekenen
Meer circulair inkopen
FairTrade
Convenant circulair bouwen

Deelplatformen

naam project
Stimuleren deelplatformen

stand van zaken

Op het terrein van duurzaam slopen werken we samen met Europese partners in het project Digital Deconstruction. De eerste pilot betreft het Romeins Museum. De bouw van het Green Transformable Building (GTB-lab) is gestart. Er wordt maatschappelijk verantwoord ingekocht. Met lokale en landelijke partners wordt ingezet op circulaire betonketens. FairTrade wordt gestimuleerd. Dit jaar in het kader van de Sustainable Development Goals (SDG's) wordt speciaal aandacht besteedt aan lokale FairTrade ondernemingen.. In het kader van deelplatformen zijn locaties bekeken voor deelfietsen (Velocity).

We hebben in 2050 een groene, gezonde, klimaatbestendige en water robuuste stad

Klimaatbegroting gemeente Heerlen

Financiële stand van zaken

Energiebesparing

Begroting	€ 341.219
Uitgaven	€ 329.879
Restant	€ 11.340

Wind als bron

Begroting	€ 25.000
Uitgaven	€ 92.984
Restant	- € 67.984

Zon als bron

Begroting	€ 78.500
Uitgaven	€ 40.758
Restant	€ 37.742

Warmte in transitie

Begroting	€ 30.000
Uitgaven	€ 99.914
Restant	- € 69.914

Droge voeten

Begroting	€ 2.214.000
Uitgaven	€ 523.333
Restant	€ 1.690.667

Meer groen

Begroting	€ 1.777.500
Uitgaven	€ 65.252
Restant	€ 1.712.448

Minder hitte

Begroting	€ 716.400
Uitgaven	€ 130.600
Restant	€ 585.800

Opvangen droogte

Begroting	€ 0
Uitgaven	€ 0
Restant	€ 0

Afval is grondstof

Begroting	€ 10.000
Uitgaven	€ 0
Restant	€ 10.000

Circulair inkopen

Begroting	€ 16.000
Uitgaven	€ 0
Restant	€ 16.000

Deelplatformen

Begroting	€ 470.878
Uitgaven	€ 328.574
Restant	€ 142.304

Hergebruik van producten en materialen

Raming	€ 155.000
Uitgaven	€ 185.000
Restant	- € 30.000

'Heëlesje Wink, voor een duurzaam Heerlen 2019-2022'

Bestuursprogramma Invoering Omgevingswet

Verantwoordelijk portefeuillehouder: Loek Damen

Voor de toelichting op de Omgevingswet verwijzen we naar hoofdstuk 2.3: Opgave omgevingswet.

FINANCIËLE BEGROTING

5.1 Uitgangspunten financiële meerjarenbegroting 2022-2025

- De begroting is reëel en structureel in evenwicht zonder schuivend meerjarenperspectief.
- In onze begroting hebben wij de CAO stijging structureel verwerkt. Indien nog geen CAO afspraken zijn vastgelegd hanteren wij de imoc percentages.
- De materiële budgetten zijn in onze begroting cumulatief geïndexeerd volgens de imoc percentages van de meicirculaire (1,4%) voor de lasten en conform de CPI (1,5%) voor de baten.
- De septembercirculaire 2021 is verwerkt.
- De uitkeringen vanuit het gemeentefonds zijn vrij besteedbare uitkeringen.
- Nieuwe rijksuitkeringen zijn getoetst aan ons integrale beleid en MBP.
- De lokale heffingen en de overige leges zijn gebaseerd op een zo hoog mogelijke kostendekkendheid. Voor (inflatoire) bijstelling is gerekend met 1,5%, de inflatiestijging conform de verwachting van het Centraal Plan Bureau (juni 2021). Voor nadere detaillering van tarieven en leges verwijzen wij naar de paragraaf lokale heffingen.
- De door de raad genomen budgettaire besluiten zijn tot en met de raad van 29 september 2021 verwerkt.
- De meerjarenbegrotingen van de verbonden partijen hebben we verwerkt zoals aangegeven in de zienswijze die door uw raad is vastgesteld.
- In 2022 nemen we in onze begroting de BUIG-gelden (Bundeling Uitkeringen Inkomensvoorzieningen Gemeenten) budgetneutraal op.
- Wij nemen voor het sociaal domein een reële raming op. De onderbouwing is overwegend gebaseerd op de ervaringscijfers, afgesloten contracten en toekomstige ontwikkelingen. Deels op basis van open einde regelingen (p*q/arrangementen) en door onze ingezette transformatie deels op basis van resultaatgerichte inkoopsystematiek met bijbehorende lumpsum financiering. Het sociaal domein is integraal onderdeel van de totale exploitatie. Indien de ramingen afwijken van de middelen die hiervoor vanuit het Rijk beschikbaar worden gesteld, worden deze effecten ten gunste dan wel ten laste gebracht van de exploitatie van de gemeente.
- Bovendien is in onze begroting een structurele post onvoorzien verwerkt van € 1,5 miljoen en nemen we naast de beheermaatregelen, het sociaal domein mee in de risico-inventarisatie.

5.2 Ontwikkelingen

		2022	2023	2024	2025
Startsaldo van de begroting en meerjarenraming		**-2.005**	**416**	**385**	**385**
Administratieve correcties en overige wijzigingen		**50**	**1.903**	**2.437**	**3.438**
1. Reeds genomen college en raadsbesluiten		**-2.113**	**-565**	**-770**	**-**
	Raadsbesluit Spoorsingel 2-34	-1.430	-	-	-
	Raadsbelsuit BMV Heerlerbaan	-283	-565	-565	-
	Raadsbesluit Integraal Huisvestingsplan Voortgezet Onderwijs	-300	-	-	-
	Raadsbesluit Centrumbad	-100	-	-205	-
2. Structurele effecten Jaarrekening en Zomernota		**-5.259**	**-5.349**	**-5.950**	**-6.729**
3. Autonome ontwikkelingen		**-907**	**-677**	**-451**	**-1.489**
	Prijscompensatie conform IMOC*	215	454	700	479
	Looncompensatie conform IMOC*	-645	-584	-552	-1.501
	Structurele doorverwerking begroting gemeenschappelijke regelingen/ verbonden partijen	-817	-1.049	-1.212	-901
	Aanpassing prijscompensatie Verbonden Partijen conform IMOC*	110	220	330	152
	Dividend Enexis en BNG	229	282	282	282
4. Gemeentefonds		**16.309**	**12.231**	**10.966**	**15.256**
	Circulaires t/m meicirculaire (incl. decentralisatie- en integratie uitkeringen)	759	-324	-748	3.731
	Extra Rijksmiddelen Jeugd	10.141	8.596	8.068	7.438
	Septembercirculaire (incl. opschalingskorting 2022)	5.409	3.959	3.646	4.087
5. Realistisch begroten/ Actualiseren begroting		**-6.411**	**-8.931**	**-8.705**	**-8.705**
	Van B- naar B onderhoud openbare ruimte	-925	-925	-925	-925
	Meer blauw op straat	-220	-220	-220	-220
	Beschermd wonen en maatschappelijke opvang	-360	-1.845	-1.845	-1.845
	Jeugd	-209	-1.209	-1.209	-1.209
	Sociale veiligheid / ondermijning	-300	-600	-600	-600
	Bewindvoering	-520	-520	-520	-520
	Inkomensondersteuning	120	120	120	120
	Inzet op bewustwording en ondersteunen initiatieven eenzaamheid	-150	-150	-150	-150
	Stadskrant	-150	-	-	-
	Stevige basis en hoge kwaliteit Poppodium	-120	-120	-120	-120
	Jaarlijkse bijdrage winterevent	-100	-100	-100	-100
	Heerlens Heitje	-75	-150	-150	-150
	Vastellen nieuw MOP (Meerjarig Onderhoudsplan Vastgoed)	-400	-300	-200	-200
	Realiseren van 10 Basisbanen	-140			
	Parkstad - programmamanagement	-338	-338	-338	-338
	Stadsmarketing	-90	-90	-90	-90
	Indexering subsidies	-368	-368	-368	-368
	Culturele Nota	-115	-165	-165	-165
	Versterken van uitvoeringskracht	-1.951	-1.951	-1.825	-1.825
6. Opgaves		**-2.984**	**-1.736**	**-1.486**	**-1.486**
	Heerlen Noord	-710	-460	-460	-460
	Onderwijs naar de binnenstad	-	-	-	-
	Omgevingswet	-500	-250	-	-
	Digitalisering / dienstverlening	-764	-806	-806	-806
	Rode draad: duurzaamheid	-750	-	-	-
	Rode draad: burgerbetrokkenheid	-260	-220	-220	-220
7. Lokale heffingen		**390**	**386**	**384**	**413**
	OZB	390	386	384	413
8. Bezuinigingen		**1.938**	**150**	**150**	**150**
	Rijksmiddelen vrouwenopvang	150	150	150	150
	Peuterspeelzaalwerk in 2022 financieren vanuit Rijkgelden	400			
	Versoberen budget overige uitgaven onderwijs	100			
	Lagere bijdrage aan ESZL (Economische samenwerking Zuid-Limburg)	273			
	Geen storting FES uit begroting 2022	200			
	Rijksmiddelen Sociale Werkvoorziening	390			
	Incidentele verlaging opleidingsbudget	400			
	Overige bezuinigingen	25			
9.	**Reserves**	**991**			
	Incidentele dekking uit de bestemmingsreserve corona	1699			
	Storting in de algemene reserve	-708			
Eindtotaal		**0**	**-2.173**	**-3.041**	**1.233**

*** IMOC (Prijs overheidsconsumptie, netto materieel)**

Bedragen x € 1.000

Toelichting op 5.2 Ontwikkelingen

De basis voor de begroting 2022 is de begroting 2021. Het saldo van de begroting 2021 is dan ook ons uitgangspunt. In deze tabel geven wij een volledig overzicht van de financiële ontwikkelingen die leiden tot de nieuwe begroting 2022.

Gedurende het begrotingsproces eind juni is in de kadernota het voorlopig saldo van de begroting 2022 aangegeven. In de tabel van de ontwikkeling kunt u zien hoe het beginsaldo van de begroting zich heeft ontwikkeld tot een sluitende begroting.

1. *Reeds genomen college en raadsbesluiten*
Deze post betreft de door college en raad genomen besluiten met impact op het saldo van de begroting voorafgaand aan het opstellen van de begroting 2022.

2. Structurele effecten uit JR en ZN
In de jaarrekening 2020 en de zomernota 2021 zagen wij ontwikkelingen die onmiddellijk (structureel) effect hadden op de lopende begroting. Dit hebben wij in deze nieuwe begroting bijgesteld.

3. Autonome ontwikkelingen
De hier opgenomen posten betreffen ontwikkelingen waarop wij als gemeente geen invloed kunnen uitoefenen, zoals bijvoorbeeld prijscompensatie en looncompensatie.

4. Gemeentefonds
Deze post betreft ontwikkelingen voor de begroting inzake het gemeentefonds. Naast o.a. de circulaires t/m mei 2021 is hier ook de recente septembercirculaire 2021 meegenomen in de ontwikkeling van de begroting.

5. Realistisch begroten/ Actualiseren begroting
De algemene methode om een nieuwe begroting samen te stellen is om de lopende begroting als uitgangspunt te nemen. Deze begroting wordt vervolgens gemoduleerd met nieuwe ontwikkelingen. Dat kunnen meevallers zijn en dat kunnen tegenvallers zijn. Hierbij probeerden wij zo actueel mogelijk te zijn. Wij hebben dit jaar de methode van Zero Based Budgetting, zoals toegepast in de begroting 2021, gehanteerd. Op die manier zijn wij in staat een begroting op te leveren met een hoger realiteitsgehalte en daarnaast is de begroting ook actueler.

6. Opgaves
In de kadernota is in afstemming met de Raad besloten een opgave gerichte begroting te maken. De opgaves zijn in samenspraak met de Raad bepaald. De financiële ontwikkelingen in relatie tot de opgaves zijn opgenomen in de tabel.

7. Lokale heffingen
Hier is opgenomen de jaarlijks terugkerende bijstellingen op de Lokale Heffingen.

8. Bezuinigingen
In dit onderdeel wordt de specificatie aangegeven van de in de begroting toegepaste bezuinigingen.

9. Reserves
Uit de bestemmingsreserve corona wordt een bedrag van € 1,7 mln. onttrokken ter incidentele dekking van de begroting jaarschijf 2022. Het restsaldo van de begroting jaarschijf 2022 wordt toegevoegd aan de algemene reserve.

5.3 Overzicht baten en lasten

	Rekening 2020			Bijgest. begroting 2021			Begroting 2022		
	Baten	**Lasten**	**Saldo**	**Baten**	**Lasten**	**Saldo**	**Baten**	**Lasten**	**Saldo**
0. Bestuur en Ondersteuning	326.494	-73.731	252.763	316.741	-78.618	238.122	320.069	-71.574	248.495
1. Veiligheid	1.299	-12.424	-11.125	629	-13.288	-12.659	46	-13.098	-13.052
2. Verkeer en Vervoer	3.094	-10.972	-7.878	1.582	-11.322	-9.740	1.504	-12.751	-11.248
3. Economie	1.158	-4.203	-3.045	901	-8.155	-7.254	906	-7.515	-6.609
4. Onderwijs	11.315	-19.922	-8.606	11.453	-20.968	-9.515	6.630	-18.676	-12.046
5. Sport, cultuur en recreatie	3.711	-31.774	-28.063	3.919	-29.771	-25.852	4.043	-33.763	-29.720
6. Sociaal domein	82.132	-255.185	-173.053	77.089	-243.204	-166.115	71.468	-232.834	-161.366
7. Volksgezondheid en milieu	20.266	-25.125	-4.859	21.228	-24.628	-3.400	22.046	-26.863	-4.818
8. VHROSV	13.698	-16.968	-3.270	2.352	-8.016	-5.664	2.466	-13.412	-10.946
Geraamde totaal saldo van baten en lasten	**463.167**	**-450.303**	**12.864**	**435.893**	**-437.970**	**-2.077**	**429.179**	**-430.486**	**-1.307**
0. Bestuur en Ondersteuning	2.648	-5.289	-2.641	721	-1.567	-846	2.336	-708	1.628
1. Veiligheid	0	0	0	49	0	49	0	0	0
2. Verkeer en Vervoer	254	0	254	4	0	4	0	0	0
3. Economie	249	-634	-385	1.584	0	1.584	404	0	404
4. Onderwijs	1.314	-584	729	510	-579	-69	996	-1.359	-363
5. Sport, cultuur en recreatie	131	-143	-13	84	-322	-238	73	-499	-427
6. Sociaal domein	30	-331	-302	1.156	-10	1.146	28	-8	20
7. Volksgezondheid en milieu	961	-200	761	260	0	260	0	0	0
8. VHROSV	2.129	-3.568	-1.440	207	-19	188	71	-26	45
Bestemming	**7.714**	**-10.751**	**-3.037**	**4.574**	**-2.497**	**2.077**	**3.908**	**-2.600**	**1.307**
0. Bestuur en Ondersteuning	329.142	-79.021	250.122	317.461	-80.185	237.276	322.405	-72.282	250.123
1. Veiligheid	1.299	-12.424	-11.125	678	-13.288	-12.610	46	-13.098	-13.052
2. Verkeer en Vervoer	3.348	-10.972	-7.624	1.585	-11.322	-9.736	1.504	-12.751	-11.248
3. Economie	1.407	-4.837	-3.430	2.485	-8.155	-5.670	1.310	-7.515	-6.205
4. Onderwijs	12.629	-20.506	-7.877	11.963	-21.547	-9.584	7.626	-20.035	-12.409
5. Sport, cultuur en recreatie	3.842	-31.917	-28.075	4.003	-30.094	-26.090	4.116	-34.262	-30.146
6. Sociaal domein	82.162	-255.517	-173.355	78.245	-243.214	-164.970	71.496	-232.842	-161.346
7. Volksgezondheid en milieu	21.227	-25.325	-4.098	21.488	-24.628	-3.140	22.046	-26.863	-4.818
8. VHROSV	15.827	-20.536	-4.709	2.559	-8.035	-5.476	2.537	-13.438	-10.901
Geraamde resultaat	**470.882**	**-461.054**	**9.827**	**440.467**	**-440.468**	**0**	**433.086**	**-433.086**	**0**

Bedragen x € 1.000

	MJB 2023			MJB 2024			MJB 2025		
	Baten	**Lasten**	**Saldo**	**Baten**	**Lasten**	**Saldo**	**Baten**	**Lasten**	**Saldo**
0. Bestuur en Ondersteuning	319.524	-73.403	246.121	321.503	-73.700	247.803	325.167	-74.403	250.764
1. Veiligheid	46	-13.544	-13.498	46	-13.630	-13.584	46	-14.191	-14.145
2. Verkeer en Vervoer	1.507	-13.442	-11.935	1.510	-13.477	-11.967	1.513	-13.654	-12.140
3. Economie	909	-7.778	-6.869	911	-7.813	-6.902	913	-7.797	-6.884
4. Onderwijs	6.247	-18.650	-12.403	6.307	-19.484	-13.177	5.619	-18.003	-12.384
5. Sport, cultuur en recreatie	4.049	-34.617	-30.568	4.203	-34.964	-30.761	4.194	-35.332	-31.139
6. Sociaal domein	71.473	-233.088	-161.616	71.320	-232.921	-161.602	71.320	-232.838	-161.518
7. Volksgezondheid en milieu	21.854	-26.028	-4.174	21.893	-26.224	-4.331	21.879	-26.290	-4.412
8. VHROSV	1.996	-9.188	-7.192	1.996	-9.595	-7.599	1.996	-9.462	-7.466
Geraamde totaal saldo van baten en lasten	**427.604**	**-429.737**	**-2.133**	**429.688**	**-431.807**	**-2.120**	**432.646**	**-431.969**	**676**
0. Bestuur en Ondersteuning	190	0	190	0	0	0	0	0	0
1. Veiligheid	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2. Verkeer en Vervoer	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3. Economie	200	-200	0	200	-200	0	200	-200	0
4. Onderwijs	1.009	-1.362	-354	1.006	-2.052	-1.046	1.003	-576	427
5. Sport, cultuur en recreatie	38	-7	31	38	-7	31	38	-7	31
6. Sociaal domein	28	-8	20	27	-8	20	27	-7	20
7. Volksgezondheid en milieu	0	0	0	0	0	0	0	0	0
8. VHROSV	98	-25	73	98	-25	73	103	-24	79
Bestemming	**1.563**	**-1.603**	**-40**	**1.370**	**-2.291**	**-922**	**1.371**	**-815**	**556**
0. Bestuur en Ondersteuning	319.714	-73.403	246.311	321.503	-73.700	247.803	325.167	-74.403	250.764
1. Veiligheid	46	-13.544	-13.498	46	-13.630	-13.584	46	-14.191	-14.145
2. Verkeer en Vervoer	1.507	-13.442	-11.935	1.510	-13.477	-11.967	1.513	-13.654	-12.140
3. Economie	1.109	-7.978	-6.869	1.111	-8.013	-6.902	1.113	-7.997	-6.884
4. Onderwijs	7.256	-20.012	-12.756	7.313	-21.535	-14.223	6.622	-18.580	-11.958
5. Sport, cultuur en recreatie	4.087	-34.624	-30.537	4.241	-34.971	-30.730	4.231	-35.339	-31.108
6. Sociaal domein	71.500	-233.096	-161.596	71.347	-232.929	-161.582	71.347	-232.845	-161.498
7. Volksgezondheid en milieu	21.854	-26.028	-4.174	21.893	-26.224	-4.331	21.879	-26.290	-4.412
8. VHROSV	2.094	-9.213	-7.119	2.094	-9.620	-7.526	2.099	-9.486	-7.387
Geraamde resultaat	**429.167**	**-431.340**	**-2.173**	**431.057**	**-434.098**	**-3.041**	**434.017**	**-432.784**	**1.233**

Bedragen x € 1.000

Overzicht baten en lasten cf BBV

	Rekening 2020			Bijgest. begroting 2021			Begroting 2022		
Programma	**Baten**	**Lasten**	**Saldo**	**Baten**	**Lasten**	**Saldo**	**Baten**	**Lasten**	**Saldo**
0. Bestuur en Ondersteuning	46.630	-19.648	26.982	13.046	-24.229	-11.183	12.148	-21.040	-8.892
1. Veiligheid	1.299	-12.424	-11.125	629	-13.288	-12.659	46	-13.098	-13.052
2. Verkeer en Vervoer	3.094	-10.972	-7.878	1.582	-11.322	-9.740	1.504	-12.751	-11.248
3. Economie	1.158	-4.203	-3.045	901	-8.155	-7.254	906	-7.515	-6.609
4. Onderwijs	11.315	-19.922	-8.606	11.453	-20.968	-9.515	6.630	-18.676	-12.046
5. Sport, cultuur en recreatie	3.711	-31.774	-28.063	3.919	-29.771	-25.852	4.043	-33.763	-29.720
6. Sociaal domein	82.132	-255.185	-173.053	77.089	-243.204	-166.115	71.468	-232.834	-161.366
7. Volksgezondheid en milieu	20.266	-25.125	-4.859	21.228	-24.628	-3.400	22.046	-26.863	-4.818
8. VHROSV	13.698	-16.968	-3.270	2.352	-8.016	-5.664	2.466	-13.412	-10.946
Subtotaal programma's	**183.303**	**-396.220**	**-212.917**	**132.198**	**-383.581**	**-251.382**	**121.257**	**-379.952**	**-258.695**
Omschrijving algemene dekkingsmiddelen									
Lokale heffingen	25.017	0	25.017	26.793	0	26.793	27.232	0	27.232
Algemene uitkeringen	242.677	0	242.677	266.411	0	266.411	274.198	0	274.198
Dividend	1.311	0	1.311	695	0	695	925	0	925
Saldo financieringsfunctie	-3.541	0	-3.541	-2.971	0	-2.971	-2.742	0	-2.742
Overige algemene dekkingsmiddelen	0		0		0	0	0	-1.500	-1.500
Subtotaal algemene dekkingsmiddelen	**265.464**	**0**	**265.464**	**290.928**	**0**	**290.928**	**299.613**	**-1.500**	**298.113**
Geraamde kosten overhead	14.400	-54.083	-39.683	12.767	-54.390	-41.623	8.308	-49.034	-40.726
Vennootschapsbelasting			0			0			0
Geraamde totaal saldo van baten en lasten	**463.167**	**-450.303**	**12.864**	**435.893**	**-437.970**	**-2.077**	**429.179**	**-430.486**	**-1.307**
Toevoeging/onttrekking aan reserves:									
0. Bestuur en Ondersteuning	2.648	-5.289	-2.641	721	-1.567	-846	2.336	-708	1.628
1. Veiligheid	0	0	0	49	0	49	0	0	0
2. Verkeer en Vervoer	254	0	254	4	0	4	0	0	0
3. Economie	249	-634	-385	1.584	0	1.584	404	0	404
4. Onderwijs	1.314	-584	729	510	-579	-69	996	-1.359	-363
5. Sport, cultuur en recreatie	131	-143	-13	84	-322	-238	73	-499	-427
6. Sociaal domein	30	-331	-302	1.156	-10	1.146	28	-8	20
7. Volksgezondheid en milieu	961	-200	761	260	0	260	0	0	0
8. VHROSV	2.129	-3.568	-1.440	207	-19	188	71	-26	45
Bestemming	**7.714**	**-10.751**	**-3.037**	**4.574**	**-2.497**	**2.077**	**3.908**	**-2.600**	**1.307**
0. Bestuur en Ondersteuning	49.278	-24.938	24.340	13.766	-25.795	-12.029	14.484	-21.748	-7.264
1. Veiligheid	1.299	-12.424	-11.125	678	-13.288	-12.610	46	-13.098	-13.052
2. Verkeer en Vervoer	3.348	-10.972	-7.624	1.585	-11.322	-9.736	1.504	-12.751	-11.248
3. Economie	1.407	-4.837	-3.430	2.485	-8.155	-5.670	1.310	-7.515	-6.205
4. Onderwijs	12.629	-20.506	-7.877	11.963	-21.547	-9.584	7.626	-20.035	-12.409
5. Sport, cultuur en recreatie	3.842	-31.917	-28.075	4.003	-30.094	-26.090	4.116	-34.262	-30.146
6. Sociaal domein	82.162	-255.517	-173.355	78.245	-243.214	-164.970	71.496	-232.842	-161.346
7. Volksgezondheid en milieu	21.227	-25.325	-4.098	21.488	-24.628	-3.140	22.046	-26.863	-4.818
8. VHROSV	15.827	-20.536	-4.709	2.559	-8.035	-5.476	2.537	-13.438	-10.901
Algemene dekkingsmiddelen	265.464	0	265.464	290.928	0	290.928	299.613	-1.500	298.113
Overhead	14.400	-54.083	-39.683	12.767	-54.390	-41.623	8.308	-49.034	-40.726
Vennootschapsbelasting	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Geraamde resultaat	**470.882**	**-461.054**	**9.827**	**440.468**	**-440.468**	**0**	**433.086**	**-433.086**	**0**

Bedragen x € 1.000

Programma	MJB 2023			MJB 2024			MJB 2025		
	Baten	**Lasten**	**Saldo**	**Baten**	**Lasten**	**Saldo**	**Baten**	**Lasten**	**Saldo**
0. Bestuur en Ondersteuning	13.045	-22.297	-9.252	13.722	-22.998	-9.276	13.735	-23.851	-10.116
1. Veiligheid	46	-13.544	-13.498	46	-13.630	-13.584	46	-14.191	-14.145
2. Verkeer en Vervoer	1.507	-13.442	-11.935	1.510	-13.477	-11.967	1.513	-13.654	-12.140
3. Economie	909	-7.778	-6.869	911	-7.813	-6.902	913	-7.797	-6.884
4. Onderwijs	6.247	-18.650	-12.403	6.307	-19.484	-13.177	5.619	-18.003	-12.384
5. Sport, cultuur en recreatie	4.049	-34.617	-30.568	4.203	-34.964	-30.761	4.194	-35.332	-31.139
6. Sociaal domein	71.473	-233.088	-161.616	71.320	-232.921	-161.602	71.320	-232.838	-161.518
7. Volksgezondheid en milieu	21.854	-26.028	-4.174	21.893	-26.224	-4.331	21.879	-26.290	-4.412
8. VHROSV	1.996	-9.188	-7.192	1.996	-9.595	-7.599	1.996	-9.462	-7.466
Subtotaal programma's	**121.125**	**-378.631**	**-257.506**	**121.907**	**-381.105**	**-259.198**	**121.214**	**-381.417**	**-260.203**
Omschrijving algemene dekkingsmiddelen									
Lokale heffingen	27.232	0	27.232	27.232	0	27.232	27.232	0	27.232
Algemene uitkeringen	272.958	0	272.958	274.258	0	274.258	277.791	0	277.791
Dividend	925	0	925	925	0	925	925	0	925
Saldo financieringsfunctie	-2.975	0	-2.975	-3.068	0	-3.068	-2.966	0	-2.966
Overige algemene dekkingsmiddelen	0	-1.500	-1.500	0	-1.500	-1.500	0	-1.500	-1.500
Subtotaal algemene dekkingsmiddelen	**298.140**	**-1.500**	**296.640**	**299.346**	**-1.500**	**297.846**	**302.982**	**-1.500**	**301.482**
Geraamde kosten overhead	8.339	-49.606	-41.267	8.434	-49.202	-40.768	8.449	-49.052	-40.603
Vennootschapsbelasting			0			0			0
Geraamde totaal saldo van baten en lasten	**427.604**	**-429.737**	**-2.133**	**429.688**	**-431.807**	**-2.120**	**432.646**	**-431.969**	**676**
Toevoeging/onttrekking aan reserves:									
0. Bestuur en Ondersteuning	190	0	190	0	0	0	0	0	0
1. Veiligheid	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2. Verkeer en Vervoer	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3. Economie	200	-200	0	200	-200	0	200	-200	0
4. Onderwijs	1.009	-1.362	-354	1.006	-2.052	-1.046	1.003	-576	427
5. Sport, cultuur en recreatie	38	-7	31	38	-7	31	38	-7	31
6. Sociaal domein	28	-8	20	27	-8	20	27	-7	20
7. Volksgezondheid en milieu	0	0	0	0	0	0	0	0	0
8. VHROSV	98	-25	73	98	-25	73	103	-24	79
Bestemming	**1.563**	**-1.603**	**-40**	**1.370**	**-2.291**	**-922**	**1.371**	**-815**	**556**
0. Bestuur en Ondersteuning	13.235	-22.297	-9.062	13.722	-22.998	-9.276	13.735	-23.851	-10.116
1. Veiligheid	46	-13.544	-13.498	46	-13.630	-13.584	46	-14.191	-14.145
2. Verkeer en Vervoer	1.507	-13.442	-11.935	1.510	-13.477	-11.967	1.513	-13.654	-12.140
3. Economie	1.109	-7.978	-6.869	1.111	-8.013	-6.902	1.113	-7.997	-6.884
4. Onderwijs	7.256	-20.012	-12.756	7.313	-21.535	-14.223	6.622	-18.580	-11.958
5. Sport, cultuur en recreatie	4.087	-34.624	-30.537	4.241	-34.971	-30.730	4.231	-35.339	-31.108
6. Sociaal domein	71.500	-233.096	-161.596	71.347	-232.929	-161.582	71.347	-232.845	-161.498
7. Volksgezondheid en milieu	21.854	-26.028	-4.174	21.893	-26.224	-4.331	21.879	-26.290	-4.412
8. VHROSV	2.094	-9.213	-7.119	2.094	-9.620	-7.526	2.099	-9.486	-7.387
Algemene dekkingsmiddelen	298.140	-1.500	296.640	299.346	-1.500	297.846	302.982	-1.500	301.482
Overhead	8.339	-49.606	-41.267	8.434	-49.202	-40.768	8.449	-49.052	-40.603
Vennootschapsbelasting	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Geraamde resultaat	**429.167**	**-431.340**	**-2.173**	**431.057**	**-434.098**	**-3.041**	**434.017**	**-432.784**	**1.233**

Bedragen x € 1.000

Overzicht van incidentele baten en lasten per programma

Recapitulatie begrotingsevenwicht	Begroting 2022			Begroting 2023			Begroting 2024			Begroting 2025		
	totaal	waarvan: incidenteel	structureel	totaal	waarvan: incidenteel	structureel	totaal	waarvan: incidenteel	structureel	totaal	waarvan: incidenteel	structureel
Lasten programma												
0. Bestuur en ondersteuning	-21.040		-21.040	-22.297		-22.297	-22.998		-22.998	-23.851		-23.851
1. Veiligheid	-13.098		-13.098	-13.544		-13.544	-13.630		-13.630	-14.191		-14.191
2. Verkeer en Vervoer	-12.751		-12.751	-13.442		-13.442	-13.477		-13.477	-13.654		-13.654
3. Economie	-7.515		-7.515	-7.778		-7.778	-7.813		-7.813	-7.797		-7.797
4. Onderwijs	-18.676	-283	-18.393	-18.650	-565	-18.085	-19.484	-565	-18.918	-18.003		-18.003
5. Sport, cultuur en recreatie	-33.763		-33.763	-34.617		-34.617	-34.964		-34.964	-35.332		-35.332
6. Sociaal Domein	-232.834	-721	-232.113	-233.088	-293	-232.795	-232.921	-226	-232.695	-232.838		-232.838
7. Volksgezondheid en milieu	-26.863	-574	-26.289	-26.028		-26.028	-26.224		-26.224	-26.290		-26.290
8. VHROSV	-13.412	-2.925	-10.487	-9.188	-362	-8.826	-9.595	-51	-9.544	-9.462	-51	-9.411
Totaal lasten programma's	-379.952	-4.503	-375.449	-378.631	-1.220	-377.411	-381.105	-842	-380.263	-381.417	-51	-381.366
Baten programma												
0. Bestuur en ondersteuning	12.148	91	12.057	13.045	92	12.953	13.722	93	13.629	13.735	95	13.640
1. Veiligheid	46		46	46		46	46		46	46		46
2. Verkeer en Vervoer	1.504		1.504	1.507		1.507	1.510		1.510	1.513		1.513
3. Economie	906		906	909		909	911		911	913		913
4. Onderwijs	6.630		6.630	6.247		6.247	6.307		6.307	5.619		5.619
5. Sport, cultuur en recreatie	4.043		4.043	4.049		4.049	4.203		4.203	4.194		4.194
6. Sociaal Domein	71.468		71.468	71.473		71.473	71.320		71.320	71.320		71.320
7. Volksgezondheid en milieu	22.046	198	21.848	21.854		21.854	21.893		21.893	21.879		21.879
8. VHROSV	2.466		2.466	1.996		1.996	1.996		1.996	1.996		1.996
Totaal baten programma's	121.257	289	120.968	121.125	92	121.033	121.907	93	121.814	121.214	95	121.119
Saldo van baten en lasten programma's	-258.695	-4.214	-254.481	-257.506	-1.128	-256.378	-259.198	-749	-258.449	-260.203	44	-260.247
Lasten algemeen dekkingsmiddel	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Lasten overhead	-49.034	-	-49.034	-49.606	-	-49.606	-49.202	-	-49.202	-49.052	-	-49.052
Lasten vennootschapsbelasting	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Lasten onvoorzien	-1.500	-	-1.500	-1.500	-	-1.500	-1.500	-	-1.500	-1.500	-	-1.500
Totaal lasten diverse	-50.534	-	-50.534	-51.106	-	-51.106	-50.702	-	-50.702	-50.552	-	-50.552
Baten algemeen dekkingsmiddel	299.613	-	299.613	298.140	-	298.140	299.346	-	299.346	302.982	-	302.982
Baten overhead	8.308	-	8.308	8.339	-	8.339	8.434	-	8.434	8.449	-	8.449
Baten vennootschapsbelasting	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Baten onvoorzien	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Totaal baten diverse	307.921	-	307.921	306.479	-	306.479	307.780	-	307.780	311.431	-	311.431
Saldo van diversen	257.387	-	257.387	255.373	-	255.373	257.078	-	257.078	260.879	-	260.879
Totaal saldo van baten en lasten van programma's en diverse	-1.308	-4.214	2.906	-2.133	-1.128	-1.005	-2.120	-749	-1.371	676	44	632
stortingen in reserves	-2.600	-2.600	-	-1.603	-1.603	-	-2.291	-2.291	-	-815	-815	-
onttrekkingen aan reserves	3.908	3.280	628	1.563	895	668	1.370	706	664	1.371	711	660
geraamd resultaat	1.308	680	628	-40	-708	668	-921	-1.585	664	556	-104	660
Totaal structurele lasten	-	-	-425.983	-	-	-428.517	-	-	-430.965	-	-	-431.918
Totaal structurele baten	-	-	429.517	-	-	428.180	-	-	430.258	-	-	433.210
Structurele baten - structurele lasten	**-**	**-**	**3.534**	**-**	**-**	**-337**	**-**	**-**	**-707**	**-**	**-**	**1.292**

Bedragen x € 1.000

Mutaties grondexploitaties

	2022	**2023**	**2024**	**2025**
incidentele lasten	1.097.654	1.097.654	1.097.654	1.097.654
incidentele baten	-1.097.408	-1.097.408	-1.097.408	-1.097.408
saldo	**245**	**245**	**245**	**245**

Deze incidentele posten hebben geen invloed op de meerjarige structurele saldi, van daar in een aparte tabel opgenomen.

Toelichting incidentele baten en lasten

Kernthema	Omschrijving incidentele baten	2022	2023	2024	2025
0. KT Middelen en heffingen	Totaal incidentele onttrekkingen reserves	-1.583	-895	-706	-711
0. KT Middelen en heffingen	Incidentele middelen gemeentefonds Wet Open Overheid (meicirculaire).	-91	-92	-93	-95
0. KT Middelen en heffingen	Incidentele dekking uit de bestemmingsreserve corona.	-1.697			
7. KT Riool, afval en milieubeheer	Subsidie Project Heerlens Heitje	-198	-	-	-
Totaal incidentele baten		**-3.569**	**-987**	**-799**	**-806**

Kernthema	Omschrijving incidentele lasten	2022	2023	2024	155
0. KT Middelen en heffingen	Totaal incidentele dotaties reserves	2.600	1.603	2291	815
4. KT Onderwijs	BMV Heerlerbaan (aankoop en de kosten sloop van de bestaande gebouwen.	283	565	565	-
6. KT Jeugd maatwerkvoorzieningen	Kansrijk: Inzet op preventie Sociaal Domein (Kansrijk van Start)	333	87	-	-
6. KT Volwassen maatwerkvoorzieningen	Inkoop WMO SB!: voorbereiding van nieuwe aanbesteding WMO begeleiding	200			
6. KT Volwassen maatwerkvoorzieningen	Aanpak laaggeletterdheid	188	206	226	
7. KT Violsgezondheid	Gezond in de stad	376			
7. KT Riool, afval en milieubeheer	Subsidie Project Heerlens Heitje	198	-	-	-
8. KT Centrum	Sloopkosten en afboeken boekwaarde panden Spoorsingel	1435	-	-	-
8. KT Centrum	Project centrum	856	-	-	-
8. KT Ruimtelijke ordening	Invoering omgevingswet	500	250		
8. KT Ruimtelijke ordening	Overige mutaties < 100k	134	112	51	51
Totaal incidentele lasten		**7.103**	**2.823**	**3.133**	**866**

Bedragen x €1.000

Berekening structureel begrotingssaldo

Presentatie structureel begrotingssaldo	2022	2023	2024	2025
Saldo baten en lasten	-1.307	-2.133	-2.120	676
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	1.307	-40	-922	556
Begrotingssaldo na bestemming	**0**	**-2173**	**-3042**	**1232**
Waarvan incidentele baten en lasten (saldo)	3.534	1.836	2.334	60
Structureel begrotingssaldo	**3.534**	**-337**	**-707**	**1.292**

Bedragen x €1.000

Overzicht beoogde structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves

Onderstaand conform artikel 19d van het Besluit begroting en verantwoording van provincies en gemeenten een overzicht van de structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves. Binnen de begroting wordt een deel van de kapitaallasten van de investeringen afgedekt door middel van een onttrekking uit de bestemmingsreserves ten behoeve van afdekking kapitaallasten.
Structurele toevoegingen zijn niet van toepassing binnen de begroting.

Reserve	Toevoeging 2022	Onttrekking 2022	Toevoeging 2023	Onttrekking 2023	Toevoeging 2024	Onttrekking 2024	Toevoeging 2025	Onttrekking 2025
Bestemmingsreserves tbv afdekking kapitaallasten								
Sintermeerten college, herwaard		195		194		192		190
Juliana college, res. herwaard.		62		61		61		60
Nieuwbouw OCC Broekland college		36		36		36		35
MBP reserve inz. Nor		39		38		38		38
Fitness Herlecollege		16		16		16		15
BMV Molenberg/Broederschool		165		181		181		181
Uitbreid ZMOKBuitenh 2 extra lokalen		6		6		6		6
Brede school Heerlerheide		15		15		15		15
Multifunct Accomm Bekkerveld gebouwen		28		28		27		27
Fietsenstalling		66		93		92		92
Totaal beoogde structurele onttrekkingen aan de reserves.	**0**	**628**	**0**	**668**	**0**	**664**	**0**	**660**

bedragen x €1.000

5.4 Uiteenzetting van de financiële positie en meerjarenraming

Prognosebalansen per ultimo boekjaar

ACTIVA		2022		2023		2024		2025
Vaste activa								
Immateriële vaste activa		**27.177**		**25.980**		**24.782**		**23.585**
Bijdragen aan activa in eigendom derden	27.081		25.908		24.734		23.561	
Kosten van onderzoek en ontwikkeling	96		72		48		24	
Materiële vaste activa		**427.511**		**443.318**		**447.708**		**442.046**
MVA in erfpacht	786		786		786		786	
MVA economisch nut	299.455		307.984		306.693		299.048	
MVA ec. nut, wv ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	65.255		69.527		73.706		75.792	
MVA maatschappelijk nut	62.014		65.021		66.522		66.420	
Financiële vaste activa		**27.522**		**26.590**		**26.589**		**26.575**
Kapitaalverstrekkingen	2.294		1.366		1.366		1.353	
Leningen	25.228		25.224		25.223		25.223	
Vlottende activa		**67.597**		**67.597**		**67.597**		**67.597**
Voorraden	9.401		9.401		9.401		9.401	
Uitzettingen	23.505		23.505		23.505		23.505	
Liquide middelen	6.547		6.547		6.547		6.547	
Overlopende activa	28.144		28.144		28.144		28.144	
TOTAAL ACTIVA		**549.806**		**563.485**		**566.676**		**559.804**
PASSIVA		**2022**		**2023**		**2024**		**2025**
Vaste passiva								
Eigen vermogen		**24.195**		**24.235**		**25.156**		**24.611**
Algemene reserve	4.881		4.881		4.881		4.881	
Bestemmingsreserves	19.314		19.354		20.275		19.730	
Voorzieningen		19.922		22.913		27.190		31.380
Vaste schulden		351.308		394.641		417.974		414.808
Vlottende schulden		120.831		88.144		62.804		55.453
Overlopende passiva		33.552		33.552		33.552		33.552
TOTAAL PASSIVA		**549.806**		**563.485**		**566.676**		**559.804**
BALANSMUTATIE				**13.679**		**3.191**		**-6.873**

Bedragen x €1000,-

EMU-saldo

		2021	2022	2023	2024	2025
	Omschrijving					
		Volgens realisatie tot en met sept. 2021, aangevuld met raming resterende periode	Volgens meerjarenraming in begroting 2022	Volgens meerjarenraming in begroting 2022	Volgens meerjarenraming in begroting 2022	Volgens meerjarenraming in begroting 2022
1	Exploitatiesaldo **vóór** toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	-2.077	-1.307	-2.133	-2.120	676
2	Mutatie (im)materiële vaste activa	16.140	47.801	23.281	4.738	-5.402
3	Mutatie voorzieningen	626	-1.046	2.991	4.277	4.190
4	Mutatie voorraden (incl. bouwgronden in exploitatie)	2.270	-4.433	-1.247	-985	-1.940
5	Verwachte boekwinst bij verkoop effecten en verwachte boekwinst bij verkoop (im)materiële vaste activa	0	0	0	0	0
Berekend EMU-saldo		**-19.861**	**-45.721**	**-21.175**	**-1.596**	**12.208**

(Bedragen x € 1.000)

Investeringsplanning 2022-2025

Activasoort		Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Investeringen met economisch nut					
Gebouwen	BMV Heerlerbaan	9.471	4.910		
	Div OHV marktwerking	8.027			
	St. Janscollege renovatie	4.670	4.400		
	Archiefbewaarplaats (Chr. Koningkerk)	4.163			
	Renovatie Zwembad Hoensbroek bouw	2.700	3.440		
	Renovatie BS Mijn Spoor	1.427			
	Nieuwbouw Filmhuis Royal fase 2	1.150	2.179		
	Romeins Museum	1.026	4.373	1.032	100
	Nieuwe Nor	1.015			
	Rijwielstalling Maankwartier/station	925			
	Renovatie BS Geradus Majella	856			
	Overkapping Romeins badhuis	714	500	841	100
	Uitbreiding De Tovercirkel	600			
	Centrum bad	500	1.000	3.750	
	Renovatie units BMV Molenberg/Broederschool	353			
	Gemeentelijke huisvesting	340			
	Mijnmuseum verbouwing	257			
	Scoutinggebouw St. Pytheas	162			
	Dierenverblijf hertenpark	125			
	Centrum gebouwen			2.500	2.500
		38.481	**20.803**	**8.122**	**2.700**
Gronden en terreinen	Gras Kloosterstr 2A vh BBS Voeegelsjtang	42			
		42			
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	Buitensportaccommodaties	547	688	715	787
		547	**688**	**715**	**787**
GWW iz riool/begravingen	VVI riool	5.484	5.484	5.484	3.484
	Vervanging pompen en gemalen	75			
	Trekker	71			
	Padenstructuur begraafplaats Randweg	51			
	Minigraver	34			
	Kniklader	25			
	Oplegger	25			
	Overkapping tbv graafmachines	25			
		5.790	**5.484**	**5.484**	**3.484**
Machines, apparaten + installaties	Archiefbewaarplaats (Chr. Koningkerk)	2.965			
	Basisvoorzieningen Parkstad-IT	1.873	1.873	1.873	1.873
	Nieuwe ambtelijke huisvesting techniek	1.862			
	Software vervanging en uitbreiding	300	300	300	300
	Verkeersregelinstallaties	177	188	190	209
	Parkeerapparatuur	65			
	Bodycams	35			
	Renovatie Zwembad Hoensbroek installaties		1.060		
	Centrumbad installaties		300	1.000	
	Migratie camerasysteem handhaving		135		
		7.277	**3.856**	**3.363**	**2.382**
Overige materiële vaste activa	BMV Heerlerbaan (Infra)	500	813		
		500	**813**	**0**	**0**
Subtotaal		***52.638***	***31.644***	***17.685***	***9.353***

Activasoort		Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Investeringen met maatschappelijk nut					
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	Achterstand IBOR	1.905	1.720	1.720	1.720
	Mobiliteitsvisie Heerlen in beweging	1.264	1.303	1.143	113
	Leisure Lane/Mijnspoor	1.225	1.225		
	Schinkelkwadrant Zuid OR	437	437	437	437
	Vervangingsbudget groen	350	350	350	350
	Actieplan fiets	250	750	750	250
	Openbare verlichting armaturen	209	56	10	28
	Verkeersknelpunten	205			
	Openbare verlichting masten	204	171	296	209
	1000 bomen	165			
	Aldenhofpark	158			
	Herplanten bomen	154	206	210	210
	Openbare speelvoorzieningen	116	116	116	128
	Parkeerpl en voorterr Gezondh.centr Hbrk	100			
	Civieltechnische kunstwerken	56	138	115	286
		6.797	**6.472**	**5.147**	**3.731**
Overige materiële vaste activa	Centrum openbare ruimte	3.762	3.762	1.237	1.148
		3.762	**3.762**	**1.237**	**1.148**
Subtotaal		***10.559***	***10.234***	***6.384***	***4.879***
Totaal		**63.197**	**41.878**	**24.069**	**14.232**

Bedragen x € 1.000

Staat van reserves 2022-2025

	Stand 1/1/2022	Rente 2022	Dotatie 2022	Onttrekking 2022	Stand 31/12/2022 1/1/2023	Rente 2023	Dotatie 2023	Onttrekking 2023	Stand 31/12/2023 1/1/2024	Rente 2024	Dotatie 2024	Onttrekking 2024	Stand 31/12/2024 1/1/2025	Rente 2025	Dotatie 2025	Onttrekking 2025	Stand 31/12/2025
Algemene reserve																	
AR. algemene reserve	4.077	0	708	0	4.785	0	0	0	4.785	0	0	0	4.785	0	0	0	4.785
AR. grondbedrijf	96	0	0	0	96	0	0	0	96	0	0	0	96	0	0	0	96
Algemene reserve	**4.173**	**0**	**708**	**0**	**4.881**	**0**	**0**	**0**	**4.881**	**0**	**0**	**0**	**4.881**	**0**	**0**	**0**	**4.881**
Bestemmingsres. tbv afdekk. kap.lasten																	
BRKap. Bernardinuscollege, res herwaarde	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
BRKap. Sintermeerten college, herwaard	2.094	21	0	195	1.920	19	0	194	1.745	17	0	192	1.571	16	0	190	1.396
BRKap. St Janscollege, res herwaardering	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
BRKap. Juliana college, res. herwaard.	613	6	0	62	557	6	0	61	502	5	0	61	446	4	0	60	390
BRKap. Herle college, res. herwaard.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
BRKap. Aldenhof college, res. herwaard.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
BRKap. geoorm Nieuwb OCC Broekland coll.	661	7	0	36	631	6	0	36	602	6	0	36	572	6	0	35	542
BRKap. geoormerkte MBP reserve inz. Nor	778	8	0	39	747	7	0	38	716	7	0	38	685	7	0	38	654
BRKap. geoorm res. Fitness Herlecollege	289	3	0	16	276	3	0	16	263	3	0	16	250	2	0	15	237
BRKap. BreedMaatschVrzMolenb/Broedersch	1.675	17	800	165	2.327	23	800	181	2.969	30	1.486	181	4.303	43	0	181	4.165
BRKap. uitbreid ZMOKBuitenh 2extra lokal	202	2	0	6	198	2	0	6	194	2	0	6	190	2	0	6	187
BRKap. brede school H'hei aanv. krediet	345	3	0	15	333	3	0	15	321	3	0	15	309	3	0	15	297
BRKap. multifunct Accomm Bekkerveld geb.	804	8	0	28	785	8	0	28	765	8	0	27	745	7	0	27	725
BRKap. Fietsenstalling	2.585	26	0	66	2.545	25	0	93	2.477	25	0	92	2.409	24	0	92	2.342
Bestemmingsres. tbv afdekk. kap.lasten	**10.047**	**100**	**800**	**628**	**10.319**	**103**	**800**	**668**	**10.554**	**106**	**1.486**	**664**	**11.481**	**115**	**0**	**660**	**10.936**
Bestemmingsreserves																	
BRes. onderwijs huisvesting	1.000	0	500	500	1.000	0	500	500	1.000	0	500	500	1.000	0	500	500	1.000
BRes. Monumentenbeleid	175	0	0	34	141	0	0	0	141	0	0	0	141	0	0	0	141
BRes. risico's grondexploitaties	5.290	0	0	0	5.290	0	0	0	5.290	0	0	0	5.290	0	0	0	5.290
BRes. erfpachtscanon recr. gronden	501	0	492	0	993	0	0	0	993	0	0	0	993	0	0	0	993
BRes. Fonds Econom. Structuurversterking	386	0	0	200	186	0	200	200	186	0	200	200	186	0	200	200	186
BRes. nog uit te voeren werkzaamheden	437	0	0	247	190	0	0	190	0	0	0	0	0	0	0	0	0
BRes. buurtactieplan Passart 2009-2014	16	0	0	5	11	0	0	5	6	0	0	6	0	0	0	0	0
BRes. grondexploitatie	279	0	0	0	279	0	0	0	279	0	0	0	279	0	0	0	279
BRes. schoonhouden / zwerfvuil	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
BRes. Herstructurering	52	0	0	0	52	0	0	0	52	0	0	0	52	0	0	0	52
BRes. reeds genomen besluiten	390	0	0	390	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
BRes. Sloopfonds	108	0	0	0	108	0	0	0	108	0	0	0	108	0	0	0	108
BRes. Putgraaf	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
BRes. ISV-middelen	745	0	0	0	745	0	0	0	745	0	0	0	745	0	0	0	745
BRes. Maankwartier	204	0	0	204	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
BRes. Corona	1.699	0	0	1.699	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Bestemmingsreserves	**11.283**	**0**	**992**	**3.279**	**8.995**	**0**	**700**	**895**	**8.800**	**0**	**700**	**706**	**8.794**	**0**	**700**	**700**	**8.794**
TOTAAL RESERVES	**25.502**	**100**	**2.500**	**3.908**	**24.195**	**103**	**1.500**	**1.563**	**24.235**	**106**	**2.186**	**1.370**	**25.156**	**115**	**700**	**1.360**	**24.611**

Bedragen x € 1.000

Staat van voorzieningen 2022-2025

	Stand 1/1/2022	Dotatie 2022	Onttrekking 2022	Stand 31/12/2022 1/1/2023	Dotatie 2023	Onttrekking 2023	Stand 31/12/2023 1/1/2024	Dotatie 2024	Onttrekking 2024	Stand 31/12/2024 1/1/2025	Dotatie 2025	Onttrekking 2025	Stand 31/12/2025
Voorziening ter egalisering van kosten													
EVrz. Besloten speelvoorzieningen	109	50	50	109	50	50	109	50	60	99	50	60	89
EVrz. onderhoud verhardingen	2.033	2.554	4.400	186	2.714	2.100	800	2.714	1.600	1.914	2.714	1.600	3.028
EVrz. scoutingaccommodaties	39	0	0	39	0	0	39	0	0	39	0	0	39
EVrz. onderh. civieltechn. kunstwerken	509	316	223	602	316	223	695	316	223	787	316	223	880
EVrz. cluster ambtenarenhuisvesting	356	61	32	386	61	111	336	61	27	370	61	27	404
EVrz. cluster sportgebouwen	1.215	334	603	946	334	163	1.116	339	407	1.048	339	407	979
EVrz. cluster BMV's	689	566	730	524	582	641	465	567	440	592	567	440	719
EVrz. cluster parkeergarage Heerlerheide	464	1	74	391	1	0	392	1	9	385	1	9	377
EVrz. cluster overige gebouwen (met MOP)	1.141	1.117	1.044	1.214	1.117	1.104	1.227	1.183	742	1.668	1.183	742	2.109
EVrz. Cluster Cultuur	1.706	902	1.423	1.184	986	877	1.293	986	558	1.720	986	558	2.147
Voorzieningen ter egalisering van kosten	**8.260**	**5.900**	**8.579**	**5.582**	**6.160**	**5.269**	**6.473**	**6.216**	**4.067**	**8.622**	**6.216**	**4.067**	**10.772**
Voorziening tbv art. 44-1d													
Vrz. tbv art.44 1-d spaarvoorz. riool	1.933	1.997	0	3.930	2.003	0	5.933	2.008	0	7.941	2.008	0	9.950
Voorziening tbv art.44-1d	**1.933**	**1.997**	**0**	**3.930**	**2.003**	**0**	**5.933**	**2.008**	**0**	**7.941**	**2.008**	**0**	**9.950**
Voorziening middelen van derden													
VrzMD voortijdig schoolverlaten	172	0	35	136	18	0	155	73	0	228	130	0	358
VrzMD legaat culturele activiteiten	20	0	0	20	0	0	20	0	0	20	0	0	20
VrzMD geluidsbelastingkaart	9	0	5	4	0	0	4	0	0	4	0	0	4
VrzMD Promotiefonds markten	19	12	15	16	12	15	12	12	15	9	12	15	5
VrzMD riool	4.697	212	236	4.672	203	236	4.639	202	270	4.572	59	270	4.361
VrzMD afval	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
VrzMD PIT	176	0	0	176	0	0	176	0	0	176	0	0	176
Voorzieningen middelen van derden	**5.094**	**223**	**292**	**5.025**	**233**	**251**	**5.007**	**287**	**285**	**5.009**	**201**	**285**	**4.925**
Vrz. verplichtingen, verliezen en risico's													
VVrz. onderwijshuisvesting	2.087	0	305	1.782	0	0	1.782	0	0	1.782	0	0	1.782
RVrz. Pensioenen wethouders	3.361	116	0	3.477	116	0	3.593	116	0	3.709	116	0	3.825
RVrz. Schaesbergerveld BV	126	0	0	126	0	0	126	0	0	126	0	0	126
VVrz. Reorganisatie	106	0	106	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Vrz. verplichtingen, verliezen en risico's	**5.680**	**116**	**411**	**5.385**	**116**	**0**	**5.501**	**116**	**0**	**5.617**	**116**	**0**	**5.733**
TOTAAL VOORZIENINGEN	**20.968**	**8.236**	**9.282**	**19.922**	**8.511**	**5.520**	**22.913**	**8.628**	**4.351**	**27.190**	**8.541**	**4.351**	**31.380**

Bedragen x € 1.000

5.5 Financiële status en weerbaarheid

Het is van belang inzicht te hebben in de financiële status (hoe financieel gezond is de gemeente) en de financiële weerbaarheid (welke mogelijkheden zijn er in financieel moeilijke tijden). Deze paragraaf geeft door middel van indicatoren inzicht (een indicatie) in de financiële status en weerbaarheid. Het is een set van indicatoren en normen, die door een landelijke werkgroep van grote gemeenten, onder voorzitterschap van de gemeente Heerlen, zijn samengesteld. Deze stresstest is onder andere gepresenteerd aan de Raad voor de Financiële Verhoudingen (RfV) en wordt landelijk gebruikt.

De financiële status en weerbaarheid laat in één overzicht de financiële gezondheid van de gemeente zien: "zo staat de gemeente er financieel voor". Het gaat om de financiële status en weerbaarheid op een bepaald meetmoment. Het is een thermometer, die meerdere keren per jaar wordt gebruikt (begroting, jaarrekening) en hierdoor een trend (een ontwikkeling) aangeeft. Sommige indicatoren zijn alleen begrotingsindicatoren, andere zowel begrotings- als jaarrekeningindicatoren. Het meest actuele cijfer wordt weergegeven. Het is een technische analyse, waarbij verdere uitleg bij de cijfers noodzakelijk kan zijn. De resultaten van de test staan in de vorm van een dashboard in onderstaande tabel.

Indicatorgroep	Indicator	Voldoende	Attentie/kwetsbaar	Kwetsbaar
1. Schuldpositie (vreemd vermogen)	1.1 Schuldratio			
	1.2 Netto schuld / exploitatie (netto schuldquote)			
	1.3 Netto schuld per inwoner			
	1.4 Schuldevolutie			
	1.5 Netto rentelasten / exploitatie			
	1.6 Omslagrente - werkelijke rente			
2. Reservepositie (eigen vermogen)	2.1 Ratio weerstandsvermogen			
	2.2 Mogelijkheden om beschikbare weerstandscapaciteit te verbeteren			
3. Grondexploitaties	3.1 Afhankelijkheid van grondexploitatie voor sluitende begroting			
	3.2 Winstverwachting grondexploitaties (meerjarig)			
	3.3 Algemene reserve grondbedrijf en risicoreserve grondbedrijf versus risico's			
	3.4 Toekomstig nog te realiseren baten en lasten in relatie tot de BIE (Bouwgrond In Exploitatie)			
4. Leningen, garantstellingen en waarborgen	4.1 Zekerheden leningen, garantstellingen en waarborgen			
5. Meerjarig onderhoud kapitaalgoederen	5.1 Toereikendheid onderhoudsbudgetten, incl. vervangingsinvesteringen			
6. Lokale lasten	6.1 Kostendekkendheid leges			
	6.2 Derving OZB i.v.m. leegstand			
	6.3 Lokale lastendruk			
7. Meerjarig financieel evenwicht	7.1 Ombuigingen, taakstellingen			
	7.2 Verhouding Structurele / Incidentele baten en lasten			
	7.3 Meerjarig sluitende begroting			

1. Schuldpositie, vreemd vermogen

1.1 Schuldratio

De schuldratio geeft aan welk aandeel van de bezittingen belast is met schulden. Deze ratio is de som van de kortlopende en de langlopende schulden (excl. voorzieningen, die tot het eigen vermogen worden gerekend) gedeeld door het balanstotaal. Hoe lager de uitkomst, hoe gunstiger dit is. We financieren dan immers meer met eigen vermogen. Een factor van 80% of hoger wordt door de VNG gezien als een hoge mate van financiering met vreemd vermogen. Heerlen heeft een resultaat van 118% en dat betekent: kwetsbaar.

1.2 Netto schuldquote (netto schuld/ exploitatiebaten voor bestemming)

De schuld als aandeel van de baten voor bestemming is een indicator om de hoogte van de schulden van een gemeente te beoordelen. De hoogte van de baten bepaalt namelijk in belangrijke mate hoeveel schuld een gemeente kan dragen. De schuld als aandeel van de exploitatie is de som van de kort- en langlopende schulden en de crediteurenvorderingen (totaal de bruto schulden) minus de debiteurenvorderingen, de liquide middelen en langlopende uitzettingen gedeeld door de totale baten (voor bestemming). De VNG geeft aan dat bij een resultaat van meer dan 90% voorzichtigheid is geboden. Heerlen heeft een verhouding van 98% en scoort daarmee:attentie.

1.3 Netto schuld per inwoner

Deze indicator is de hiervoor beschreven netto schuld gedeeld door het aantal inwoners. Het gemiddelde in Nederland is € 1.970 (www.waarstaatjegemeente.nl; 2017). Binnen een afwijking van 20% van dit gemiddelde is de score attentie, daarbuiten voldoende (-20%, < € 1.576) of kwetsbaar (+20%, > € 2.364). Heerlen heeft een schuld per inwoner van € 4.835 (prognose 2022) en scoort daarmee: kwetsbaar.

1.4 Schuldevolutie

Deze indicator geeft de ontwikkeling van de schuld aan. De score geeft aan 23% en is daarmee kwetsbaar.

1.5 Netto rentelasten/ exploitatie

Dit is het aandeel van de externe rentelasten (incl. financial lease) in de exploitatie. De indicator geeft aan welk deel van de exploitatie gebonden is aan het betalen van rente. Deze indicator bedraagt -0,64%. De score is daarmee: voldoende.

1.6 Omslagrente <> Werkelijke rente

De omslagrente wordt bij de begroting berekend door de werkelijk aan de taakvelden toe te rekenen rente te delen door de boekwaarde per 1 januari van de vaste activa die integraal zijn gefinancierd. De omslagrente mag binnen een marge van 0,5% worden afgerond. De totale toe te rekenen rente is lager dan de omgeslagen rente. Daarmee is deze score: voldoende.

2. Reservepositie, eigen vermogen

2.1 Ratio weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen geeft de mate aan, waarin de gemeente in staat is om risico's op te vangen zonder dat het beleid moet worden gewijzigd. Het geeft inzicht in de robuustheid van de financiële positie van de gemeente. De score ligt op 0,93 (zie paragraaf risico's en weerstandsvermogen) en dit betekent: attentie (norm volgens nota risico's en weerstandsvermogen).

2.2 Mogelijkheden om beschikbare weerstandscapaciteit te verbeteren

De algemene reserve vormt ons directe weerstandsvermogen, bedoeld om risico's af te dekken. Daarnaast kan sprake zijn van indirect weerstandsvermogen (post onvoorzien, onbenutte belastingcapaciteit en bestemmingsreserves die niet worden gebruikt ter dekking van kapitaallasten van investeringen). Deze posten kunnen worden gebruikt om de weerstandscapaciteit te verbeteren.

De gemeente heeft deze mogelijkheden, zoals vanaf heden een post onvoorzien. Daarmee zitten we aan het verbeteren van de ratio met 1,5, waardoor de score voldoende is.

3. Grondexploitatie

3.1 Afhankelijkheid grondexploitatie voor sluitende begroting

Zodra in de meerjarenbegroting rekening wordt gehouden met winsten vanuit de grondexploitatie, ontstaat druk op exploitaties om deze winsten daadwerkelijk te realiseren. Geen realisatie betekent immers onmiddellijk een dekkingsprobleem. Lagere grondverkopen hebben dan direct effect op de reguliere exploitatie. In de meerjarenbegroting van onze gemeente zijn dergelijke winsten niet ingeboekt, zodat de score voldoende is.

3.2 Winstverwachting grondexploitaties

Op het moment dat er positieve resultaten uit de grondexploitaties worden gerealiseerd heeft de gemeente middelen die kunnen worden ingezet of gespaard voor moeilijke tijden. De meerjarige winstverwachting van de grondexploitaties is positief, zodat de gemeente op deze indicator 'voldoende' scoort.

3.3 Algemene reserve grondbedrijf en risicoreserve grondbedrijf versus risico's

De AR van het grondbedrijf en de bestemmingsreserve ter afdekking van algemene risico's binnen de grondexploitatie(s) zijn reserves om risico's binnen het grondbedrijf op te vangen. Deze reserves moeten van zodanige omvang zijn dat alle risico's kunnen worden opgevangen. De reserves zijn groot genoeg om alle risico's op te vangen, waardoor de score 'voldoende' is.

3.4 Toekomstige nog te realiseren baten en lasten in relatie tot de bouwgrond in exploitatie

Deze indicator geeft aan wat nog aan kosten en opbrengsten moet worden gerealiseerd in relatie tot de actuele boekwaarde van de BIE (Bouwgrond In Exploitatie). Als dit te hoog is, dan geeft dit aan dat er nog veel te verrichten inspanningen zijn met mogelijke risico's. De waarde van de post BIE is in Heerlen € 9.399.360 positief is en de nog te realiseren kosten en opbrengsten hoger. De score is hierdoor:kwetsbaar.

4. Uitstaande leningen, garantstellingen en waarborgen

4.1 Zekerheden leningen, garantstellingen en waarborgen

Een gemeente loopt mogelijk risico's bij het uitzetten van leningen, het geven van garanties of waarborgen. Het risico vermindert als zekerheden zijn gesteld, zoals het 1e recht van hypotheek, een bankgarantie of als een lening uitstaat bij partijen met een hoge kredietwaardigheid. Het resultaat is dat voor 99,22% zekerheden zijn gesteld en dat betekent: voldoende.

5. Meerjarig onderhoud kapitaalgoederen

5.1 Toereikendheid onderhoudsbudgetten

Wij zijn verantwoordelijk voor het onderhoud aan de kapitaalgoederen binnen onze gemeente. Veelal betreft dit kapitaalgoederen in de openbare ruimte zoals wegen, groen en civieltechnische kunstwerken. Gekeken is of de budgetten toereikend zijn om het normniveau van een 6 te waarborgen (indien de kwaliteit zakt onder de 6 is sprake van kapitaalvernietiging met op termijn extra kosten). Op dit moment is geen extra budget benodigd om dit normniveau te halen of te behouden. De score is: voldoende.

6. Lokale lasten

6.1 Kostendekkendheid leges

Deze indicator geeft aan in hoeverre bij de leges de lasten worden gedekt door de baten (baten/lasten). Als de kostendekkendheid lager is dan 100% (maximum), is er mogelijk ruimte om meer baten te realiseren. De kostendekkendheid bij de algemene dienstverlening is 99%, bij de

omgevingsvergunningen is 80% en bij de Europese Dienstenrichtlijn 23%. Er is slechts beperkt ruimte voor het verhogen van de baten. De score is: attentie

6.2 Inkomstenderving ozb door leegstand niet-woningen
Leegstand kost de gemeente geld. Er bestaat een directe relatie tussen de opbrengst ozb-gebruikers niet woningen en leegstand. De gemeente Heerlen heeft een inkomstenderving van circa 4,55% van de totale opbrengst ozb niet woningen, waardoor de score is: attentier.

6.3 Lokale lastendruk
De lokale lastendruk is de druk van de lasten van rioolheffing, afvalstoffenheffing en ozb. Het gemiddelde van Nederland (huishouden met eigen woning) is € 851,55. Binnen een afwijking van 5% van dit gemiddelde is de score attentie, daarbuiten voldoende (-5%) of kwetsbaar (+5%). Heerlen heeft een lokale lastendruk van € 824,38 en dat betekent: attentie.

7. Financieel evenwicht in de begroting
7.1 Ombuigingen, taakstellingen
Geen openstaande taakstellingen of ombuigingen. Deze score betekent: voldoende.

7.2 Verhouding structurele lasten en structurele baten
Een begroting moet materieel in evenwicht zijn. Dit betekent dat de structurele lasten moeten worden afgedekt door structurele baten (baten/lasten). Meerjarig zijn de structurele lasten voor meer dan 100% afgedekt door structurele baten. De norm van de provinciale toezichthouder is 101%. De score voor Heerlen is: voldoende.

7.3 Sluitende begroting
Het gaat hierbij om formeel evenwicht (de lasten en baten zijn in evenwicht). De meerjarige begroting is in de jaren 2022 en 2025 sluitend. De jaren 2023 en 2024 kennen een incidenteel tekort. De score geeft aan: attentie.

5.6 Bijlage baten en lasten per taakveld 2022

Programma 0: BESTUUR EN ONDERSTEUNING

Taakveld	Omschrijving taakveld	Begroting 2022		
		Baten	Lasten	Saldo
0.1	Bestuur	3	-5.086	-5.083
0.2	Burgerzaken	1.285	-2.754	-1.469
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	853	-3.143	-2.290
0.4	Overhead	8.308	-49.034	-40.726
0.5	Treasury	6.112	-6.133	-21
0.61	OZB woningen	14.158	-519	13.638
0.62	OZB niet-woningen	12.184	-365	11.818
0.63	Parkeerbelasting	2.077	-94	1.983
0.64	Belastingen overig	891	-244	647
0.7	Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds	274.198	0	274.198
0.8	Overige baten en lasten	0	-4.201	-4.201
0.9	Vennootschapsbelasting (VpB)			0
0.10	Mutaties reserves	3.908	-2.600	1.307
0.11	Resultaat van de rekening van baten en lasten			0
Totaal programma 0: BESTUUR EN ONDERSTEUNING		**323.977**	**-74.174**	**249.803**

Bedragen x € 1.000

Programma 1: VEILIGHEID

Taakveld	Omschrijving taakveld	Begroting 2022		
		Baten	Lasten	Saldo
1.1	Crisisbeheersing en Brandweer	0	-6.853	-6.853
1.2	Openbare orde en Veiligheid	46	-6.245	-6.199
Totaal programma 1: VEILIGHEID		**46**	**-13.098**	**-13.052**

Bedragen x € 1.000

Programma 2: VERKEER, VERVOER EN WATERSTAAT

Taakveld	Omschrijving taakveld	Begroting 2022		
		Baten	Lasten	Saldo
2.1	Verkeer en vervoer	1.281	-12.240	-10.959
2.2	Parkeren	223	-512	-288
2.3	Recreatieve havens			0
2.4	Economische havens en waterwegen			0
2.5	Openbaar vervoer	0	0	0
Totaal programma 2: VERKEER, VERVOER EN WATERSTAAT		**1.504**	**-12.751**	**-11.248**

Bedragen x € 1.000

Programma 3: ECONOMIE

Taakveld	Omschrijving taakveld	Begroting 2022		
		Baten	Lasten	Saldo
3.1	Economische ontwikkeling	0	-2.351	-2.351
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	0	-265	-265
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	589	-3.933	-3.344
3.4	Economische promotie	317	-966	-649
Totaal programma 3: ECONOMIE		**906**	**-7.515**	**-6.609**

Bedragen x € 1.000

Programma 4: ONDERWIJS

Taakveld	Omschrijving taakveld	Begroting 2022		
		Baten	Lasten	Saldo
4.1	Openbaar basisonderwijs	0	-18	-18
4.2	Onderwijshuisvesting	849	-10.642	-9.793
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	5.781	-8.016	-2.234
Totaal programma 4: ONDERWIJS		**6.630**	**-18.676**	**-12.046**

Bedragen x € 1.000

Programma 5: SPORT, CULTUUR EN RECREATIE

Taakveld	Omschrijving taakveld	Begroting 2022		
		Baten	Lasten	Saldo
5.1	Sportbeleid en activering	0	-674	-674
5.2	Sportaccommodaties	2.073	-5.387	-3.314
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	0	-12.597	-12.597
5.4	Musea	693	-2.809	-2.116
5.5	Cultureel erfgoed	1.242	-5.183	-3.941
5.6	Media	0	-203	-203
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	36	-6.909	-6.874
Totaal programma 5: SPORT, CULTUUR EN RECREATIE		**4.043**	**-33.763**	**-29.720**

Bedragen x € 1.000

Programma 6: SOCIAAL DOMEIN

Taakveld	Omschrijving taakveld	Begroting 2022		
		Baten	Lasten	Saldo
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	230	-5.816	-5.586
6.2	Wijkteams	0	-539	-539
6.3	Inkomensregelingen	68.457	-78.148	-9.691
6.4	Begeleide participatie	0	-29.527	-29.527
6.5	Arbeidsparticipatie	118	-7.508	-7.389
6.6	Maatwerk-voorzieningen (WMO)	65	-4.529	-4.464
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	834	-36.572	-35.738
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	489	-37.854	-37.365
6.81	Geëscaleerde zorg 18+	1.274	-26.596	-25.322
6.82	Geëscaleerde zorg 18-	0	-5.743	-5.743
Totaal programma 6: SOCIAAL DOMEIN		**71.468**	**-232.834**	**-161.366**

Bedragen x € 1.000

Programma 7: VOLKSGEZONDHEID EN MILIEU

Taakveld	Omschrijving taakveld	Begroting 2022		
		Baten	Lasten	Saldo
7.1	Volksgezondheid	24	-5.394	-5.371
7.2	Riolering	9.224	-7.492	1.732
7.3	Afval	12.148	-9.272	2.876
7.4	Milieubeheer	212	-3.984	-3.772
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	438	-721	-283
Totaal programma 7: VOLKSGEZONDHEID EN MILIEU		**22.046**	**-26.863**	**-4.818**

Bedragen x € 1.000

Programma 8: VOLKSHUISVESTING, RUIMTELIJKE ORDENING EN STEDELIJKE VERNIEUWING

Taakveld	Omschrijving taakveld	Begroting 2022		
		Baten	Lasten	Saldo
8.1	Ruimtelijke ordening	851	-9.418	-8.568
8.2	Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	37	-320	-283
8.3	Wonen en bouwen	1.578	-3.674	-2.095
Totaal programma 8: VOLKSHUISVESTING, RUIMTELIJKE ORDENING EN STEDELIJKE VERNIEUWING		**2.466**	**-13.412**	**-10.946**

Bedragen x € 1.000

5.7 Bijlage meerjarig overzicht baten en lasten per taakveld 2022-2025

Programma 0: BESTUUR EN ONDERSTEUNING

Taakveld	Omschrijving taakveld	Rekening 2020			Bijgest. begroting 2021			Begroting 2022			Meerjarenraming 2023			Meerjarenraming 2024			Meerjarenraming 2025		
		Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
0.1	Bestuur	0	-9.562	-9.562	3	-9.152	-9.149	3	-5.086	-5.083	3	-5.100	-5.097	3	-5.114	-5.111	3	-5.129	-5.127
0.2	Burgerzaken	1.223	-1.601	-379	1.208	-2.637	-1.429	1.285	-2.754	-1.469	1.371	-2.878	-1.506	1.466	-2.870	-1.404	1.477	-2.962	-1.485
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	1.284	-2.071	-787	841	-2.235	-1.394	853	-3.143	-2.290	853	-3.027	-2.174	853	-2.976	-2.123	851	-2.953	-2.102
0.4	Overhead	14.377	-54.083	-39.705	12.767	-54.390	-41.623	8.308	-49.034	-40.726	8.339	-49.606	-41.267	8.434	-49.202	-40.768	8.449	-49.052	-40.603
0.5	Treasury	6.407	-4.990	1.417	6.649	-5.080	1.569	6.112	-6.133	-21	6.685	-6.306	379	7.168	-6.452	716	7.268	-6.433	834
0.61	OZB woningen	13.770	-530	13.240	13.949	-466	13.482	14.158	-519	13.638	14.158	-531	13.626	14.158	-544	13.614	14.158	-556	13.602
0.62	OZB niet-woningen	10.711	-316	10.395	12.003	-328	11.675	12.184	-365	11.818	12.184	-374	11.810	12.184	-382	11.801	12.184	-391	11.793
0.63	Parkeerbelasting	1.381	-84	1.297	2.069	-85	1.984	2.077	-94	1.983	2.082	-96	1.986	2.089	-99	1.990	2.096	-101	1.995
0.64	Belastingen overig	921	-360	561	841	-301	540	891	-244	647	891	-244	647	891	-245	646	891	-246	645
0.7	Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds	276.419	0	276.419	266.411	0	266.411	274.198	0	274.198	272.958	0	272.958	274.258	0	274.258	277.791	0	277.791
0.8	Overige baten en lasten	1	-135	-134	0	-3.945	-3.945	0	-4.201	-4.201	0	-5.241	-5.241	0	-5.817	-5.817	0	-6.580	-6.580
0.9	Vennootschapsbelasting (VpB)			0			0			0			0			0			0
0.10	Mutaties reserves	7.714	-10.751	-3.037	4.574	-2.497	2.077	3.908	-2.600	1.307	1.563	-1.603	-40	1.370	-2.291	-922	1.371	-815	556
0.11	Resultaat van de rekening van baten en lasten	0	-9.827	-9.827	43.166	-43.166	0			0			0			0			0
Totaal programma 0: BESTUUR EN ONDERSTEUNING		**334.209**	**-94.310**	**239.899**	**364.481**	**-124.281**	**240.199**	**323.977**	**-74.174**	**249.803**	**321.087**	**-75.006**	**246.081**	**322.872**	**-75.991**	**246.881**	**326.538**	**-75.218**	**251.320**

Bedragen x € 1.000

Programma 1: VEILIGHEID

Taakveld	Omschrijving taakveld	Rekening 2020			Bijgest. begroting 2021			Begroting 2022			Meerjarenraming 2023			Meerjarenraming 2024			Meerjarenraming 2025		
		Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
1.1	Crisisbeheersing en Brandweer	410	-6.523	-6.113	0	-6.510	-6.510	0	-6.853	-6.853	0	-7.024	-7.024	0	-7.127	-7.127	0	-7.704	-7.704
1.2	Openbare orde en Veiligheid	888	-5.901	-5.012	629	-6.778	-6.150	46	-6.245	-6.199	46	-6.519	-6.474	46	-6.503	-6.457	46	-6.487	-6.441
Totaal programma 1: VEILIGHEID		**1.299**	**-12.424**	**-11.125**	**629**	**-13.288**	**-12.659**	**46**	**-13.098**	**-13.052**	**46**	**-13.544**	**-13.498**	**46**	**-13.630**	**-13.584**	**46**	**-14.191**	**-14.145**

Bedragen x € 1.000

Programma 2: VERKEER, VERVOER EN WATERSTAAT

Taakveld	Omschrijving taakveld	Rekening 2020			Bijgest. begroting 2021			Begroting 2022			Meerjarenraming 2023			Meerjarenraming 2024			Meerjarenraming 2025		
		Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
2.1	Verkeer en vervoer	2.860	-10.091	-7.231	1.362	-10.827	-9.465	1.281	-12.240	-10.959	1.281	-12.929	-11.648	1.281	-12.976	-11.696	1.281	-13.154	-11.874
2.2	Parkeren	233	-857	-624	220	-495	-275	223	-512	-288	226	-513	-287	229	-501	-271	233	-499	-267
2.5	Openbaar vervoer	0	-23	-23	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal programma 2: VERKEER, VERVOER EN WATERSTAAT		**3.094**	**-10.972**	**-7.878**	**1.582**	**-11.322**	**-9.740**	**1.504**	**-12.751**	**-11.248**	**1.507**	**-13.442**	**-11.935**	**1.510**	**-13.477**	**-11.967**	**1.513**	**-13.654**	**-12.140**

Bedragen x € 1.000

Programma 3: ECONOMIE

Taakveld	Omschrijving taakveld	Rekening 2020			Bijgest. begroting 2021			Begroting 2022			Meerjarenraming 2023			Meerjarenraming 2024			Meerjarenraming 2025		
		Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
3.1	Economische ontwikkeling	0	-123	-123	0	-2.337	-2.337	0	-2.351	-2.351	0	-2.345	-2.345	0	-2.342	-2.342	0	-2.332	-2.332
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	0	-35	-35	0	-265	-265	0	-265	-265	0	-264	-264	0	-264	-264	0	-263	-263
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	970	-3.315	-2.344	584	-4.815	-4.231	589	-3.933	-3.344	592	-4.204	-3.613	594	-4.243	-3.649	596	-4.240	-3.644
3.4	Economische promotie	188	-730	-542	317	-738	-421	317	-966	-649	317	-965	-648	317	-964	-647	317	-961	-644
Totaal programma 3: ECONOMIE		**1.158**	**-4.203**	**-3.045**	**901**	**-8.155**	**-7.254**	**906**	**-7.515**	**-6.609**	**909**	**-7.778**	**-6.869**	**911**	**-7.813**	**-6.902**	**913**	**-7.797**	**-6.884**

Bedragen x € 1.000

Programma 4: ONDERWIJS

Taakveld	Omschrijving taakveld	Rekening 2020			Bijgest. begroting 2021			Begroting 2022			Meerjarenraming 2023			Meerjarenraming 2024			Meerjarenraming 2025		
		Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
4.1	Openbaar basisonderwijs	13	-131	-118	0	-18	-18	0	-18	-18	0	-18	-18	0	-18	-18	0	-18	-18
4.2	Onderwijshuisvesting	1.831	-8.302	-6.471	1.255	-8.764	-7.509	849	-10.642	-9.793	544	-10.410	-9.867	544	-11.171	-10.627	538	-10.358	-9.820
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	9.472	-11.489	-2.017	10.198	-12.186	-1.987	5.781	-8.016	-2.234	5.704	-8.221	-2.518	5.763	-8.295	-2.532	5.081	-7.627	-2.546
Totaal programma 4: ONDERWIJS		**11.315**	**-19.922**	**-8.606**	**11.453**	**-20.968**	**-9.515**	**6.630**	**-18.676**	**-12.046**	**6.247**	**-18.650**	**-12.403**	**6.307**	**-19.484**	**-13.177**	**5.619**	**-18.003**	**-12.384**

Bedragen x € 1.000

Programma 5: SPORT, CULTUUR EN RECREATIE

Taakveld	Omschrijving taakveld	Rekening 2020			Bijgest. begroting 2021			Begroting 2022			Meerjarenraming 2023			Meerjarenraming 2024			Meerjarenraming 2025		
		Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
5.1	Sportbeleid en activering	108	-746	-638	136	-774	-639	0	-674	-674	0	-606	-606	0	-606	-606	0	-606	-606
5.2	Sportaccommodaties	2.252	-5.927	-3.675	2.077	-4.820	-2.743	2.073	-5.387	-3.314	2.090	-5.468	-3.379	2.263	-6.031	-3.767	2.263	-6.404	-4.141
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	236	-12.107	-11.871	0	-11.699	-11.699	0	-12.597	-12.597	0	-12.693	-12.693	0	-12.693	-12.693	0	-12.693	-12.693
5.4	Musea	655	-2.231	-1.576	635	-1.736	-1.102	693	-2.809	-2.116	693	-3.205	-2.513	693	-3.209	-2.516	693	-3.209	-2.516
5.5	Cultureel erfgoed	414	-4.799	-4.385	1.037	-4.158	-3.121	1.242	-5.183	-3.941	1.231	-5.220	-3.989	1.211	-5.067	-3.856	1.202	-5.040	-3.838
5.6	Media	0	-236	-236	0	-799	-799	0	-203	-203	0	-203	-203	0	-203	-203	0	-203	-203
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	46	-5.729	-5.682	35	-5.785	-5.750	36	-6.909	-6.874	36	-7.222	-7.186	36	-7.155	-7.119	36	-7.177	-7.141
Totaal programma 5: SPORT, CULTUUR EN RECREATIE		**3.711**	**-31.774**	**-28.063**	**3.919**	**-29.771**	**-25.852**	**4.043**	**-33.763**	**-29.720**	**4.049**	**-34.617**	**-30.568**	**4.203**	**-34.964**	**-30.761**	**4.194**	**-35.332**	**-31.139**

Bedragen x € 1.000

Programma 6: SOCIAAL DOMEIN

Taakveld	Omschrijving taakveld	Rekening 2020			Bijgest. begroting 2021			Begroting 2022			Meerjarenraming 2023			Meerjarenraming 2024			Meerjarenraming 2025		
		Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	508	-9.586	-9.078	405	-5.847	-5.442	230	-5.816	-5.586	224	-5.676	-5.452	224	-5.655	-5.430	224	-5.639	-5.415
6.2	Wijkteams	0	-1.214	-1.214	0	-522	-522	0	-539	-539	0	-538	-538	0	-538	-538	0	-536	-536
6.3	Inkomensregelingen	70.075	-78.039	-7.964	68.457	-78.359	-9.902	68.457	-78.148	-9.691	68.457	-78.125	-9.668	68.457	-78.119	-9.662	68.457	-78.102	-9.645
6.4	Begeleide participatie	0	-31.328	-31.328	0	-28.782	-28.782	0	-29.527	-29.527	0	-28.444	-28.444	0	-27.356	-27.356	0	-26.139	-26.139
6.5	Arbeidsparticipatie	6.810	-13.428	-6.618	4.950	-13.441	-8.491	118	-7.508	-7.389	135	-7.377	-7.242	113	-7.352	-7.239	113	-7.341	-7.228
6.6	Maatwerk-voorzieningen (WMO)	34	-3.666	-3.632	135	-4.566	-4.431	65	-4.529	-4.464	65	-4.531	-4.466	65	-4.503	-4.438	65	-4.496	-4.430
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	340	-30.364	-30.024	798	-34.780	-33.982	834	-36.572	-35.738	841	-36.956	-36.115	841	-37.444	-36.603	841	-38.027	-37.187
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	314	-41.685	-41.371	234	-35.442	-35.208	489	-37.854	-37.365	476	-38.095	-37.620	345	-38.728	-38.383	345	-39.329	-38.984
6.81	Geëscaleerde zorg 18+	3.606	-41.365	-37.759	2.110	-36.108	-33.998	1.274	-26.596	-25.322	1.274	-27.948	-26.674	1.274	-27.939	-26.665	1.274	-27.950	-26.676
6.82	Geëscaleerde zorg 18-	445	-4.511	-4.066	0	-5.357	-5.357	0	-5.743	-5.743	0	-5.397	-5.397	0	-5.287	-5.287	0	-5.278	-5.278
Totaal programma 6: SOCIAAL DOMEIN		**82.132**	**-255.185**	**-173.053**	**77.089**	**-243.204**	**-166.115**	**71.468**	**-232.834**	**-161.366**	**71.473**	**-233.088**	**-161.616**	**71.320**	**-232.921**	**-161.602**	**71.320**	**-232.838**	**-161.518**

Bedragen x € 1.000

Programma 7: VOLKSGEZONDHEID EN MILIEU

Taakveld	Omschrijving taakveld	Rekening 2020			Bijgest. begroting 2021			Begroting 2022			Meerjarenraming 2023			Meerjarenraming 2024			Meerjarenraming 2025		
		Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
7.1	Volksgezondheid	72	-6.169	-6.097	24	-5.039	-5.015	24	-5.394	-5.371	24	-5.414	-5.390	24	-5.433	-5.409	24	-5.432	-5.408
7.2	Riolering	8.455	-6.814	1.641	8.974	-7.162	1.811	9.224	-7.492	1.732	9.224	-7.648	1.576	9.258	-7.804	1.454	9.237	-7.861	1.376
7.3	Afval	11.037	-8.665	2.371	11.294	-8.603	2.691	12.148	-9.272	2.876	12.148	-9.280	2.868	12.148	-9.288	2.860	12.148	-9.296	2.852
7.4	Milieubeheer	218	-2.663	-2.445	506	-3.212	-2.706	212	-3.984	-3.772	13	-2.933	-2.920	13	-2.950	-2.937	13	-2.956	-2.943
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	484	-814	-330	431	-612	-181	438	-721	-283	444	-752	-308	450	-748	-298	457	-746	-289
Totaal programma 7: VOLKSGEZONDHEID EN MILIEU		**20.266**	**-25.125**	**-4.859**	**21.228**	**-24.628**	**-3.400**	**22.046**	**-26.863**	**-4.818**	**21.854**	**-26.028**	**-4.174**	**21.893**	**-26.224**	**-4.331**	**21.879**	**-26.290**	**-4.412**

Bedragen x € 1.000

Programma 8: VOLKSHUISVESTING, RUIMTELIJKE ORDENING EN STEDELIJKE VERNIEUWING

Taakveld	Omschrijving taakveld	Rekening 2020			Bijgest. begroting 2021			Begroting 2022			Meerjarenraming 2023			Meerjarenraming 2024			Meerjarenraming 2025		
		Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
8.1	Ruimtelijke ordening	3.859	-10.818	-6.958	688	-4.857	-4.169	851	-9.418	-8.568	381	-5.199	-4.819	381	-5.583	-5.203	381	-5.433	-5.052
8.2	Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	7.640	-3.459	4.181	37	-264	-227	37	-320	-283	37	-319	-282	37	-319	-282	37	-318	-281
8.3	Wonen en bouwen	2.199	-2.691	-492	1.627	-2.895	-1.268	1.578	-3.674	-2.095	1.578	-3.669	-2.091	1.578	-3.693	-2.114	1.578	-3.711	-2.133
Totaal programma 8: VOLKSHUISVESTING, RUIMTELIJKE ORDENING EN STEDELIJKE VERNIEUWING		**13.698**	**-16.968**	**-3.270**	**2.352**	**-8.016**	**-5.664**	**2.466**	**-13.412**	**-10.946**	**1.996**	**-9.188**	**-7.192**	**1.996**	**-9.595**	**-7.599**	**1.996**	**-9.462**	**-7.466**

Bedragen x € 1.000

5.8 Bijlage berekening rentepercentage GREX

	Rentebedrag	Rente %
Rente vaste schulden over 2022	3.780.096	1,23%
Rente kasgeldleningen per 1-1-2022	-125.000	-0,50%
Totaal	**3.655.096**	

	Balansbedrag
Voorzieningen	20.992.000
LVV	307.473.000
Kasgeld	25.000.000
Overige kortlopende schulden	88.227.000
Overlopende passiva	33.552.000
afrondingsverschil	0
Totaal Vreemd vermogen	**475.244.000**
Eigen vermogen	25.130.000
Balanstotaal	**500.374.000**
Gemiddelde rente over VV	**1,10%**
Rentetarief van de GREX	**1,04%**
Rentetarief van de GREX (afgerond)	**1,00%**

Colofon

Redactie en opmaak
Domein Middelen - Financiën, gemeente Heerlen

Druk
Domein Middelen - Services, gemeente Heerlen

Postadres
Postbus 1, 6400 AA Heerlen
www.heerlen.nl

Heerlen, oktober 2021

